

(Ministru kabineta
«=TAP_RIK_DATUMS_GEN»
rīkojums Nr. «=TAP_DOK_NUMURS»)

Finansē
Eiropas Savienība

Finanšu ministrija

Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam

Latvijas Republikas Finanšu ministrija
Rīga, 2022

CCI Nr.	2021LV16FFPR001
Nosaukums angļu valodā	European Union Cohesion Policy programme 2021-2027
Nosaukums valsts valodā(-ās)	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam
Versija	2.versija
Pirmais gads	2021
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	01.01.2021.
Atbalsttiesīgums līdz	31.12.2029.
Komisijas lēmuma numurs	
Komisijas lēmuma datums	
Dalībvalsts grozošā lēmuma numurs	N/A
Dalībvalsts grozošā lēmuma spēkā stāšanās datums	N/A
Nebūtiski pārvedumi (KNR 24. panta 5. punkts)	Nē
NUTS reģioni, uz kuriem attiecas programma (neattiecas uz EJZAF)	LV
Attiecīgais fonds	☒ Eiropas Reģionālās attīstības fonds
	☒ Kohēzijas fonds
	☒ Eiropas Sociālais fonds Plus
	☒ Taisnīgas pārkārtošanās fonds

Saturs

1.	Programmas stratēģija: galvenās problēmas un politikas risinājumi	11
1.1.	Ekonomiskā, sociālā, teritoriālā kohēzija.....	11
1.2.	Produktivitāte, inovācijas un prasmes.....	11
1.3.	Klimatneitralitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām un vides aizsardzība.....	14
1.4.	Mobilitāte	15
1.5.	Iedzīvotāju potenciāla pilna izmantošana	16
1.6.	Integrēti risinājumi demogrāfijas un reģionālo atšķirību izaicinājumiem	18
1.7.	Administratīvā kapacitāte, laba pārvaldība, vienkāršošana	18
1.8.	Sasaiste ar ESSBJR.....	19
1.tabula	Politikas mērķi un specifiskie atbalsta mērķi	20
1.politikas mērķis	“Konkurentspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību”.....	36
2.politikas mērķis	“Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs”	51
3.politikas mērķis	“Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti”.....	70
4.politikas mērķis	“Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru”	73
5.politikas mērķis	“Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību”.....	107
6.politikas mērķis	“Taisnīgas pārkārtošanās fonda investīcijas”	112
2.1.	Informācija par dalījumu par intervences kategorijām	120
7.	Tehniskā palīdzības prioritāte	127
2.2.	Informācija par dalījumu par intervences kategorijām tehniskās palīdzības prioritātei..	128
3.	Finanšu plāns.....	129
4.	Ieguldījumu priekšnosacījumi.....	133
5.	Programmā iesaistītās iestādes.....	179
6.	Partnerība	179
7.	Komunikācija un redzamība	181
8.	Vienas vienības izmaksu, vienreizējo maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām	183
29. tabula	Komisijas nodrošināta attiecināmo izdevumu atlīdzināšana dalībvalstij, pamatojoties uz vienas vienības izmaksām, vienreizējiem maksājumiem un vienotām likmēm – 2.2.3.SAM.....	184
30. tabula	Komisijas nodrošināta attiecināmo izdevumu atlīdzināšana dalībvalstij, pamatojoties uz vienas vienības izmaksām, vienreizējiem maksājumiem un vienotām likmēm – 2.2.2.SAM.....	197
9.	Plānoto stratēģiski svarīgo darbību saraksts un to plānotais laika grafiks	203

Izmantotie saīsinājumi un termini

AAVP2028	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.–2028.gadam
ADTP	Aktīvā darba tirgus politika
AE	Atjaunīgā enerģija
AER	Atjaunīgie energoresursi
AF	Atveseļošanas fonds (Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisms)
AF plāns	Atveseļošanas fonda plāns
AI	Augstākā izglītība
AII	Augstākās izglītības institūcijas
AKCK	Administratīvās kapacitātes ceļakarte Kohēzijas politikas mērķu sasniegšanai 2021.–2027. gada plānošanas periodam
ALTUM	AS “Attīstības finanšu institūcija Altum”
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
APSL	Attīstības plānošanas sistēmas likums
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
BD	Bezdarbnieki
BI	Biznesa Inteliģences rīks, kas balstīts uz Microsoft Power BI, Qlik Sense vai ekvivalentas platformas (<i>Business Intelligence</i>)
BJR	Baltijas jūras reģions
BNA	Bioloģiski noārdāmie atkritumi
Brīvprātīgais	Brīvprātīgā darba veicējs
CE	Cilvēku ekvivalents
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSA	Centralizētā siltumapgāde
CSN	Ceļu satiksmes negadījumi
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DA	Darba aizsardzība
Dabas direktīvas	Padomes 1992.gada 21.maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 30.novembra Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību
DD	Darba devējs/i
DESI indekss	Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss
DI	Deinstitucionalizācija
Direktīva 91/271/EEK	Padomes 1991.gada 21.maija Direktīva 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu
Direktīva 92/43/EEK	Padomes 1992.gada 21.maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību
Direktīva 2008/98/EK	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 19.novembra Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu
Direktīva 2023/1791	Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra Direktīva (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955
Direktīva 2014/24/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK
Direktīva 2014/25/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra Direktīva 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK

Direktīva 2014/27/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra Direktīva 2014/27/ES, ar ko groza Padomes Direktīvas 92/58/EEK, 92/85/EEK, 94/33/EK, 98/24/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/37/EK, lai tās pielāgotu Regulai (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu
Direktīva 2014/61/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija Direktīva 2014/61/ES par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai
Direktīva 2014/94/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 22.oktobra Direktīva (ES) 2014/94/ES par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu; aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra Regulu (ES) 2023/1804 par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu un ar ko atceļ Direktīvu 2014/94/ES
Direktīva 2018/85/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2018.gada 30.maija Direktīva (ES) 2018/851 ar ko groza Direktīvu 2008/98 par atkritumiem
Direktīva 2018/2001/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2018.gada 11.decembra direktīva (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu
Direktīva 2010/31/ES	Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 19.maija Direktīva 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti
DM	Darba meklētāji
DT	Darba tirgus
DV	Darba vide
Dzeramā ūdens direktīva	Eiropas Parlamenta un Padomes 2020.gada 16.decembra Direktīva (ES) 2020/2184 par dzeramā ūdens kvalitāti
EDIC	Eiropas Digitālais Inovāciju centrs
EEZ	Eiropas Ekonomiskā zona
EIS	Elektronisko iepirkumu sistēma
EISI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EJZAF	Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds
EK	Eiropas Komisija
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EM	Ekonomikas ministrija
EP	Eiropas Padome
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERAF un KF regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021.gada 24.jūnija Regula (ES) 2021/1058, par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu
ERASMUS	Eiropas reģiona universitāšu studentu sadarbības shēma (<i>European Region Action Scheme for the Mobility of University Students</i>)
ES	Eiropas Savienība
ESKO	Energoservisa kompānija
ESSBJR	Eiropas Savienības Stratēģija Baltijas jūras reģionam Action plan (balticsea-region-strategy.eu)
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
ESCO	Eiropas prasmju/kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija (<i>European Skills/Competences, Qualifications and Occupations</i>)
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
ESF+ regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021.gada 24.jūnija Regula (ES) 2021/1057, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013
ESI fondi	ESF+; ERAF; KF; EJZAF

ES Padomes rekomendācijas	Eiropas Savienības Padomes ikgadējās rekomendācijas par Latvijas nacionālo reformu programmu
ETL	Elektrotransportlīdzekļi
ETS	Eiropas teritoriālā sadarbība
EUR	Eiropas Savienības <i>euro</i>
EURES	Eiropas nodarbinātības dienestu (<i>European Employment Services</i>) sadarbības tīkls
Eurostat	Eiropas Savienības Statistikas birojs
E-pārvaldība	Informāciju tehnoloģiju risinājumi ESI fondu ieviešanas nodrošināšanai
EZK	Eiropas Zaļais kurss
FM	Finanšu ministrija
FI	Finanšu instrumenti
FPT	Funkcionālās pilsētas teritorijas
FT	Funkcionālie traucējumi
Gaisa kvalitātes jomas direktīvas	Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 21.maija Direktīva 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 15.decembra Direktīva 2004/107/EK par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem apkārtējā gaisā.
GNU	Grūtībās nonācis uzņēmums
GRT	Garīga rakstura traucējumi
ĢA	Ģimenes asistenti
ĢVPP	Ģimenes videi pietuvināti pasākumi
HP VINP	Horizontālais princips “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana”
IAP	Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”
IBD	Ilgstošs bezdarbnieks
IeV	Ieslodzījuma vieta
IeM	Iekšlietu ministrija
IIS	Invaliditātes informatīvā sistēma
IKP	Iekšzemes kopprodukts
INTERREG	Kohēzijas politikas Eiropas teritoriālās sadarbības mērķis
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IS	Informācijas sistēmas
IT	Informācijas tehnoloģijas
ITI	Integrētās teritoriālās investīcijas
ITU	Starptautiskā telekomunikāciju savienība (<i>International Telecommunication Union</i>)
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
ĪADT	Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas
KAKL	Komercedarbības atbalsta kontroles likums
KEM	Klimata un enerģētikas ministrija
KF	Kohēzijas fonds
KM	Kultūras ministrija
KNR	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021.gada 24.jūnija Regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz

	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai
KP	kohēzijas politika
KP fondi	ESF+, ERAF, KF; TPF
KPVIS	Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma
kWh	Kilovatstundas
LBAS	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LIAA	Latvijas investīciju un attīstības aģentūra
LIKTA	Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija
LM	Labklājības ministrija
LPKPP 2030	Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam
Marienburgas deklarācija	2022.gada 30.augustā parakstīta deklarācija (astoņas Eiropas Savienības valstis, kas robežojas ar Baltijas jūru), apņemties līdz 2030.gadam septiņas reizes kāpināt atkrastes vēja enerģijas ražošanas jaudu – līdz 20 gigavatiem
Mazaisargāta grupa	sociāli mazaizsargāta grupa (<i>disadvantaged group, vulnerable group</i>) - plaši lietots jēdziens, lai apzīmētu cilvēkus, kuriem nepieciešams papildu atbalsts, jo viņi, piem., vecuma, veselības vai sociālā stāvokļa dēļ, ir pakļauti nabadzībai, sociālai atstumtībai vai citiem nelabvēlīgiem faktoriem lielākā mērā nekā vairums sabiedrības ¹ .
MK	Ministru kabinets
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi (saimnieciskās darbības veicēji)
M2M	“mašīna – mašīna”
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NAIP 21–27	Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027.gadam
NAP 2027	Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam
NBK novērtējums	Horizontālā principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” ietekmes novērtējums (“ <i>Do no significant harm</i> ” principle assessment)
NBK vadlīnijas	Eiropas Komisijas tehniskie norādījumi principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” piemērošanai saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma regulu (<i>Nr 2021/C 58/01</i>)
NEET	Jaunieši, kuri nemācās, nestrādā vai neapgūst arodu (<i>Not in Education, Employment, or Training</i>)
NEKP	Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam
NI	Neformālā izglītība
NIP	Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021-2027.gadam
NĪVK	Nekustamā īpašuma valsts kadastrs
NNEIA	Neto nulles emisijas industrijas akts (<i>Net Zero Industry Act</i>) ²
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)

¹ Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūta izstrādātā Sociālā darba vārdnīca:

https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/izdevumi/2023/Sociala_darba_vardnica.pdf

² Eiropas Komisijas darba dokuments Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido pasākumu sistēmu Eiropas neto nulles tehnoloģiju produktu ražošanas ekosistēmas stiprināšanai (*SWD(2023) 219 final COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT for a Regulation of the European Parliament and of the Council on establishing a framework of measures for strengthening Europe’s net-zero technology products manufacturing ecosystem (Net Zero Industry Act)*)

P&A	Pētniecība un attīstība
P&I	Pētniecība un inovācijas
PII	Pirmsskolas izglītības iestādes
PISA	Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (<i>Programme for International Student Assessment</i>)
PIL	Publisko iepirkumu likums
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
Programma	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam
PROFII	Profesionālā izglītības iestāde
PL	Partnerības līgums Eiropas Savienības investīciju fondu ieviešanai 2021.–2027.gada plānošanas periodam
PM	Politikas mērķis (<i>Policy Objective</i>)
Projektu dati	Informācija, kas iekļauta projektu iesniegumos, noslēgtajos līgumos/vienošanās par projektu īstenošanu, un kuru finansējuma saņēmēji ar noteiktu regularitāti sniegs līgumslēdzējaiestādei
PSO	Pilsoniskās sabiedrības organizācijas
PVP (65+)	pensijas vecuma personas
RSU DDVVI	Rīgas Stradiņa universitātes aģentūra "Darba drošības un vides veselības institūts"
RB	<i>Rail Baltica</i> projekts
ReactEU	Atveseļošanas palīdzība kohēzijai un Eiropas teritorijām
ReP	Resocializācijas programma
RePowerEU	Eiropas Komisijas plāns "REPowerEU" reaģējot uz pasaules enerģijas tirgus grūtībām un traucējumiem, ko izraisījis Krievijas iebrukums Ukrainā
RIS3	Viedās specializācijas stratēģija (<i>Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation</i>)
RMA	Rīgas metropoles areāls
RoRo rampa	Rampa RO-RO tipa kuģu pieņemšanai, kuriem ir aizmugures vai priekšgala rampa
ROP	Rīgas Brīvostas pārvalde
RP	Riskam pakļautie
RPP	Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027.gadam ³
RŠV	Robežšķērsošanas vietas
Sadarbības partneri	Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, biedrības, nodibinājumi, nozaru asociācijas, plānošanas reģioni
SADTPP	Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam ⁴
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis – "konkrēts mērķis" ir rezultāts, kura panākšanu konkrētos valsts vai reģiona apstākļos veicinās, īstenojot ieguldījumu prioritāti vai Savienības prioritāti un veicot darbības vai pasākumus
SAPI	Sociāli atbildīgs publiskais iepirkums
SAS	Sirds un asinsvadu slimības
SAVA	Sekundārā ambulatorā veselības aprūpe
SEG	Siltumnīcefekta gāze
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIPKK	Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komiteja

³ <https://ej.uz/5rdm>

⁴ [Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam | POLSIS \(mk.gov.lv\)](#)

SM	Satiksmes ministrija
SAC	Sociālās aprūpes centri
SDPSP	Sociālā darba speciālistu sadarbības padome
Sociālie partneri	Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, darba devēju, darba ņēmēju organizācijas un to apvienības
SBSB	Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi
SFC2021	Eiropas Savienības fondu pārvaldības informācijas sistēma
SP	Studiju programmas
SPAP	Sociālo pakalpojumu attīstības padome
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
SPSIL	Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums
STEM	<i>Science, Technology, Engineering and Mathematics</i> – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes, matemātika
STEP	Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (<i>Strategic Technologies for Europa Platform</i>)
STEP regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2024.gada 29.februāra Regula (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (“STEP”) un groza Direktīvu 2003/87/EK un Regulas (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 un (ES) 2021/241
Stratēģija “Latvija 2030”	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
SU	Sociālais uzņēmums
SVVA	Sabiedrības virzīta vietējā attīstība
TAI	Tehniskā atbalsta instruments
TALIS	Starptautiskais mācīšanas un apguves pētījums (<i>Teaching and Learning International Survey</i>)
TAPL	Teritorijas attīstības plānošanas likums
TAP2027	Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam
TEN-T	Eiropas transporta tīkls (<i>Trans-European Transport Network</i>)
TEN-T regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 11.decembra Regula (ES) Nr. 1315/2013 par Savienības pamatnostādnēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES
TL	Transportlīdzekļi
TM	Tieslietu ministrija
TPF	Taisnīgas pārkārtošanās fonds
TPF regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021.gada 24.jūnija Regula (ES) 2021/1056 ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu
TPTP	Taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns
UBAP 2021–2027	Upju baseinu apgabalū apsaimniekošanas plāns 2021. – 2027. gadam
UK	ES fondu uzraudzības komiteja
VA	Veselības aprūpe
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VARAM	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VDI	Valsts darba inspekcija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
Vietējās nodarbinātības iniciatīvas	Vietējo struktūru iesaistīšana ar nodarbinātību saistītu rīcībpolitiku izstrādē, vadīšanā un ieviešanā ⁵

⁵<https://ieej.lv/VRdCm>, <https://ieej.lv/iZht9>

VM	Veselības ministrija
VK	Valsts kanceleja
VKS	ES fondu vadības kontroles sistēma
VPA	Vienas pieturas aģentūra
VPD	Valsts probācijas dienests
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VTNP	Valsts nozīmes tautsaimniecības pakalpojumi
VZD	Valsts zemes dienests
ZI	Zinātniskā institūcija
ZM	Zemkopības ministrija
ZTAIP	Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.–2027.gadam
3.1.2.5.i.	AF 3.1.2.5.i. investīcija “Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto iedzīvotāju iesaiste darba tirgū”
4.3.5.1.pasākums	4.3.5.1.pasākums “Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamības palielināšana”
4.4.1.1.pasākums	4.4.1.1.pasākums “Atbalsts jaunām pieejām sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanā”

1. Programmas stratēģija: galvenās problēmas un politikas risinājumi

1.1. Ekonomiskā, sociālā, teritoriālā kohēzija

- (1) Latvija pēdējā desmitgadē pieredzējusi stabilu izaugsmi un konvergenci, neskatoties uz smagās finanšu krīzes (2007.–2009.g.) sekām. 2019.g. IKP uz iedzīvotāju sasniedza 69% no ES vidējā pēc pirktspējas paritātes (60% 2008.g.⁶), tomēr pēdējos gados konverģences tempi mazinājušies, salīdzinot ar citām jaunajām dalībvalstīm.
- (2) Produktivitāte augusi no 43,4% no ES vidējā 2014.g. līdz 49,8% 2019.g., bet būtiski atpaliek no ES vidējā rādītāja. Atalgojuma kāpums – straujāks par produktivitātes pieaugumu. Latvijas uzņēmumu eksporta daļa pasaules tirgos ir pieaugusi. Privāto investīciju pozitīvā dinamika pēc krīzes atjaunojās tikai 2017.g., pēc tam – mērena (zems kredīšanas līmenis, politiskā/ekonomiskā nenoteiktība tirgos⁷). Pēdējos piecos gados investīciju pieaugums bijis vājš; produktīvo aktīvu pieaugums – zemākais Baltijā. Bažas – ilgstoši zemas investīcijas P&A.
- (3) Iedzīvotāju skaits pēdējā desmitgadē mazinājies par vidēji 1% g., īpaši darbspējīgā vecumā (emigrācija un zema dzimstība) un rada spiedienu uz izaugsmes potenciālu, DT, spēju finansēt un uzturēt publisko infrastruktūru, pakalpojumus. Ienākumu nevienlīdzība nav mainījies (viena no augstākajām ES). Nabadzības riskam īpaši pakļauti iedzīvotāji virs 65 g., personas ar invaliditāti, ģimenes, kurās bērnu/us audzina viens no vecākiem, BD, IBD, bezpajumtnieki, iedzīvotāji ar zemu izglītību.
- (4) Latvijā ir vienas no augstākajām reģionālās attīstības atšķirībām OECD valstīs⁸. Rīgas reģionā IKP uz iedzīvotāju ir 17 213 *euro* (135% no vidējā IKP uz iedzīvotāju valstī); Kurzemē 74%, Vidzemē 66%, Zemgalē 63%, bet Latgalē 51%.⁹ Bruto kapitālieguldījumu un ārvalstu tiešo investīciju 2019.g. atšķirības ir vēl ievērojamākas – starp Rīgu un Latgali līdz pat 18 reizēm¹⁰. Atšķirības ir arī uzņēmējdarbībā, nodarbinātībā, ienākumu līmenī, piekļuvē VA, sociāliem pakalpojumiem, kvalitatīvai izglītībai. Latgalē joprojām zemākā nodarbinātība (56,7%; Rīgas reģionā 66%)¹¹ (reģionālā nesabalansētība, mobilitātes izaicinājumi, neatbilstošas prasmes); līdz 1,5 reizēm atšķiras vidējās darba algas starp reģioniem.

1.2. Produktivitāte, inovācijas un prasmes

- (5) Latvijas P&I sistēma no 2014.–2020.g. būtiski palielinājusi efektivitāti un produktivitāti; Latvija raksturota kā mērens inovators Eiropas inovācijas mērījumā¹². Tomēr līdzšinējais **Latvijas P&I sistēmas** izaugsmes temps ir nepietiekams straujai viedai izaugsmei; ilgstoši zemi P&A&I ieguldījumi (0,44–0,69% no IKP 2014.–2020.g.) ar zemu privāto investīciju daļu būtiski atpaliek no 2020.g. nacionālā mērķa – 1,5% no IKP.
- (6) Zems P&A intensīvo nozaru īpatsvars tautsaimniecības struktūrā; zems apstrādes rūpniecības īpatsvars IKP ar salīdzinoši zemu produktivitāti un tajā dominējošiem zemo un vidēji zemo tehnoloģiju uzņēmumiem ar nepietiekami attīstītu starpnozaru sadarbību, īpaši P&A jomā, tautsaimniecības struktūra ar pamatā mikro un MVU, kamēr lielāko ietekmi uz IKP pieaugumu sniedz mid-caps un lielie uzņēmumi, kavē **Latvijas ekonomikas transformāciju uz inovatīvu un zināšanās balstītu ekonomikas modeli**. Koordinēta valsts intervence minimizēs ar resursu pārdales procesu saistītas izmaksas/riskus, stiprinot konkurētspēju¹³. P&I sistēmas galvenie izaicinājumi: cilvēkkapitāla kvantitatīvas un kvalitatīvas jaudas palielināšana (Latvijā P&A nodarbināto skaits joprojām ir kritiski zems (~50% no ES vidējā), īpaši RIS3 jomās, t.sk.

⁶ <https://ej.uz/akc8>

⁷ <https://ieej.lv/ED0qg>

⁸ RPP

⁹ CSP, 2016

¹⁰ Reģionālās attīstības indikatoru moduļa dati.

¹¹ CSP, 2021

¹² European Innovation Scoreboard 2019

¹³ NIP

- reģionos (depopulācijas tendences), kā arī tehnoloģiju pārneses sistēmas stiprināšana un pārvaldības procesu uzlabošana¹⁴.
- (7) **Latvijas uzņēmējdarbību raksturo** zems inovāciju līmenis, dominē zemas pievienotās vērtības produkti, augsta resursu intensitāte, sadarbības un integrācijas trūkums globālajās vērtību ķēdēs. 5% – lielie uzņēmumi¹⁵ tautsaimniecībā ģenerē 90% ienākumu, tomēr arī šajā sektorā neīsteno augsta riska projektus. Inovatīvo MVU īpatsvars Latvijā – viens no zemākajiem ES – 30,3% (2014.–2016.g.); ES vidēji 49,1%, vāja pētījumu rezultātu komercializācijas kapacitāte. Zināšanu ietilpīgi pakalpojumi tikai ap 50%¹⁶ no kopējā pakalpojumu eksporta (2017.g) ar nepieaugošu tendenci. Vidēji augsto/augsto tehnoloģiju produktu daļa kopējā eksportā 2010.–2017.g pieauga tikai par 4 procentpunktiem (34,7%; ES – 56,7%).
  - (8) Saskaņā ar Digitālās desmitgades programmas informatīvajā ziņojumā “Digitālās dekādes stratēģiskais ceļvedis Latvijai līdz 2030. gadam” norādīto Latvijas uzņēmēji neizmanto digitālo tehnoloģiju potenciālu, par ko liecina arī DESI indeksa rezultāti – salīdzinoši zemi e-komercijas, kā arī mākoņpakalpojumu, sociālo plašsaziņas līdzekļu un lielo datu izmantošanas rādītāji. Vienlaikus ar zemajiem e-komercijas rādītājiem saskaņā ar DESI indeksu ierobežots skaits uzņēmumu izmanto mākoņpakalpojumus, sociālos medijus un lielos datus. OECD pētījumi liecina, ka pastāv sakarība starp digitālajām tehnoloģijām un produktivitāti, turklāt OECD Going Digital in Latvia 2020.gada pētījumā tiek norādīts, ka Latvijas zemie produktivitātes rādītāji ir saistīti ar zemajām investīcijām procesu digitalizācijā.
  - (9) Lai risinātu reģionālās atšķirības kapitālos ieguldījumos, sinerģijā ar nacionālās inovācijas sistēmas izveidi un darbību, plānots atbalsts plānošanas reģioniem reģionālās inovāciju un zināšanu sistēmas izveidei un darbībai.
  - (10) P&A&I attīstību un jaunu uzņēmumu izveidi bremzē pastāvošās tirgus nepilnības finansējuma pieejamībā visās uzņēmējdarbības attīstības stadijās. Plaša starp komercbanku kreditēšanu un uzņēmumu spēju piesaistīt ārējos finanšu resursus tirgū kopš finanšu un ekonomiskās krīzes ir palielinājusies; uzņēmēju spēja un vēlme aizņemties pieaugusi, bet faktiskais pieprasījums sarucis.
  - (11) Latvijas kopējo P&A&I stratēģiju, t.sk. RIS3, nosaka NIP, kura virsmērķis 2027.g. ir palielināt eksporta apjomu līdz 27,0 mljrd. *euro* g.; izdevumus P&A līdz 600 milj. *euro* g. Vienlaikus jāstimulē tāda P&I attīstība, kas veicina ilgtspējīgu enerģētikas sektora attīstību un klimata pārmaiņu mazināšanu (NEKP).
  - (12) Savukārt jaunais inovāciju institucionālās pārvaldības modelis (nacionālā ceļakarte, 2022) nosaka ietvaru un darbības, kas veicamas nacionālā P&A&I pārvaldības modeļa un RIS3 pārvaldības pilnveidošanai¹⁷.
  - (13) Investīcijas 1.PM P&A&I sistēmas attīstībai plānotas atbilstoši RIS3, palielinot kopējo P&I kapacitāti, turpinot P&A pārvaldības pilnveidi un attīstot RIS3 stratēģisko vērtības ķēžu ekosistēmas, kuras pamatā ir strukturēts dialogs un koordinēta rīcība privātā, publiskā un akadēmiskā sektora starpā (uzņēmējdarbības atklājumu princips).
  - (14) Zināšanu ietilpīgā ekonomikā sabiedrības zināšanu, t.sk. prasmju līmenis ir galvenais dzinulis ekonomikas attīstībai. Augsti kvalificēta darba spēka un prasmju trūkums, īpaši STEM jomās un RIS3 sektoros (īpaši IKT, būvniecības, veselības, izglītības un zinātnes sektoros) ietekmē uzņēmumu ilgtermiņa investīciju lēmumus un attīstību. Lai nodrošinātu produktivitātes celšanos, būtiska ir vajadzīgo prasmju attīstīšana, sistēmas pielāgošana DT vajadzībām, kā arī esošo resursu efektīva izmantošana.

¹⁴ ZTAI

¹⁵ CSP, 2019.gads

¹⁶ EIS 2019 datubāze <https://ieej.lv/Vu9v6>

¹⁷ Informatīvais ziņojums “Par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda iniciatīvas aktualitātes pārskatīšanu” apstiprināts 12.04.2022.; MK protokols Nr.20 40§)

- (15) Latvija pārsniedz ES vidējo rādītāju attiecībā uz digitāliem publiskiem pakalpojumiem – 83% (ES- 67%), bet uzņēmumi ir vieni no pēdējiem ES produktu un pakalpojumu pārdošanā izmantojot digitālos rīkus¹⁸ (t.sk. trīs pieejami pārrobežu izmantošanai). Latvijas zema **digitālo prasmju** līmenis ierobežo inovācijas potenciālu uzņēmumos, kavē dalību mūžizglītības, kultūras, pilsoniskās līdzdalības un nodarbinātības pasākumos. Tikai 43% Latvijas iedzīvotāju (16 līdz 74 g.) ir digitālās pamatprasmes (ES kopumā – 58%); IKT speciālisti 1,7% no kopējā darbaspēka (ES–3,9%); IKT speciālistes sievietes no nodarbināto sieviešu skaita – tikai 0,5% (ES – 1,4%)¹⁹.
- (16) **Izglītojamo prasmju līmenis** kopumā atbilst OECD vidējiem rādītājiem, tomēr ir neliels īpatsvars ar augstiem mācību rezultātiem un augsts īpatsvars ar zemiem mācību sasniegumiem (PISA 2018 dati), tāpēc plānots dažādot izglītības satura apguves formas. Iesaiste interešu un NI sekmē mācīšanās prasmju pilnveidi. Jānodrošina vienlīdzīga pieeja izglītībai visiem iedzīvotājiem, t.sk. plānojot atbalstu arī bērniem no mazaizsargātām grupām, veicinot integrāciju sabiedrībā, izpratni par iekļaujošu izglītību, bērnu un jauniešu iekļautību, emocionālo labizjūtu un piederību.
- (17) Sakārtots izglītības iestāžu tīkls pašvaldībās, t.sk. vispārējās izglītības iestāžu tīkls, veicinās pāreju uz personalizētas izglītības piedāvājumu, sekmējot pilnveidotā mācību satura kvalitatīvu ieviešanu. Mūsdienīga mācību procesa nodrošināšanai nepieciešami pārvietojamie digitālie risinājumi, aprīkojums STEM apguvei u.c., vienlaikus ņemot vērā iekļaujošās izglītības vajadzības, t.sk. mācību līdzekļi izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām.
- (18) Pirmsskolas izglītības izaicinājums – rindas uz pašvaldības PII²⁰ līdz pat 40–50% no visiem pirmsskolas vecuma bērniem, ko risinās ieguldījumi publiskās PII infrastruktūrā/materiāltehniskās bāzes pilnveidošanā, t.sk. digitālā aprīkojuma iegādei, un pieskatīšanas pakalpojumu pieejamībā.
- (19) Tīks turpināta speciālās izglītības iestāžu tīkla pilnveide, mazinot to skaitu no 44 (2021.g) līdz indikatīvi 25-30 (2027.g.), izvērtējot augstākminēto iestāžu resursu efektivitātes un izglītojamo vajadzībām atbilstošu izglītības pakalpojumu..
- (20) Izglītības iestādēs būtiskākie izaicinājumi: iestāžu administrācijas prasme vadīt dažādību un īstenot sekmīgu pārmaiņu vadību, pielāgot ikdienas izglītības procesu skolēnu vajadzībām; pedagogu novecošanās (46% vecumā 50+). Pedagogiem vecumā līdz 30 nav efektīvas atbalsta sistēmas. Tāpēc jāsekmē profesionālās kompetences pilnveide pedagogiem un atbalsts jauniem pedagogiem uzsākot darbu izglītības iestādē.
- (21) Iedzīvotāju iesaiste pieaugušo izglītībā joprojām ir zemā līmenī (2018.g. 6,7%), netiek izmantots jauniešu, kas neiesaistās DT un mācībās, potenciāls. Investīcijas plānotas jauniešu un pieaugušo dalības izglītībā palielināšanai, elastīga prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespēju piedāvājuma attīstībai, kā arī ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas pieaugušo izglītības finansējuma sistēmas izveidei. Jāveicina mūžizglītības piedāvājums atbilstoši DT pieprasījumam.
- (22) Latvijas augstskolas joprojām nav pietiekoši konkurētspējīgas starptautiski, neizmanto potenciālu inovāciju veicināšanā ekonomikā – jāturpina reformas augstskolu pārvaldībā, viedās specializācijas stiprināšanā, sadarbībai ar industriju un infrastruktūras modernizēšanā, t.sk. AF plānā.
- (23) Investīcijas plānotas 1.1.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.1.2., 4.2.1, 4.2.2., 4.2.3., 4.2.4. un 5.1.1.SAM, (ERAF un ESF+), t.sk., integrēti ieguldījumi atbilstoši reģionu vajadzībām/iespējām. Prasmju attīstīšana 1.PM fokusēta uz Latvijas viedajai specializācijai un industriālajai pārejai nepieciešamām prasmēm; 4.PM uz pamatprasmju, vispārējo prasmju un profesionālo prasmju celšanu.

¹⁸ Digital Economy and Society Index 2020 – 9%.

¹⁹ Digital Economy and Society Index 2020

²⁰ Pašvaldību sniegtie dati, 2020.gada oktobris

- (24) P&I ieguldījumiem paredzēta sinerģija ar “Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa”, *Erasmus+* un *InvestEU* – veidojot atbilstošu dalības kapacitāti, paredzot papildinātību un iniciatīvu mērogošanu. Izglītībā – sinerģija ar *Erasmus+*, Eiropas Solidaritātes korpusu un *InvestEU* (t.sk., EZK prioritātes un mērķi), REACT-EU un AF. Digitālai transformācijai plānots finansējums no dažādiem avotiem. Demarkācija – plānošanā un ieviešanas nosacījumu izstrādē.
- (25) FI 1.PM tiks izveidoti un izmantoti atbilstoši finanšu pieejamības tirgus nepilnību analīzē, t.sk. teritoriālā skatījumā, noteiktajam (t.sk. izvērtējot FI izmantošanas iespējas zinātnē un inovāciju komercializācijā).

1.3. Klimatneitralitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām un vides aizsardzība

- (26) ES padomes rekomendācijas (2019., 2020.) aicina virzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos – tīrā enerģijā, ilgtspējīgā transportā, resursu efektivitātē un ēku energoefektivitātē. ES padomes rekomendācijas (2022.) arī aicina samazināt vispārējo atkarību no fosilā kurināmā un dažādot fosilā kurināmā importu, paātrinot AER izmantošanu, nodrošinot pietiekamu starpsavienojumu jaudu, dažādojot enerģijas piegādes un maršrutus un samazinot kopējo enerģijas patēriņu, izmantojot vērienīgus energoefektivitātes pasākumus. Izaicinājumi – klimatneitralitātes, enerģētikas, nulles piesārņojuma, ūdeņu stāvokļa un bioloģiskās daudzveidības uzlabošanās, atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas mērķi. To izpildei – kompleksi pasākumi saskaņā ar NEKP, LPKPP 2030, Latvijas stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai 2050.g., Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānu 2020.–2030.g.
- (27) **AER** Latvijā – viens no augstākajiem ES (>40% 2018.g.), bet saules elektroenerģija tikai 0,09%; nav modernās biodegvielas/biometāna (2019.g.). Jāturpina attīstīt AER (vējš, saule, ģeotermālā enerģija, biomas/biogāze), t.sk. ne-emisiju potenciāls daudzdzīvokļu ēkās. SEG emisijās zems ETS īpatsvars (22,3%); ne-ETS – transports 37%, lauksaimniecība 29%, ēkas ~20% (2018.g.). **AER dzīvojamās ēkās** – viens no augstākajiem ES, bet **zema energoefektivitāte**. Lielākajai daļai ēku – zemākas siltumtehnikas īpašības kā iespējams²¹. Vidējie enerģijas patēriņi (kWh/m²g) apkurei visām ēkām 138-139. Lielākais izaicinājums ir daudzdzīvokļu ēku un CSA energoefektivitāte. Atjaunojot ēkas var uzlabot enerģētikas nabadzības rādītājus; 2018.g. siltums mājoklī naudas trūkuma dēļ bija liegts 7,5% iedzīvotāju (ES – 8%)²². Energoefektīvākas publiskās ēkas mazinās sabiedriskā sektora izdevumus.
- (28) **AER transportā** – viens no zemākajiem Eiropā (2018.g. 4,7%). Vairāk kā 93% Latvijas autoparka ir fosilās degvielas TL; 0,1% ir ETL. Jāpaātrina alternatīvo degvielu ražošana/ieviešana (EZK); jāuzlabo uzlādes infrastruktūra TEN-T tīklā (Eiropas Revīzijas palāta). Direktīvā 2014/94/ES noteikts ES ietvars uzlādes infrastruktūrai, un dalībvalstis nodrošina infrastruktūras pieejamību TEN-T tīklā. TEN-T tīkla savienojamībai jānodrošina, ka ik pēc 60 km (katrā virzienā) ir pieejami publiski uzlādes parki lielas noslodzes TL. Latvijā transports rada 29% no kopējām SEG emisijām (2018.g.)²³. No transporta SEG emisijām 93,6% rada autotransports. Līdz 2030.g. ne-ETS SEG emisijas jāsamazina par 6% pret 2005.g. (NEKP). Potenciāls SEG emisiju samazināšanai ir privāto pasažieru TL lietotāju pārorientēšana uz dzelzceļa sabiedriskā transporta/velo izmantošanu. 2017.g. ilgtspējīgu mobilitāti izmantoja 16% iedzīvotāju (64% sabiedrisko transportu, 7% multimodālus veidus, 6% velo²⁴). Pieaug CSN cietušo velosipēdistu skaits (527 2014.g.; 686 2020.g.)²⁵, kas norāda drošas velo infrastruktūras trūkumu. AF reforma RMA 2023.g. paredz apstiprināt integrētu sabiedriskā transporta konceptu; paredzētas investīcijas arī transporta infrastruktūrā, bezizmešu sabiedriskā

²¹ <https://ieej.lv/2nMjQ>

²² <https://ieej.lv/2FThA>; <https://ieej.lv/60xUM>

²³ <https://ieej.lv/LSZrr>

²⁴ <https://ieej.lv/TtZRI>

²⁵ <https://ieej.lv/bggp8>

transporta ritošajā sastāvā, mobilitātes punktos un velo infrastruktūrā. Investīcijas 2.PM ietvaros viedajās tehnoloģijās, multimodālā sabiedriskā transporta tīklā, velo infrastruktūrā, bezemisiju vilcienos, pētījumos EZK jomā, ETL lieljaudas uzlādes punktos.

- (29) **Atkritumu apsaimniekošanā** nav sasniegts normatīvajos aktos noteiktais mērķis 2020.g. (50% kopējais sadzīves atkritumu pārstrādes apjoms; 2019.g. 44,3%). 49% sadzīves atkritumu tika apglabāti (2035.g. atļauts 10%). Kavējas apglabāto BNA samazināšana – 2015.g. apglabāti 57,1% BNA (mērķis 2020.g. 35%). Investīcijas var sniegt ieguldījumu arī SEG emisiju mazināšanā (2018.g. sektors veidoja 5%) un veicināt aprites ekonomikas principu ieviešanu. AAVP2028 paredz samazināt radīto sadzīves atkritumu daudzumu līdz 400 kg/iedz. 2028.g. (2018.g. 409 kg). Joprojām aktuāla ir **dabas direktīvu, ūdenssaimniecības direktīvu** un EZK jūras un saldūdens mērķu²⁶ sasniegšana. Vien 21% virszemes ūdensobjektu ir labā ekoloģiskā stāvoklī²⁷; 2019.g. tikai 10% biotopu un 41% sugu labvēlīgs aizsardzības stāvoklis²⁸. Atsevišķās teritorijās **gaisa kvalitātes** rādītāji ir tuvu/pārsniedz ES tiesību aktos noteiktās prasības un PVO rekomendācijas – īstenojami kompleksi pasākumi dažādos sektoros. Vides kvalitātes uzlabošanā jāturpina kompleksi pasākumi infrastruktūras attīstībai, jāattīsta **vides monitoringa** sistēmas, jāīsteno **vides izglītības** pasākumi. Latvijā **klimate pārmaiņas** rada plūdu, savvaļas ugunsgrēku, krastu erozijas, vēsturiski piesārņoto vietu u.c. piesārņojuma izplatīšanās riskus, kas prasa prevenciju, reaģēšanas gatavību, seku novēršanu un pielāgošanos – attīstot uzraudzības un brīdināšanas sistēmas, mazinot riskus kritiskai infrastruktūrai, t.sk. zaļās/zilās infrastruktūrai.
- (30) Tiks ievērots klimatdrošināšanas princips (nepieciešamības gadījumā projektu kritērijos). Taisnīgas klimata politikas ieviešanai integrēs arī ANO ilgtspējīgas attīstības caurviju principu “Neatstāt nevienu aiz muguras” (sasauca ar HP VINP). Investīcijas plānotas 2.1.1., 2.1.2, 2.1.3., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.3.1., 2.4.1. (ERAF KF), t.sk. vērtējot kompleksus risinājumus/inovatīvas finansēšanas shēmas (*Jessica* u.c.).

1.4. Mobilitāte

- (31) ES Padomes rekomendācijas aicina investēt transporta ilgtspējā un digitālajā infrastruktūrā. Pārejai no auto uz sabiedrisko transportu, kas būtiska enerģijas patēriņa/emisiju mazināšanā ir nozīmīga loma uzlabojumiem reģionālajos dzelzceļa savienojumos un tranzīta punktos. Ceļu infrastruktūras kvalitāte joprojām ir zemāka par ES vidējo, neraugoties uz līdzšinējiem ieguldījumiem trūkst apvedceļu un nepieciešami ieguldījumi satiksmes drošībā, ņemot vērā, ka Latvijā ir vieni no augstākiem rādītājiem satiksmes negadījumos bojā gājušo skaitā uz miljons iedzīvotājiem.
- (32) Latvijai jānovērš dzelzceļa nošķirtība no Eiropas dzelzceļa tīkla; atbilstība TEN-T regulas izpratnē tiks nodrošināta RB projektā (EISI). **Dzelzceļa transports** ir viens no drošākajiem, videi draudzīgākajiem sauszemes transporta veidiem pasažieriem un kravām, tomēr iekšzemes kravu pārvadājumos dominē autotransports. 2017.–2019.g. palielinājušies pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu un regulārās satiksmes autobusus. Auto izvēli īsos braucienos pamato komforts/laika ietaupījums, garākos – izmaksas (2018.g. pētījums). Trūkumi sabiedriskajā transportā novēršami, uzlabojot pieejamību, dzelzceļa infrastruktūru/ritošo sastāvu. Sabiedriskā transporta attīstības koncepcija 2021.–2030.g. dzelzceļu nosaka par transporta sistēmas mugurkaulu, bet izaicinājums ir tā zemā elektrifikācija (2020.g. 14%, ES 55%). Jaunā elektrifikācijas stratēģija paredz pakāpenisku elektrificēto līniju tīkla (pasažieru pārvadājumiem) paplašināšanu Rīgas aglomerācijā, nākamajā posmā – elektrificētā tīkla modernizācija.

²⁶ <https://ieej.lv/kzm38>

²⁷ <https://ieej.lv/bWAm1>

²⁸ <https://ieej.lv/9RaBR>

- (33) CSN bojā gājušo skaitā Latvijai ir vieni no augstākiem rādītājiem (uz milj.iedz.); CSN smagi ievainoto skaits pieaug²⁹. Iemesls: neattīstīta infrastruktūra mazāk aizsargātajiem ceļu satiksmes dalībniekiem, kur esošie risinājumi nenodrošina satiksmes drošības prasībām atbilstošu, drošu infrastruktūru. Ieguldījumi satiksmes drošībā un vides piekļūstamībā uzlabos satiksmes infrastruktūras drošību un mazaizsargāto satiksmes dalībnieku pārvietošanās iespējamību. Atbilstoši EK rekomendācijām, jāturpina TEN-T savienojumi pilsētās, novirzot satiksmi, t.sk. kravu pārvadājumus, no blīvi apdzīvotām vietām.
- (34) **RMA** koncentrējas ap 65% iedzīvotāju,³⁰ liela daļa no apkārtējām teritorijām ik dienas dodas uz Rīgas pilsētu (darbs, mācības). Latvijā uz 1000 iedzīvotājiem reģistrēti vairāk nekā 350 TL; Rīgā/Pierīgā ap 50% no Latvijas vieglajiem TL (2019.g.)³¹. Rīgā jārada priekšnosacījumi transporta plūsmu pārstrukturēšanai, lai atslogotu centru no kravas transporta, uzlabojot gaisa kvalitāti. Būtisks ieguvums Rīgai ir RB – plānoti nozīmīgi transporta pārkārtojumi Rīgā un Pierīgā. **Reģionu attīstībai** izšķirošs kvalitatīvs, drošs infrastruktūras tīkls – jāturpina investīcijas pilsētu TEN-T infrastruktūrā, integrējot mikromobilitāti kopējā transporta sistēmā, attīstot alternatīvus kravas transportlīdzekļu maršrutus. Ieguldījumi dzelzceļa infrastruktūrā (jauni reģionālie maršruti), RB dzelzceļa līnijas, mobilitātes punktu izveidei, mikromobilitātes risinājumi pozitīvi ietekmēs mobilitāti pilsētās.
- (35) Nozīmīgi efektīvā, drošā starptautiskās piegādes ķēdē ir mūsdienu prasībām atbilstoši muitas kontroles risinājumi RŠV; to sekmēs atbilstoša **RŠV** caurlaides spēja. Ņemot vērā vides aizsardzības prasības, nepieciešams pilnveidot **ostu** publisko infrastruktūru klimatneitralitātes mērķu sasniegšanai, AER izmantošanai un digitalizācijai, t.sk., ievērojot TEN-T Regulu un Direktīvu Nr.2014/94/ES.
- (36) **Digitālā pāreja** palielina slodzi mobilajiem un fiksētajiem tīkliem, būtiski pieaugs prasības pēc ātras lielu datu apmaiņas. 2020.g. pētījumā³² secināts, ka kopumā sakaru nozares attīstības rādītāji ir labi, tomēr ārpus lielākajām pilsētām trūkst “vidējās” un “pēdējās” jūdzes infrastruktūras, kas nodrošinātu Savienojamības paziņojuma mērķiem atbilstošus interneta piekļuves pakalpojumus galalietotājiem. Dārdzības dēļ uzņēmumiem nav pietiekamas ekonomiskās intereses ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklus izvērsšanai.
- (37) KF investīcijas 3.PM (papildinoši 2.PM) un ERAF 1.4.1.SAM (IKT) veicinās TAP2027 rādītāju sasniegšanu (2027.g.): paredzēts bezemisiju TL pieaugums no 0,1% 2020.g. līdz 2%; pasažieru apgrozības sabiedriskajā transportā pieaugums (milj.pas/km) no 1687 2019.g. uz 1837,3; iedzīvotāju, kas ar velo/ citu mikromobilitātes TL brauc katru/gandrīz katru dienu, pieaugums no 6,4% 2019.g. uz 10%.

1.5. Iedzīvotāju potenciāla pilna izmantošana

- (38) Stratēģija “Latvija 2030”, NAP 2027 un EK rekomendācijas aicina stiprināt veselības sistēmu, nodrošinot papildu finanšu un cilvēkresursus, novērst sociālo atstumtību, uzlabot izglītības kvalitāti, pieejamību un efektivitāti, mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību. Sociālais pīlārs izceļ nodarbinātības reģionālās un prasmju līmeņu atšķirības. Nepieciešami arī cenas ziņā pieejami mājokļi, jo **trūkst adekvātu sociālo mājokļu** ar piekļuvi darbavietām, izglītības iestādēm un pakalpojumiem. Investīcijas cilvēkkapitālā plānotas integrēti 1. un 4.PM.
- (39) **Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam** pakļauto iedzīvotāju īpatsvars Latvijā ir viens no augstākajiem ES, 2019.g. – 26%, nabadzības riska indekss – 21,7%. Risku palielina bezdarbs, slikts veselības stāvoklis, zems izglītības līmenis. Sociālās

²⁹ <https://ieej.lv/bk8oH>

³⁰ <https://ej.uz/pmnc>

³¹ NEKP, Autotransporta direkcija

³² <https://ieej.lv/2rznO>

aizsardzības izdevumi Latvijā ir starp zemākajiem ES, nespējot nodrošināt kvalitatīvus un pieejamus sociālos pakalpojumus mazāk aizsargātām grupām. Profesionālus sociālās aprūpes pakalpojumus neizmanto 37,9% finansiālu apsvērumu dēļ un 16,2% -pieejamības dēļ. Lai risinātu nabadzības un nevienlīdzības radītos izaicinājumus, programmas atbalstu būtiski papildina ESF+ programma materiālās nenodrošinātības mazināšanai (tās finansējumu plānots pārskatīt vidusposma izvērtējumā atbilstoši KNR 18.pantam).

- (40) Lai mazinātu teritoriālās atšķirības, plānots noteikt pašvaldībās obligāti nodrošināmos sociālos pakalpojumus. Plānoti ieguldījumi SBSP infrastruktūrā cilvēkiem ar GRT citādi SBSP nav iespējams nodrošināt iedzīvotāju vajadzībām atbilstošā apjomā. Infrastruktūras izveide un SBSP nodrošināšana notiks saskaņā ar ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, ANO Konvencijā par bērnu tiesībām un Pamattiesību hartā noteikto, kā arī saskaņā ar DI principiem. Ieguldījumi tiks vērsti uz vienlīdzības, nediskriminācijas, desegregācijas, izvēles brīvības, tiesību uz izglītību, tiesību uz neatkarīgu dzīvi un piekļūstamības nodrošināšanu, ņemot vērā iedzīvotāju vajadzību, pieejamo pakalpojumu un infrastruktūras analīzi. Netiks atbalstītas darbības, kas veicina jebkāda veida segregāciju vai atstumtību.
- (41) Tā kā personas ar invaliditāti, pirmspensijas vecuma personas un jaunieši, kuri nemācās un nestrādā, saskaras ar **ilgstošā bezdarba risku**, būtiski mērķēt atbalsta pasākumus bezdarba riska novēršanai un resocializācijai, t.sk. azartspēļu, narkotiku vai psihotropo vielu atkarīgām personām, bijušajiem ieslodzītajiem.
- (42) **Veselības jomā** 2018.g. Latvijā neapmierinātas vajadzības pēc VA pakalpojumiem bija 6,1% (ES 1,8%)³³. VA kvalitātes rādītāji ir vieni no zemākajiem ES (2017.g. – 2.augstākais profilaktiski novēršamo un 3.augstākais medicīniski novēršamo nāves gadījumu skaits ES³⁴). Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027.g. **izvirza šādas prioritārās veselības jomas** – sirds un asinsvadu slimības, onkoloģija, psihiskā veselība, mātes un bērna VA, retās slimības, paliatīvā aprūpe, medicīniskā rehabilitācija. Turpināmi **veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi, VA ilgspējas, pārvaldības stiprināšana, efektīva resursu izmantošana**, kas atrunāta Sabiedrības veselības pamatnostādņēs, Slimnieku hospitalizācijas vietu plānā. **Nepietiekamo ārstniecības personu nodrošinājumu** (33% ārstu un 28% zobārstu ir/drīzumā būs pensijas vecumā, līdz 2025.g. veidosies ap 3050 māsu iztrūkums. 2017.g. uz 100 000 iedzīvotājiem bija 320,5 ārstu, tikmēr ES vidēji – 363,6) risinās Cilvēkresursu attīstības stratēģija (paredz ārstniecības personu piesaisti, prasmju/iemaņu attīstīšanu NI ietvaros un rezidentu apmācības). COVID-19 ietekmē konstatēta neatbilstoša ārstniecības iestāžu infrastruktūra un gatavība ārkārtas situācijām. Pēc COVID-19 vakcinācijas stratēģijas ieviešanas **nepieciešami pasākumi, lai mazinātu arī citas infekciju slimības**.
- (43) Līdztekus sociālajai iekļaušanai, būtiska **tiesu pieejamība, efektivitāte un korupcijas izplatības mazināšana, kas stiprina iedzīvotāju un sabiedrības uzticēšanos Latvijas tiesībaizsardzības sistēmai**, kā arī īsteno ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi Nr. 16.3.
- (44) **Sociālo partneru** iesaiste reformu/politiku veidošanā ir labi nostādīta, tomēr jāstiprina dialogs ar sociālajiem partneriem, jāspēcina **pilsoniskais dialogs un sabiedrības līdzdalība**. Sociālo partneru un pilsoniskā dialoga īstenoātāju ierobežotā kapacitāte neļauj nodrošināt nepieciešamo iesaisti. Veicinot **pilsonisko līdzdalību**, jārisina jautājumi, kas skar sabiedrību - mazaktīva pilsoniskā līdzdalība un vāji attīstīts sociālais dialogs, pilsoniskās līdzdalības rādītājs ir zems.³⁵ Šķērslis trešo valstu pilsoņu līdzdalībai sabiedriskajās organizācijās un aktivitātēs ir nepietiekamas latviešu valodas prasmes³⁶.
- (45) **Kultūras patēriņa** un līdzdalības ietekmes pētījumā³⁷ secināts, ka mazaktīvi bieži ir 55–74 g.v., ar zemiem ienākumiem, laukos dzīvojošie, cittautieši un tie, kas dzīvo vieni –

³³ <https://ieej.lv/n5k2o>

³⁴ Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027.gadam https://tapportal.mk.gov.lv/legal_acts/746a6c77-a9f4-4182-9084-e4ab10484b2e

³⁵ VK 2018.g., “Par sabiedrības līdzdalību valsts un pašvaldību iestāžu darbā”; 2020.g. SKDS, <https://ieej.lv/A5uYw>

³⁶ Trešo valstu pilsoņu situācijas izpēte Latvijā 2017, BISS

³⁷ <https://ieej.lv/UATSF>

grupas, kas kultūras pieejamībā tiek marginalizētas, to kultūras patēriņam samazinoties. Arī COVID-19 ierobežojumi ietekmējuši kultūras un tūrisma nozari. Sociālo iekļaušanu stiprinās iesaiste kultūras aktivitātēs, veicinot piederību Latvijas kultūras telpai nacionālo identitāti, kvalitatīvu kultūrvidi un radošo tūrismu.

- (46) Minēto izaicinājumu risināšanai, ERAF un ESF+ investīcijas plānotas 4.1.1., 4.1.2., 4.2.3., 4.2.4., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3., 4.3.4., 4.3.5. un 4.3.6.SAM. 4.3.1.SAM ietvaros veiktajiem ERAF ieguldījumiem tiek plānoti secīgi ESF+ ieguldījumi 4.3.5.SAM.

1.6. Integrēti risinājumi demogrāfijas un reģionālo atšķirību izaicinājumiem

- (47) Iedzīvotāju skaita mazināšanās un struktūras izmaiņas rada izaicinājumus ekonomikas attīstībai, darbaspēka pieejamībai, veselības, sociālai sistēmai. Samazinājums pēdējos 10 gados būtiski atšķiras reģionāli – Pierīgas reģionā par 1%; Latgales reģionā 20%.³⁸ Šos depopulācijas un reģionālo atšķirību izaicinājumus plānots risināt ATR gaitā, tās mērķis ir izveidot attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām, lai nodrošinātu likumos noteikto autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā. Šo pašvaldību atbalstam RPP ietverti pasākumi uzņēmējdarbības veicināšanai, pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, publiskās pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības kapacitātes celšanai un sabiedrības līdzdalības palielināšanai lēmumu pieņemšanā. Šo izaicinājumu risināšanai nepieciešami integrēti un pārnozaru risinājumi; tie integrēti visās politiku jomās.
- (48) Teritoriju ilgtspējai un dzīves kvalitātes uzlabošanai būtiska ir kultūras infrastruktūras attīstība, inovatīvu un digitālu risinājumu integrēšana satura veidošanā, teritorijās ar veiksmīgām tūrisma stratēģijām, integrējot EZK, Eiropas Jaunais “Bauhaus” un starptautiskos kvalitātes principus. Tūrisms un saistītās nozares veido 5% no kopējā eksporta un 8,5% no kopējās nodarbinātības³⁹. Nozīmīgs potenciāls ir piekrastei, kur ~80% tūrisma infrastruktūras kapacitāte/kvalitāte ir nepietiekama⁴⁰.
- (49) Latvija ilgtspējīgas pilsētu attīstības īstenošanai izmantos FPT (9 pilsētas un 21 reģionālo centru un to apkārtnes ar aktīvu ikdienas darbaspēka migrāciju un kopīgu pakalpojumu tīklu) pieeju, ieguldījumus balstītot integrētajās teritoriju attīstības stratēģijās (plānošanas reģionu attīstības programmām atbilstoši APSL) un pakārtotās pašvaldību attīstības programmās. Atbilstoši APSL pašvaldības attīstības programmu izstrādā, ievērojot līdzdalības principu, izstrādes procesā organizējot regulāru visas sabiedrības iesaisti, noskaidrojot viedokli par teritorijas izaicinājumiem/risinājumiem, nodrošinot līdzdalību teritorijas attīstības plānošanā. Atbilstoši TAPL teritorijas attīstības plānošanā tiek ievērots atklātības princips – nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu.

1.7. Administratīvā kapacitāte, laba pārvaldība, vienkāršošana

- (50) EK rekomendācijas aicina stiprināt valsts pārvaldes atbildību un efektivitāti, īpaši pašvaldībām, valsts un pašvaldību uzņēmumiem. Tāpat nepieciešama vispārējas uzticības valsts pārvaldei, valsts iestāžu darbībai, stiprināšana, īpaši uzņēmēju vidū.
- (51) Vērojama projektu kavēšanās un sadārdzinājumi, īpaši transporta, veselības jomas projektos. Vairāku valsts pārvaldes IKT projektu izstrādē un īstenošanā ir problēmas ar sistēmu efektivitāti un atbilstošu funkcionalitāti, būtiski pagarinot ieviešanas termiņus. Pašvaldību e-vides digitalizācija ir maz attīstīta. Ir būtiskas atšķirības pašvaldību kapacitātē veidot un īstenot attīstības plānošanas dokumentus atbilstoši mūsdienu izaicinājumiem, sasaistē ar budžetu, nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus, iesaistīt sabiedrību teritorijas attīstībā. To norāda arī Valsts kontrole – pašvaldībās nereti nav funkcijām atbilstošu speciālistu

³⁸ CSP <https://ieej.lv/36gzf>

³⁹ OECD dati (2018)

⁴⁰ <https://ieej.lv/AD6q8>

- (52) Šo izaicinājumu risināšanai VK sadarbībā ar FM un VARAM izstrādājusi AKCK KP efektīvai īstenošanai; nozīmīgākās mērķa grupas – finansējuma saņēmēji, publiskās pārvaldes iestādes, VKS dalībnieki, UK pārstāvji, NVO, sadarbības partneri. Investīcijas plānotas 5.1.1., 1.3.1. un 6.1.1. u.c. SAM ietvaros (ERAF vai ESF+, tehniskās palīdzības finansējums). Tiek apsvērta plašāka vienkāršoto izmaksu izmantošana.

1.8. Sasaiste ar ESSBJR

- (53) Lai uzlabotu BJR globālo konkurētspēju, veicinātu klimata neitrālu ietekmi, savienotu reģionu un cilvēkus, plānoti šādi ieguldījumi: iekļaušanās ES pētniecības telpā un piegāžu ķēdēs, pārrobežu e-risinājumu izstrādē, kā arī NEKP kontekstā koordinēta rīcība attiecībā uz transporta emisiju samazināšanu, t.sk. alternatīvo degvielu ražošana un lietošana (ESBJRS mērķi “Palielināt labklājību” un “Savienot reģionu”).
- (54) Lai uzlabotu Baltijas jūras stāvokli, pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu/pārvaldību, plānoti ieguldījumi ūdenssaimniecības pakalpojumos, t.sk. notekūdeņu attīrīšanas sistēmās, bioloģiskajā daudzveidībā, atkritumu apsaimniekošanā, un videi draudzīgā ostu infrastruktūrā. Lai panāktu lielāku sinerģiju ESSBJR īstenošanā ar 2.PM un INTERREG, normatīvajos aktos par SAM īstenošanu tiks specificētas darbības, izmaksas un finansējuma saņēmēji, t.sk. nodrošinot nepārklāšanos. ZPI obligāti tiks piemērots aktivitātēs, kur ZPI normatīvais regulējums paredz (ESSBJR mērķis “Glābt jūru”).
- (55) Lai reaģētu uz pieaugošo pieprasījumu pēc starpreģionu sadarbības, veicinātu RIS3 mērķu sasniegšanu, sekmētu ekonomikas transformāciju, MVU konkurētspējas, P&I un digitalizācijas atbalsta instrumenti 1.PM veicinās ESSBJR stratēģiju politikas vīzienā “Inovācijas” (“Izaicinājumu virzītas inovācijas”, Digitālās inovācijas un transformācija” “Kopradītas inovācijas”). ESSBSR sadarbība ar partneriem no astoņām dalībvalstīm veicina kopīgu problēmu/risinājumu, sadarbības potenciāla identificēšanu. Galvenās sadarbības jomas ir P&A, atbalsts uzņēmumu internacioalizācijai, pielāgošanās klimata pārmaiņām un enerģētikas problēmu risināšanai.

1.tabula Politikas mērķi un specifiskie atbalsta mērķi

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
1. Konkurentsējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību	1.1.1.SAM (RSO 1.1.) Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā /	Latvijas P&I sistēmas attīstības temps ir nepietiekams straujai viedai izaugsmei, kas saistīts ar zemajiem P&A&I ieguldījumiem (kopējie – 0,63% no IKP ⁴¹ ; uz 1 zinātnisko darbinieku ~30 000 <i>euro</i> g. ⁴²) un zemo P&A nodarbināto skaitu (tikai ~50% no ES vidējā līmeņa-nepietiekama) kvantitatīvā un kvalitatīvā jauda. Latvijas uzņēmumu integrācijas līmenis globālajās vērtību ķēdēs ir viens no zemākajiem ES ⁴³ , tāpēc būtiski jāveicina uzņēmumu un pētnieku starptautiskā sadarbība, t.sk dalība “Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa” u.c., piesaistot papildus ES investīcijas. Lai veicinātu Latvijas ekonomikas transformāciju, investīcijas nacionālā mērogā tiks koncentrētas pētniecības cilvēkkapitāla attīstībā, P&A aktivitātēm un starptautiskās konkurētspējas stiprināšanai atbilstoši RIS3 prioritātēm, atbalstot jaunu produktu izstrādi un kopsadarbības projektus ar zinātniekiem, praktiskas ievirzes pētījumos, P&I kompetences attīstībai RIS3 jomās, digitālajai transformācijai, zināšanu un tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai, t.sk.reģionālā līmenī ar mērķi pētniecības un uzņēmējdarbības sektora sadarbības veidošana un uzturēšana un radošo industriju un prasmju attīstībai. 1.1.1.SAM: Latvijas zemo P&A&I ieguldījumu dēļ ir sarežģīti nodrošināt līdzsvarojošus privātā kapitāla elementus, tāpēc SAM ietvaros zinātnes projektos plānots izmantot grantus. FI izmantošana būs piemērotāka tālākajā attīstības fāzē, kad uzņēmumi ir konkurētspējīgāki un tiem ir lielākas iespējas integrēties globālajās vērtību ķēdēs. 1.2.1.SAM: plānota gan grantu, gan FI izmantošana, ņemot vērā identificēto tirgus nepilnību uzņēmumu finansējuma pieejamībai.
	1.2.2.SAM (RSO 1.2.) Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai/ 1.3.1.SAM (RSO 1.2.) Izmantot digitalizācijas priekšrocības iedzīvotājiem, uzņēmumiem, pētniecības organizācijām un publiskajām iestādēm	Lai sekmētu digitālo transformāciju, ir plānoti ieguldījumi 1.2.2.SAM ietvaros un 1.3.1.SAM ietvaros, kas veicinās digitālo tehnoloģiju pielietošanu dažādos uzņēmējdarbības procesos, veicināta inovatīvu tehnoloģiju izmantošana platformu attīstībā, kā arī tiks veikta publisko IS atvēršana izmantošanai privātajam sektoram jaunu, inovatīvu pakalpojumu veidošanai, t.sk. ņemot vērā ES fondu IKT jomas izvērtējumā ⁴⁴ rekomendēto. Tā kā uzņēmējiem trūkst platformas, ko izmantot kā bāzi pakalpojumu izvietošanai un pilnveidei ⁴⁵ , investīcijas tiks veiktas ar mērķi attīstīt digitālo infrastruktūru kā platformu, piemērojot inovatīvu pieeju – radot uzņēmējiem iespēju izmantot platformu risinājumu tālākai inovatīvai integrācijai un pilnveidošanai, 1.3.1.SAM: atbalstu paredzēts sniegt grantu veidā, ņemot vērā, ka finansējums paredzēts valsts pārvaldes īstenotiem projektiem valsts pārvaldes un pašvaldību IS. 1.2.2.SAM: Ņemot vērā identificēto tirgus nepilnību komercbanku kreditēšanā uzņēmēju investīciju projektu attīstīšanai, svarīgi ir sniegt tādas valsts atbalsta instrumentus, kas paredz digitalizācijas aktivitātes stiprināšanu privātajā sektorā. 1.2.2.SAM: FI pakalpojumu (garantijas) un grantu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze uzņēmumu finansējuma pieejamības jomā.

⁴¹ 2018.gads, CSP

⁴² 2018.gads

⁴³ <https://ieej.lv/vT6IG> (skatīt nodevuma 26.-34.lpp).

⁴⁴ SIA PricewaterhouseCoopers Izvērtējuma ziņojums “ES fondu ieguldījumu izvērtēšana informācijas un komunikāciju tehnoloģiju pasākumu atbalstam 2007.–2013.gada plānošanas periodā un šo ieguldījumu ietekmes noteikšana”, 124.

⁴⁵ Digital Economy and Society Index 2020

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	<p>1.2.3.SAM (RSO 1.3.) Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām</p>	<p>Lai adresētu Latvijas galvenos konkurētspējas izaicinājumus – zemi produktivitātes rādītāji, zemas pievienotās vērtības produkti, saistītais zemais privāto investīciju P&A īpatsvars, zems inovatīvo uzņēmumu īpatsvars, augstas resursu intensitātes un sadarbības un integrācijas trūkums globālajās vērtības ķēdēs, Latvijas konkurētspējas priekšrocības balstītāmas uz inovāciju, tehnoloģiskajiem faktoriem un produktivitātes uzlabojumiem.</p> <p>Attiecīgi nepieciešams veicināt jaunu tehnoloģiski intensīvu uzņēmumu rašanos, motivējot tos radīt un attīstīt produktus, tehnoloģijas ar augstu pievienoto vērtību, kā arī veicināt investīcijas jaunu ražošanas ēku izbūvei ar mērķi radīt jaunus eksportspējīgus produktus. Nodrošināt jaunradītu tehnoloģiski intensīvu uzņēmumu inkubāciju, to ietvaros akcentējot P&A&I komponenti. Vienlaikus nepieciešams nodrošināt uz inovācijām un zināšanām balstītu eksportspējīgu produktu un pakāpojumu radīšanu, nodrošināt piekļuvi ārvalstu tirgiem (nefinansāls atbalsts un atbalsts grantu veidā). FI pakāpojumu un grantu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze uzņēmumu finansējuma pieejamības jomā.</p> <p>Ļoti būtiski ir nodrošināt atbalstu pilna uzņēmējdarbības attīstības cikla ietvaros, vienlaicīgi valsts intervenci fokusējot tieši RIS3 sfērās un pēc iespējas novēršot pastāvošās tirgus nepilnības finansējuma pieejamībā, t.sk. reģionos. Plānots turpināt sniegt un izstrādāt jaunus valsts atbalsta instrumentus produktivitātes kāpināšanai un ar augstāku risku investīciju projektu atbalstīšana visos uzņēmumu attīstības līmeņos – gan MVU, t.sk. jaunuzņēmumiem, gan mazas vidējas un vidējas kapitālizācija sabiedrībām Vienlaikus tiks turpinātas iepriekšējā plānošanas periodā uzsāktās aktivitātes iespējkapitāla instrumentu veidā.</p>
	<p>1.1.2.SAM (RSO 1.4.) Prasmju attīstīšana viedās specializācijas, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanai.</p>	<p>ES Padomes rekomendācijas (2019)⁴⁶ iesaka Latvijai ar ieguldījumiem saistītajā ekonomikas politikā galveno uzmanību veltīt inovācijai un atbilstoša prasmju piedāvājuma nodrošināšanai. EK 2019.gada ziņojumā par Latviju⁴⁷ uzsvērts, ka nepieciešams pilnveidot MVU prasmes RIS3 jomās ar mērķi palielināt produktivitāti. EK 2020.gada ziņojumā⁴⁸ par Latviju norādīts, ka Latvijas galvenās problēmas joprojām ir prasmju trūkums un mazās pētniecības un rūpniecības iekšējās saiknes.</p> <p>Ņemot vērā prasmju nozīmību Latvijas attīstībā, investīcijas tiks veiktas industrijas nākotnes darbaspēka nodrošināšanai RIS3 jomās, mērķtiecīgi ieguldot cilvēkkapitālā, stiprinot ekselenci IT jomā un attīstot industrijas attīstībai, t.sk. reģionos, nepieciešamās prasmes AI un ZI personālam un saimnieciskās darbības veicējiem, lai veicinātu augstāko digitālo prasmju īpatsvara pieaugumu uzņēmējdarbības veicināšanai.</p> <p>Investīcijas tiks veiktas prasmju attīstībai inovāciju vadībā veicināšanai saimnieciskās darbības veicējiem, AI un ZI, . Ņemot vērā Latvijas zemos P&A&I ieguldījumus (0,44-0,69% no IKP 2014.–2020.g.periodā) ar zemu privāto ieguldījumu īpatsvaru dēļ, kā arī ņemot vērā, ka FI izmantošana apgrūtinātu mazu atbalsta summu saņemšanu, uzliekot papildus slogu un izmaksas to administrēšanai un uzraudzībai, tad, lai nodrošinātu pētniecības organizāciju un uzņēmumu prasmju attīstību, 1.1.2.SAM atbalsts tiks nodrošināts grantu veidā. Atbalstu plānots sniegt publiskajām iestādēm, kas saistītas ar izglītības kursu pasniegšanu.</p>

⁴⁶ <https://ieej.lv/NXKh4>

⁴⁷ <https://ieej.lv/Ptwu7>

⁴⁸ <https://ieej.lv/rwpCf>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		*Skaidrojam, ka 2014.-2020.gada periodā apmācību programmās atbalstu industriālajam apmācībām saņēma ~ 1100 uzņēmumu (23 000 darbinieku apmācībām), vidējais viena atbalsta apjoms 32 500 EUR.
	1.4.1.SAM (RSO 1.5.) Uzlabot digitālo savienojamību	Elektronisko sakaru pakalpojumu lietotāji aizvien vairāk izvēlas mobilo sakaru pakalpojumus, pieaug mākoņdatošanas iespēju izmantošana, audio un video satura patērēšana internetā un M2M savienojumu skaits, kas paaugstinā slodzi elektronisko sakaru tīkliem. Elektronisko sakaru uzņēmumiem nav pietiekošas ekonomiskā interese izvērst tajās ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklus ⁴⁹ , vienlaikus lauku un lauku pilsētām pieguļošās teritorijās ir zems iedzīvotāju blīvums un maksātspēja ⁵⁰ , un kā arī pastāv kvalitatīvas “pēdējās jūdzes” pieejamības problēma. ITU pētījums (2020) rāda, ka platjoslas pieslēgumu pieejamības paaugstināšana par 10% dod ~1,4% IKP pieaugumu valstīs, kurās IKP uz iedzīvotāju pārsniedz 22 000 ASV dolārus, t.sk. Latvija ⁵¹ . SM pasūtītajā <u>pētījumā</u> (2020) sniegts novērtējums par investīciju nepietiekamību, kas jārisina, lai sasniegtu ES savienojamības mērķus, un plānotās valsts intervences pamatojums. Investīciju nepietiekamība atkarībā no valsts izvēlētajā scenārijā ir līdz 957 milj. EUR. Pasākumi plānoti sadarbībā ar elektronisko sakaru uzņēmumiem, piesaistot privātās investīcijas. Platjoslas infrastruktūras attīstībā plānoti papildinoši pasākumi ar AF., CEF u.c. finansējumu. Digitālizācijas nozīmes palielināšanās aktualizē nepieciešamību turpināt centralizēti attīstīt kibernetikas IKT infrastruktūru, nodrošinot vienlīdz augstu drošības līmeni valsts pārvaldei kopumā. Atbalsts granta veidā tiks piešķirts investīcijām infrastruktūras projektiem, kam noteikta koplietošana, lai veicinātu ES stratēģisko mērķu elektronisko sakaru attīstības jomā īstenošanu ⁵² , tā nodrošinot ES digitālā vienotā tirgus priekšrocības un pārrobežu sadarbību, kā arī vienlīdzīgu un kvalitatīvu elektronisko sakaru pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā gadījumos, kad nav pieejami citi finansēšanas avoti.
2. Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu	2.1.1.SAM (RSO 2.1.) Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana	Dzīvojamo ēku sektorā patērētā enerģija veido līdz 30%, ražošanas sektorā 23%. Vairumam ēku – augsts energoresursu patēriņš, vienlaikus prognozējams ievērojams ekspluatācijas laiks. Aktuāla pakāpeniska energoefektivitātes uzlabošana. VZD datos vidējais ēku nolietojums – 40%. Salīdzinot 2018.g. ar 2005.g., rūpniecisko procesu radītās SEG emisijas pieaugušas par 140,8%. Investīcijas energoefektivitātē prasa ilgtermiņa kapitālieguldījumus, to atmaksāšanās termiņš ir garš. Rezultātā uzņēmumiem ir nepietiekami pieejami finanšu līdzekļi efektivitātes uzlabošanai un darbības pārorientēšanai klimatam draudzīgā virzienā. Ieguldījumi rūpniecības un uzņēmumu energoefektivitātes paaugstināšanā veicinās energoresursu racionālu izmantošanu, uzlabos uzņēmumu produktivitāti, konkurētspēju, eksportspēju.

⁴⁹ <https://ieej.lv/vslp1>, <https://ieej.lv/sADAI>

⁵⁰ CSP

⁵¹ <https://ieej.lv/DzYfQ>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
<p>pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprites ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs</p>		<p>Valsts ēku sektorā ir 863 ēkas ar vidējo apkures enerģijas patēriņu 140 kWh/m² g., no kurām ES fondu 2014.–2020.g.plānošanas periodā plānots atjaunot vairāk kā 100.</p> <p>Iedzīvotāju skaits reģionos turpinās samazināties; nepieciešams pārskatīt un samazināt pašvaldību izdevumus. NĪVK IS reģistrētas 4 967 pašvaldībām piederošas ēkas 6,29 milj.m² platībā. Nepieciešams samazināt enerģijas patēriņu, vienlaikus nodrošinot stabilu iekštelpu mikrovidi. Mērķi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ik gadu renovētas 3% tiešās pārvaldes ēku energo-neefektīvās platības (no 2026.g. 3% no visa publiskā sektora ēkām, kas nav gandrīz nulles patēriņa ēkas); 2) atjaunotas vismaz 2000 daudzīvokļu ēkas, uzstādītas ne-emsiju tehnoloģijas; 3) pašvaldību ēkās primārās enerģijas samazinājums ~68 GWh/g.; 4) īpatnējais siltumenerģijas patēriņš ēkās apkurei ir atbilstošs normatīvajiem aktiem 5) AER mērķu sasniegšana, nodrošinot energoresursu ilgtspēju. <p>Atbalsts dzīvojamo ēku, uzņēmumu sektorā indikatīvi plānots kā FI (uzņēmumu projekti parasti ir saistīti ar ienākumu gūšanu). Valsts un pašvaldību ēku sektorā tiks izvērtēts gan atbalsts grantu veidā (ņemot vērā publiskā sektora normatīvajos aktos noteiktos aizņēmumu limitus un budžeta deficīta palielināšanas iespējas), gan grantu kombinācija ar FI.</p>
	<p>2.1.2.SAM (RSO 2.2.) Atjaunīgo energoresursu enerģijas veicināšana – biometāns</p>	<p>ES kopējs mērķis 2030.g. noteikts Direktīvā 2018/2001/ES – 32% AER no ES kopējā enerģijas gala patēriņa. Latvijas minimālais nacionālais mērķis 2021.–2030.g. periodam – vismaz 40%.</p> <p>Saskaņā ar 2019.gada Ziņojumu par politikām, pasākumiem un prognozēm lauksaimniecības sektorā kūtsmēsļu apsaimniekošanas CH₄ emisijas palielināsies par 36,9% (2030.g. pret 2017.g.). Biometāna ražošana veicinās AER izmantošanu un piesārņojuma mazināšanu. Daļā pašvaldību ar 2021.g. uzsākta BNA dalītā vākšana (Latvijā to ieviesīs 2023.g.). BNA, no kopējiem sadzīves atkritumiem atdalītie BNA, notekūdeņu dūņas (aptuveni 300 000t 2019.g.) jāpārstrādā, lai izvairītos no to apglabāšanas poligonos. Anaerobās pārstrādes rezultātā rodas biogāze, ko lietderīgi izmantot biometāna ražošanai.</p> <p>Atbalsts kombinēta atbalsta veidā (atbalsts plānots kā kombinēts atbalsts, jo šādi projekti parasti ir saistīti ar ienākumu gūšanu).</p>
	<p>2.1.3.SAM (RSO 2.4.) Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām</p>	<p>Latvijā novērotas klimata pārmaiņas – vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās, kopējās atmosfēras nokrišņu summas un dienu skaita ar stipriem un ļoti stipriem nokrišņiem palielināšanās, sala dienu skaita samazināšanās, garāka augšanas sezona, sniega segas samazināšanās u.c. Veicinot Latvijas klimatnoturību, plānota pielāgošanās pasākumu īstenošana. Nākotnē visbūtiskākās izmaiņas skars klimatisko parametru ekstremālās vērtības – biežāk saskarsimies ar neraksturīgiem laikapstākļiem, kā arī paaugstināsies jūras līmenis.</p> <p>Plūdi, krasta erozija, ugunsgrēki, intensificējoties klimata pārmaiņu ietekmē, var radīt bīstamus postījumus un zaudējumus tautsaimniecībai un sabiedrībai, var ciest arī vēsturiskās un kultūras vērtības. Vieni no nozīmīgākajiem klimata pārmaiņu riskiem Latvijai ir upju, ezeru, jūras krastu erozija un plūdi, tostarp vējuzplūdi. Vienlaikus pielāgošanās klimata pārmaiņām, zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus nepieciešams integrēt arī pašvaldību līmenī, nodrošinot sociālekonomiskos ieguvumus.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		<p>Paredzēti pasākumi aizsardzībai pret plūdiem un krastu eroziju, lai pasargātu apdzīvotās vietas, infrastruktūru, piesārņotās teritorijas u.c. svarīgus objektus, kā arī citi pasākumi, kas paredzēti vietējā līmeņa pielāgošanās klimata pārmaiņu stratēģijās (pašvaldību attīstības programmu sastāvdaļa). Pasākumu ieviešanā tiks izmantoti zaļie un zilie risinājumi, jo tie mazinās “siltuma salas” efektu, plūdus, krastu eroziju u.c. klimata izraisītos riskus un ietekmes.</p> <p>Ņemot vērā ekstremālos laikapstākļus, to atkārtošanās biežumu un radītās sekas, plānots uzlabot katastrofu pārvaldīšanas (preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas) kapacitāti.</p> <p>Atbalsts tiks sniegts grantu veidā, jo plānotās darbības īsteno pašvaldības (t.sk. to iestādes, kapitālsabiedrības) vai VUGD un atbalsts nav plānots peļņu gūstošiem vai saimnieciska rakstura projektiem, bet valsts, pašvaldību pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai, kas dod pienesumu klimatnoturības pasākumiem.</p>
	<p>2.2.1.SAM (RSO 2.5.) Veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību</p>	<p>Lai nodrošinātu notekūdeņu negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanu, ņemot vērā virzību uz “nulles piesārņojumu” un uz klimatneitralitātes mērķiem, atbilstoši NAIP 21–27 plānots uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumu efektivitāti, nodrošinot atbilstošas infrastruktūras jaudas, uzlabojot darbības efektivitāti, kā arī samazinot piesārņojumu. Klimata pārmaiņu radītie intensīvie nokrišņi lietus ūdeņu un gruntsūdeņu veidā rada būtisku papildu slodzi novecojušajām, energoneefektīvajām NAI, kā arī NAI jaudas, attīrīšanas efektivitāte un izlaides atsevišķos gadījumos nav atbilstošas aktuālajai aglomerācijas notekūdeņu slodzei un saņemotās teritorijas vai ūdensobjekta stāvoklim.</p> <p>Notekūdeņu attīrīšanas procesā rodas daudz notekūdeņu dūņu, tām ir ierobežota pielietojamība, bet neatbilstoša to uzglabāšana un apsaimniekošana, rada vides piesārņojuma risku. Lai dūņu apsaimniekošanā veicinātu pāreju uz aprītes ekonomikas principiem, atbilstoši Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas plānam tiks investēts atbilstošas dūņu apstrādes infrastruktūras izveidē, t.sk. nodrošinot atbilstošu dūņu īslaicīgu uzglabāšanu un atūdeņošanu.</p> <p>Sausuma periodos novecojušo un korodējušo kanalizācijas tīklu dēļ var rasties notekūdeņu eksfiltrācija vidē, radot piesārņojumu. 2.2.1.SAM ietvaros piesārņojuma samazināšanai tiek paredzētas iespējas gan tīklu atjaunošanai, gan paplašināšanai, lai pēc iespējas vairāk māsaimniecību var pieslēgties centralizētajai sistēmai.</p> <p>Atbalsts tiks sniegts grantu veidā, jo plānotās darbības saistītas ar notekūdeņu attīrīšanas uzlabošanu, kas primāri saistīta ar vides mērķu sasniegšanu, t.sk. Direktīvas 91/271/EEK atjaunoto prasību ieviešanas sekmēšanu, tās īsteno sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji un atbalsts nav plānots peļņu gūstošiem projektiem (nav saistīti ar izdevumu samazināšanu vai apgrozījuma palielināšanu), bet tirgus nepilnību novēršanai, pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai un augstas kvalitātes sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem.</p>
	<p>2.2.2.SAM (RSO 2.6.) Pārejas uz aprītes ekonomiku veicināšana</p>	<p>Latvijā jāpalielina atkritumu pārstrāde, jāuzlabo dalītas atkritumu savākšanas efektivitāte un šķirošanas kvalitāte, jāveicina aprītes ekonomikas pamata radīšana, lai noteiktā apjomā un termiņā sasniegtu EZK, atkritumu direktīvās un Latvijas tiesību aktos izvirzītos mērķus. Nepietiekamas pārstrādes dēļ pastāv risks Latvijā nesasniegt 2025.–2035.g. izvirzītos pārstrādes mērķus vairākām atkritumu plūsmām un nodrošināt poligonos apglabāto sadzīves atkritumu apjomu ne vairāk kā 10%. Jānodrošina ES Direktīvas 2018/851/ES prasības veikt dalītu atkritumu savākšanu no 2023.g. BNA, no 2025.g. tekstila un bīstamajiem sadzīves atkritumiem.</p> <p>Plānots nodrošināt visaptverošu atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas principu ievērošanu atkritumu apjoma samazināšanai, otrreizējo izejvielu izmantošanas palielināšanai, pārstrādes attīstībai. Dabas resursu izmantošana</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		<p>tautsaimniecībā nav pietiekami efektīva; nav panākta materiālo resursu patēriņa atsaiste no ekonomiskās attīstības. Resursu produktivitāte ir ap 0,9 euro/kg, kamēr ES - 2 euro/kg⁵³. Materiālo resursu patēriņa līmenis valstī palielinās – vidējais patēriņš sasniedzis 12 t/iedz. (ES vidēji 13 t/iedz.). ES mērogā Latvijas MVU attiecībā uz resursu efektivitātes pasākumu ieviešanu ierindojas pēdējā desmitniekā. 2019.g. otreizējo izejvielu izmantošana Latvijā sastādīja 4,7% no kopējā izejvielu apjoma (ES vidējais ir 11,9%)⁵⁴.</p> <p>Atbilstoši Tirgus nepilnību sākotnējam novērtējumam⁵⁵ plānota FI izmantošana aprites ekonomikas principu ieviešanai, kur veicamās darbības attiecas uz ražošanu un uzņēmējdarbību kopumā, t.sk. ekoeftīvu tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu, ilgtspējības, pārstrādājamības attīstīšanu. Pasākumā par aprites ekonomikas principu ieviešanu finansējumu tiek plānots piešķirts kā aizdevumu, un piemērot kapitāla atlaidi (līdz 50% no aizdevuma), sasniedzot konkrētus resursu efektivitātes rezultātus. Citiem pasākumiem atbalsts tiks sniegts grantu veidā.</p>
	<p>2.2.3.SAM (RSO 2.7.) Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, “zaļo” infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu</p>	<p>Dabisku ekosistēmu saglabāšana, atjaunošana ir galvenie nosacījumi, lai palielinātu pielāgošanās spēju klimata pārmaiņām, mazinātu bioloģiskus riskus sabiedrības un vides veselībai. Latvijai jāturpina ĪADT apsaimniekošanas plānu izstrāde un īstenošana, lai apturētu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un uzlabotu sugu, biotopu aizsardzības statusu. Sociāli ekonomiskajā novērtējumā⁵⁶ ir pamatots, ka pasākumi dzīvotņu atjaunošanā ir lietderīgi un izmaksu efektīvi.</p> <p>Slikta gaisa kvalitāte negatīvi ietekmē dzīves kvalitāti, ekosistēmas, palielina VA izmaksas, var izraisīt dažādas slimības; tā ir galvenais priekšlaicīgas nāves cēlonis ES. Gaisa kvalitātes jautājumi jāskata integratīvi ar klimata aspektiem. Atbilstoši Plānam paredzētas investīcijas gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētās, blīvi apdzīvotās vietās, mazinot piesārņojuma normatīvu pārsniegumus.</p> <p>EK ieskatā gaisa monitoringa tīkls Latvijā ir viens no mazākajiem ES. Jāuzlabo virszemes ūdens ķīmiskās kvalitātes monitorings. ESAO rekomendācijas Latvijai nosaka, ka jāpaplašina sabiedrības līdzdalība, informētība par vidi. Socioloģiskās aptaujas/pētījumi apliecina vides jautājumu nozīmi, vienlaikus rādot sabiedrības nepietiekamo informētību.</p> <p>Atbalsts tiks sniegts grantu veidā (nav plānots atbalsts peļņu gūstošiem/komerčiāliem projektiem, bet dod pienesumu vides kvalitātes saglabāšanās, uzlabošanā). Atbalsts pašvaldību kapitālsabiedrībām neveicinās to finanšu rādītāju uzlabošanos, bet ļaus pārsniegt ES vides aizsardzības standartus, paaugstināt vides aizsardzības līmeni.</p>
	<p>2.3.1.SAM (RSO 2.8.) Veicināt ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās</p>	<p>Transporta sektorā SEG emisiju samazināšana galvenokārt iespējama samazinot patērēto degvielu, padarot ilgtspējīgus kravas un pasažieru (sabiedriskos un privātos) pārvadājumus – elektrificējot pasažieru pārvadāšanā izmantotos TL, pārejot no fosilās uz alternatīvo degvielu veidiem.</p>
	<p>2.4.1.SAM (RSO 2.8.)</p>	<p>2014.–2020.g. plānošanas periodā plānots iegādāties 17 elektrovilcienu, un 2021.–2027g. plānošanas periodā – 15 elektrovilcienu. Programmas investīcijas bezemisiju vilcienu iegādei būs papildinošas AF investīcijām. Atbilstoši EZK</p>

⁵³ <https://ieej.lv/FQFcK>

⁵⁴ <https://ieej.lv/wVDp3>

⁵⁵ <https://ieej.lv/EGfTg>

⁵⁶ <https://ieej.lv/gpi47>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	Veicināt ilgtspējīgu multimodālu mobilitāti, veicinot elektrotransportlīdzekļu izmantošanu	<p>nepieciešami tādi risinājumi kā sabiedriskā transporta savienojuma punktu (Stacija 2.0) izveide, pāreja uz bezizmešu/mazizmešu/energoefektīvākiem transporta veidiem, alternatīvo degvielu TL īpatsvara un sabiedriskā transporta izmantotāju pieauguma un mikromobilitātes palielināšanās veicināšana. 2014.–2020.g. plānošanas periodā (līdz 2023.g.) plānots nacionālas nozīmes attīstības centros nomainīt vairāk kā 60 autobusus, nodrošinot autobusu parku atbilstību videi draudzīgā sabiedriskā transporta kritērijiem. Turpmāka šādu investīciju nepieciešamība vērtējama atbilstoši jaunajām ES Padomes rekomendācijām un stratēģijām klimatneitralitātes nodrošināšanai.</p> <p>Pieaugoša loma drošības un drošuma nodrošināšanā transporta nozarē ir digitalizācijai un jaunajām tehnoloģijām. Arvien lielāka nozīme būs automatizētai un satīklotai multimodālai mobilitātei, viedām satiksmes sistēmām un intermodāliem pakalpojumiem.</p> <p>Nepieciešams veikt pētījumus dekarbonizācijas (t.sk. alternatīvo degvielu izmantošanā), transporta elektrifikācijas un elektromobilitāte, viedas mobilitātes un pakalpojumu, transporta nozares konkurētspējas paaugstināšanas un uzņēmējdarbības veicināšanas jautājumos.</p> <p>Plānots turpināt ETL uzlādes infrastruktūras attīstību, izbūvējot ETL lieljaudas uzlādes punktus TEN-T pamattīklā. Atbalsts granta veidā tiks piešķirts investīcijām publiskās koplietošanas infrastruktūras projektos, kuri nav saistīti ar ienākumu gūšanu, bet EZK mērķu īstenošanai - gadījumos, kad nav pieejami citi finansēšanas avoti.</p>
	2.5.1.SAM “Ieguldījumi, kas atbalsta STEP mērķu sasniegšanu” (RSO 2.9.)	<p>Pasākums atbalstīs STEP mērķa īstenošanu – stiprināt ES piegāžu ķēdes kritiski svarīgo jūras vēju tehnoloģijas ražošanā kā tas definēts NNEIA. Globālās vēja turbīnu ražošanā ES daļa ir samazinājusies no 58% uz 34% no 2020. līdz 2023.gadam. NNEIA nosprausts mērķis ES ražotājiem saglabāt vai audzēt tirgus daļu šajā segmentā šīs desmitgades laikā.</p> <p>Viens no būtiskākajiem izaicinājumiem jūras vēja tehnoloģiju ražošanā ir stabila izejvielu pieejamība, vienlaikus identificētas būtiskas grūtības atrast piemērotu ražošanas infrastruktūru. Sarunās ar starptautiskajiem investoriem tika konstatēts, ka jūras vēja tehnoloģiju komponentu ražošanā būtiskākais ierobežojošais faktors ES ir piemērotu industriālo teritoriju trūkums (īpaši Baltijas jūras reģionā) – tai ir nepieciešama specifiska infrastruktūra, kas spēj izturēt lielas slodzes, ļauj transportēt un ražot ļoti liela izmēra objektus. Turklāt pielāgotu jūras ostu tuvums ir kritiski svarīgs, lai saražotās vēja turbīnu sastāvdaļas nogādātu uz vēja parku teritorijām.</p> <p>2.5.1.SAM ietvaros plānots atbalstīt zaļās pārejas tehnoloģiju ražošanu, jo īpaši jūras vēja tehnoloģiju ražošanā, prioritāri Rīgas brīvdostas teritorijā. Atbalsts plānots saistītas infrastruktūras attīstībai ostas teritorijā ar mērķi nodrošināt nepieciešamo vidi specifisku investoru piesaistei; plānotajam atbalsta tvēruma un finansējuma saņēmēja specifikai kā atbilstošākaizvērtēts grants.</p>
3.Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti	3.1.1.SAM (RSO 3.1.) Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteliģentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru	<p>Transporta nozares būtiskākie izaicinājumi ir nodrošināt pilnvērtīgu integrēšanos TEN-T tīklā, uzlabojot savienojamību un drošību.</p> <p>Nepieciešams attīstīt dzelzceļa infrastruktūru pasažieru pārvadājumiem, kur vērojams pieprasījuma pieaugums.</p> <p>Viens no autoceļu jomas būtiskākajiem izaicinājumiem ir satiksmes drošības uzlabošana.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		<p>Divlīmeņa gājēju un velosipēdu šķērsojumu izveide autoceļu tīklā, divlīmeņa satiksmes pārvadu izbūve krustojumos, kur esošie risinājumi nenodrošina satiksmes drošības prasības, uzlabos satiksmes drošību un mazaizsargāto satiksmes dalībnieku pārvietošanās iespējamību.</p> <p>Stratēģijā "Latvija 2030" kā viena no nacionālo interešu telpām definēts RMA. AF plāna ietvaros tiek īstenota reforma RMA transporta sistēmas zaļināšanai, papildinot Programmas investīcijas.</p> <p>Lai nodrošinātu starptautisko savienojamību un iekļaušanos TEN-T tīklā, jāturpina nacionālo nozīmes centru transporta infrastruktūras attīstība. Latvijas ostu infrastruktūra jāpilnveido, risinot jautājumu par elektrotīkla pieslēgumiem pie pietātnēm, modernizējot hidrotehniskās būves. Investīcijas ostās tiek rūpīgi izvērtētas, atbalstot investīcijas tikai publiskajā infrastruktūrā. Latvijas nacionālās intereses atbilst ESSBJR mērķiem: tīra un droša kuģošana, labi satiksmes apstākļi.</p> <p>Ieguldījumi TEN-T pamattīklā esošajos autoceļu muitas kontroles punktos un robežšķērsošanas vietu infrastruktūrā (RŠV Terehova uz autoceļa A12(E22), RŠV Pāternieki uz autoceļa A6, RŠV Kundziņsalā Rīgas ostā) un visaptverošajā TEN-T tīklā (RŠV Grebnova uz autoceļa A13(E262)) ļaus samazināt pārrobežu caurlaidspējas nepietiekamību, uzlabos infrastruktūru un vienkāršos pārrobežu transporta operācijas gan uzņēmumiem, gan pasažieriem.</p> <p>Atbalsts granta veidā tiks piešķirts investīcijām publiskās koplietošanas infrastruktūras projektos, kuri nav saistīti ar ienākumu gūšanu, bet lai nodrošinātu pilnvērtīgu integrēšanos TEN-T tīklā, uzlabojot savienojamību un drošību gadījumos, kad nav pieejami citi finansēšanas avoti.</p>
4. Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru	4.1.1.SAM (RSO 4.5.) Nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un stiprināt veselības sistēmu, tostarp primārās veselības aprūpes noturību.	<p>Atbilstoši VA attīstības stratēģiskajām prioritātēm ir nepieciešams mazināt profilaktiski un medicīniski novēršamo nāves gadījumu skaitu. Lai sasniegtu šo mērķi, jānodrošina savlaicīgu un kvalitatīvu visu līmeņu VA pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, kas atrisināma ar kvalitatīviem un efektīviem VA pakalpojumiem, pieejamiem cilvēkresursiem un atbilstošu infrastruktūru. Pakalpojumu attīstība (sniegšanas vietas, pakalpojumu veidi un apjomi, kvalitātes sistēma, IKT risinājumi), cilvēkresursu kapacitāte (ņemot vērā aspektus – ārstniecības personu novecošana, kvalifikācija, atlīdzība, ārstniecības personu trūkums u.c.) un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā infrastruktūra ir līdzsvarojama ar valsts budžeta pieejamību valsts apmaksāto VA pakalpojumu segšanai. Būtiskākie izaicinājumi veselības nozarē ir mūsdienīga un droša VA infrastruktūra, mūsdienu prasībām atbilstoši IKT risinājumi un nozares datu pieejamība elektroniskā un strukturētā veidā.</p> <p>Lai nodrošinātu investīciju pēctecību un piekļuvi uzlabošanu VA pakalpojumiem, nepieciešami tālāki būtiski ieguldījumi VA infrastruktūras uzlabošanā neatliekamās medicīniskās palīdzības, primārās, sekundārās un terciārās VA pakalpojumu pieejamībai, īpaši lielajās universitātes slimnīcās. Prioritāri atbalstu primārajā, sekundārajā un terciārajā VA nepieciešams novirzīt jomām, kurām ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbību zudumu, kā arī rehabilitācijā un hronisko pacientu aprūpē, ņemot vērā nepieciešamību primārās un ambulatorās aprūpes pakalpojumus nodrošināt iespējami tuvu pacienta dzīvesvietai un papildinot sociālajā sfērā plānotās deinstitutionalizācijas aktivitātes, savukārt, augstāka līmeņa pakalpojumus, kā arī integrētus dažādu līmeņu VA pakalpojumu nodrošinot VA cilvēkresursu un pamata infrastruktūras pieejamības vietās.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	<p>4.1.2.SAM (ESO 4.11.) Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem veselības aprūpes, veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, uzlabojot veselības aprūpes sistēmu efektivitāti un izturētspēju.</p> <p>4.3.5.SAM (ESO 4.11.) Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem; pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmas, tostarp veicināt sociālās aizsardzības pieejamību; uzlabot ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un izturētspēju.</p>	<p>Atbalsts tiks sniegts grantu veidā tikai valsts apmaksātu VA pakalpojumu infrastruktūras attīstībai saskaņā ar VTNP sniegšanas nosacījumiem.</p> <p>4.1.2.SAM ietvaros plānoti būtiski ieguldījumi, lai uzlabotu Latvijas iedzīvotāju veselību visos vecumos un novērstu priekšlaicīgu mirstību. Iedzīvotāju paredzamais mūža ilgums ir būtiski palielinājies kopš 2000.g., tomēr tas aizvien ir 2. mazākais ES. Neinfekcijas slimības ir galvenais nāves cēlonis arī Latvijā – 55% ir SAS, 2. biežākais – onkoloģiskās slimības (https://ieej.lv/2Tyip). Tiek paredzētas veselības veicināšanas un slimību profilakses aktivitātes visiem iedzīvotājiem. Tā kā esošais ārstniecības personu nodrošinājums ir nepietiekams visās ārstniecības personu grupās, radot nopietnu apdraudējumu VA pakalpojumu nodrošināšanai, plānoti ieguldījumi cilvēkresursu piesaistei veselības nozarē, ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu izglītošanai, kvalifikācijai un pārkvalifikācijai. Latvijā VA kvalitātes rādītāji ir vieni no zemākajiem ES. Profilaktiski un medicīniski novēršamā mirstība ir viena no augstākajām ES. Lai uzlabotu VA pakalpojumu kvalitāti, svarīgi turpināt attīstīt kvalitātes nodrošināšanas sistēmu.</p> <p>4.3.5.SAM ietvaros, lai attīstītu sociālās aizsardzības sistēmu, plānots palielināt SBSP pieejamību un efektivitāti sociālās atstumtības RP mērķa grupām, kā arī nodrošināt līdzinieku un atbalsta grupu pakalpojumu paliatīvās aprūpes pacientiem un viņu ģimenes locekļiem, mācības ģimenes locekļiem un neformālajiem aprūpētājiem, sociālo pakalpojumu sniedzēju speciālistiem un brīvprātīgā darba veicējiem, un metodisko atbalstu sociālo pakalpojumu sniedzējiem paliatīvās aprūpes sistēmas attīstībai. Paredzēts attīstīt jomas darbinieku, pakalpojumu sniedzēju motivāciju un profesionālo kompetenci, IS pilnveidei sociālo pakalpojumu, pieejas tiesiskumam nodrošināšanai, sekmējot neatkarīgas dzīves iespējas. Investīcijas būtiskas, jo liela daļa māsasaimniecību saskaras ar grūtībām sociālo pakalpojumu pieejamībā (2016.g. 7,9% iedzīvotāju).</p> <p>Finansējums plānots grantu veidā, jo ieguldījumi ir publisko pakalpojumu veikšanai un attīstībai, un darbībām, kas nenes peļņu un paredz sociālo pakalpojumu attīstību.</p>
	<p>4.2.1.SAM (RSO 4.2.) Uzlabot vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības, mācību un mūžizglītības</p>	<p>Lai nostiprinātu profesionālās izglītības iestādes un koledžas kā nozaru izcilības un inovāciju centrus, nepieciešamas investīcijas inovāciju, uzņēmējspēju, tehnoloģiju un radošuma prasmju attīstīšanai, reģionu attīstībai, pilnveidojot priekšnosacījumus iegūtās izglītības un prasmju atbilstībai DT prasībām, izglītības turpināšanai vai iesaistei DT. Augstākajā izglītībā nepieciešams investēt studiju vides attīstībā, stiprināt AII kā zināšanu radīšanas, tehnoloģiju pārneses un inovācijas centrus.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	<p>jomā, attīstot pieejamu infrastruktūru, tostarp, veicinot noturību izglītošanā un mācībās attālinātā un tiešsaistes režīmā</p>	<p>No 2010. līdz 2019.g. pirmsskolas vecuma bērnu skaits pieaudzis par 18728, radot PII pieejamības risku, t.sk. mazāk aizsargāto grupu bērniem, īpaši Rīgā un Pierīgā (nepietiekams PII skaits un kapacitāte). Atsevišķās pašvaldībās rindās ir 40-50% no visiem pirmsskolas vecuma bērniem, tādēļ nepieciešams investēt PII pieejamības nodrošināšanā. Būtiskas investīcijas veiktas pilnveidotā vispārējās izglītības satura prasībām atbilstošas mācību vides modernizēšanā, t.sk. iekļaujošas izglītības īstenošanai. Pilnveidotā satura ieviešanai, t.sk. veicinot spēju reaģēt krīzes situācijās un izglītības digitalizāciju, nepieciešami mūsdienīgi IKT resursi un izglītības tehnoloģijas.</p> <p>Pēdējo gadu laikā samazinājies speciālās izglītības iestāžu skaits un izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaits (2020./21.m.g. 44/27%; 2014./15.m.g. 60/51%). Turpinoties speciālās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanai, nepieciešams stiprināt ilgtspējīgas speciālās izglītības iestādes nodrošinot kvalitatīvu, pieejamu, modernu mācību vidi un atbilstošu infrastruktūru. Tomēr ieguldījumi, lai veicinātu vienlīdzīgu piekļuvi vispārējai nesegregētai izglītībai joprojām ir prioritāte, tostarp personām ar invaliditāti.</p> <p>Ieviešana plānota grantu veidā, jo ieguldījumi plānoti izglītības pakalpojumu attīstībai. Tirgus nepilnību sākotnējā (ex-ante) novērtējuma ietvaros plānotās investīcijas nav identificētas kā ieviešamas FI veidā.</p>
	<p>4.2.2.SAM (ESO 4.5.) Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu.</p>	<p>Latvijā ir neliels izglītojamo īpatsvars ar augstiem mācību rezultātiem, liels īpatsvars ar zemu mācību sniegumu – 22,4% lasītprasme, 17,3% matemātikā un 18,5% dabaszinātnēs (OECD PISA 2018). Profesionālās izglītības pievilcība nepietiekama – mazāk kā 40% izglītojamo izvēlas profesionālās izglītības programmas, absolventu nodarbinātības līmenis atpaliek no ES vidējā rādītāja (75,8% salīdzinājumā ar 79,5% ES 2018.g.). DT nepieciešamās prasmes mainās, tāpēc būtiski nodrošināt kvalitatīvas prasmju apguves iespējas un piedāvājumu. Pasaules Ekonomikas foruma pētījumā “Nākotnes skola” (2020.g.) kā viena no svarīgākajām pamatprasmēm norādīta inovācijas un radošums. Tāpat būtiskas STEM un digitālās prasmes, kā arī izglītības iespēju dažādošana.</p> <p>Plānots stiprināt izglītības kvalitāti, pieejamību t.sk. pedagogu un vadības komandu profesionālo pilnveidi, izglītības iestāžu atbalsta sistēmas, iekļaujošas izglītības attīstību; mācību izcilības, attīstības un atbalsta iniciatīvas; darba vidē balstītas mācības, veicinot profesionālās un profesionālās ievirzes izglītības digitalizāciju, stiprinot pārmaiņu vadību, virzību uz izglītības personalizāciju pārvaldībā un izglītības piedāvājumā pāreju uz ciklisku institucionālo akreditāciju augstākajā izglītībā, ieviešot akadēmiskās karjeras sistēmas reformu, digitalizējot studiju procesu, nodrošinot viedāku pārvaldību; izglītības kvalitātes monitoringu un izglītības pētniecību. Tiks veicināta izglītojamo snieguma paaugstināšanās, izglītības atbilstība DT prasībām, t.sk. reģionālā griezumā, palielināta līdzdalība profesionālajā izglītībā un pieaugušo izglītībā, t.sk. veicinātas elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas. Ieviešana plānota grantu veidā, jo ieguldījumi plānoti izglītības pakalpojumu attīstībai un tiks īstenoti projekti, kas nav saistīti ar saimnieciskās darbības veikšanu vai nekvalificējas kā komercdarbības atbalsts. Tirgus nepilnību sākotnējā (ex-ante) novērtējuma ietvaros plānotās investīcijas nav identificētas kā ieviešamas FI veidā.</p>
	<p>4.2.3.SAM (ESO 4.6.) Sekmēt to, lai – jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām – būtu</p>	<p>2019.g. 8,7% jauniešu (18–24 g.v.) priekšlaicīgi pārtrauc izglītību, t.sk. 10,5% vīrieši, 6,8% sievietes; pilsētās 6,2%, laukos 13,4%. Nevienlīdzīgu pieeju labai izglītībai ietekmē ģimenes sociāli-ekonomiskais stāvoklis un vecāku izglītības līmenis, kas sekmē arī mobinga risku un tālākās karjeras izvēli (OECD PISA 2018).</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	<p>vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām un iespēja to iegūt, sākot ar pirmsskolas izglītību un aprūpi un vispārējās izglītības un profesionālās izglītības un mācību gaitā līdz pat augstākajai izglītībai un pieaugušo izglītībai un mācībām, tostarp veicināt mācību mobilitāti visiem un atvieglot piekļūstamības iespējas personām ar invaliditāti.</p>	<p>Lai mazinātu sociālo atstumtību un COVID-19 krīzes ietekmi uz izglītības pieejamību, plānots paplašināt piekļuvi kvalitatīvai izglītībai, tostarp attīstot NI, t.sk. interešu, izglītības iespējas, īpaši bērniem un jauniešiem ar ierobežotām iespējām. Plānots atbalsts pilsoniskās iniciatīvas attīstībai, skolas kā kopienas centra stiprināšanai, sadarbībai ar vecākiem un sabiedrības izpratnes veicināšanai par iekļaujošu izglītību.</p> <p>Zems izglītības līmenis ir būtisks riska faktors jauniešiem nokļūt NEET situācijā. 2018.g. Latvijā 12,7% jauniešu vecumā no 15–34 g. (11,6% 15–29 g.) atradās NEET situācijā un nesniedza ieguldījumu valsts ekonomikā. Latvijā ir augsts tādu jauniešu īpatsvars, kuriem ir nepietiekams izglītības līmenis un kuri neturpina mācības.</p> <p>Lai veicinātu iekļaujošu izglītību, piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un mazinātu COVID-19 krīzes ietekmi, paredzēts īstenot preventīvus pasākumus izglītības pārtraukšanas riska mazināšanai, kā arī sociālās iekļaušanas, brīvā laika un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamības veicināšanai. Specifisks atbalsts paredzēts NEET jauniešiem un personām ar invaliditāti. Minētie pasākumi sekmēs līdzdalību izglītībā, kā arī sniegs ieguldījumu jauniešu kopējai labbūtībai, mazinot nabadzības un sociālās atstumtības risku nākotnē, sekmējot jauniešu palikšanu reģionos. Ieviešana plānota grantu veidā, ņemot vērā, ka ieguldījumi plānoti izglītības pakalpojumu attīstībai un tiks īstenoti projekti, kas nav saistīti ar saimnieciskās darbības veikšanu vai nekvalificējas kā komercdarbības atbalsts. Tirgus nepilnību sākotnējā (ex-ante) novērtējuma ietvaros plānotās investīcijas nav identificētas kā ieviešamas FI veidā.</p>
	<p>4.2.4.SAM (ESO 4.7.) Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz darba tirgus vajadzībām, atvieglot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti.</p>	<p>Iesaiste pieaugušo izglītībā joprojām ir zema (2019.g.–7,4%) un atpaliek no mērķa: 2020.g. – 15% iedzīvotāju 25–64 g.v. iesaistīti pieaugušo izglītībā. Vienlaikus DT trūkst augsti kvalificēta darbaspēka un mazkvalificētu darba ņēmēju piedāvājums pārsniedz pieprasījumu. Tikai 43% iedzīvotāju (16-74 g.v.) ir digitālās pamatprasmes (ES vidēji 58%). Ekonomiskā izaugsme, tehnoloģiju attīstība, digitalizācija, automatizācija rada nepieciešamību pēc jaunām prasmēm, kvalificēta darbaspēka. Plānots atbalstīt uzņēmumu darbinieku u.c. nodarbināto uz DT un individuālajās vajadzībās balstītu pieaugušo izglītību, t.sk. sasaistē ar reģionu DT specifiku, ceļot nodarbināto digitālās prasmes, nodrošinot digitālo aģentu un mentoru atbalstu, uz sabiedrību un uzņēmējiem orientēto digitālo iespēju un platformu izmantošanas veicināšanu, paaugstinot IKT izmantošanu un mazinot digitālo plaisu sabiedrībā.</p> <p>Ieguldījumi uzlabos darba spēka prasmju kvalitāti, efektivitāti un produktivitāti, palielinot līdzdalību pieaugušo izglītībā, paredzot elastīgas iespējas prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai, nodrošinot darba spēju celšanu un iedzīvotāju noturību DT, kā arī ieguldījumi cilvēkkapitālā veicinās uzņēmumu konkurētspēju, ieviešot jaunus procesus, produktus un tehnoloģijas. Investīcijas palīdzēs sasniegt Eiropas sociālo tiesību pilāra 1.principu un ANO ilgtspējīgas attīstības 4. un 8. mērķi⁵⁷.</p> <p>Ieviešana plānota grantu veidā, jo ieguldījumi plānoti publisko mācību un izglītības pakalpojumu attīstībai, lai radītu vienotu un koordinētu pieaugušo izglītības sistēmu, lai nodrošinātu atbilstošu darbaspēka sagatavošanu tautsaimniecības pārstrukturizācijai. Projekti nebūs saistīti ar saimnieciskās darbības veikšanu vai nekvalificējas kā komercdarbības</p>

⁵⁷ <https://ieej.lv/Jbvwy>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		<p>atbalsts, izņemot 4.2.4.1.pasākumu, kur paredzēts komercdarbības atbalsts. Tirgus nepilnību sākotnējais (ex-ante) novērtējuma ietvaros plānotās investīcijas nav identificētas kā ieviešamas FI veidā.</p>
	<p>4.3.1.SAM (RSO 4.3.) Veicināt sociāli atstumto kopienu, mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem un nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, tostarp cilvēku ar īpašām vajadzībām sociāli ekonomisko integrāciju, īstenojot integrētas darbības, tostarp nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus.</p>	<p>Uzsākta pāreja no institucionālās aprūpes uz aprūpi kopienā, bet liels skaits personu joprojām dzīvo institucionālajā vidē – 5010 (2019.g.). Ieguldījumi plānoti ĢVPP infrastruktūras izveidei, izveidojot infrastruktūru jaunai valsts SAC pakalpojumu formai, tuvinot tos kopienā sniegtajiem pakalpojumiem, un daudzveidīgu SBSP infrastruktūras izveidei un attīstībai.</p> <p>EK un OECD izvērtējumos norāda, ka sociālo mājokļu skaits Latvijā ir nepietiekošs, t.sk. trūkst tuvu darbavietām. Pašvaldību palīdzības reģistros mājokļa jautājuma risināšanai 2018.g. reģistrētas 7215 personas. Ieguldījumi plānoti jaunu sociālo vai pašvaldības īres mājokļu veidošanai, teritorijās ar nodarbinātības iespējām un sliktā tehniskā stāvoklī esošo sociālo vai pašvaldības īres mājokļu atjaunošanai, ņemot vērā dažādu vecuma un sociālo grupu mājokļu vajadzības. Izveidotie mājokļi būs pieejami mazaizsargātākajiem iedzīvotājiem atbilstoši likumam “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, kurš paredz pašvaldībām pienākumu nodrošināt mājokli visām palīdzības reģistrā reģistrētajām personām rindas kārtībā, tādā veidā izslēdzot atbalsta saņemšanā diskrimināciju vai segregāciju. Vienlaikus tiks izvērtētas personas individuālās vajadzības un atbilstība prioritārajām grupām. Atbilstības prioritāri tiktu pašvaldības, kuru teritorijā tiek nodrošināta SBSP sniegšana.</p> <p>Cilvēki ar invaliditāti joprojām saskaras ar šķēršļiem, kas kavē tiesību uz patstāvīgu dzīvi īstenošanu un līdzdalību sabiedriskajos procesos. Ņemot vērā minēto, plānotie ieguldījumi jāveic, respektējot ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteikto pienākumu nodrošināt personu ar invaliditāti iespējas īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, veicinot tām piemītošās cieņas ievērošanu.</p> <p>Atbalsts plānots grantu veidā, jo SAM plānoti pasākumi, kas nenes peļņu un paredz publiskās infrastruktūras attīstību (gan ĢVPP, gan ieguldījumu mājokļu pieejamības veicināšanā rezultātā izveidotā infrastruktūra netiks iesaistīta peļņas gūšanā).</p>
	<p>4.3.2. SAM (RSO 4.6.) Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās</p>	<p>Kultūras nozarē kopumā strādā 45244 nodokļu maksātāji (t.sk. pašnodarbinātās personas un saimnieciskā darba veicēji), tāpat darbojas 3397 NVO, kuru mērķis nekomerciālu kultūras pakalpojumu sniegšana. COVID-19 ierobežojumi ir radījuši smagu ietekmi uz kultūras nozari, radot risku augsti kvalificētu profesionāļu aizplūšanai no nozares. Pulcēšanās ierobežojumi ietekmējuši kultūras pasākumu norisi, slēgto robežu dēļ cietis arī kultūrtūrisms. Nozare paredz, ka Latvijā 2020.g. ieņēmumu kritums varētu būt – 75% pret 2019.g. rādītājiem.</p> <p>Tāpēc plānoti pasākumi kultūras organizāciju kapacitātes stiprināšanai, ļaujot saglabāt darba vietas un sektora ekonomisko aktivitāti, kā arī mazinot darba spēka aizplūšanas risku un attīstot kultūras organizāciju nozīmi kopienas centra funkciju īstenošanā.</p> <p>Nepieciešams stiprināt kultūras resursu nozīmi inovāciju, labbūtības, veselības, mūžizglītības un sociālā kapitāla veicināšanā, atbalstot kultūras līdzdalību, veidojot jaunus kultūras produktus un pakalpojumus, kuri ļautu veidot arī jaunas darba vietas. Izmantojot radošo nozari, kultūras kapitāla, inovāciju un tehnoloģiju iespējas, plānots attīstīt jaunus satura virzienus un pakalpojumus, nodrošinot auditorijas attīstību un dialogu ar mazākaizsargāto sabiedrības daļu.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		<p>Minētie ieguldījumi, iesaistot uzņēmējus un NVO, nodrošinās plašāku kultūras pakalpojumu pieejamību, sabiedrībai radot jaunus sociālus apstākļus (mazinot izolāciju, stiprinot elastību un noturību pret dažādām krīzēm), attīstot radošumu, stiprinot demokrātiskās vērtības, veicinot sociālo iekļaušanos, tautsaimniecības attīstību un ieguldījumu ilgtspēju. Tiks veidots sabiedrības priekšstats par kultūras telpu kā atvērtu, daudzveidīgu, starpdisciplināru platformu, kur tiek īstenotas programmas sabiedrības izglītošanai un integrācijas procesu veicināšanai, vienlaikus esot atvērtiem radošām un inovatīvām idejām.</p> <p>Atbalsts tiks sniegts grantu veidā, jo kultūras pakalpojumu sniedzēju ieņēmumi nepārsniedz 50% no ikgadējā budžeta.</p>
	<p>4.3.3.SAM (ESO 4.1.) Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku</p>	<p>Pirms COVID-19 nodarbinātības līmenis bija augsts un palielinājās, bet nodarbināto skaitu ietekmēja nelabvēlīga demogrāfiskā attīstība un emigrācija. Bezdarba līmenis audzis no 6,3% 2019.g. līdz 8,1% 2020.g.. Tomēr samazinājies IBD skaits (2020.g. 21,5 tūkst.), kā arī īpatsvars līdz 27,3 % 2020.g.. 2020.g. 30,1 % iedzīvotāju vecumā 15–74 gadiem bija ekonomiski neaktīvi. Pret 2019.g., ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 9,8 tūkst. Jauniešu bezdarbs 2020.g. pieaudzis līdz 14,9 %. Nodarbinātības līmenis atšķiras dažādos reģionos (Pierīgas -67,5%, Rīgas – 66,7%, Latgales – 5 =6,6%). Vecāka gadagājuma cilvēki ar novecojušām prasmēm saskaras ar vairāk grūtībām. Pieaugušo līdzdalība izglītībā un BD iesaiste aktīvajos nodarbinātības pasākumos zemāka nekā vidēji ES. 2019.g. veikts OECD pētījums⁵⁸, kur sniegta analīze un rekomendācijas DT politikas pilnveidei.</p> <p>Plānotie ieguldījumi veicinās BD, DM un bezdarba RP personu konkurētspēju DT ar aktīvo nodarbinātības pasākumu atbalstu (t.sk. gados vecāku nodarbināto personu darbaspēju saglabāšanai un nodarbinātībai), nelabvēlīgākā situācijā esošu BD un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanos sabiedrībā un DT, mazinot sociālās atstumtības riskus un veicinot vienlīdzīgas iespējas, kā arī nodrošinot vienlīdzību un kvalitatīvas darbavietas. Lai palielinātu nodarbinātību, plānots sniegt atbalstu sociālo uzņēmumu izveidei un ilgtspējīgai attīstībai, EURES tīkla darbības nodrošināšanai, kā arī DT institūciju veikspējas stiprināšanai, sniegto pakalpojumu kvalitātes un izmaksu efektivitātes uzlabošanai, kontroles, uzraudzības, preventīvās kultūras darba tiesību un DA jomā sekmēšanai, t.sk. attīstot mūsdienīgas uz IT risinājumiem balstītas darba metodes.</p> <p>Atbalsts plānots grantu veidā darbībām, kas neenes peļņu, paredz publisko pakalpojumu attīstību un atbalstu subsidētajām darbavietām.</p>
	<p>4.3.4.SAM (ESO 4.8.) Skmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbinātību, jo īpaši attiecībā uz</p>	<p>Latvijā ir viens no augstākajiem ienākumu nevienlīdzības rādītājiem ES. 2019.g. nabadzības vai sociālās atstumtības RP 29,6% sieviešu un 24,6% vīriešu. Personas ar invaliditāti skar sociālā atstumtība, diskriminācija, ir negatīva pieredze ar dažādu pakalpojumu saņemšanu. Invaliditātes pensijas saņēmēji vecumā 18-24 gadi (33%), pakļauti augstam nabadzības riskam. Ilgstoša bezdarba, neveiksmīga darba meklēšanas pieredze 50+ gadu vecumā rada depresīvu sajūtu, veicina pašizolēšanos un pašdiskrimināciju. Vājas latviešu valodas zināšanas ir šķērslis trešo valstu pilsoņiem aktīvai sabiedriskajai darbībai pastāvīgo iedzīvotāju veidotās organizācijās un aktivitātēs⁵⁹. Jāuzlabo informācija par</p>

⁵⁸ <https://ieej.lv/JJcl8>

⁵⁹ <https://ieej.lv/huXoW>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
	<p>nelabvēlīgā situācijā esošām grupām.</p>	<p>pakalpojumiem, tāpat sadarbība starp sabiedrību un publiskās pārvaldes institūcijām. Pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru ierobežotā kapacitāte neļauj nodrošināt nepieciešamo iesaisti.</p> <p>Plānots radīt dažādām sabiedrības grupām pieejamus līdzvērtīgus produktus un pakalpojumus, kas uzlabos pilsonisko izglītību, veicinās dažādu grupu pārstāvniecības nostiprināšanos, jaunu līdzdalības metožu un rīku izstrādi, nodrošinot sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības pārstāvniecības organizāciju kapacitātes stiprināšanu, kvalitatīvi uzlabojot sabiedrības iesaisti teritorijas attīstībā un lēmumu pieņemšanā.</p> <p>Plānota ģimenes un darba dzīves līdzsvarošana, lai atbalstītu cilvēkkapitāla attīstību, sekmētu spēju savienot darba pienākumus ar ģimenes dzīvi, kā arī atbalsta pasākumi diskriminācijas RP grupām vienlīdzīgu iespēju un tiesību realizēšanai dažādās dzīves jomās, veicinātu vienlīdzīgu iespēju un tiesību nodrošināšanu un īstenošanu dažādās sabiedrības grupās. Tiks nodrošināti informatīvi, izglītojoši, metodiskā atbalsta pasākumi politikas veidotājiem, DD un sabiedrībai, veicinot vienlīdzīgas iespējas un nediskrimināciju.</p> <p>Minētie pasākumi plānoti garantā veidā, jo ieguldījumi paredz sadarbības attīstības pasākumus.</p>
	<p>4.3.6.SAM (ESO 4.12.) Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju.</p> <p>4.4.1.SAM (ESO 4.12.) Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu sociālo integrāciju, izmantojot sociālās inovācijas</p>	<p>Latvijā teju katrs piektais bērns pakļauts nabadzības riskam (2019.g. – 15.8% bērnu vecumā līdz 17 gadiem). Visbiežāk – mājāsaimniecībās, kurās tikai viens no vecākiem audzina apgādībā esošos bērnus (30,6%). Līdz ar to, plānots mazināt nabadzības risku bērniem, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas visiem bērniem viņu pieaugšanas ceļā.</p> <p>Būtiskākie riski bērnu iekļaujošai integrācijai sabiedrībā - bērnu sociālā stratifikācija, ģimenes kā vērtības nozīmes mazināšanās, psihiskās attīstības līmeņu polarizācija, pirmsskolas vecuma bērnu intelektuālās attīstības forsēšana, socializācijas grūtības, preventijas pakalpojumu trūkums. Tāpēc plānots paplašināt bērniem pieejamo atbalstu ar agrīnā preventīvā atbalsta sistēmu, attīstot profilaksi un agrīno intervenci. Aktivitātes pozitīvi ietekmēs iekļaujošas izglītības un sabiedrības principu nostiprināšanos, uzlabos bērnu sasniegumus, dzīves kvalitāti, veselību, kā arī mazinās sociālās atstumtības, priekšlaicīgas skolas pamešanas riskus.</p> <p>Plānots attīstīt bērnu labklājības sistēmā iesaistīto speciālistu motivāciju un profesionālo kompetenci, sniegt psihoemocionālo un psihosociālo atbalstu ģimenēm.</p> <p>Risinot PII nepietiekamību, paredzēts atbalsts bērnu pieskatīšanas un pirmsskolas izglītības pakalpojumu attīstībai privātajā sektorā, pozitīvi ietekmējot sociāli un ekonomiski mazaizsargātās sabiedrības grupas un reemigrāciju.</p> <p>Lai efektīvāk risinātu problēmas sociālo lietu jomās, ir paredzēts veicināt sociālo inovāciju – novatorisku un efektīvu pakalpojumu (t.sk. individuālu) veidā.</p> <p>Sociālo pakalpojumu pieejamība, daudzveidība un kvalitāte Latvijā joprojām ir nepietiekama, tāpēc plānots stiprināt sociālo pakalpojumu jomu, ieguldot, sociālo pakalpojumu inovācijās, palielinot pakalpojumu pārklājumu, daudzveidību un kvalitāti, t.sk. palielinot piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem cilvēkiem, kuri cieš no sociālās atstumtības.</p> <p>Atbalsts plānots grantu veidā, jo ieguldījumi novirzīti darbībām, kas veicina publisko pakalpojumu attīstību, kas neenes peļņu.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
<p>5. Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību</p>	<p>5.1.1.SAM (RSO 5.1.) Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana</p>	<p>Latvijā ir trešās augstākās reģionālās attīstības atšķirības starp OECD valstīm; IKP uz iedzīvotāju starp reģioniem atšķiras līdz pat 3 reizēm. Atšķirības veido atšķirīgs kapitālo ieguldījumu apmērs (līdzīgi kā IKP un pievienotā vērtība atšķiras vairāk kā 2 reizes, augstākie rādītāji uz nodarbināto Pierīgā, zemākie – Latgalē). Rīgas plānošanas reģions piesaista lielāko nefinanšu investīciju apjomu – 76%. Ar teritoriāli pielāgotiem risinājumiem jāattīsta pakalpojumi, infrastruktūra, jāuzlabo to dzīves kvalitāte, uzņēmējdarbības vidi, veicinot līdzsvarotu attīstību reģionos. Kultūra ir būtiska attīstības veicināšanā (darbavietas, eksports, ienākumi), ļauj piedāvāt atšķirīgu saturu, biznesa iespējas. Stiprinot kultūras dimensiju, nodrošinot kultūras mantojuma saglabāšanu, aizsardzību un infrastruktūras izveidi, kultūrvēsturiskās, ainaviski vērtīgās teritorijas, unikāls Eiropas līmeņa mantojums, to saglabātība nākotnē būs būtisks dzīves vides kvalitātes rādītājs un sekmēs dzīves vietas izvēli.</p> <p>Atbilstoši NAP un RPP izaicinājumiem, plānots atbalsts integrētajās teritoriālajās stratēģijās definētajām FPT uzņēmējdarbības vides attīstībai, pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai, nodrošinot atbilstību pašvaldību attīstības programmām. Jāpaaugstina attīstības plānošanas kapacitāte plānošanas reģioniem un ATR rezultātā izveidotajām pašvaldībām efektīvai resursu plānošanai (no pašvaldību kopbudžeta faktiskajiem izdevumiem 81,2% ir uzturēšanai). Ieguldījumi tiks veikti pilsētās/to FPT; nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros dzīvo 62% Latvijas iedzīvotāju (faktiskās dzīvesvieta uz 2020.g. sākumu, CSP).</p> <p>Publiskās uzņēmējdarbības infrastruktūras un ārtelpas attīstības, viedo pašvaldību atbalsts – grantu veidā (atbalsts plānots peļņu nenesošiem projektiem/ tirgus nepilnību novēršanai, pašvaldību pakalpojumu uzlabošanai). Kultūras pakalpojumu sniedzēju ieņēmumi nepārsniedz 50% no ikgadējā budžeta – atbalsts tiks sniegts grantu veidā.</p>
<p>Taisnīgas pārkārtošanās fonda investīcijas</p>	<p>6.1.1. SAM Pārejas uz klimatneitralitāti radīto ekonomisko, sociālo un vides seku mazināšana visvairāk skartajos reģionos</p>	<p>Klimata pārmaiņu radītās negatīvās ietekmes mazināšanai un teritoriāli līdzsvarotas sociālekonomiskās pārkārtošanās veicināšanai, nepieciešams sniegt atbalstu sociālo, ekonomisko problēmu un vides seku risināšanai, ko rada pārkārtošanās uz 2030.g. izvirzītajiem ES enerģētikas un klimata mērķiem un klimatneitrālu ekonomiku līdz 2050.g. saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem. Būtiski ievērot arī Padomes ieteikumu par taisnīgas pārkārtošanās uz klimatneitralitāti nodrošināšanu un RePowerEU mērķi par ES energosistēmas noturības palielināšanu, energoapgādes dažādošanu. Izaicinājums ir SEG emisiju samazināšana un CO₂ piesaistes palielināšana. Plānoti pasākumi kūdras nozares pārkārtošanai, ekonomikas dažādošanai, sociālekonomisko seku mazināšanai reģionos pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. TPF ietvaros paredzēts samazināt SEG emisijas, piem., ieviešot energoefektīvus risinājumus uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras attīstībai, uzlabojot uzņēmumu energoefektivitāti, veicinot bezemisiju transportlīdzekļu iespējas. CO₂ piesaisti veicinoši pasākumi tiks nodrošināti ar degradēto purvu (t.sk. nereaktivēto vēsturisko kūdras ieguves vietu) reaktivāciju, t.sk. atgriežot teritorijas ekonomiskajā aprītē. Pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku rezultātā prognozējamas strukturālās izmaiņas DT. Lai nepasliktinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, nepieciešama atbilstoša kvalifikācijas iegūšanas, pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides piedāvājuma izveide. Piedāvājot integrētus risinājumus pārejas uz klimatneitralitāti radīto seku mazināšanai, būtiskas ir reģionu un pašvaldību zināšanas un prasmes.</p>

Politikas mērķis	SAM	Pamatojums (kopsavilkums)
		Atbalsts grantu veidā plānots darbībām, kas paredzētas tirgus nepilnību novēršanai vai vides kvalitātes uzlabošanai, veicinot klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu. FI kombinācijā ar grantu plānots, lai sekmētu galasaņēmēju līdzdalību ekonomikas dažādošanā - uzņēmējdarbības zaļināšanai un produktu attīstībai TPTP identificētajos reģionos.

1.politikas mērķis “Konkurentspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību”

1.1.prioritāte “Pētniecība un prasmes”

1.1.1. SAM “Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā” (RSO 1.1.)

- (56) **Atbalstāmās darbības: Pētniecības un attīstības cilvēkkapitāla kvantitatīvas un kvalitatīvas jaudas palielināšana publiskajā un privātajā sektorā:**
- investīcijas P&A cilvēkkapitāla stiprināšanā un ataudzē, lai nodrošinātu tautsaimniecības izaugsmei un transformācijai nepieciešamo pētniecības kapacitāti viedās specializācijas jomās vidējā termiņā, ieguldot doktorantūras un pēcdoktorantūras pētniecības grantos, t.sk. veicinot starptautisko mobilitāti, un doktorantūras skolu kapacitātes un sadarbības stiprināšanā, veidojot tās par dinamiskām platformām, kur tiekas un veido sadarbību akadēmiskā un biznesa vide, t.sk. attīstot augsta līmeņa digitālās prasmes; kā arī investīcijas paredzētas izcila ārvalstu pētniecības personāla piesaistei (t.sk. stipendijas un granti pētniecībai), kas ap sevi veido jauno zinātnieku kopienas (pamats nākotnes kapacitātei) Latvijas ZI stratēģiskās specializācijas stiprināšanai, cilvēkresursu atjaunotnei un starptautiskai konkurētspējai un zināšanu apmaiņai, tostarp pārceļšanās pabalstiem;
  - zinātnieku pieredzes apmaiņas un starptautisko sadarbību veicinošas aktivitātes viedās specializācijas jomās (t.sk. projektu finansēšana), kas nodrošina pieredzes pārņemšanu, t.sk., veicinot projektu iesniegumu sagatavošanu un iesniegšanu programmā “Apvārsnis Eiropa”, “Digitālā Eiropa” u.c. ES programmās;
  - investīcijas studentu inovācijas, uzņēmējspēju, tehnoloģiju un radošo prasmju pilnveidei kopsadarbībā ar industriju, fokusējoties uz zināšanu ietilpīgu produktu un pakalpojumu izstrādi (studentu inovāciju pieteikumu īstenošana), lai sekmētu radošumu un spējas inovācijas un uzņēmējdarbības jomā un nostiprinātu augstskolu kā zināšanu radīšanas, tehnoloģiju pārneses un inovācijas centrus gudrai izaugsmei.
- (57) **Pētniecības kvalitātes paaugstināšana:**
- komplekss atbalsta pasākumu klāsts starptautiskās sadarbības veicināšanai un sasaistei ar RIS3 specializācijas jomu attīstīšanu: tostarp līdzfinansējuma nodrošināšana, kā arī sinerģijasmehānismu⁶⁰ nodrošināšana ar citām ES pētniecības programmām, t. sk. pārfinansējot “Apvārsnis Eiropa” rezervē esošos virs kvalitātes sliekšņa novērtētos projektus.
  - investīcijas P&A pārvaldības un analītiskajā kapacitātē RIS3 vadībai un ieviešanas efektīvam monitoringam, tostarp stiprinot reģionālo dimensiju, starptautiskos sakarus un pārstāvniecību, kā arī stratēģisko komunikāciju, t.sk. ar ieinteresētajām pusēm un plašāku sabiedrību, kā arī zinātniskās kvalitātes ekspertīzes nodrošināšana P&I projektiem;
  - RIS3 P&I kompetences attīstībai⁶¹, kas balstīta Latvijas industrijas attīstības un transformācijas vajadzībās atbilstoši viedās specializācijas stratēģijai un pētnieku grupu kopsadarbībā, investējot ZI P&A infrastruktūras attīstīšanā, tostarp demonstrācijas un testēšanas risinājumos, sadarbības un tīklošanās (outreach) pasākumos, kā arī zināšanu un pētniecības rezultātu plašākai nodošanai

⁶⁰ Piemēram, ES kvalitātes zīmogu saņēmēju P&A projektu atbalstīšana no ES fondiem ir sinerģijas mehānisms ar citām ES pētniecības programmām, tādām kā “Apvārsnis Eiropa”, Komisijas paziņojums “EPT – pētniecības un inovācijas jaunā ēra”, t.sk., ar Eiropas Pētniecības telpas prioritārajām jomām, Eiropas partnerībām un misijām, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu un Erasmus+ programmu Eiropas Universitātes

⁶¹ Vērtējot RIS 3 pētniecības un inovāciju kompetences attīstības aktivitātes par pamatu tiks izmantots Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvais ziņojums “Par Latvijas dalības aktualizāciju Eiropas pētniecības infrastruktūru stratēģijas foruma (ESFRI) Eiropas pētniecības infrastruktūru Ceļa kartes konsorcijs” un 2023.gadā “FIDEA” veiktais nacionālās nozīmes pētniecības infrastruktūras kartējums.

tautsaimniecības un RIS3 specializācijas jomu un horizontālo prioritāšu (t.sk. radošo industriju) izaugsmei, balstoties starptautiskā līmenī konkurētspējīgā zinātnē un starptautiskos P&I sadarbības tīklos. RIS3 P&I kompetences attīstības aktivitātes veidojas kā pētnieku grupu sadarbības platformas, neveidojot jaunas institūcijas.

- (58) **Pētījumi sabiedrības un ekonomikas transformācijai:** investīcijas praktiskas ievirzes un sadarbības pētījumos⁶², kas virza Latvijas RIS3 specializācijas jomu attīstību un tautsaimniecības transformāciju par labu produktiem ar augstu pievienoto vērtību un veicina integrāciju globālajās vērtību ķēdēs, kā arī risina sabiedrības izaicinājumus globālo izaicinājumu kontekstā.
- (59) **Zinātniskās darbības digitalizācija un dalība Eiropas Atvērtaajā zinātnes mākonī:** investīcijas vietējo digitālo infrastruktūru modernizācijā un dalībai Eiropas Atvērtaajā zinātnes mākonī (t.sk. tehnisko risinājumu nodrošinājums, datu reprodatoriju izveide), attālināto pakalpojumu iegādē (t.sk. EOSC pakalpojumi), kompetenču pilnveidē un digitalizācijas veicināšanas pasākumos (t.sk. datu pārvaldnieku apmācību nodrošināšana, EOSC apmācību partnerība), kā arī Eiropas Atvērta zinātnes mākoņa Partnerībās un dalībai Eiropas reģionālos kopprojektos par EOSC attīstību u.c.
- (60) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (61) **Galvenās mērķgrupas:** Augstskolas, koledžas, studējošie, akadēmiskais personāls, zinātniskais personāls, zinātniskās institūcijas, saimnieciskās darbības veicēji, P&I izcilības centri, par P&A politikas plānošanu un ieviešanu atbildīgās valsts iestādes.
- (62) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu vadībā un pasākumu īstenošanā tiks nodrošināta nediskriminācija un SAM ietvaros īstenoto darbību kopums tiks vērsts uz informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošanu visām personu grupām.
- (63) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvijas teritorija. Iespējama sadarbība ar ārvalsts zinātniskajām institūcijām un AII gan ES mērogā, gan pasaules mērogā.
- (64) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Projektu īstenošanā iespējama sadarbība ar ārvalsts zinātniskajām institūcijām un AII ES mērogā, t.sk. Baltijas reģionā, kā arī pasaules mērogā.
- (65) **Finanšu instrumenti:** N/A

1.1.2.SAM “Prasmju attīstīšana viedās specializācijas, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanai” (RSO 1.4.)

- (66) **Atbalstāmās darbības: Augsta līmeņa digitālo prasmju nodrošināšana RIS3 jomās-** mācību atbalsts augsta līmeņa digitālo prasmju apguvei, tostarp bioinformātikas, kibernetikas un mākslīgā intelekta jomā, starptautiska līmeņa datorzinātņu SP augstskolu un zinātnisko institūciju personālam kopsadarbībā ar industriju, kā arī īsāka cikla specializēto digitālo prasmju apguves moduļos uzņēmējiem u.c. speciālistiem.
- (67) **Inovāciju vadība RIS3 jomās:** investīcijas prasmju attīstībai inovāciju vadībā specializētu mācību veidā saimnieciskās darbības veicējiem, AI un zinātnes institūcijām, lai palielinātu to spēju piedalīties interaktīvos un atvērto inovāciju procesos, un nodrošinātu to inovētspēju.

⁶² Atbalsts plānots praktiskas ievirzes un sadarbības (ZI un saimnieciskās darbības veicēji) pētījumu īstenošanai, kas paredz Latvijas tautsaimniecības inovācijas sistēmas kapacitātes un eksportspējas palielināšanu atbilstoši RIS3 stratēģijai. Inovācijas sistēmas kapacitāti tieši palielina to zināšanu pāreše, t.sk., tehnoloģiju tiesību komercializācija, kas iegūtas rūpniecisko pētījumu, tostarp agrīnas stadijas rūpniecisko pētījumu, un eksperimentālo izstrāžu ietvaros. Praktisko pētījumu ietvaros fundamentālie pētījumi atbalstāmi tiktāl, ciktāl to ietvaros iegūst tautsaimniecības izaugsmei nepieciešamās zināšanas rūpniecisko pētījumu un eksperimentālo izstrāžu veikšanai, lai izstrādātu prototipus ar tehnoloģiskās gatavības līmeni TRL 4-5, (atsevišķos gadījumos līdz TRL 7 (uzsākot projektu TRL var būt zemāks, taču ne zemāks par TRL2).

- (68) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (69) **Galvenās mērķgrupas:** Augstskolas, zinātniskās institūcijas, augstskolu personāls, zinātnisko institūciju personāls, studējošie, saimnieciskās darbības veicēji neatkarīgi no to lieluma.
- (70) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu vadībā un pasākumu īstenošanā tiks nodrošināta nediskriminācija un SAM ietvaros īstenoto darbību kopums tiks vērsts uz informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošanu visām personu grupām.
- (71) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvijas teritorija.
- (72) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A
- (73) **Finanšu instrumenti:** N/A

1.2.prioritāte “Atbalsts uzņēmējdarbībai”

1.2.1. SAM “Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana uzņēmumiem” (RSO 1.1.)

- (74) **Atbalstāmās darbības:** Pilna inovāciju cikla atbalsta nodrošināšana RIS3 specializācijas jomu ietvaros ar mērķi veicināt sadarbību starp *triple-helix* pārstāvjiem inovācijas procesa ietvaros, tādā veidā paaugstinot privāto P&A investīciju apjomu.
- (75) **Atbalsts uzņēmumiem jaunu produktu attīstībai un internacionalizācijai.** Atbalsta nodrošināšana jaunu un inovatīvu produktu izstrādei, t.sk. duālā pielietojuma un digitalizācijas jomā, un attīstībai sadarbības veicināšanas aktivitātēm starp uzņēmējdarbības un pētniecības sektoru, partnerībām, internacionalizācijas aktivitātēm, t.sk. dalības veicināšanai ES līmeņa P&A programmās un platformās, u.c. atbalsts aktivitātēm, kas sekmēs inovāciju kapacitāti uzņēmējdarbības sektorā. Atbalsts uzņēmumiem (internationalizācijas, sadarbības veicināšanas u.c. aktivitātes) ekosistēmu ietvaros, kurās ir novērojamas inovāciju kapacitātes pieauguma tendences. Atbalsta fokuss – uzņēmumi ar augstu inovācijas spēju un iepriekšēju pieredzi inovāciju projektu īstenošanā. Pasākuma ietvaros tiks nodrošināts līdzfinansējums Latvijas uzņēmumiem tādu inovāciju projektu īstenošanā, kuriem būs pieprasījums tirgū. Gadījumā, ja Latvijas uzņēmuma projekts atbildīs “Digitālā Eiropa” projekta atlases kritērijiem vai iegūstot “Seal of Excellence” zīmogu, taču tam netiks piešķirts finansējums (pamatojums – ierobežoti līdzekļi projektu uzsaukuma/apakšprogrammas ietvaros), tiks izvērtēta Latvijas uzņēmuma projekta līdzfinansēšana šīs aktivitātes ietvaros.
- (76) Būtisks rādītājs, kurš atspoguļo uzņēmumu inovācijas kapacitātes līmeni un potenciālu ir uzņēmumu sadarbības intensitāte ar citiem uzņēmumiem un pētniecības organizācijām inovāciju procesu ietvaros. Balstoties uz Eiropas Inovāciju pārskata (*European Innovation Scoreboard*) datiem, tikai 5,6% no Latvijas inovatīvajiem MVU inovācijas procesā ir sadarbojušies ar citām organizācijām⁶³. Tāpēc tiks atbalstīti pasākumi RIS3 specializācijas jomu ietvaros, kas sekmē sadarbību starp uzņēmumiem un pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijām, pasākumi, kas sekmē zināšanu pārnesi par inovācijām un jaunākajām tehnoloģijām, pieredzes apmaiņas pasākumi un informatīvi pasākumi par sadarbības iespējām.
- (77) Atbalsts internacionalizācijas kapacitātes stiprināšanai uzlabos arī Latvijas uzņēmumu inovāciju kapacitāti, piesaistot papildus līdzekļus P&A, veicinās zināšanu pārnesi starptautiskā līmenī, kā arī radīs labvēlīgus apstākļus ciešākai integrācijai globālās vērtību ķēdēs. Internacionalizācijas veicināšanai tiks atbalstītas eksporta veicināšanas aktivitātes

⁶³ Direktīvas 2012/27/EC 2.panta (24)(7)(27) apakšpunktu un 18.panta izpratnē.

(uzņēmumu atpazīstamības, mārketinga un komerciālās sadarbības sekmēšanas pasākumi u.c. eksporta veicināšanas aktivitātes) un aktivitātes dalības veicināšanai ES līmeņa pētniecības programmās un starptautiskos sadarbības tīklos (t.sk. atbalsts iekļūšanai konsorcijs tīklos un grūti sasniedzamajos tirgos).

- (78) **Jaunu produktu, tehnoloģiju vai pakalpojumu attīstīšana un komercializācija** – sniegt atbalstu uzņēmumiem, t.sk. sadarbībai ar pētniecības organizācijām (atbalsts inovāciju vaučeru veidā, atbalsts augsti kvalificēta darba spēka piesaistei (pētniecības ideju komercializācijai). Galvenais inovāciju vaučera mērķis ir veidot saikni starp MVU un publiskajām pētniecības institūcijām, kas, pirmkārt, sekmētu zināšanu tiešu pārnesi un, otrkārt, kļūtu par katalizatoru ilgtermiņa, padziļinātākas sadarbības veidošanai starp abām pusēm. Inovāciju vaučeri ir stimulējošs atbalsta instruments, ar kura palīdzību nodrošināt jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstību, ciešā sadarbībā ar zinātniskajām institūcijām. Komercializācijas projektu sagaidāmais rezultāts ir komercializēta tehnoloģija (prototipu izstrāde, patentu piešķiršana, licences līgumu slēgšanu un ieņēmumu gūšana). Atbalsta instrumenta ieviešanas modelis plānots atbilstoši iepriekšējā perioda ietvaros īstenotam pasākumam “Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai”. Atbalsts plānots grantu veidā, nodrošinot, komercializācijas stratēģijas izstrādi, komercializācijas piedāvājuma izstrādi un virzīšanu tirgū, tehniski ekonomisko priekšizpēti, prototipēšanu, rūpnieciskos pētījumus un eksperimentālo izstrādi, jaunu produktu un tehnoloģiju sertificēšanu, rūpnieciskā dizaina izstrādi, kā arī intelektuālā īpašuma tiesību nostiprināšanu u.c. darbības, veidojot sadarbību ar zinātniskajām institūcijām. Tāpat svarīgi ir turpināt sekmēt saimnieciskās darbības veicēju attīstību un konkurētspēju (t.i. veicināšanu, stimulēšanu, attīstīšanos, paštrināšanos), un finansējumu uzņēmējdarbības projektiem, kas paredz tehnoloģiskos vai rūpnieciskos neizdošanās riskus, tāpēc plānots turpināt nodrošināt akcelerācijas pakalpojumus.
- (79) **Atbalsts ekosistēmu attīstībai.** Pilnvērtīgas P&I pārvaldības ieviešana RIS3 specializācijas jomās, t.sk. RIS3 vērtības ķēžu ekosistēmu identificēšana un attīstīšana, iesaistot visus ar trīskāršās spirāles mijiedarbības modeļa konceptu (turpmāk – *triple-helix*) saistītos pārstāvjus un aktīvi veicinot sadarbību starp šiem pārstāvjiem, lai nodrošinātu vienotu stratēģisko virzību un zināšanu pārnesi tautsaimniecībā. RIS3 specializācijas jomu ekosistēmu stratēģiju izstrāde, balstoties uz kurām tiks noteiktas stratēģiskās prioritātes (nozīmīgākās jomā pastāvošās iespējas un izaicinājumi) katrā no specializācijas jomām, un izstrādāto stratēģiju ieviešanas procesa nodrošināšana. LIAA un EM būs šo procesu nodrošinātājs. Ekosistēmas attīstībā var iesaistīt nepieciešamās organizācijas, lai nodrošinātu RIS3 attīstību. RIS3 ekosistēmu ietvaros praksē tiks nodrošināts uzņēmējdarbības atklājumu princips,
- (80) RIS3 analītiskās kapacitātes stiprināšana, jo īpaši uzņēmējdarbības sektora ietvaros, kas sniegtu datus balstītu informāciju par uzņēmumu ekonomiskajiem rādītājiem, RIS3 aktivitāšu novērtējumu u.c. būtisku informāciju. Tādā veidā tiks nodrošinātas mērķētas publiskās investīcijas P&A RIS3 jomu ietvaros un paaugstināta publisko investīciju atdeve.
- (81) **Atbalsts uzņēmumu P&I aktivitātei:** lai veicinātu P&I mērķu sasniegšanu un ņemot vērā finanšu tirgus nepilnību, plānots sniegt FI uzņēmumu inovācijām: ieguldījumiem inovatīvu tehnoloģiju attīstībai un inovatīvu produktu izstrādei, pētniecības un attīstības darbībām. FI pakalpojumu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze finanšu pieejamības jomā, t.sk. reģionos.
- (82) Plānotās atbalstāmās darbības jaunu produktu attīstībai, t.sk. digitalizācijas jomā, un internacionalizācijai ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumi iekļaujami pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM

ieviešanas un projektu atlases nosacījumos. Savukārt plānotās atbalstāmās darbības produktivitātes aizdevumiem inovatīvām iekārtām, P&A, tehnoloģiju pārnesi ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.

- (83) **Atbalsts finansējuma piesaistei kapitāla tirgos:** plānots īstenot atbalsta pasākumu, kas sekmētu biržā kotēto uzņēmuma skaita pieaugumu, tādējādi sekmējot investīcijas dzīvotspējīgos un inovatīvos uzņēmumos, ļaujot tiem straujāk augt un attīstīties.
- (84) **Galvenās mērķgrupas:** Mazie un vidējie saimnieciskās darbības veicēji (uzņēmumi), mazās vidējās kapitalizācijas sabiedrības (*small mid-caps*, ar darbinieku skaitu līdz 499), inovāciju klasteru dalībnieki, par inovācijas politikas izstrādi un īstenošanu atbildīgās iestādes, zinātniskās un pētniecības institūcijas, tehnoloģiju pārneses institūcijas. Vidējās kapitalizācijas sabiedrības (*mid-caps*, ar darbinieku skaitu līdz 3000) un lielie saimnieciskās darbības veicēji ar nosacījumu, ja tas ietver sadarbību minētajās aktivitātēs ar MVU P&I aktivitātēs (t.sk. pašvaldību un valsts kapitālsabiedrības). Papildus jaunu produktu attīstības un internacionalizācijas kontekstā atbalsta fokuss ir uzņēmumi ar augstu inovācijas spēju un iepriekšēju pieredzi inovāciju projektu īstenošanā. Atbalstu FI veidā var saņemt arī vidējās kapitalizācijas sabiedrības.
- (85) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta programmās tiks piemēroti vispārējie vienlīdzīgu iespēju principi. Visi FI un plānotās uzņēmējdarbības atbalsta programmas ir vērstas uz biznesa projektu īstenošanu, atbilstoši to sagatavotības pakāpei – no idejas līdz biznesa paplašināšanai un izejai ārvalstu tirgos. Atbalsts būs pieejams dzīvotspējīgu un pamatotu biznesa plānu īstenošanai.
- (86) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Atbalsts tiks sniegts bez teritoriāliem ierobežojumiem, vienlaikus, ja attiecināms, atbalsts tiks balstīts uz reģionu un pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem, nodrošinot sasaisti ar ieguldījumiem uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstībai reģionos.
- (87) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Pasākuma “Atbalsts uzņēmumiem jaunu produktu attīstībai un internacionalizācijai” ietvaros tiks veicināta Latvijas uzņēmumu starpreģionālā sadarbība ES ietvaros, kā arī tiks veicināta starpreģionālā pieredzes apmaiņa.
- (88) **Finanšu instrumenti:** Lai nodrošinātu uzņēmumu P&A projektu īstenošanu, tiks nodrošināti granti jaunu produktu attīstībai, aizdevumi jaunu iekārtu un tehnoloģiju ieviešanai un tehnoloģiju pārvešanai, kombinētie aizdevumi jaunu inovatīvu produktu izstrādei, aizdevumi P&A darbībām (tehnoloģiju attīstībai, prototipēšanai) un modernu tehnoloģiju pārvešanai. Inovatīvu iekārtu ieviešanas projektiem plānots sniegt atbalstu kombinēto finanšu instrumentu veidā – aizdevumu vai garantiju kombinējot ar kādu no subsīdijas elementiem, piemēram, kapitāla atlaidi, kas paredz pamatsummas dzēšanu līdz noteiktam apmēram no aizdevuma summas vai kā aizdevumu ar būtiski samazinātu % likmi vai 0% likmi (t.sk. ar % likmes subsīdiju). FI pakalpojumu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze finanšu pieejamības jomā, t.sk. reģionos. FI valsts atbalsta pasākumu līdzīgi kā 2014.-2020.gada plānošanas periodā īstēnos ALTUM, t.sk. piemērojot teritoriāli diferencētus atbalsta pasākumus.

1.2.2. SAM “Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai” (RSO 1.2.)

(89) **Atbalstāmās darbības:**

(90) **Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā:**
Ņemot vērā, ka Latvijā, salīdzinot ar citām OECD valstīm, lielākā daļa nodarbināto strādā MVU, tādēļ, lai veicinātu Latvijas produktivitātes rādītājus, ir nozīmīgi jāstimulē uzņēmējus, jo īpaši MVU, veikt investīcijas uzņēmuma procesu digitalizācijā (to skaitā

e-komercijā, mākoņpakalpojumos, sociālos medijos, lielajos datos u.c.). Tā kā jaunu digitālo tehnoloģiju ieviešana ir pastāvīgs process un atbalsts ir nepieciešams daudziem Latvijas uzņēmumiem, neatkarīgi no to lieluma, darbības vietas un jomas, atbalsta programma tiek paredzēta dažādām uzņēmumu grupām, jomām, atrašanās vietai un darbības specifikai, nodrošinot atbalstu arī izmaksu segšanai, risinājumu pilotēšanai un testēšanai.

- (91) Atbalsts procesu digitalizācijai būs pieejams arī bezpeļņas sektoram - biedrībām un nodibinājumiem, sociālajiem uzņēmumiem, kas īsteno sabiedrībai nozīmīgus un sociālās nevienlīdzības mazināšanas pakalpojumus.
- (92) Pasākums sekmēs procesu digitalizāciju komercdarbībā un veicinās produktivitātes paaugstināšanu ar mērķtiecīgu resursu ieguldīšanu augstākas pievienotās vērtības radīšanai uzņēmumu darbības procesos, kā rezultātā veidosies Latvijas konkurētspējas priekšrocības. Ja nepieciešams, gala labuma guvējs pasākuma ietvaros varēs veikt Eiropas digitālās inovācijas centra digitālā brieduma novērtējumu, lai noteiktu nepieciešamās investīcijas uzņēmuma digitalizācijas vajadzībām.
- (93) Plānotās atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujamie pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos. Savukārt plānotās atbalstāmās darbības individuālajām garantijām digitalizācijai un automatizācijai ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (94) **Atbalsts uzņēmumu digitalizācijai:** lai veicinātu digitālo mērķu sasniegšanu un ņemot vērā finanšu tirgus nepilnību, plānots sniegt grantu un FI uzņēmumu digitalizācijai. FI pakalpojumu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze finanšu pieejamības jomā, t.sk. reģionos. Lai veicinātu procesu digitalizāciju komercdarbībā un produktivitātes paaugstināšanu, plānots sniegt grantu un nefinanšu atbalstu uzņēmumu digitalizācijai, procesu attīstībai, jaunu iekārtu un tehnoloģiju ieviešanai. Tā kā jaunu digitālo tehnoloģiju ieviešana ir pastāvīgs process un atbalsts ir nepieciešams daudziem Latvijas uzņēmumiem, darbības vietas un jomas, atbalsta programma tiek paredzēta dažādām uzņēmumu grupām, jomām, atrašanās vietai un darbības specifikai, nodrošinot atbalstu arī izmaksu segšanai, risinājumu pilotēšanai un testēšanai.
- (95) **Galvenās mērķgrupas:** Sabiedrība un saimnieciskās darbības veicēji – mazie, vidējie uzņēmumi, augstskolas, personas, kas gatavojas uzsākt saimniecisko darbību, jaunuzņēmumi, biedrības un nodibinājumi. Saimnieciskās darbības veicēji, mazie, vidējie uzņēmumi, personas, kas gatavojas uzsākt saimniecisko darbību, jaunuzņēmumi, tāpat mazas vidējās kapitalizācijas sabiedrības (small mid-caps, darbinieku skaits līdz 499, un vidējas kapitalizācijas sabiedrības (mid-caps, ar darbinieku skaitu līdz 3000) saskaņā ar ERAF un KF regulas 5.panta 2. punktu) arī FI.
- (96) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta programmās tiks piemēroti vispārējie vienlīdzīgu iespēju principi. Visi FI un plānotās uzņēmējdarbības atbalsta programmas ir vērstas uz biznesa projektu īstenošanu, atbilstoši to sagatavotības pakāpei – no idejas līdz biznesa paplašināšanai un izejai ārvalstu tirgos. Atbalsts būs pieejams dzīvotspējīgu un pamatotu biznesa plānu īstenošanai.
- (97) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Atbalsts tiks sniegts uzņēmējdarbības attīstībai bez teritoriāliem ierobežojumiem.
- (98) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** LIAA programmas un tautsaimniecības digitalizācijas īstenošanas ietvaros tiks veicināta Latvijas uzņēmumu starpreģionālā sadarbība ES ietvaros ar nolūku, veidot specializētas pieredzes apmaiņas tādās jomās, kā mākslīgais intelekts, kibernetika un augstas veiktspējas datošana u.c.

programmu ietvaros. FI programmās nav plānots atbalsts starpreģionālām darbībām, vienlaikus minētās aktivitātes veicinās uzņēmumu digitalizāciju, tādējādi stiprinot pārrobežu sadarbības iespējas un konkurētspējas pozīcijas starptautiskajos tirgos. Procesu digitalizācijas veicināšanas atbalsta ietvaros ar plānotajām aktivitātēm iespējams pārņemt pārrobežu un starpreģionālo uzņēmumu risinājumus.

- (99) **Finanšu instrumenti:** Individuālās garantijas gan MVU, gan vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem. Individuālās garantijas plānots sniegt aizdevumiem investīciju veikšanai, kas paredz jaunu tehnoloģiju ieviešanu un procesu digitalizāciju. FI pakalpojumu nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze finanšu pieejamības jomā, t.sk. reģionos. FI valsts atbalsta pasākumus līdzīgi kā 2014.–2020.gada plānošanas periodā īsteno ALTUM, t.sk. piemērojot teritoriāli diferencētos pasākumus.

1.2.3. SAM “Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām” (RSO 1.3.)

- (100) **Atbalstāmās darbības: Atbalsts inovācijas un uzņēmējdarbības motivācijai.** Atbalsta mērķis ir motivēt uzsākt uzņēmējdarbību un motivēt pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai, tādējādi sekmējot inovatīvo uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā. Atbalsts paredzēts nefinanšu veidā, nodrošinot pasākumus, apmācību programmas, seminārus, mārketinga aktivitātes un jaunrades veicināšanu inovācijās un uzņēmējdarbības uzsākšanas segmentā, t.sk., piešķirot godalgas. Atbalsts tiek fokusēts uz uzņēmējdarbības uzsācējiem, jaunuzņēmumiem, MVU it īpaši RIS3 specializācijas jomās.
- (101) **Atbalsts inkubācijas procesa nodrošināšanai vidēji augsto un augsto tehnoloģiju, un radošo industriju jomā (finanšu, nefinanšu atbalsta pasākumi)** – sniegt atbalstu un veicināt ieinteresētību uzņēmējdarbības uzsākšanā, attīstīšanā, t.sk. esošiem uzņēmumiem, un biznesa komandu veidošanā, ar fokusu uz vai ar mērķi stiprināt izaugsmi vidēji augsto un augsto tehnoloģiju jomā un radošo industriju jomā, un sekmēt produktu un/vai tehnoloģiju ar augstu pievienoto vērtību radīšanu. Tiks nodrošināta inkubācijas pakalpojuma sasaiste un virzība uz P&A&I un produktiem ar augstu pievienoto vērtību, atbalsta instrumenta ieviešanu nodrošinot LIAA sadarbībā ar AII, pašvaldībām, kā arī ar radošo un tehnoloģiju industriju pārstāvjiem. Atbalsta ietvaros tiks sniegtas apmācības, mentorings, konsultācijas, atbalsts prototipa izstrādei, investīciju piesaistei tālākai attīstībai un tirgus izpētei, kā arī citi atbalsta veidi, tos pielāgojot klienta vajadzībām. Atbalstu paredzēts sniegt nefinanšu un grantu veidā.
- (102) **Atbalsts uzņēmumiem jaunu tirgu apgūšanai un eksporta veicināšanai** – izveidot atbalsta mehānismu uzņēmumiem, lai tie varētu virzīt savus produktus/pakalpojumus globālajā tirgū, atbalstu vienlaikus arī fokusējot jaunuzņēmumu un zināšanu ietilpīgu, t.sk., tehnoloģiski intensīvo MVU eksportspējas un tūrisma veicināšanai. Atbalsts paredzēts grantu veidā, nodrošinot uzņēmumu un jaunuzņēmumu dalību starptautiskās izstādēs un nozares pasākumos, produktu pielāgošanai ārvalstu tirgiem, sertifikācijai, visa līmeņa sadarbības veidošanai un kapacitātes celšanai, kā arī dalībai digitālajās platformās.
- (103) Granti tūrisma sadarbības tīkliem ir stimulējošs atbalsta instruments, ar kura palīdzību nodrošināt jaunu vai būtiski uzlabotu tūrisma produktu attīstību. Atbalstu plānots nodrošināt komerciālās sadarbības sekmēšanas pasākumiem (t.sk. dalība starptautiskajās konferencēs un izstādēs), tirgus izpētei, pieredzes un zināšanu pārnesei, vizītēm pie ārvalstu partneriem, mārketinga aktivitātēm, tūrisma produktu izveidei (t.sk. testēšana, prototipēšana, pētniecības organizāciju pakalpojumu iegāde), iesaistei starptautiskās sadarbības platformās un citas aktivitātēs.
- (104) **Visaptverošs atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai** – atbalsts FI veidā saimnieciskās darbības veicēju izveidei, investīcijām jaunu ražošanas ēku izbūvei un iekārtu iegādei ar mērķi radīt jaunus eksportspējīgus produktus, kā arī nepieciešamajiem ražošanas

pieslēgumiem, (piemēram, ieguldījumi ražotnes infrastruktūrai vai tai nepieciešamās pievadinfrastruktūras izveidei, kas nepieciešama, lai nodrošinātu pilnvērtīgu ražotnes saimniecisko darbību un ražošanas rezultātā gatavās produkcijas nogādāšanu līdz patērētājam, piemēram, dažādu pieslēgumu nodrošināšanai), investīcijām dzīvotspējīgu projektu īstenošanai un apgrozāmajiem līdzekļiem ar mērķi veicināt šo uzņēmumu tehnoloģiskās kapacitātes pilnveidošanu attīstību un produktivitāti, kā arī sekmēt uzņēmumu vadības prakses un darbinieku pilnveidošanu.

- (105) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (106) **Galvenās mērķgrupas:** Sīkie (mikro), mazie, vidējie saimnieciskās darbības veicēji (uzņēmumi) fiziskas personas, jaunuzņēmumi. Atbalstu FI veidā (aizdevumi startam, izaugsmei un produktivitātes kāpināšanai, garantijām, aizdevumi ar kapitāla atlaidi jaunu darba vietu radīšanai) izņēmumu kārtā, kas tiks noteikti atbalsta programmas līmenī, var saņemt arī mazās vidējās kapitalizācijas sabiedrības un vidējās kapitalizācijas sabiedrības. Atbalstu iespējkapitāla veidā paredzēts sniegt MVU.
- (107) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta programmās tiks piemēroti vispārējie vienlīdzīgu iespēju principi. Visi FI un plānotās uzņēmējdarbības atbalsta programmas ir vērstas uz biznesa projektu īstenošanu, atbilstoši to sagatavotības pakāpei – no idejas līdz biznesa paplašināšanai un izejai ārvalstu tirgos. Atbalsts būs pieejams dzīvotspējīgu un pamatotu biznesa plānu īstenošanai.
- (108) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Atbalsts FI veidā tiks sniegts uzņēmējdarbības attīstībai bez teritoriāliem ierobežojumiem, nodrošinot reģionālo pārklājumu. Vienlaikus atbalsts grantu veidā tiks sniegts kontekstā ar teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem, piemērojot 5.1.1.SAM teritoriālo pieeju.
- (109) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** FI programmās nav plānots atbalsts starpreģionālām darbībām. SAM ietvaros nav plānotas pārrobežu vai transnacionālās aktivitātes.
- (110) **Finanšu instrumenti:** Sēklas, izaugsmes stadijas iespējkapitāla un mezanīna investīcijas, daudzpakāpju iespējkapitāla fondi, aizdevumi startam un produktivitātes kāpināšanai, t.sk., paredzot sadarbībā ar iespējkapitāla investoriem ieguldījumu līdzfinansēšanu jaunuzņēmumos, portfeļgarantijas un individuālās garantijas. Uzņēmumu attīstībai ar izaugsmes potenciālu - sēklas kapitāla, sākuma kapitāla un izaugsmes kapitāla ieguldījumi, kā arī mezanīna fonds. Aizdevumi jaunu uzņēmumu izveidei un esošu attīstībai, neizslēdzot iespēju aizdevumiem apgrozāmo līdzekļu finansēšanai. Garantijas - aizdevumiem augstāka riska projektos. Aizdevumi ar kapitāla atlaidi .vai ar būtiski samazinātu % likmi vai 0% likmi (t.sk. ar % likmes subsīdiju)– atbalstam jaunu darba vietu radīšanai, ražošanas pieslēgumu nodrošināšanai u.c.FI nepieciešamību pamato tirgus nepilnību analīze finanšu pieejamības jomā. FI īsteno ALTUM.

1.3.prioritāte “Digitalizācija”

1.3.1.SAM “Izmantot digitalizācijas priekšrocības iedzīvotājiem, uzņēmumiem, pētniecības organizācijām un publiskajām iestādēm” (RSO 1.2.)

- (111) **Atbalstāmās darbības: publisko IS atvēršana izmantošanai privātajam sektoram,** attīstot valsts pārvaldes un pašvaldību platformas, kas nodrošina datu apmaiņas, pakalpojumu digitalizācijas un procesu automatizācijas atbalsta infrastruktūru, t.sk. izveidojot reāllaika atvērto un kopīgi izmantojamo datu saskarņu platformas digitālo ekosistēmu, attīstot pakalpojumu automatizācijas risinājumus, t.sk. izmantojot mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās tehnoloģijas uzņēmēju ērtībai, lai veicinātu ekonomikas digitalizāciju un jaunu, dzīves situācijās balstītu, proaktīvu inovatīvu privātā un publiskā sektora, t.sk. biedrību un nodibinājumu un sociālo uzņēmumu pakalpojumu veidošanu.

- (112) Ņemot vērā privātā sektora pieprasījumu un iedzīvotāju vajadzības, **plānota valsts pārvaldes un pašvaldību IS un platformu**, piemēram, elektronisko iepirkumu sistēmas, nacionālās digitālās uzticamības platformas “digitālā maka” funkcionalitātes, atlaižu un subsīdiju pārvaldības platformas, datu pārvaldības platformas u.c., **jaunu, uz lietotājiem orientētu funkcionalitāšu attīstība valsts pārvaldes un komercsektora efektīvas digitalizācijas atbalstam**, kas paplašinās gan valsts, gan komerciālo pakalpojumu digitalizācijas iespējas. Piemēram, atlaižu un subsīdiju pārvaldības platforma papildus valsts un pašvaldību subsīdiju pārvaldības funkcionalitātei nodrošinātu iespēju uzņēmumiem integrēt savus risinājumus efektīvai subsīdētu pakalpojumu sniegšanai. Savukārt, datu pārvaldības platforma, sadarbojoties ar “digitālo maku”, kalpos uzņēmumu digitālo pakalpojumu un procesu digitalizācijai, nodrošinot personu datu apstrādes atļauju efektīvu pārvaldību. Atlaižu, subsīdiju un datu apstrādes atļauju pārvaldības risinājumu pielietojums nav atkarīgs no konkrētām nozarēm, turpretī uz ģeotelpisko datu apstrādi orientētie valsts platformu risinājumi prognozējami pozitīvi ietekmēs būvniecības, mežkopības un mežizstrādes (forestry) u.c. nozares, kā arī vidi ietekmējošo ražotāju digitālo integrāciju. Lai garantētu uzņēmumu reālo vajadzību īstenošanu valsts pārvaldes platformu izstrādes un ieviešanas ietvaros, uzņēmumu un NVO pārstāvji tiks iesaistīti projektu konsultatīvo padomju darbībā un projektu rezultāta rādītājos tiks prasīta risinājumu produktīva izmantošana arī privātajā sektorā.
- (113) **Dabīgo valodu tehnoloģisko risinājumu**, kas balstīti mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās tehnoloģijās, spēju **attīstība un integrācija valsts platformās un pakalpojumos**.
- (114) **Koplietošanas platformu darbināšanai nepieciešamās IKT infrastruktūras attīstība**. Izveidoto valsts pārvaldes un pašvaldību koplietošanas platformu, kā arī citu šī SAM ietvaros izveidoto/pilnveidoto risinājumu lietotāju un administratoru apmācības, kas nepieciešamas risinājumu ieviešanai un pilnvērtīgai lietošanai.
- (115) **Datu atvēršana un koplietošana ar privāto sektoru, datu analītikas un datus balstītu lēmumu procesu ieviešanas atbalsts** – saistīto atvērto datu ekosistēmas un datu garantētas piegādes pakalpojuma izveide un ieviešana, datu kopu ar augstu pievienoto vērtību atvēršana. Tautsaimniecības dalībnieku rīcībā esošo datu pieejamības nodrošināšana kopīgai izmantošanai tautsaimniecības digitālajai transformācijai, t.sk. datu analītikas spēju attīstība publiskajā sektorā. Pakalpojumu digitalizācijas atbalsta infrastruktūras un valsts pārvaldes un pašvaldību sistēmu sadarbības pilnveide datu atvēršanai un pieejamībai komercsektoram, nodrošinot to kopīgu izmantošanu tautsaimniecības digitālajai transformācijai. IKT iespēju, t.sk. atvērto datu izmantošanas veicināšana.
- (116) Uz tautsaimniecības digitālo transformāciju vērstu publisko **pakalpojumu sniegšanas procesu pārveide un pakalpojumu izveide un attīstīšana, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un pieejas**, t.sk. mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās risinājumus, kā arī ieviešot datus balstītas prognozēšanas un lēmumu pieņemšanas pieeju pakalpojumu un procesu pārvaldībā un nodrošinot pilnvērtīgu informācijas vienreizīgas principa īstenošanu un radot iespēju procesu automatizācijai komercsektora dalībniekiem.
- (117) **Pakalpojumu digitālās infrastruktūras pilnveidošana, pielāgojot to pārrobežu pakalpojumu sniegšanai atbilstoši vienotās digitālās vārtejas prasībām**, kā arī digitālo pakalpojumu pieejamības uzlabojumi. Uzņēmējiem un iedzīvotājiem paredzēto valsts pārvaldes pakalpojumu pārveide pārrobežu pieejamības un sadarbības nodrošināšanai, procedūru vienkāršošanai, kā arī lietojamības uzlabojumiem.
- (118) Valsts pārvaldes jomu (domēnu) un attīstāmo risinājumu **arhitektūru projektēšana un attīstība atbilstoši Eiropas sadarbības satvara (EIF) principiem un ieteikumiem**. Lai izvairītos no arhitektūras ierobežojumu radītām sadarbības, veiktspējas un izmaiņu neiespējamības problēmām, projektu īstenošanas ietvaros jāveic domēnu arhitektūras

projektēšana un jānodrošina attīstāmo risinājumu arhitektūru iekļaušanās domēnu arhitektūrās.

- (119) **Koplietošanas platformu pakalpojumu integrācijas** platformu lietotāju, t.sk. uzņēmumu, informācijas sistēmās veicināšanai. Ievērojot valsts atbalsta nosacījumus, atbalsts koplietošanas platformu lietotāju IKT risinājumu pielāgošanai platformu izmantošana. Piemēram, atlaižu un subsīdiju pārvaldības platformas izmantošana var prasīt pielāgojumus tās lietotāju – pakalpojumu sniedzēju IKT risinājumos.
- (120) **Valsts pārvaldes inovācijas eko-sistēmas un vienota eksperimentēšanas ietvara izveide**, nodrošinot, ka jaunveidojamo valsts pārvaldes un pašvaldību koplietošanas platformas, kā arī citu šī SAM ietvaros izveidoto/pilnveidoto risinājumu attīstība tiek veikta, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un pieejas, t.sk., mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās risinājumi, inovācijas laboratoriju pakalpojumu izmantošana, starpsektoru inovāciju prototipu izstrāde, metodoloģiskās bāzes izveide un risinājumu sasaiste ar lietišķajiem pētījumiem, starpsektoru kompetences veicināšana, sasaiste starp nozaru politiku un uzņēmumu attīstības vajadzībām, platformu lietotāju iesaiste risinājumu izstrādē.
- (121) **Vienoto valsts un pašvaldību klientu apkalpošanas centru tīkla un vienoto konsultāciju dienestu pakalpojumu pilnveidošana**, t.sk. to nodrošināšanai nepieciešamo IKT rīku un procesu pārveide.
- (122) Starp plānotajiem digitālās transformācijas pasākumiem 1.3.1.SAM un AF finansējuma ietvaros tiks nodrošināta demarkācija, lai novērstu ieguldījumu savstarpēju pārklāšanos un nodrošinātu savstarpēju papildināmību. 1.3.1.SAM plānots atbalstīt tādu valsts platformu attīstību, kas veicinās uzņēmumu procesu digitalizāciju un jaunu, inovatīvu pakalpojumu veidošanu komercsektorā, bet valsts pārvaldes pamatdarbības procesu sistēmas, ko savu funkciju veikšanai izmanto tikai publiskais sektors, plānots attīstīt AF plāna ietvaros.
- (123) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (124) **Galvenās mērķgrupas:** Publiskais un privātais sektors, t.sk. uzņēmumi, biedrības un nodibinājumi un sociālie uzņēmumi, visa Latvijas sabiedrība, valsts pārvalde, pašvaldības, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības (deleģēto pārvaldes uzdevumu veikšanai), plānošanas reģioni.
- (125) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** SAM īstenoto projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības un spējām lietot tikai digitālus pakalpojumus u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Attīstot inovāciju ekosistēmu un īstenojot digitālo transformāciju, tiks pievērsta uzmanība specifisku darbību elektroniski pieejamās informācijas pielāgošanai, lai radītie vai transformētie gala produkti, pakalpojumi un rezultāti būtu pielāgoti personām ar FT vajadzībām un lietojumu scenārijiem (tiek uzlabota e-pakalpojumu pieejamība - gala lietojumi tiek veidoti ievērojot web pieejamības standartus), kā arī nodrošinot elektronisko pakalpojumu saņemšanas iespējas cilvēkiem bez digitālajām pamatprasmēm, neklūstot par valsts IT sistēmu pastāvīgiem lietotājiem.
- (126) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** SAM ietvaros nav noteikta specifiska mērķteritorija, kuras ietvaros tiek plānota tā ieviešana un tas tiks ieviests visā Latvijas teritorijā, dodot pievienoto vērtību visai sabiedrībai kopumā.
- (127) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Paredzēts stiprināt Latvijas e-pārvaldes risinājumu sadarbību, līdztekus pilnveidojot pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un risinājumu savienojamību, veicināt informācijas apmaiņu starp dažādām nozarēm, piem., veselības un finanšu. Plānota sinerģija ar ESSBJR politikas jomas “Inovācija” ietvaros paredzētās aktivitātes Nr.2 “Digitālā inovācija un pārveide” ietvaros

plānotajiem pasākumiem, kā arī citu ESSBJR aktivitāšu ietvaros paredzētajiem digitalizācijas pasākumiem, ņemot vērā, ka digitalizācija ir caurvijošs elements arī citās ESSBJR ietvertajās politikas jomās, kā arī ar citiem starptautiskiem sadarbības formātiem un to aktivitātēm.

- (128) Lai tiktu nodrošināta iespēja ES mērogā tiešsaistē sniegt pakalpojumus un atbalstu iedzīvotājiem un uzņēmējiem, plānots īstenot pasākumus Eiropas Digitālās programmas 2021.–2027.gadam un pakalpojumu pārrobežu pieejamības ieviešanai, kā arī piekļūstamības nodrošināšanai.
- (129) **Finanšu instrumenti:** N/A.

1.4.Prioritāte “Digitālā savienojamība” (speciālā prioritāte, kas veltīta IKT savienojamībai)

1.4.1.SAM “Uzlabot digitālo savienojamību” (RSO 1.5.)

- (130) **Atbalstāmās darbības:** Ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras izveide elektronisko sakaru pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai galalietotājiem (“pēdējā jūdze”), izmantojot tehnoloģiski neitrālu pieslēgumu, kas atbalsta ilgtspējīgu nākamās paaudzes fiksēto, bezvadu un pavadoņu sakaru savienojamību, kā arī atvilces maršrutēšanas (“vidējās jūdzes”) tīkla izveide baltajās teritorijās, lai veicinātu elektronisko sakaru pakalpojumu atbilstību Savienojamības paziņojuma mērķiem.
- (131) Valsts elektronisko sakaru pakalpojumu centra kiberaizsardzības nodrošināšana, tas ir, programmatūras nodrošinājums, lai ieviestu pakalpojumu ievainojamību pārvaldību, virtuālo mašīnu drošību; iekārtu un programmatūru nodrošinājums, lai ieviestu pakalpojumu lietotāju tīkla drošības un piekļuves risinājumus; iekārtu un programmatūru nodrošinājums, lai ieviestu pakalpojumu sistēmu un infrastruktūras iekšējā tīkla drošībai; programmatūru nodrošinājums, lai ieviestu drošības pakalpojumu platformu ar sensoriem un monitoringu IS uzraudzībai.
- (132) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujami pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos.
- (133) **Galvenās mērķgrupas:** elektronisko sakaru pakalpojumu lietotāji – iedzīvotāji (mājsaimniecības), uzņēmumi, tostarp pašvaldību kapitālsabiedrības, kas nodrošina sabiedriskos pakalpojumus un uzņēmumi, kas intensīvi izmanto digitālos resursus, iestādes un sociālekonomiskie virzītājspēki (piem., skolas, bibliotēkas, pētniecības centri, biznesa centri, dzelzceļa stacijas, ostas, lidostas, ārstu prakses, slimnīcas, stadioni).
- (134) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana visām personu grupām. Attīstot elektronisko sakaru pakalpojumu infrastruktūru, tiks nodrošināta to piekļūstamība, tādējādi sekmējot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi plaša patēriņa produktiem un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.
- (135) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.
- (136) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A
- (137) **Finanšu instrumenti:** N/A.

2.tabula (2) 1. Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
1.2.prioritāte	1.2.1.SAM	ERAF	RCO 01	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	78	512
1.2.prioritāte	1.2.2.SAM	ERAF	RCO 01	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	102	2110
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 01	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	344	1 639
1.2.prioritāte	1.2.1.SAM	ERAF	RCO 02	Ar grantiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	19	315
1.2.prioritāte	1.2.2.SAM	ERAF	RCO 02	Ar grantiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	0	1 750
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 02	Ar grantiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	47	473
1.2.prioritāte	1.2.1.SAM	ERAF	RCO 03	Ar finanšu instrumentiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	6	30
1.2.prioritāte	1.2.2.SAM	ERAF	RCO 03	Ar finanšu instrumentiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	15	60
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 03	Ar finanšu instrumentiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	85	575
1.2.prioritāte	1.2.1.SAM	ERAF	RCO 04	Nefinansiālu atbalstu saņēmušie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	53	167
1.2.prioritāte	1.2.2.SAM	ERAF	RCO 04	Nefinansiālu atbalstu saņēmušie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	87	300
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 04	Nefinansiālu atbalstu saņēmušie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	212	591
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 05	Atbalstītie jaunie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	142	344
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCO 06	Atbalstītajos pētniecības objektos strādājošie pētnieki	Pētnieku skaits atbalstītajās vienībās (pilnas slodzes ekvivalents)	136	753
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCO 07	Pētniecības organizācijas, kas piedalās kopīgos pētniecības projektos	Pētniecības institūciju skaits	10	20
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCO 08	Pētniecības un inovācijas aprīkojuma nominālā vērtība	euro	0	34 551 509
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCO 10	Uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības organizācijām	Uzņēmumu skaits	6	45
1.2.prioritāte	1.2.1.SAM	ERAF	RCO 10	Uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības organizācijām	Uzņēmumu skaits	6	38
1.3.prioritāte	1.3.1.SAM	ERAF	RCO 13	Uzņēmumiem izstrādāto digitālo pakalpojumu, produktu un procesu vērtība	euro	0	87 372 513

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	i.1.1.1.a	Iestādes, kas atbalstītas digitālo pakalpojumu, produktu un procesu izstrādei augstākajā izglītībā un pētniecībā	Iestāžu skaits, kuras saņēmušas finansējumu digitālo pakalpojumu, produktu un procesu izstrādei pētniecībā un augstākajā izglītībā	1	1
1.3.prioritāte	1.3.1.SAM	ERAF	RCO 14	Publiskā sektora iestādes, kas atbalstītas digitālo pakalpojumu, produktu un procesu izstrādei	Iestāžu skaits	0	20
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCO 15	Radītā inkubācijas kapacitāte	Inkubatorā uzņemto dalībnieku skaits (kumulatīvi pirmsinkubācija un inkubācija)	197	488
1.1.prioritāte	1.1.2.SAM	ERAF	RCO 101	MVU, kas investē prasmēs pārdomātai specializācijai, industriālai pārejai un uzņēmējdarbības veicināšanai	Saimnieciskās darbības veicēju skaits	0	513
1.4.prioritāte	1.4.1.SAM	ERAF	RCO 41	Papildu mājokļi ar piekļuvi ļoti augstas veiktspējas platjoslas tīklam	Mājsaimniecību skaits	0	1565
1.4.prioritāte	1.4.1.SAM	ERAF	RCO 42	Papildu uzņēmumi ar piekļuvi ļoti augstas veiktspējas platjoslas tīklam	Uzņēmumu skaits	0	521
1.4.prioritāte	1.4.1.SAM	ERAF	i.1.4.1.a	Ar projekta īstenošanu noslēgtie līgumi par projekta īstenošanu % no kopējā 1.4.1. SAM ES fondu finansējuma	%	30	100

3.tabula (3) 1. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots
1.1. prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCR 102	Atbalstītajās struktūrās izveidotās pētniecības darbvietas	Pētniecības darbvietu skaits atbalstītajās vienībās (pilnas slodzes ekvivalents)	0	2020	114	Projektu dati
1.1. prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā:	euro	0	2020	18 517 132	Projektu dati

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots
				granti, finanšu instrumenti)					
1.1. prioritāte	1.1.2.SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā: granti, finanšu instrumenti)	euro	0	2020	2 080 000	Projektu dati
1.2. prioritāte	1.2.3. SAM	ERAF	RCR 01	Jaunradīto darba vietu skaits atbalstītajos uzņēmumos, pilnslodzes ekvivalents	Jauno darba vietu skaits	0	2020	1 050	Projektu dati
1.2. prioritāte	1.2.1. SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā: granti, finanšu instrumenti)	euro	0	2020	78 623 138	Projektu dati
1.2. prioritāte	1.2.2. SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā: granti, finanšu instrumenti)	euro	0	2020	20 000 000	Projektu dati
1.2. prioritāte	1.2.3. SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā: granti, finanšu instrumenti)	euro	0	2020	183 821 242	Projektu dati
1.3.prioritāte	1.3.1.SAM	ERAF	RCR 11	Jaunu un modernizētu publisko digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji	Lietotāju skaits	0	2020	913	Projektu dati. Informācija no institūcijām (t.sk. kapitālsabiedrībām, kas pilda valsts deleģētas funkcijas), kas attīstījušas digitālas platformas, t.sk. kuras savu digitālo produktu attīstībai izmanto uzņēmumi.
1.1.prioritāte	1.1.1.SAM	ERAF	r.1.1.1.a	Jaunu un modernizētu publisko digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji	Iestāžu skaits	0	2020	22	Projektu dati

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots
1.2.prioritāte	1.2.3.SAM	ERAF	RCR 17	Jauni uzņēmumi, kas joprojām darbojas tirgū	Uzņēmumu skaits	0	2020	209	Projektu dati
1.1.prioritāte	1.1.2.SAM	ERAF	RCR 98	MVU darbinieki, kuri iziet apmācību prasmju pilnveidei pārdomātas specializācijas, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanas nolūkā (pēc prasmju veida: tehniskas, vadības, uzņēmējdarbības, zaļās un citas prasmes)	MVU darbinieku skaits	0	2020	1539	Projektu dati
1.4.prioritāte	1.4.1.SAM	ERAF	RCR 53	Mājokļi, kas abonē platjoslas pieslēgumu ļoti augstas veiktspējas tīklam	Mājsaimniecību skaits	0	2020	782	Informācija no elektronisko sakaru tīkla operatora vai elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras un pakalpojuma kartēšanas rīka dati
1.4.prioritāte	1.4.1.SAM	ERAF	RCR 54	Uzņēmumi, kas abonē platjoslas pieslēgumu ļoti augstas veiktspējas tīklam	Uzņēmumu skaits	0	2020	260	Informācija no elektronisko sakaru tīkla operatora vai elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras un pakalpojuma kartēšanas rīka dati

2.politikas mērķis “Zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, “zaļās” un “zilās” investīcijas, aprītes ekonomiku, klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, risku novēršanu un pārvaldību un ilgtspējīgu mobilitāti pilsētvidēs”

2.1.Prioritāte “Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām”

2.1.1.SAM “Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana” (RSO 2.1.)

- (138) **Atbalstāmās darbības:** Dzīvojamo ēku, kā daudzdzīvokļu un neliela skaita ēku kompleksu, atjaunošana, paaugstinot energoefektivitāti un sasniedzot vismaz 30% enerģijas ietaupījumu un veicinot virzību uz nulles enerģijas ēkām, t.sk., ietverot arī centralizētajā, lokālajā un individuālajā apkurē izmantoto apkures iekārtu nomaiņa pret modernākām un efektīvākām iekārtām, kā arī palielinot AER izmantošanu ēkās un ne-emisiju tehnoloģiju (tehnoloģijas, kurās enerģijas ražošanā netiek radītas emisijas) uzstādīšana līdzās energoefektivitātes pasākumiem, ja tā ir ekonomiski pamatota, vienlaikus atbalstot vides pieejamības uzlabošanas pasākumu īstenošanu, atbilstoši būvnormatīvos noteiktajām prasībām. Tiks nodrošināta demarkācija (atbalstīto objektu līmenī) ar AF 1.2.1.1.i.investīciju “Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu”.
- (139) Valsts un pašvaldību, t.sk. valstij un pašvaldībām piederošu kapitālsabiedrību, pašvaldības kontrolētu privātu kapitālsabiedrību, kā arī valsts augstskolu, valsts zinātnisko institūtu – atvasināto publisko personu un zinātnisko institūtu – atvasināto publisko personu, kas ir valsts dibinātas universitātes pārraudzībā īpašumā un valdījumā esošo ēku un infrastruktūras īpašumā esošo ēku un infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšana, ēku energosertifikācija un būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai, t.sk., viedās pārvaldības risinājumi, infrastruktūras un tehnoloģisko procesu energoefektivitātes uzlabošana, t.sk. ar AER, sasniedzot ēku primārās enerģijas ietaupījumu 30% apmērā un veicinot virzību uz nulles enerģijas ēkām, vienlaikus izvērtējot ēku projektiem piemērot ieguvumu un izmaksu efektivitātes un gandrīz nulles enerģijas ēku kritērijus. Tiks nodrošināta demarkācija (atbalstīto objektu līmenī) ar AF 1.2.1.4.i.investīciju “Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās” un 1.2.1.3.i investīciju “Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreja uz atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti”.
- (140) Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu infrastruktūras modernizācija un uzlabošana, ietverot arī investīcijas viedā energovadībā, videi draudzīgos ilgtermiņa apsaimniekošanas risinājumos enerģijas taupīšanai vai ieguvei no AER, un videi draudzīgas izglītības iestādes darbības demonstrējumu, etalonveidošanas iniciatīvās, prioritāri atbalstot projektus, kuros plānots sasniegt primārās enerģijas ietaupījumu ne mazāk kā 30% apmērā.
- (141) Esošo ražošanas jaudu modernizēšana, uzstādot energoefektīvākas ražošanas un ražošanu nodrošinošas blakusprocesu iekārtas; ražošanas ēku un teritoriju energoefektivitātes uzlabošana, ražošanas ēku teritorijā esošo iekšējo un ārējo inženiertīklu un inženiersistēmu nomaiņa pret energoefektīvākām. Atbalsts tiks sniegts FI (t.sk. aizdevuma) veidā. Tiks nodrošināta demarkācija (atbalstīto objektu līmenī) ar AF 1.2.1.2.i.investīciju “Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā, ko nacionāli plānots ieviest kombinētā finanšu instrumenta veidā” uzņēmumiem bez nozaru ierobežojuma, ievērojot komercdarbības atbalsta nosacījumus.

- (142) Gaisu piesārņojošo vielu emisiju attīrīšanas iekārtu uzstādīšana siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanas vai rūpnieciskās ražošanas stacionārās sadedzināšanas iekārtām.
- (143) Energoefektivitātes paaugstināšana centralizētajā, lokālajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē, iespēju robežās ievērojot aprites ekonomikas principus; AER (t.sk. ne-emisiju tehnoloģiju) izmantošana centralizētajā siltumapgādē, siltumenerģijas pārvades tīklu energoefektivitātes paaugstināšana. Saskaņā ar NEKP Latvija plāno palielināt AER īpatsvaru siltumapgādē un aukstumapgādē, modernizējot uzstādītās biomasas izmantošanas iekārtu jaudas, palielinot uzstādīto siltumsūkņu un aukstumsūkņu jaudas, kā arī palielinot saules enerģijas izmantošanu siltumenerģijas ražošanā. Individuālajā un lokālajā siltumapgādē izmantojamo kurināmo koksni patērējošo iekārtu vecums pārsniedz 25 gadus un daudzos gadījumos to īpašnieki plāno šo iekārtu nomainītu ar jaunākām, efektīvākām iekārtām. Lai ilgtermiņā nodrošinātu, ka AER īpatsvars tiek paaugstināts, ir jāveicina individuālās un lokālās siltumapgādes energoefektivitāte, sniedzot atbalstu to atjaunošanai vai izbūvēšanai, uzsvāru liekot uz kompleksiem risinājumiem – siltumapgādes sistēmu energoefektivitātes uzlabošana, un vienlaicīgi pilnīgu vai daļēju izmantotās tehnoloģijas nomainītu uz AER tehnoloģijām (īpaši ne-emisiju AER tehnoloģijām). Šādas iekārtas var būt ne tikai koksni patērējošas, bet arī cita veida iekārtas – siltumsūkņi, saules kolektori, vēja ģeneratori, u.c. Šobrīd lielākā daļa pašpatērētāju elektroenerģijas ražošanai ir uzstādījusi saules paneļus. Savukārt starp siltumenerģijas ražošanas ne-emisiju iekārtām populārākie ir dažāda veida siltumsūkņi un saules kolektori. Izvērtējot investīcijas tiks ņemti vērā izmaksu lietderības faktori - labākā attiecība starp piešķirto ES fondu līdzekļu apjomu uz 1 MWh enerģijas vai 1 MW uzstādītās jaudas. Tiks nodrošināta demarkācija (atbalstīto objektu līmenī) ar 2.2.3.SAM “Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, “zaļo” infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu” atbalstu sadedzināšanas iekārtu nomainītu mājāsaimniecībās. Tāpat tiks nodrošināta demarkācija (atbalstīto objektu līmenī) ar AF pasākumiem energoefektivitātes jomā (investīcijas 1.2.1.1.i “Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu”, 1.2.1.2.i “Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē un P&A aktivitātes (t.sk. bioekonomikā))”, 1.2.1.3.i “Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti”, 1.2.1.4.i “Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās”).
- (144) Klimata neitrāliem risinājumiem profesionālās izglītības iestāžu un koledžu izglītības infrastruktūrā atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ. Plānotās atbalstāmās darbības pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšanai ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā AF paredzētās vadlīnijas NBK novērtējuma veikšanai un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai. Savukārt plānotās atbalstāmās darbības dzīvojamo ēku, rūpniecības ēku uzņēmējiem, valsts un kultūras ēku energoefektivitātes uzlabošanai, atbalstam uzņēmējiem un lokālajā un individuālajā siltumapgādē un aukstumapgādē ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujami pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos.

- (145) **Galvenās mērķgrupas:** Dzīvojamo māju īpašnieki un īpašnieku biedrības, energokopienas, energopakalpojumu sniedzēji (ESKO)⁶⁴, nekustamo īpašumu attīstītāji, ciematu īpašnieki. Valsts institūcijas, valsts kapitālsabiedrības (ja īpašumtiesības pieder valstij un ēku izmanto pārvaldes, izglītības, kultūras, veselības vai sociālo funkciju veikšanai), biedrības, nodibinājumi (ja ēkā veic valsts deleģētus uzdevumus vai pienākumus sociālā jomā), plānošanas reģioni, pašvaldības, to iestādes, pašvaldību kapitālsabiedrības. Profesionālās izglītības iestādes, koledžas, koledžu un profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi, valsts augstskolas, tās aģentūras, valsts zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona un zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona, kas ir valsts dibinātas universitātes pārraudzībā. Uzņēmumi; centralizētās, lokālās siltumapgādes patērētāji, individuālās siltumapgādes patērētāji, privātā sektora, kas nodrošina siltumapgādes un aukstumapgādes pakalpojumus, pašvaldības uzņēmumi.
- (146) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Veicot ieguldījumus energoefektivitātes paaugstināšanā un SEG emisiju samazināšanā, t.sk. publiski pieejamo ēku, tostarp dzīvojamo ēku, kā daudzdzīvokļu un neliela skaita ēku kompleksu, energoefektivitātes uzlabošanā, tiks nodrošināta vides un informācijas pieejamība personām ar FT, ievērojot būvnormatīvos noteiktās prasības. Ņemot vērā, ka personām, kas pakļautas enerģētikas nabadzības riskam, ir grūtāk iesaistīties dzīvojamo ēku energoefektivitātes uzlabošanā, tām tiks nodrošināts pieejamāks atbalsts (kompensējošie pasākumi), lai viņu iespējas būtu vienlīdzīgas ar citām sabiedrības grupām.
- (147) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija, t.sk. ieguldījumi pašvaldību ēku un infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošanā saskaņā ar pašvaldību attīstības plānošanas dokumentiem.
- (148) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Baltijas Jūras reģiona ietvaros tiek turpināta Baltijas līderu programmā (kas veidota sadarbībā ar Zviedru Institūtu), veicot secīgu sanāksmju un diskusiju sēriju, kas salīdzinās Baltijas jūras reģiona dalībvalstu praksi, realizējot daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes uzlabošanas projektus. Kā rezultātā tiek plānots ne tikai salīdzināt procesus, bet arī izskatīt procesu optimizācijas iespējas un meklēt inovatīvus FI programmas mehānismus. Plānots līdzdarboties Zviedru Institūta *Seed Money* projektā, kura rezultātā tiks veikta institūciju kartēšanu, kas strādā pie energoefektivitātes veicināšanas un darbojas Baltijas reģiona valstīs. Kā arī vēl vienā Zviedru Institūta *Seed Money* projektā ir plānots salīdzināt un analizēt energoefektivitātes komunikācijas stratēģijas no Baltijas jūras reģiona valstu prakses, apkopot vispārēju komunikācijas stratēģiju ekspertu pieejas un izstrādāt, uz tām balstītu, Baltijas jūras reģionam piemērotu stratēģiju, kas varētu uzlabot, veicināt un nodrošina komunikāciju par energoefektivitāti Baltijas jūras reģionā.
- (149) Līdzdarbība INTERREG līdzfinansētajā projektā “*CAMS Platform*”, kuras mērķis ir pētīt, kā uzlabot energoefektivitātes pasākumus un tādā veidā palielināt būvniecības nozares elastību un noturību pret klimata pārmaiņu radīto negatīvo ietekmi, kā uzlabot energoauditu veikšanas procesu, kā arī izstrādāt pieejamu energoauditu datu bāzi un vienotus energoefektivitātes kritērijus ēkām.
- (150) **Finanšu instrumenti:** Atbalsts dzīvojamo ēku (daudzdzīvokļu un neliela skaita ēku kompleksu) atjaunošanai un atbalsts uzņēmējiem tiks īstenots kā FI (aizdevumi, garantijas) kombinācijā ar dotāciju, tas ir, aizdevums ar kapitāla atlaidi. Citiem atbalstiem tiks vērtēta iespēja izmantot FI (aizdevumi, garantijas) un dažādu atbalsta formu kombināciju (t.sk., iespēju izmantot ESKO).

⁶⁴ Direktīvas 2012/27/EC 2.panta (24)(7)(27) apakšpunktu un 18.panta izpratnē.

2.1.2.SAM “Atjaunīgo energoresursu enerģijas veicināšana - biometāns” (RSO 2.2.)

- (151) **Atbalstāmās darbības:** Kompetences un kapacitātes celšana AER un gaisa piesārņojuma jautājumos (izglītoti/sagatavoti projekta rakstītāji, ekspertu pieejamība, projektu vadītāji). Saskaņā ar NEKP, lai paplašinātu personu loku, kas iesaistās AER ražošanā, būtiski ir nodrošināt atbilstošu regulējuma ietvaru, kas šādas iniciatīvas veicina.
- (152) Biogāzes attīrīšanas (biometāna ražošanas) iekārtu uzstādīšana, lai aktivizētu biogāzes pārveidi par biometānu un tādējādi mazinātu fosilo energoresursu izmantošanu. Biometāna transportēšanai vai uzpildei nepieciešamās infrastruktūras izveide, t.sk., izveidojot pieslēgumus pie gāzes pārvades vai sadales tīkliem.
- (153) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujamie pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos. Atbalsts tiks sniegts tikai moderna biometāna ražošanai atbilstoši ilgtspējības un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kritērijiem, kas noteikti Direktīvas 2018/2001/ES 29. pantā.
- (154) **Galvenās mērķgrupas:** Uzņēmumi, t.sk. sadzīves atkritumu poligoni, kooperatīvi, energokopienas (t.sk. energokopienas lauku apvidos), biogāzes ražotāji.
- (155) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana.
- (156) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.
- (157) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A
- (158) **Finanšu instrumenti:** Investīcijas tiks īstenotas, izmantojot kombinēto atbalstu (aizdevumi, garantijas kombinācijā ar grantu).

2.1.3.SAM “Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām” (RSO 2.4.)

- (159) **Atbalstāmās darbības:** SAM ietvaros paredzētas investīcijas, lai novērstu, pielāgotos un reaģētu uz klimata pārmaiņām.
- (160) Zaļās un zilās infrastruktūras risinājumu (piem., zaļās sienas, jumtu dārzi, peldošās salas, caurlaidīgi segumi, ēnu sniedzoshi koki u.c.) u.c. pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumu (piem., dzeramā ūdens piekļuves vietas, pilsētu lietus ūdens noteces sistēmas u.c.), t.sk. izmantojot arī kombinācijā ar pelēkās infrastruktūras risinājumiem, īstenošana atbilstoši vietējām (pašvaldību) klimata pielāgošanās stratēģijām (pašvaldības attīstības programmas sastāvdaļa)⁶⁵ un LPKPP 2023, risinot sabiedrības un vides problēmas un nodrošinot pozitīvu ietekmi tādās pašvaldībām būtiskās jomās kā pret dažādiem klimata pārmaiņu riskiem noturīgas vietējās infrastruktūras attīstība un tās pieejamība iedzīvotājiem. Atbalsts paredzēts arī ieguldījumiem esošajās dabas un apstādījumu teritorijās, kas ir nozīmīgs zaļās un zilās infrastruktūras tīklojuma pamatelements, t.sk. Baltijas jūras piekrastē. Paredzēts noteikt papildu nosacījumu par pozitīvu ietekmi uz reģionālo attīstību, piem., vērtēt, vai atbalsta piesaistes rezultātā pašvaldības budžeta līdzekļi tiks novirzīti investīcijām vēl citos klimatneitralitātes pasākumos.
- (161) **Pasākumi aizsardzībai pret plūdiem, primāri nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijās**⁶⁶, kas noteikti atbilstoši nacionālajiem plūdu riska pārvaldības dokumentiem⁶⁷:

⁶⁵ Atbilstoši TAPL, vietējās (pašvaldību) klimata pielāgošanās stratēģijas tiek plānotas kā pašvaldību attīstības programmu sastāvdaļa (likuma 22.pants)

⁶⁶ LVGMC, Sākotnējais plūdu riska novērtējums 2019.-2024.gadam <https://ieej.lv/znvgC>

⁶⁷ Plūdu riska pārvaldības plāni 2021.–2027.gadam.

- a) daudzfunkcionālu zaļās un zilās infrastruktūras risinājumu izveide plūdu riska novēršanai un pielāgošanās tam, ietverot dabisko vai daļēji dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atjaunošanu (piem., purvu ekosistēmu vai palieņu gar upēm atjaunošana, hidromorfoloģisko šķēršļu demontāža) vai jaunu uz dabas sistēmām balstītu risinājumu ieviešana (piem., mākslīgās mitraines, kaskādes dīķi, biofiltri u.c.), kā arī pilsētu lietus ūdens noteces sistēmu izveide, paplašināšana un pārbūve (piem., caurlaidīgu segumu izbūve, zaļie jumti, u.c.);
  - b) kombinēti infrastruktūras risinājumi vietās, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi vien nevar nodrošināt pietiekamu aizsardzību, vai aizsargbūvju, t.sk. hidrotehnisko būvju un pilsētu lietus ūdens noteces infrastruktūras izveide, paplašināšana un pārbūve vietās, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi nav iespējami.
- (162) Prioritāri īstenojami zaļās un zilās infrastruktūras risinājumi vai arī kombinētās infrastruktūras izbūve, kas papildināta ar dabā balstītu risinājumu elementiem. Primāri atbalstāmi tādi risinājumi, kas preventīvi novērš plūdu risku. Tiks nodrošināta demarkācija (atbalstāmo darbību un objektu līmeņi) ar AF pasākumiem pretplūdu un katastrofu pārvaldības jomā (investīcijas 1.3.1.1.i “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija”, 1.3.1.2.i “Plūdu risku mazināšana infrastruktūrā”).
- (163) **Krasta erozijas risku mazinoši pasākumi**, t.sk. prioritāri zaļo risinājumu piemērošana (piem., mākslīgo kāpu veidošana, akmeņu krāvumi, veģetācijas izveide vai atjaunošana) vai kombinētas un hibrīda infrastruktūras ierīkošana, galveno uzmanību pievēršot pasākumiem, kas paredzēti pilsētu un blīvi apdzīvotu vietu aizsardzībai, primāri atbalstot objektus, kas novērš vai mazina vislielāko potenciālo kaitējumu videi un risku iedzīvotāju drošībai, labklājībai un veselībai. Pieļaujama aizsargbūvju un infrastruktūras izveide, paplašināšana un pārbūve vietās, kurās zaļās un zilās infrastruktūras pasākumi vai kombinētie pasākumi nav iespējami.
- (164) Katastrofu risku mazināšanai un preventīvo darbību veikšanai SAM ietvaros plānots veikt investīcijas **VUGD katastrofu pārvaldības tehniskās kapacitātes attīstībā un stiprināšanā, prevencijas pasākumu paplašināšanā, IKT risinājumu ieviešanā un kopējās reaģētspējas uzlabošanā**:
- a) specializētā ugunsdzēsības un glābšanas autotransporta iegādē;
  - b) specializēto TL remonta bāzes būvniecībā;
  - c) katastrofu zaudējumu datubāzes izveidē un ieviešanā;
  - d) agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidē un ieviešanā;
  - e) stacionāro un pārvietojamo praktisko apmācības telpu iekārtošanā (Drošības klases);
  - f) Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžas profesionālās izglītības iestādes kompleksa būvniecības 1.kārta.
  - g) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo būvniecība
- (165) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā AF paredzētās vadlīnijas NBK novērtējuma veikšanai un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai. Tāpat jaunu civilās aizsardzības ēku būvniecības gadījumā tiks nodrošināta gandrīz nulles enerģijas patēriņa principa ievērošana.
- (166) **Galvenās mērķgrupas**: Latvijas pašvaldības, iedzīvotāji, Iekšlietu ministrija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, katastrofas pārvaldīšanas subjekti, tūristi, kas viesojas Latvijā, apdrošināšanas kompānijas, kas strādā Latvijā.

- (167) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta un SAM ietvaros īstenoto darbību kopums tiks vērsts uz informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana visām personu grupām, t.sk. uz vienlīdz pieejamu, kvalitatīvu un ātru civilās aizsardzības pakalpojumu nodrošināšanu. Īstenojot civilās aizsardzības pasākumus, tiks ņemtas vērā personām ar FT vienlīdz efektīvas pakalpojumu un informācijas nodrošināšanas iespējas. Specifiskas darbības vienlīdzīgu iespēju, iekļaušanas un nediskriminācijas principu piemērošanā tiks vērtētas, ierīkojot infrastruktūru klimata pārmaiņu mazināšanai, risku novērtēšanai un noturībai, tiktāl, cik tas saistīts ar sabiedrībai lietojamas publiskās infrastruktūras izveidi.
- (168) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Vietējo klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu, t.sk. zaļās infrastruktūras izveidi, plānots skatīt kontekstā ar teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem. Šī pieeja netiek piemērota aktivitātēm, kas paredzēta aizsardzībai pret plūdiem, kas noteiktas atbilstoši nacionālajiem plūdu riska pārvaldības dokumentiem, un krasta eroziju mazinošiem pasākumiem.
- (169) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Darbības aizsardzībai pret plūdiem, krasta erozijas risku mazinoši pasākumi, kā arī zaļās infrastruktūras izveides pasākumi tiks papildināti ar INTERREG un LIFE programmās atbalstītajām darbībām, veicinot ESSBJR īstenošanu piemērošanās klimata pārmaiņām kontekstā.
- (170) **Finanšu instrumenti:** N/A

2.2.Prioritāte “Vides aizsardzība un attīstība”

2.2.1.SAM “Veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecību” (RSO 2.5.)

- (171) **Atbalstāmās darbības** atbilstoši NAIP 2021–2027, t.sk. UBAP 2021-2027 plānotas, lai uzlabotu ūdenssaimniecības pakalpojumu efektivitāti, nodrošinot atbilstošas infrastruktūras jaudas, uzlabojot darbības efektivitāti, kā arī samazinot piesārņojumu:
- NAI tehnoloģiju un elementu modernizācija un pielāgošana atbilstošai jaudai, attīrīšanas kvalitātei, piesārņojuma novēršanai, t.sk. iekļaujot darbības notekūdeņu drošai novadīšanai vidē;
  - Notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas (apstrādes) infrastruktūras attīstība;
  - Veco, nolietoto kanalizācijas tīklu un infrastruktūras atjaunošana un pārbūve, kā arī atbalsts jaunai infrastruktūrai pieslēgumu veicināšanai (zemāka notekūdeņu apsaimniekošanas infrastruktūras prioritāte ar limitētu ieviešanas apjomu, ievērojot jau 2014.–2020.gada plānošanas periodā veiktos ieguldījumus).
- (172) Paredzētās ūdenssaimniecības investīcijas veicinās attīrīto notekūdeņu īpatsvara palielināšanu no 93,6% 2019.g. līdz 95% 2027.g. saskaņā ar nacionālajiem plānošanas dokumentiem.
- (173) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumus tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (174) **Galvenās mērķgrupas:** pašvaldības, kuru autonomā funkcija ir nodrošināt savā administratīvajā teritorijā notekūdeņu savākšanas, novadīšanas un attīrīšanas pakalpojumus, iedzīvotāji, kuriem tiks nodrošināta kvalitatīva dzīves vide (notekūdeņi un notekūdeņu dūņas neradīs vides piesārņojumu un risku veselībai, tīri peldvietu ūdeņi, smaku novēršana), visi Latvijas iedzīvotāji.

- (175) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. SAM ir izteikti tehnisks, vērsts uz tehnoloģiju pilnveidošanu vai nomaiņu un ieguldījumi nav saistīti ar cilvēkresursu attīstību vai publisko būvju un ārtelpas izveidi, tomēr vienlaicīgi negatīvi neietekmē vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju.
- (176) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** notekūdeņu aglomerācijas, kurās radītā piesārņojuma slodze pārsniedz 2000 cilvēkekivalentus, visā Latvijā.
- (177) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Notekūdeņu dūņu apstrādes infrastruktūras un atbilstošas jaudas sekundārās NAI kvalitātes nodrošināšana, ko papildinās INTERREG programmās iekļautie pasākumi un LIFE programmas ieguldījumi vispārējā ūdens kvalitātes nodrošināšanā, tieši saistīta ar ESSBJR īstenošanu, lai sasniegtu tās stratēģisko mērķi “Glābt jūru”.
- (178) **Finanšu instrumenti:** N/A.

2.2.2.SAM “Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana” (RSO 2.6.)

- (179) **Atbalstāmās darbības:** SAM ietvaros tiks atbalstītas uz atkritumu apsaimniekošanas hierahiju balstītas atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas ieviešanas aktivitātes, lai veicinātu otrreizējo izejvielu tirgus attīstību, radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, atkārtotas izmantošanas un pārstrādes attīstību, kā arī apglabāšanas samazināšanas mērķu sniegumu:
- a) Aprites ekonomikas principu ieviešana privātajā sektorā (īpaši MVU) – pakalpojumos un ražošanā – atbalstot pašreiz izmantoto procesu un tehnoloģisko risinājumu izmaiņas, lai:
    - i. veicinātu ekodizaina principus preču ražošanā un materiālu un iepakojuma izmantošanā;
    - ii. samazinātu atkritumu apjomu;
    - iii. samazinātu materiālu ietilpību un palielinātu pārstrādājamību un ilglietojamību;
    - iv. attīstītu racionālu izejvielu un resursu izmantošanu;
    - v. veicinātu pāreju uz otrreizēji izmantojamu un videi nekaitīgu izejvielu izmantošanu ražošanas tehnoloģiskajos risinājumos (“*safe by design*”);
    - vi. ieviestu otrreizēju un slēgtu materiālu ciklu tehnoloģiju;
    - vii. sekmētu ekoeftīvu tehnoloģiju un ekoinovāciju ieviešanu;
  - b) Atkārtota lietošana, preču labošanas pakalpojumu attīstība;
  - c) Atkritumu pārstrādes un reģenerācijas (t.sk. biogāzes ieguves) iekārtu jaudas palielināšana un jaunu jaudu nodrošināšana (īpaši attiecībā uz sadzīves atkritumiem un BNA, ieskaitot notekūdeņu dūņas kā biogēnos elementus, plastmasu (neiekpojuma), tekstila, kā arī iepakojuma, pārstrādi);
  - d) Atkritumu dalītās savākšanas sistēmas paplašināšana, aptverot jaunas materiālu grupas – īpaši BNA, tekstils, bīstamie sadzīves atkritumi, mēbeles u.c., ieguldot finansējumu infrastruktūras attīstībā, kā arī šķirošanas līniju un tehnoloģiju modernizēšanā (jaudas nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanai pārstrādei kopumā valstī netiek plānots palielināt, taču nepieciešama to modernizācija, t.sk. apsaimniekošanas centru vajadzībām);
  - e) Atbilstoši AAVP2028 paredzētajai atkritumu apsaimniekošanas reģionu skaita samazināšanai investīcijas esošo atkritumu poligonu pielāgošanai, pārkvalifikācijai vai pilnveidei par reģionāliem atkritumu apsaimniekošanas centriem, reģionos

- attīstot ilgtspējīgus risinājumus, vietējā līmenī nodrošinot atkritumu radīšanas samazināšanu, preču labošanas pakalpojumu attīstību, atkritumu sagatavošanu otrreizējai pārstrādei un aprites ekonomikas veicināšanas pasākumu attīstību. Lai virzītos uz apglabāšanas mērķa sniegumu, netiks atbalstītas darbības atkritumu apglabāšanai poligonos;
- f) Materiālu plūsmas izsekojamības paaugstināšana un uzskaites sistēmas attīstīšana un izveide, paplašinot esošo uzskaiti un savienojot vairākas datu bāzes;
- g) Atbalstāmas ir arī darbības, kas paredzētas industriālās simbiozes veicināšanai, kā arī konsultācijas, apmācības, informēšanas un publicitātes pasākumi, īpaši atbalsta sniegšanai aprites ekonomikas principu ieviešanai un atkārtotas lietošanas un preču labošanas attīstībai.
- (180) Atbalstāmās darbības plānotas AAVP2028⁶⁸, saskaņā ar pētījumu “Investīciju vajadzību izvērtējums Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.–2028.gadam izstrādei”⁶⁹, kā arī Rīcības plānu pārejai uz aprites ekonomiku 2020.–2027.gadam⁷⁰. Paredzētās investīcijas veicinās pārstrādāto materiālu īpatsvara palielināšanos līdz 11% 2027.g. un sniegs ieguldījumu vismaz par 23% palielinot kopējo pārstrādāto atkritumu daudzumu 2028.g. saskaņā ar nacionālajiem mērķiem.
- (181) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (182) **Galvenās mērķgrupas:** Iedzīvotāji, privātais sektors, t.sk. biedrības un nodibinājumi un sociālie uzņēmumi, pašvaldības un visa sabiedrība kopumā.
- (183) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. SAM nav tiešas ietekmes uz vienlīdzību, nediskrimināciju un iekļaušanu, jo tas ir izteikti tehnisks, vērsts uz tehnoloģiju pilnveidošanu vai nomaiņu un ieguldījumi nav saistīti ar cilvēkresursu attīstību vai publisko būvju un ārtelpas izveidi, tomēr vienlaicīgi negatīvi neietekmē vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju.
- (184) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija, atkritumu apsaimniekošanas reģioni.
- (185) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Atbalstot aprites ekonomikas principu ieviešanu ražošanā un pakalpojumos, iespējams atbalsta pasākumu papildināšanu nodrošināt ar INTERREG un LIFE programmu atbalstu. Atkritumu, ieskaitot BNA, arī notekūdeņu dūņu pārstrādes pasākumi biogēnu samazināšanā saistīti ar ESSBJR īstenošanu, veicinot stratēģiskā mērķa “Glābt jūru” sasniegšanu.
- (186) **Finanšu instrumenti:** Lai sekmētu finansējuma saņēmēja motivāciju un līdzdalību resursu efektīvā izmantošanā savas darbības attīstīšanai, ar to saistīto izmaksu mazināšanā, kā arī turpmākā ienākumu gūšanā, tādējādi arī nodrošinot ilgtspējīgākas finansēšanas alternatīvu pielietošanu, aprites ekonomikas principu ieviešanai paredzētais pasākums tiks atbalstīts, izmantojot FI kombināciju (aizdevumi vai garantijas, vai kapitāla atlaide). Pārējiem atkritumu apsaimniekošanas pasākumiem atbalsts tiks sniegts grantu veidā, ņemot vērā nepieciešamību īsā laika posmā būtiski veicināt resursu produktivitāti un materiālu atgriešanu aprites ciklā AAVP2028 un Rīcības plāna pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027. gadam ietvaros.

68 <https://ieej.lv/Kk76o>

69 <https://ieej.lv/DWKFP>

70 <https://ieej.lv/ykje9>

2.2.3.SAM “Uzlabet dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, “zaļo” infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu” (RSO 2.7.)

(187) Atbalstāmās darbības:

- a) Ievērojot to, ka mazāk kā 40% īpaši aizsargājamo teritoriju ir dabas aizsardzības plāni⁷¹, lai nodrošinātu Dabas direktīvās ietvērto dabas aizsardzības priekšnosacījumu izpildi un pasākumu kopumu, kas vajadzīgi, lai saglabātu vai atjaunotu dabiskas dzīvotnes un sugu populācijas labvēlīgā stāvoklī, ir atbalstāma dabas aizsardzības plānu *Natura 2000* teritorijām un sugu aizsardzības plānu izstrāde, kā arī dabas datu ieguve un pārvaldības sistēmas uzlabošana.
- b) Lai uzlabotu ES nozīmes dzīvotņu un sugu labvēlīgu aizsardzības statusu⁷² un nodrošinātu pozitīvas tendences 2027.g., novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, saskaņā ar dabas atjaunošanas mērķa uzstādījumiem⁷³ ir atbalstāma kompleksa īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana *Natura 2000* teritorijās, nodrošinot dzīvotņu atjaunošanu un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai u.c. paredzētos pasākumus, kā arī sugu aizsardzības plānu ieviešana un zaļās infrastruktūras elementu izveide ārpus *Natura 2000* teritorijām.
- c) Lai virzītos uz zaļo pārkārtošanos, attīstītu zaļo ekonomiku, pielāgotos jaunajiem procesiem un veicinātu paradumu maiņu sabiedrībā saskaņā ar EZK principiem, ir atbalstāmi apmācību, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi prasmju attīstībai, izpratnes veicināšanai un attieksmes, uzvedības modeļu ietekmēšanai attiecībā uz vides, īpaši dabas un klimata jautājumiem, t.sk. informatīvo materiālu un ekspozīciju izveide un paplašināšana.
- d) Lai veicinātu vispārēju sabiedrības informētību un izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības un klimata jautājumiem, kā arī vispārējiem vides procesiem, uzlabotu vides apziņu, ir atbalstāma dabas un vides izglītības informācijas centru (kas ir arī tūrisma objekti) infrastruktūras pilnveide un attīstība iekštelpu un ārtelpas ekspozīciju izveidei un paplašināšanai. Vides (dabas) informācijas centru izveide iekļauj esošās infrastruktūras uzlabošanu vai jaunas izveidošanu, tehnisko un saturisko pilnveidi, nepieciešamības gadījumā arī pārbūvi vai jaunu būvniecību, vienlaikus nodrošinot energoefektivitātes prasību ievērošanu (tiks nodrošināta demarkācija ar 2.1.1.SAM).
- e) Lai vides stāvokļa novērtēšanā ņemtu vērā klimata pārmaiņu ietekmes, riskus un potenciālās ietekmes sekas uz cilvēku veselību un labklājību, infrastruktūru, vidi un ekosistēmu noturību, ir atbalstāma ūdens, klimata, t.sk. gaisa un radiācijas, zemes t.sk. augsnes, un bioloģiskās daudzveidības monitoringa sistēmu uzlabošana un tālāka attīstība klimata pārmaiņu seku novērtēšanai, uzraudzībai un prognozēšanai, ietverot gan monitoringa kontroles iekārtu un aprīkojuma iegādi un uzstādīšanu, jaunas infrastruktūras izveidi vai modernizēšanu, gan IKT lietošanas paplašināšanu un esošo resursu digitalizēšanu. Tā kā Latvijā lielākie klimata pārmaiņu riski tiek prognozēti saistībā ar sausumu, nokrišņiem, vētrām un ekstremāliem laika apstākļiem, ir atbalstāma meteoroloģisko novērojumu paplašināšana un modernizēšana, lai ar papildus novērojumiem uz atsevišķiem klimatiskajiem parametriem uzlabotu katastrofu un risku prognozēšanas sistēmas. Tāpat tiks turpināta valsts virszemes un pazemes ūdeņu monitoringa tīkla paplašināšana un modernizācija. Savukārt gaisa kvalitātes jomā atbalstāma gaisa kvalitātes tīkla, t.sk. radiācijas, modernizācija un paplašināšana, kā arī gaisa piesārņojuma izkliedes modelēšanas rīka izveide, kas

⁷¹ Natura 2000 teritoriju prioritāro rīcību programmā 2021.–2027.gadam

⁷² Dabas aizsardzības pārvalde. (2019) Biotopu direktīvas ziņojums <https://ieej.lv/yOo6h>

⁷³ EK Bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2030. gadam <https://ieej.lv/ZDLfi>

izriet no gaisa kvalitātes jomas direktīvu prasībām, kā arī MK apstiprinātā “Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2020.–2030.gadam”.

- f) Lai atbilstoši Plānam⁷⁴ samazinātu gaisa piesārņojumu, vietās, kur ir gaisa kvalitātes robežlielumu pārsniegumi, sasniegtu Latvijai starptautiski noteiktos valsts kopējo gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķus, samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un uzlabotu vides kvalitāti, ir atbalstāmi pasākumi lokālā līmenī, kur investīcijas paredzētas gaisa piesārņojuma mazinošu pasākumu īstenošanai saskaņā ar pilsētu gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmām.
  - g) Lai samazinātu PM_{2,5} daļiņu, NMGOS un NOx emisijas, kā arī veicinātu ne-emisiju tehnoloģiju izplatību un virzīšanos uz AER mērķu sasniegšanu, investīcijas paredzētas sadedzināšanas iekārtu nomaiņai ēkām mājtsaimniecību sektorā, kuras izmanto individuālās siltumapgādes sistēmas, kurās sākotnēji nav iecerēts veikt citus energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus un kur paredzētais atbalsta pasākums nepārklājas ar atbalstu, kas paredzēts 2.1.1.SAM ietvaros. Prioritāri atbalsts sniedzams tajās teritorijās, kur konstatēti gaisa piesārņojuma normatīvu robežlielumu pārsniegumi. Pasākuma ietvaros atbalsts sniedzams arī pieslēgumam pie CSA sistēmām, ja tas ekonomiski un tehniski iespējams;
  - h) Lai samazinātu gaisa piesārņojuma emisijas no enerģijas pārveidošanas sektora, ievērojot valsts atbalsta regulējumu un “piesārņotājs maksā” principu, atbalstāma pašvaldību sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzēju siltumenerģijas ražošanas un koģenerācijas iekārtu, kas neizmanto fosilo kurināmo, aprīkošana ar vides normatīvajiem aktiem atbilstošām gaisu piesārņojošo vielu emisiju attīrīšanas iekārtām (piem., filtriem u.c. tehnoloģijām).
- (188) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumus tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (189) **Galvenās mērķgrupas:** valsts pārvaldes iestādes, t.sk. valsts tiešās pārvaldes iestādes, kas nodrošina dabas, biotopu un sugu aizsardzību, uzraudzību un kontroli, plānošanas reģioni, pašvaldības un to iestādes, sabiedriskā siltumapgādes pakalpojuma sniedzēji, sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji, zinātniskās institūcijas, biedrības un nodibinājumi, kas darbojas vides un dabas aizsardzības jomā vai to pienākumos ir šo prasību nodrošināšana, izglītības iestādes, mācību centri, darba meklētāji, strādājošie, kuri pārkvalificējas, vides izglītības un informācijas centri, mājtsaimniecības, iedzīvotāji, t.sk., kuri līdzdarbojas ar vidi saistītu jautājumu risināšanā, par tiem interesējas vai kuri gūst tiešus un netiešus labumus no vides kvalitātes uzlabošanās.
- (190) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Specifiskas prasības vienlīdzīgu iespēju, iekļaušanas un nediskriminācijas principu piemērošanā tiks noteiktas, veicot ieguldījumus antropogēnās slodzes mazināšanas infrastruktūrā un apmācību, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumu organizēšanā, kā arī vides izglītības infrastruktūras attīstībā, nodrošinot vides un informācijas pieejamību personām ar redzes, dzirdes, kustību un GRT un organizējot vides izglītības un apmācību pasākumus specifiskām mērķa grupām, tostarp personām ar invaliditāti, pirmspensijas vecuma cilvēkiem u.c. Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana.
- (191) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.
- (192) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Gaisa piesārņojuma samazināšanas pasākumiem un dabas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas

⁷⁴ <https://ieej.lv/y5vBh>

pasākumiem papildu atbalsts būs pieejams INTERREG un LIFE programmu, un Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros.

(193) **Finanšu instrumenti:** N/A

2.3.Prioritāte “Ilgspējīga mobilitāte” (speciālā prioritāte, kas veltīta pilsētas mobilitātei)

2.3.1.SAM “Veicināt ilgtspējīgu daudzveidu mobilitāti pilsētās” (RSO 2.8.)

(194) **Atbalstāmās darbības:** Viedo tehnoloģiju ieviešana satiksmes plūsmas regulēšanai vides un drošības jautājumu risināšanai. Multimodāla sabiedriskā transporta tīkla attīstība, izveidojot sabiedriskā transporta savienojuma punktus⁷⁵, “Park & ride” infrastruktūras attīstība (t.sk., atbilstošas uzlādei nepieciešamās infrastruktūras). Velosipēdu ceļu izbūve gar autoceļiem un pašvaldību teritorijās atbilstoši spēkā esošajiem pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un / vai ilgtspējīgas pilsētas mobilitātes plāniem (papildinot AF investīcijas velo infrastruktūrā). Risinājuma modelējuma izstrāde EZK jomā (CO₂ modelēšana, monitorings, IKT, alternatīvo degvielu infrastruktūra un veidi, autotransporta iekļaušanu ETS, SUMP).

(195) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujami pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos.

(196) **Galvenās mērķgrupas:** transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta, kurā veiktas ES fondu līdzekļu investīcijas, lietotāji, plānošanas reģioni, pašvaldības.

(197) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Modernizējot transporta infrastruktūru un ritošo sastāvu, tiks īstenotas būvniecības normatīvajos aktos noteiktās vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas darbības personām ar redzes, dzirdes, kustību ierobežojumi un GRT. Attīstot transporta infrastruktūru, tiks nodrošināta tās piekļūstamība, pašapkalpošanās termināļiem (maksājumu termināļi, biļešu automāti, reģistrācijas automāti u.c.); t.sk. izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, (mobilās lietotnes u.c.), tādējādi sekmējot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi transporta infrastruktūrai un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.

(198) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Plānots skatīt kontekstā ar teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem, piemērojot 5.1.1.SAM teritoriālo pieeju, taču, plānojot finansējuma sadalījumu, netiks piemērots plānoto teritoriālo rīku izmantojuma aprakstā minētais apgrieztais IKP.

(199) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A

(200) **Finanšu instrumenti:** N/A.

2.4.Prioritāte “AER izmantošanas transportā veicināšana” (speciālā prioritāte, kas veltīta pilsētas mobilitātei)

2.4.1.SAM “Veicināt ilgtspējīgu multimodālu mobilitāti, veicinot elektrotransportlīdzekļu izmantošanu” (RSO 2.8.)

(201) **Atbalstāmās darbības:** ETL paredzēto lieljaudas uzlādes punktu izbūve TEN-T pamattīklā un bezemisiju vilcienu iegāde.

⁷⁵ Sabiedriskā transporta savienojuma punkta nolūks ir atvieglot pāreju no viena transporta veida uz otru, nodrošināt ērtu savienojumu starp galamērķiem un nodrošināt daudzveidīgu atbalsta infrastruktūru (norādes, pārvietošanas atbalstoši pakalpojumi, aplikācijas utt.) “pēdējam kilometram”. Sabiedriskā transporta savienojuma punktos koncentrējas vairāki transporta veidi (vilciens, autotransports, sabiedriskais transports), no tā ir izveidota velo un gājēju infrastruktūra līdz apkārtnē esošajiem iepirkšanās, izklaides, atpūtas un citiem pakalpojumiem. Sabiedriskā transporta savienojuma punktu attīstība ietver dalītās lietošanas automašīnu, velosipēdu, skrejriteņu nomas pakalpojumus, viedtālruna lietotnes, kurās apkopotī sabiedriskā transporta maršruti, transporta veidu pakalpojumi un apkārtnē pieejamie pakalpojumi.

- (202) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujamie pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos.
- (203) **Galvenās mērķgrupas:** transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta, kurā veiktas ES fondu līdzekļu investīcijas, lietotāji, plānošanas reģioni, pašvaldības.
- (204) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Modernizējot transporta infrastruktūru un ritošo sastāvu, tiks īstenotas būvniecības normatīvajos aktos noteiktās vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas darbības personām ar redzes, dzirdes, kustību un GRT. Attīstot transporta infrastruktūru, tiks nodrošināta tās piekļūstamība, tostarp pašapkalpošanās termināļiem (maksājumu termināļi, u.c.); izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, tostarp mobilās lietotnes, tādējādi sekmējot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi transporta infrastruktūrai un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.
- (205) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Plānojot finansējuma sadalījumu, netiks piemērots plānoto teritoriālo rīku izmantojuma aprakstā minētais apgrieztais IKP.
- (206) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (207) **Finanšu instrumenti:** N/A.

2.5. Prioritāte “Energētiskās neatkarības un atjaunīgās enerģijas kapacitātes celšana” (STEP speciālā prioritāte)

2.5.1. SAM “Ieguldījumi, kas atbalsta STEP mērķu sasniegšanu” (RSO 2.9.)

- (208) **Atbalstāmās darbības:** saistīto pakalpojumu veikšana – gan kritiski priekš AER infrastruktūras attīstīšanas, gan specifiski vēja AER tehnoloģiju jomā (saistīts ar kritiski svarīgu tīro un resursefektīvo tehnoloģiju) augstas nestspējas ostas un loģistikas infrastruktūras attīstīšana AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas uzņēmumu piesaistīšanai Latvijā. Teritorija: ir piemēlēta teritorija Latvijā, kurai ir tieša pieeja kuģošanas ceļa tuvumā un atbilstoša apjoma neizmantotā teritorija, kura varētu atbilst AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas uzņēmumu vajadzībām, ja teritorija tiktu atbilstoši pielāgota. Infrastruktūras attīstītājs ir gatavs veikt nepieciešamās darbības un juridiskos risinājumus, lai nodrošinātu, ka pēc teritorijas attīstīšanas to izmantos tikai RES komponentu ražotāji.
- (209) Finansiālā atbalsta izmantošana tiks veikta ciešā sasaistē ar STEP iniciatīvu un nodrošinot STEP mērķu sasniegšanu. Atbalsta nepieciešamību ir noteikuši vairāki faktori un ir jau veikta virkne darbību, lai projekta īstenošanā ievērotu precīzu atbilstību STEP iniciatīvai.
- (210) **Ieguldījumi, kas atbalsta STEP mērķu sasniegšanu** plānoti 2.5.1.SAM ietvaros. EK 2022. gada 30. novembrī organizētās “Clean Tech Europe” platformas pirmās tikšanās laikā tika organizēta augsta līmeņa diskusija un pirmā apspriešanās kārtā starp ES dalībvalstīm un net-zero nozares ieinteresētajām pusēm piedaloties pārstāvjiem no 23 ES dalībvalstīm, kā arī pārstāvjiem no vēja, bateriju, elektrotīklu, siltumsūkņu un saules paneļu ražošanas nozarēm un globālajām vērtību ķēdēm. Tikšanās laikā dalībnieki uzsvēra nepieciešamību paātrināt net-zero tehnoloģiju ražošanas kapacitāti, lai reaģētu uz Krievijas izvērsto karu Ukrainā un konkurenci nozares starptautiskajā regulējumā, piemēram, saistībā ar ASV Inflācijas samazināšanas plānu. Industrijas pārstāvji norādīja uz vairākiem būtiskiem šķēršļiem, kas ES kavē nozares attīstību, piemēram, ilgās atļauju iegūšanas procedūras net-zero preču ražošanai un esošās kapacitātes paplašināšanai, kas attiecīgi arī kavē privāto investīciju piesaisti. Papildus 2023. gada februārī tika veikta

aptauja papildu ieskata iegūšanai ar speciāli uzrunātiem rūpniecības ieinteresēto pušu organizāciju pārstāvjiem no vēja, saules, bateriju, siltumsūkņu un ūdeņraža/elektrolīzes nozarēm, kuras rezultāti norādīja uz virkni izaicinājumu: ilgs projektu sagatavošanas laiks un ilgstoša atļauju izsniegšana ražošanai un jaudu palielināšanai; vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkums salīdzinājumā ar starptautiskajiem konkurentiem; darbības traucējumi un materiālu trūkums; neskaidra, nepārskatāma un aktivitātes ierobežojoša likumdošana ES līmenī un/vai dalībvalstu līmenī; grūtības atrast piemērotas ražošanas un izvietotāšanas vietas; ilgstošas publisko iepirkumu procedūras; kvalificēta darbaspēka trūkums; nepietiekamas pašu ražošanas spējas un atkarība no būtiskāko komponentu ražošanas jaudām; augstas ražošanas izmaksas.

- (211) STEP jomu investoru interese un vajadzības Latvijā sarunās investēt ieinteresētiem starptautiskajiem investoriem tika konstatēts, ka AER avotu - jūras vēju un sauszemes vēju tehnoloģiju, kā arī citu tīro un resursefektīvo tehnoloģiju un to komponentu AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) ražošanai visbūtiskākais trūkums ES ir piemērotu būtisko komponentu rūpnieciskās ražošanas teritoriju trūkums. Jūras vēja tehnoloģiju ražošanai ir nepieciešama īpaša infrastruktūra, kas spēj izturēt milzīgas slodzes (līdz pat 30 tonnas/m² un kopējo objektu svaru virs 2000 t) un ļauj transportēt lielus objektus (kopējā garumā līdz pat 120 m), piemēram, liela izmēra vēja turbīnu pamatus, torņus, gondolas un lāpstīņas. Latvijā pašlaik nav nevienas šādām vajadzībām piemērotas teritorijas. Turklāt, šādas lielapjoma industriālās teritorijas (platībā virs 100 000 m², kuras var tikt izmantotas AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanai) jūras ostu tuvumā ir izšķiroši svarīgs priekšnosacījums tālākai uzstādīšanas loģistikai.
- (212) Atbalsta programma kritiski svarīgo jūras vēju tehnoloģiju attīstībai: EM jau ir izstrādājusi atbalsta programmas projektu, kura mērķis ir stiprināt Eiropas Savienības piegādes ķēdes kritiski svarīgo jūras vēju tehnoloģiju attīstībai, ieguldot prioritāri Rīgas Brīvdostas augstas nestspējas ostas un loģistikas infrastruktūras attīstībā un izveidojot industriālu teritoriju, kas piemērota uzņēmumiem, kuri vēlas izvietot tīru, resursu ziņā efektīvu AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) un deep-tech inovāciju ražotnes.
- (213) Atbilstība STEP iniciatīvai: Pēc infrastruktūras izveidošanas tā un pieguļošā teritorija 100% tiks izmantota AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas uzņēmumu vajadzībām. Lai nodrošinātu, ka izvēlētie uzņēmumi atbilst STEP iniciatīvas nosacījumiem, MK noteikumos par 2.5.1.SAM īstenošanu tiks noteikts, ka attīstītās teritorijas nomnieki būs uzņēmumi, kas prioritāri saistīti ar ienesīgām investīcijām – tīro tehnoloģiju izstrādē un ražošanā, kas atbilst STEP regulas tvērumam.
- (214) Atbalsta programmas plānotie rezultāti: 1) radīta augstas nestspējas infrastruktūra AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas uzņēmumiem, kuri savu darbību ir izvērsuši līdzās esošajā ražošanas un loģistikas teritorijā; 2) pirms projekta apstiprināšanas no infrastruktūras izstrādātāja tiks pieprasīts, ka tiek uzrādīti noslēgti nodomu protokoli ar AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas uzņēmumiem, tā nodrošinot, ka investori ir ieinteresēti infrastruktūras iznomāšanā, lai izveidotu RES komponentu ražošanas objektus; 3) vienošanās ir noslēgtas ar vismaz diviem atbilstošiem atjaunojamās enerģijas nozares uzņēmumiem; 4) vismaz viens no nomniekiem izbūvētajā teritorijā ir uzsācis AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražotnes būvniecību. Ņemot vērā, ka nomnieki būvniecību var uzsākt vēl pirms infrastruktūras izveide ir pabeigta, ir noteikts, ka līdz ostas infrastruktūras pabeigšanai starp infrastruktūras attīstītāju un atjaunojamās enerģijas nozares uzņēmumiem ir noslēgti līgumi par privāto investīciju ieguldījumu vismaz 40 milj. EUR apmērā, no kuriem 10% jau ir faktiski ieguldīti AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražotnes būvniecībā.

- (215) Līgumi ar nomniekiem - investoriem tiks noslēgti konkurētspējīgā, caurskatāmā, nediskriminējošā veidā līdz 2025. gada 31. decembrim. Gadījumā, ja šis termiņš netiks ievērots, līdzekļi tiks pārdalīti citām Programmas aktivitātēm. Projekta īstenošanā plānots izmantot integritātes paktu. Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (216) **Galvenās mērķgrupas:** atvasināta publiska persona; jūras vēju un sauszemes vēju tehnoloģiju, kā arī citu tīro un resursefektīvo tehnoloģiju un to komponentu ražotāji.
- (217) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana.
- (218) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** prioritāri Rīgas brīvostas teritorija
- (219) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Lai gan pasākumi tiks īstenoti vienas dalībvalsts ietvaros, tiks veikta pārrobežu koordinācija un sadarbība ar citām dalībvalstīm, jo investīcijas realizācija sekmēs ES noteikto klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu, veicot nepieciešamo atjaunīgo energoresursu komponentu ražošanu. Ņemot vērā esošo atjaunīgo energoresursu komponentu ražošanas apjomus un paredzēto nākotnes pieprasījumu, tā apmierināšanai ir nepieciešams attīstīt arvien jaunas ražošanas jaudas, īpaši lielapjoma atkrastes vēja enerģijas komponentu ražošanu dziļūdens ostu tuvumā.
- (220) Saskaņā ar Marienborgas deklarāciju jūras vēja enerģijas potenciāls Baltijas jūras baseinā, kas līdz 2050. gadam var sasniegt 300 GW, no kuriem aptuveni 14,5 GW (<5%) varētu tikt saražoti Latvijā, līdz ar to Latvijā ražotās atkrastes vēja komponentes tiktu primāri izmantotas atkrastes vēja parku attīstībai citās ES valstīs.
- (221) **Finanšu instrumenti:** N/A

4.tabula (2) 2. Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
2.2.prioritāte	2.2.1.SAM	ERAF	RCO 01	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	0	16
2.2.prioritāte	2.2.2.SAM	KF	i.2.2.2.a	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	3	25
2.1.prioritāte	2.1.1.SAM	ERAF	RCO 18	Mājokļi ar uzlabotu energoefektivitāti	Mājokļi	0	10 653
2.1.prioritāte	2.1.1.SAM	ERAF	i.2.1.1.a	Mājokļi ar uzlabotu energoefektivitāti, kuros dzīvo enerģētikas nabadzības riskam pakļautas personas	Mājokļi, kuros dzīvo enerģētikas nabadzības riskam pakļautas personas	0	1 597
2.1.prioritāte	2.1.1.SAM	ERAF	RCO 19	Publiskās ēkas ar uzlabotu energoefektivitāti	m ²	0	Kopā: 349 526 EM: 299 106 IZM: 22 966 VARAM: 27 454
2.1.prioritāte	2.1.2.SAM	KF	RCO 22	Atjaunīgo energoresursu enerģijas papildu ražošanas jauda (biometāns)	megavati	1	16
2.1.prioritāte	2.1.3.SAM	ERAF	RCO 24	Investīcijas jaunās vai jauninātās katastrofu monitoringa, gatavības, brīdinājuma un reaģēšanas sistēmās attiecībā uz dabas katastrofām	euro	732 570	63 970 663
2.1.prioritāte	2.1.1.SAM	ERAF	RCO 22	Atjaunīgo energoresursu enerģijas papildu ražošanas jauda (saules enerģija u.c. AER elektroenerģija)	megavati	0	2
2.2.prioritāte	2.2.3.SAM	ERAF	RCO 24	Investīcijas jaunā vai modernizētā katastrofu monitoringa, gatavības, brīdinājuma un reaģēšanas sistēmās attiecībā uz dabas katastrofām	euro	1 087 550	10 875 500
2.1.prioritāte	2.1.3.SAM	ERAF	RCO 25	Jaunizveidota vai nostiprināta piekrastes joslas un upju un ezeru krastu aizsardzība pret plūdiem	km	0	15
2.1.prioritāte	2.1.3.SAM	ERAF	RCO 26	Zaļā infrastruktūra, kas izveidota vai jaunināta nolūkā pielāgoties klimata pārmaiņām.	ha	0	91
2.1.prioritāte	2.1.3.SAM	ERAF	RCO 27	Nacionālās un vietējās stratēģijas, kas vērstas uz pielāgošanos klimata pārmaiņām	Stratēģijas	0	15
2.2.prioritāte	2.2.2.SAM	KF	RCO 34	Papildu jauda atkritumu pārstrādei	Tonnas/gadā	0	80 000
2.2.prioritāte	2.2.3.SAM	ERAF	RCO 37	Natura 2000 teritoriju platība, uz kurām attiecas aizsardzības un atjaunošanas pasākumi	ha	0	43 754

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
2.2.prioritāte	2.2.3.SAM	ERAF	RCO 39	Teritorija, kurā atrodas uzstādītas gaisa piesārņojuma uzraudzības sistēmas	Gaisa kvalitātes zonas	0	2
2.4.prioritāte	2.4.1.SAM	KF	RCO 57	Sabiedriskajā transportā izmantojamā videi draudzīgā ritošā sastāva pasažieru ietilpība	pasažieri	0	7 902
2.3.prioritāte	2.3.1.SAM	ERAF	RCO 58	Atbalstītā atdalītā riteņbraukšanas infrastruktūra	km	0	60
2.4.prioritāte	2.4.1.SAM	KF	RCO 59	Alternatīvo degvielu infrastruktūra (uzpildes/ uzlādes punkti)	Skaitis	0	14
2.2.prioritāte	2.2.3.SAM	ERAF	RCO 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu skaits	Skaitis	0	4
2.3.prioritāte	2.3.1.SAM	ERAF	i.2.3.1.a	Ar projekta īstenotāju noslēgtie līgumi par projekta īstenošanu % no kopējā 2.3.1. SAM ES fondu finansējuma	%	20	100
2.5. prioritāte	2.5.1.SAM	ERAF	RCO 126	Atbalstītie uzņēmumi, kas galvenokārt saistīti ar ienesīgām investīcijām tīrās tehnoloģijās	skaitis	0	2
2.5. prioritāte	2.5.1.SAM	ERAF	RCO 01	Atbalstītie uzņēmumi (tai skaitā: mikrouzņēmumi, mazi, vidēji un lieli uzņēmumi)	Uzņēmumu skaits	0	2
2.5. prioritāte	2.5.1.SAM	ERAF	RCO 04	Nefinansiālu atbalstu saņēmušie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	0	2

5.tabula (3) 2. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
2.1. prioritāte	2.1.3. SAM	ERAF	RCR11	Jaunu un jauninātu publisko digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji	Lietotāju (juridiskas personas) skaits	0	2020	50	Projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāju metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.1. prioritāte	2.1.3. SAM	ERAF	RCR11	Jaunu un jauninātu publisko digitālo pakalpojumu, produktu un procesu lietotāji	Lietotāju (fiziskas personas) skaits	0	2020	1 411 679	Projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāju metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.1. prioritāte	2.1.1. SAM	ERAF	RCR 26	Gada primārās enerģijas patēriņš (tai skaitā: mājokļi, sabiedriskās ēkas, uzņēmumi, citi)	MWh/ gadā	Kopā: 349 710 EM: 98 470 KEM: 194 247 IZM: 56 993	2019	Kopā: 261 691 EM: 68 929 KEM: 135 973 IZM: 56 789	Projektu dati	

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
2.1. prioritāte	2.1.1. SAM	ERAF	r.2.1.1.a	Gada primārās enerģijas patēriņš (tai skaitā: mājojā, sabiedriskās ēkas, uzņēmumi, citi) (kopējā primārā enerģija)	MWh/gadā	1 069 300	2019	1 067 900	Projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāju metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.1. prioritāte	2.1.2. SAM	KF	r.2.1.2.a	Atjaunīgās enerģijas īpatsvars enerģijas galapatēriņā	%	39,01	2017	46,5	NEKP ziņojumi un atskaites	
2.1. prioritāte	2.1.3. SAM	ERAF	RCR29	Aplētās siltumnīcefekta gāzu emisijas	CO2 tonnas/gadā	1,521	2020	1,395	Pētījuma dati	Bāzes (2020) un plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.1.prioritāte	2.1.3. SAM	ERAF	RCR 35	Iedzīvotāji, kas gūst labumu no pretplūdu pasākumiem	Iedzīvotāju skaits	0	2022	20 272	Projektu dati	
2.2. prioritāte	2.2.1. SAM	ERAF	r.2.2.1.a	Iedzīvotāji, kuriem uzlabota notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte un efektivitāte	Iedzīvotāju skaits	656 710	2021	713 510	Projektu dati	Bāzes vērtība – 2014. – 2020.gada plānošanas perioda projektu sniegums. Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.2. prioritāte	2.2.2. SAM	KF	RCR 47	Pārstrādāto atkritumu apjoms	Tonnas/gadā	0	2022	273 000	projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.2. prioritāte	2.2.2. SAM	KF	RCR 103	Šķiroti savākti atkritumi	tonnas/gadā	0	2022	10 000	projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.2. prioritāte	2.2.3. SAM	ERAF	RCR 50	Iedzīvotāji, kuri gūst labumu no gaisa kvalitātes pasākumiem	Iedzīvotāju skaits	0	2021	129 219	projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.1. prioritāte	2.1.3. SAM	ERAF	RCR 95	Iedzīvotāji, kuriem ir pieejama jauna vai	Iedzīvotāju skaits (2 km rādiusā)	0	2020	20 006	Projektu dati	Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
				uzlabota “zaļā” infrastruktūra						metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.2. prioritāte	2.2.3. SAM	ERAF	r.2.2.3.a	Atjaunotas degradētas ekosistēmas	ha	2546	2021	11 061	Projektu dati	
2.2. prioritāte	2.2.3. SAM	ERAF	r.2.2.3.b	Nodrošinātais klimata un vides monitorings	Vietu skaits	184	2021	242	Projektu dati	
2.3. prioritāte	2.3.1. SAM	ERAF	RCR 64	Atdalītas riteņbraukšanas infrastruktūras lietotāju skaits gadā	Lietotāji	0	2020	5 820	Pētījuma dati	CSP neapkopo datus par veloinfrastruktūras lietotāju skaitu, līdz ar to, plānošanas perioda beigās būs nepieciešams veikt jaunu pētījumu, lai noteikti faktiski sasniegto vērtību.
2.4. prioritāte	2.4.1. SAM	KF	r.2.4.1.a	Bezemisiju transportlīdzekļu īpatsvars visu transportlīdzekļu skaitā	%	0,1	2020	2	VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija” dati	TAP2027 rādītājs
2.2. prioritāte	2.2.3. SAM	ERAF	RCR 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu apmeklētāji	Apmeklētāji/ gadā	15 500	2020	201 000	Projektu dati	Bāzes vērtība atbilstoši reģionālo dabas izglītības centru aptaujai. Plānotā vērtība (2029) atbilstoši rādītāja metodoloģijas aprakstā iekļautajiem aprēķiniem.
2.5. prioritāte	2.5.1. SAM	ERAF	r.2.5.1.a	Radīta infrastruktūra tīro tehnoloģiju uzņēmumiem	Izbūvētā teritoriju platība, kas pielāgota jaunu uzņēmēju, kas darbojas AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) jomā, izvietošanai, lai sekmētu AER (vēja enerģijas tehnoloģiju) komponentu ražošanas jomas attīstību Eiropas Savienībā (kopējā attīstītā platība), ha	0	2024	30	Projektu dati	

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vērtība	Bāzes vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
2.5. prioritāte	2.5.1. SAM	ERAF	RCR 02	Publisko atbalstu papildinošās privātās investīcijas (tai skaitā: granti, finanšu instrumenti)	euro	0	2024	40 000 000	Projektu dati	

3.politikas mērķis “Ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti”

3.1.prioritāte “Ilgtspējīga TEN-T infrastruktūra”

3.1.1.SAM “Attīstīt ilgtspējīgu, klimatnoturīgu, inteligentu, drošu un vairākveidu TEN-T infrastruktūru” (RSO 3.1.)

- (222) **Atbalstāmās darbības:** Ieguldījumi satiksmes drošības un vides pieklūstamības uzlabošanā, kas saistīta ar divlīmeņa gājēju un velosipēdu šķērsojumu izveidi autoceļu tīklā, divlīmeņa satiksmes pārvadu izbūvi krustojumos, kur esošie risinājumi nenodrošina satiksmes drošības prasības, kā arī esošo krustojumu pārbūve; sabiedriskā transporta pieturvietu vides pieklūstamības uzlabošana; un transportlīdzekļu svēršanas gaitā nodrošināšana. Ieguldījumi uzlabos satiksmes drošību un mazaizsargāto satiksmes dalībnieku drošu pārvietošanās iespējamību un mobilitāti, izveidojot atbilstošu infrastruktūru.
- (223) Šobrīd maksimālais pieļaujamais pasažieru vilcienu ātrums pa dzelzceļa infrastruktūru ir līdz 120 km/h. Lai uzlabotu iedzīvotāju mobilitāti uz blīvi apdzīvotiem centriem un vienlaikus piedāvātu privātajiem auto TL konkurētspējīgu pārvietošanos, ir būtiski nodrošināt vilcienu ātruma paaugstināšanu. Visefektīvāk nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā ir veikt tajos dzelzceļa posmos, kuros ir lielāks attālums starp stacijām un vilciena gaitai ir iespējams paātrināties. TEN-T tīklā esošās dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un jaunas izveide (indikatīvi plānota dzelzceļa līnijā Rīga-Krustpils (elektrifikācija); secīgi 2014.-2020.gada ES fondu investīcijām - indikatīvi dzelzceļa līnijās Rīga-Cēsis un Rīga-Aizkraukle-Krustpils-Rēzekne (dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu ātruma paaugstināšanai)); dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija (secīgi 2014.-2020.gada ES fondu investīcijām - indikatīvi plānota dzelzceļa tīkla iecirkņos Rīga-Lugaži-valsts robeža, Krustpils-Daugavpils, Krustpils-Rēzekne, Rēzekne-Zilupe-valsts robeža, Jelgava-Liepāja, Tukums 2-Ventspils, Pļaviņas-Gulbene); drošības un digitalizācijas pasākumu īstenošana; publiskās lietošanas infrastruktūras izbūve intermodālo savienojumu izveidei un attīstīšanai, lai sekmētu kravu pārorientāciju uz videi draudzīgākiem kravu pārvadāšanas veidiem, kā arī uzlabotu multimodālo kravu pārvadājumu iespējas.
- (224) Rīgas pilsētas transporta infrastruktūras izbūve, pārbūve un atjaunošana, nodrošinot integrētas transporta sistēmas veidošanu, uzlabojot transporta infrastruktūras tehniskos parametrus un satiksmes drošību, sabiedriskā transporta attīstība. Investīcijas Rīgas pilsētas transporta infrastruktūrā tiks veiktas atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2030.g.⁷⁶, Rīgas attīstības programmai 2021.–2027.gadam, Rīgas teritorijas plānojumam līdz 2030.gadam u.c. plānošanas dokumentiem.
- (225) Nacionālās nozīmes centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstība, kas nodrošina atsevišķu pilsētu daļu efektīvu savstarpējo sasaisti, alternatīvu kravas ceļu izbūve, pārbūve vai modernizācija. Investīcijas pilsētu transporta infrastruktūrā tiks veiktas atbilstoši pašvaldību teritoriju attīstības stratēģijām (pašvaldību attīstības programmām).
- (226) Lielo ostu publiskās infrastruktūras attīstība, t.sk., videi draudzīgas ostas infrastruktūras attīstība, alternatīvo degvielu pieejamības, elektrotīkla pieslēgumu pie pietātnēm un drošu kuģošanas apstākļu nodrošināšana.
- (227) TEN-T tīklā esošo autoceļu RŠV infrastruktūras (kontroles ēkas, paviljoni un saistītās inženierkomunikācijas, ceļi un autostāvvietas) attīstība, stiprinot kontroles efektivitāti, paaugstinot drošības līmeni un dienestu spēju kontrolēt pret Krieviju un Baltkrieviju noteikto ES sankciju piemērošanu, veicinot pareizu ES tradicionālo pašu resursu iekasēšanu, kā arī novēršot vājās vietas TEN-T tīkla infrastruktūras izmantošanā (samazinot laiku, kas transportlīdzekļiem jāpavada uz ceļa vai RŠV vietā, lai pabeigtu

⁷⁶ <https://ieej.lv/hm57c>

robežkontroles, muitas, veterinārās un fitosanitārās procedūras un izbrauktu vai iebrauktu ES).

- (228) 3.1.1.SAM ietvaros plānotās atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo AF plāna sagatavošanas ietvaros līdzīgām atbalstāmām darbībām ir veikts atbilstošs novērtējums un noteikti ieviešanas nosacījumos iekļaujami pasākumi, kas tiks ietverti arī šī SAM ieviešanas un projektu atlases nosacījumos, izņemot plānotās atbalstāmās darbības muitas tehnisko risinājumu un robežšķērsošanas punktu attīstībā, kas ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (229) **Galvenās mērķgrupas:** transporta infrastruktūras un sabiedriskā transporta, kurā veikti ES fondu līdzekļu investīcijas, lietotāji, plānošanas reģioni, pašvaldības.
- (230) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Modernizējot transporta infrastruktūru un ritošo sastāvu, tiks īstenotas būvniecības normatīvajos aktos noteiktās vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas darbības personām ar redzes, dzirdes, kustību ierobežojumiem un GRT. Attīstot transporta infrastruktūru, tiks nodrošināta tās piekļūstamība, pašapkalpošanās termināļiem (maksājumu termināļi, biļešu automāti, reģistrācijas automāti u.c.) t.sk. izmantojot tīmekļvietnes un uz mobilajām ierīcēm balstītus pakalpojumus, mobilās lietotnes u.c., tādējādi sekmējot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi transporta infrastruktūrai un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.
- (231) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Plānots skatīt kontekstā ar teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem, piemērojot 5.1.1.SAM teritoriālo pieeju, taču, plānojot finansējuma sadalījumu, netiks piemērots plānoto teritoriālo rīku izmantojuma aprakstā minētais apgrieztais IKP.
- (232) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Pārrobežu projektus, piem., RB, plānots īstenot no EISI līdzekļiem. Sakārtojot ostu koplietošanas infrastruktūru 3.1.1.SAM ietvaros, tiks uzlabota vides kvalitāte ostu teritorijās, veicinot ESSBJR mērķa “Glābiet jūru” sasniegšanu, kā arī veicinot emisiju samazināšanas mērķa sasniegšanu prioritātē “Tīra kuģošana”.
- (233) **Finanšu instrumenti:** N/A.

6.tabula (2) 3.Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	RCO 47	Jaunu vai modernizētu dzelzceļa sliežu garums – TEN-T	km	0	130
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	RCO 43	Jaunu vai modernizētu autoceļu garums – TEN-T	km	0	3,5
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	RCO 53	Jaunas vai modernizētas dzelzceļa stacijas un pieturas	Staciju/pieturu skaits	0	40
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	i.3.1.1.a	Ostu skaits, kurās veiktas investīcijas publiskās infrastruktūras attīstībā, t.sk., videi draudzīgas ostas infrastruktūras attīstībā, alternatīvo degvielu pieejamības, elektrotīkla pieslēgumiem pie pietātnēm un drošu kuģošanas apstākļu nodrošināšanā	Ostu skaits	0	2
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	i.3.1.1.b	Ar projekta īstenotāju noslēgtie līgumi par projekta īstenošanu % no 3.1.1. SAM ES fondu finansējuma dzelzceļa, valsts galveno autoceļu, lielo ostu un pilsētu transporta infrastruktūrai	%	5	100
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	i.3.1.1.c	Objektu skaits kuros uzlabota satiksmes dalībnieku, tostarp mazaizsargāto, drošība un vides piekļūstamība	Objektu skaits	0	10
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	RCO 54	Izveidoto iekšzemes intermodālo terminālu (savienojumu), kas nodrošina pārvadājamo kravu pārvirzīšanu no autotransporta uz dzelzceļa infrastruktūru, skaits	Izveidoto iekšzemes intermodālo terminālu (savienojumu) skaits	0	2

7.tabula (3) 3. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sākotnējās vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots
3.1.prioritāte	3.1.1.SAM	KF	RCR 101	Laika ietaupījums no uzlabotas dzelzceļa infrastruktūras	Dienas/gadā	0	2020	5	Projektu dati

4.politikas mērķis “Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pilāru”

4.1.Prioritāte “Veselības veicināšana un aprūpe”

4.1.1.SAM “Nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un stiprināt veselības sistēmu, tostarp primārās veselības aprūpes noturību” (RSO 4.5.)

- (234) **Atbalstāmās darbības:** Lai mazinātu profilaktiski un medicīniski novēršamo nāves gadījumu skaitu, ir būtiski uzlabojama VA pieejamība un kvalitāte, paredzot ieguldījumus ārstniecības iestāžu attīstībai visos aprūpes līmeņos, atbilstoši pakalpojumu kartējumam, VA pakalpojumu attīstībai pieejamiem cilvēkresursiem un finanšu resursiem, t.sk. nodrošinot ārstniecības iestāžu gatavību potenciālo sabiedrības veselības krīžu ierobežošanai.
- (235) Atbalstāmās darbības ārstniecības iestāžu attīstībai visos līmeņos vērstas uz ES padomes rekomendācijām Latvijai 2019.g. veselības jomā un Sabiedrības veselības pamatnostādņēs 2021.–2027.g. paredzēto mērķu sasniegšanu.
- (236) Attiecībā uz VA (t.sk. ilgtermiņa VA) vajadzību apzināšanu starp visiem plānotajiem finanšu atbalsta mehānismiem 2022.gada 14.jūlijā MK apstiprināts informatīvais ziņojums “Par veselības aprūpes nodrošināšanas infrastruktūras attīstības investīciju stratēģiju 2021.-2027. gadam”, atspoguļojot VA pakalpojumu kartējumu visos aprūpes līmeņos un galvenos VA pakalpojumu attīstības virzienus.
- (237) Attiecībā uz SAVA pakalpojumu kartējumu, AF plāna ietvaros paredzēts papildinošs pētījums, kas ietvers SAVA optimālā pakalpojuma izvērtējumu (pētījuma izstrādes termiņš 2023.g. beigās). Pētījuma ietvaros tiks analizēts un veikts kartējums optimālajam nepieciešamajam SAVA pakalpojumu tīklam un SAVA pakalpojumu apjomam un tā izstrādes beigu termiņš neietekmēs investīciju veikšanu no ES fondiem līdz 2023.g.. Ņemot vērā ambulatorās aprūpes pakalpojumu attīstības nozīmību VA sistēmā un nepieciešamību pakalpojumu nodrošināt tuvāk iedzīvotājiem, investīcijām SAVA infrastruktūrā tiek noteikts atsevišķs ieguldījumu mērķis. Tāpat arī ieguldījumiem slimnīcu sektorā ir noteikts pienākums vismaz 30% no investīcijām ieguldīt infrastruktūras attīstībai tieši SAVA pakalpojumu nodrošināšanai.
- (238) Svarīgi stiprināt primārās VA lomu, paplašinot ģimenes ārsta praksē sniegto pakalpojumu klāstu, kā arī risināt bērnu zobārstniecības prakšu pieejamību. Turpināsies darbs pie primārās VA centru attīstības, t.sk. ņemot vērā ES fondu 2014.–2020.g. plānošanas periodā gūtās mācības. Tiks sagatavots ziņojums par ģimenes ārsta prakses sniegto pakalpojumu pilnveidi, ņemot vērā esošos personālriskus primārajā VA, nodrošinot vispusīgu un pilnvērtīgu primārās VA pakalpojumu ģimenes ārsta pacientu sarakstā reģistrētajiem pacientiem.
- (239) Veselības nozares valsts IS pilnveidošana, to savstarpējā integrācija un integrācija ar citu nozaru valsts IS vienreizes principa īstenošanai, vienlaikus pārskatot valsts pārvaldes funkciju nodrošināšanai nepieciešamos datus un datu apmaiņas procesus, slimību reģistru attīstīšana, attālināto VA pakalpojumu risinājumu ieviešana (t.sk. telemedicīnas attīstība), jaunu datu vākšanas un analīzes IKT platformu un risinājumu izstrāde u.c.
- (240) IKT resursu un to pārvaldības centralizācija VM resorā, ieguldot IKT infrastruktūrā un drošības risinājumos, vienlaicīgi nodrošinot valsts pārvaldes IKT infrastruktūras savstarpēju savietojamību un veicinot tās vienotu attīstību.
- (241) Ieguldījumi digitālajā veselībā veicami pamatojoties uz digitālās veselības stratēģiju, kas tiks izstrādāta līdz 2022.g. beigām, t.sk. ņemot vērā gūtās mācības un aktuālos izaicinājumus.
- (242) Attīstot visaptverošu un integrētu VA sistēmu, būtiski ieguldījumi nepieciešami universitāšu slimnīcu attīstībai, kur daļa investīciju, kas nepieciešamas integrētas un

epidemioloģiski drošas VA nodrošināšanai, tiks veiktas AF plāna ietvaros. Savukārt, VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” B korpusa būvniecība, kā arī VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” papildinošanās investīcijas tiks veiktas no ERAF, lai nodrošinātu un attīstītu slimnīcās sniegtos primārā, sekundārā un terciārā līmeņa ārstnieciskos pakalpojumus atbilstoši augsti specializētas universitātes klīnikas standartiem, modernizējot un paplašinot slimnīcu infrastruktūru. Viena no būtiskākajām universitāšu slimnīcu problēmām ir telpu trūkums un to stāvoklis, kas neatbilst valsts normatīvajiem aktiem. Minēto problēmu risināšanai nepieciešams savstarpēji saskaņots un papildinošs AF plāna un ERAF finansējums, infrastruktūru integrētai aprūpei un primāro COVID19 izplatības rezultātā pielāgoto epidemioloģiskās drošības prasību nodrošināšanai finansējumu novirzot no AF plāna, savukārt citu ārstniecības procesam nepieciešamo attīstības vajadzību finansējumu nodrošinot no ES fondu finansējuma. Minētā pieeja nodrošinās sinerģiju un skaidru demarkāciju pasākumiem no dažādiem finansējuma avotiem.

- (243) Attīstot visaptverošu un integrētu VA sistēmu, nepieciešami ieguldījumi arī reģionālajās daudzprofilu slimnīcās neatliekamās palīdzības sniegšanai, stacionāro un ambulatoro VA pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, pilnveidojot infrastruktūru, t.sk. materiāltehnisko bāzi, lai nodrošinātu kvalitatīvu un pacientiem drošu obligāto pakalpojumu klāstu atbilstoši ārstniecības iestādes līmenim. Tāpat reģionālām slimnīcām ir vadošā loma ārstniecības iestāžu teritoriālās sadarbības attīstībā, ko iespējams īstenot pielāgojot attiecīgo sadarbības profilu infrastruktūru. Būtiskākās problēmas ir iekārtu un telpu trūkums un to stāvoklis, kas neatbilst valsts normatīvajiem aktiem, kas apdraud VA nepieciešamajā apjomā un kvalitātē.
- (244) Savstarpējai dažādu līmeņu pakalpojumu integrācijai ieguldījumi nepieciešami psihiatrijas un narkoloģijas profila ļoti novecojušo ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstībai, paliatīvās aprūpes, HOSPICE (Aprūpes programmas un filozofija nedziedināmi (termināli) slimo pacientu fiziskās un emocionālās aprūpes nodrošināšana) pakalpojumu attīstīšanai, rehabilitācijas profilu attīstībai, lai nodrošinātu darbaspējīgo pacientu ātrāku atveseļošanu un atgriešanos darbā, medicīnas ierīču atjaunošanai un izcilības centru izveidošanai zināšanu pārnesei. Ņemot vērā, ka pieaug cilvēku skaits ar vienu vai vairākām hroniskām slimībām, nepieciešams attīstīt esošos un izstrādāt jaunus uz pacientu vērstus integrētus veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu organizēšanas un sniegšanas modeļus, t.sk. iekļaujot digitālos VA pakalpojumus, jo īpaši pacientiem ar psihiskām slimībām un uzvedības traucējumiem, nedziedināmi slimajiem u.c. mērķa grupām, kuru kvalitatīvas aprūpes nodrošināšanai nepieciešama starpnozaru sadarbība, piem., lai attīstītu sabiedrībā balstītus pakalpojumus, kas papildinās sociālajā sfērā plānotos ieguldījumus ilgtermiņa aprūpes iestādēs un deinstitucionalizācijas aktivitātes. 2022. gadā ir izveidota starpinstitucionāla darba grupa HOSPICE tipa pakalpojuma satura izveidei, kas izstrādās HOSPICE pakalpojumu definīciju un standartus Latvijā, piešķiršanas kritērijus, apmaksas modeli, kā arī priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos. Tas nodrošinās integrētu pieeju pakalpojuma attīstībā, t.sk. arī ESF+ investīciju plānošanā, nodrošinot paralēli investīcijām infrastruktūrā atbilstošu pakalpojumu apmaksu, cilvēkresursu vajadzību plānošanu un viņu kvalifikācijas celšanu, tostarp atbilstošus integrēta pakalpojuma kvalitātes standartus. Pakalpojumu attīstību paredzēts attīstīt izejot no pacientu vajadzības prizmas, nosakot noteikta satura palīdzību, kas atbilstoši situācijai var tikt sniegta gan cilvēka dzīvesvietā, gan arī ārstniecības iestādē.
- (245) Lai nodrošinātu ātru un efektīvu palīdzības sniegšanu pirmsslimnīcas posmā, nodrošinot prioritāri noteikto ambulatoro pakalpojumu tuvināšanu iedzīvotājiem un specializēto pakalpojumu koncentrēšanu, īpaši Latvijas reģionos, nepieciešami ieguldījumi

neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta infrastruktūras attīstībai, specializētā autotransporta un nepieciešamā aprīkojuma nodrošināšanā.

- (246) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumus tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (247) **Galvenās mērķgrupas:** Visi Latvijas iedzīvotāji, VA pakalpojumu sniedzēji, VM padotības iestādes, ārstniecības iestādes.
- (248) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Veicot ieguldījumus VA infrastruktūrā, saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām tiks īstenoti vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas pasākumi personām ar redzes, dzirdes, kustību un GRT. Piem., tiks īstenoti vizuālās informācijas uzlabojumi, evakuācijas sistēmu pielāgošana un nodrošināšana cilvēkiem ar invaliditāti, ierīkotas uzbrauktuves, pandusi, pacēlāji, uzstādītas viegli atveramas vai automātiskas durvis u.c.
- (249) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija, vienlaikus nodrošinot veselības pakalpojumu pieejamību jaunajā administratīvi teritoriālajā ietvarā.
- (250) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (251) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.1.2.SAM “Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem veselības aprūpes, veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, uzlabojot veselības aprūpes sistēmu efektivitāti un izturētspēju” (ESO 4.11.)

(252) Atbalstāmās darbības:

- a) veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā;
- b) veselības nozares cilvēkresursu attīstības jomā.

- (253) **Veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā.** Lai veicinātu aktīvu un veselīgu novecošanos, jāņem vērā būtiskākās problēmas, kas skar Latvijas iedzīvotājus – proti ar dzīvesveidu saistītie riska faktori tostarp neveselīgi uztura paradumi, mazkustīgs dzīvesveids, smēķēšana, alkohola un narkotisko un psihotropo vielu lietošana ir cēlonis trešdaļai visu nāves gadījumu Latvijā. Profilaktiski novēršamo nāves gadījumu skaits Latvijā ir otrs augstākais ES. Galvenie ar dzīvesveidu saistītie faktori – aptaukošanās izplatība sabiedrībā ir daudz augstāka par ES vidējo rādītāju – Latvijā liekais svars ir katrai ceturtajai sievietei un katram sestajam vīrietim, bērnu vidū gandrīz vienai ceturtdaļai 7-gadīgo pirmklasnieku ir lieka ķermeņa masa un aptaukošanās, aptaukošanās skar arī vienu piektdaļu pusaudžu (11, 13 un 15 g. vecumā). Runājot par pieaugušajiem – bieži raksturīgs mazkustīgs dzīvesveids. Tikai viena ceturtdaļa iedzīvotāju nodarbojas ar 30 minūšu ilgām fiziskām aktivitātēm vismaz 2 reizes nedēļā un tikai 9,5% iedzīvotāju nodarbojas ar vismaz 30 minūšu ilgām fiziskām aktivitātēm četras reizes nedēļā un biežāk. Vienlaikus Latvijas ir lielāks alkohola patēriņš uz 1 iedzīvotāju nekā vairumā citu ES valstu. Ik dienu regulāri smēķē katrs ceturtais pieaugušais. Kaut arī pēdējos gados būtiski ir samazinājies cigaretes un ūdenspīpes smēķējošo 13–15 gadīgo jauniešu īpatsvars, tomēr ir palielinājies to jauniešu īpatsvars, kuri ir pamēģinājuši vai regulāri smēķē elektroniskās cigaretes. Lai gan pēdējos gados ir vērojama narkotiku pamēģinājušo iedzīvotāju īpatsvara mazināšanās, tomēr vēl joprojām katrs desmitais Latvijas iedzīvotājs ir vismaz vienreiz pamēģinājis narkotikas. Savukārt skolēnu vidū vērojami samērā augsti narkotiku lietošanas rādītāji, proti, aptuveni trešā daļa skolēnu vecumā no

15 līdz 16 g. ir pamēģinājuši narkotikas. Pieaugot dažādu jauno tehnoloģiju (viedierīču) nozīmei ikdienas dzīvē, pieaug arī to personu, īpaši bērnu un jauniešu, skaits, kas ikdienā pārmērīgi aizraujas ar šo tehnoloģiju lietošanu. Tāpat sabiedrībā ir populāras arī dažādas azartspēles un videospēles, t.sk. interaktīvajā vidē. Pētījuma dati rāda, ka 6,4% respondentu varētu skart azartspēļu atkarība, t.sk. atkarība no dalības loterijās. Tādēļ nepieciešams īstenot pasākumu kopumu (pētniecību, intervences programmas izveidi, iedzīvotāju informēšanas pasākumus par procesa atkarībām u.c. pasākumus), lai uzlabotu esošo situāciju un nepieļautu atkarīgo personu skaita palielināšanos. Iedzīvotāju zināšanas par seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumiem, jo īpaši dažādās sociālās atstumtības un nabadzības RP grupās, ir nepietiekamas un joprojām ir salīdzinoši augsts nepilngadīgo grūtnieču skaits, kā arī salīdzinoši augsts mākslīgi veikto abortu skaits nepilngadīgām sievietēm. Sistemātiska ņirgāšanās un pazemošana bērnu vidū Latvijā ir otra augstākā ES. Vidēji katrs piektais skolēns izglītības iestādēs cieš no ņirgāšanās. Latvijas iedzīvotāju psihoemocionālais stāvoklis ir pasliktinājies, un pieaug to cilvēku skaits, kuri izjūt stresu, sasprindzinājumu un nomāktību. Pašnāvību skaits pēdējos gados ir samazinājies, tomēr joprojām tas saglabājas augsts, īpaši vīriešu vidū.

- (254) Primāri svarīgi sabiedrības veselības veicināšanā ir izglītēt sabiedrību par sirds un asinsvadu sistēmas slimību (SAS) un onkoloģisko slimību profilaksi. SAS ir galvenais mirstības cēlonis Latvijā – 2019. g. 15 tūkstoši mirušo jeb 55% no kopējā mirušo skaita, t.sk. 24% sirds išēmiskas slimības, 18% cerebrovaskulāras slimības. SAS ir arī viens no galvenajiem invaliditātes cēloņiem. 22% pieaugušo pirmreizējās invaliditātes cēlonis 2018.g. bija SAS. Ļaundabīgie audzēji ir otrs biežākais (pēc SAS) Latvijas iedzīvotāju nāves cēlonis. Latvijā ik gadu no ļaundabīgajiem audzējiem nomirst ap 6000 cilvēku, jeb ap 22% no visiem mirušajiem (2019.g. – 5924). 2019.g. 27% no tiem bija vecumā līdz 64 gadiem. Tāpat kā SAS arī ļaundabīgie audzēji ir viens no galvenajiem invaliditātes cēloņiem. 23% pieaugušo pirmreizējās invaliditātes cēlonis 2018.g. bija ļaundabīgie audzēji.
- (255) Ņemot vērā iepriekšminēto, atbilstoši iedzīvotāju mērķa grupu identificētajām vajadzībām - prioritāri sociālās un teritoriālās atstumtības RP iedzīvotājiem - tiks nodrošināti savstarpēji salāgoti un papildinoši veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi gan nacionālā līmenī, gan lokālā līmenī, piesaistot pašvaldības un attiecīgo jomu profesionāļus. Tiek plānotas nodarbības/lekcijas, interešu grupas, semināri, atbalsta grupas, nometnes, konkrētu rīcību vai iespēju popularizējošu pasākumi, kampaņas, sabiedrības informēšanas pasākumi, izglītošanas un apmācības programmas, kas īpaši vērstas uz augsta riska un nelabvēlīgā situācijā nonākušo cilvēku grupu iesaisti.
- (256) **Veselības nozares cilvēkresursu attīstības jomā.** Lai risinātu cilvēkresursu attīstības problēmas veselības jomā, kā arī mazinātu sabiedrības veselības krīžu izraisītās sekas, tiks sekmēta ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu profesionālās pilnveides nodrošināšana, tālākizglītības sistēmas izveide, uzturēšana un attīstība, izcilības centru darbības nodrošināšana zināšanu pārnēsē, atbalsts rezidentu apmācībām īpaši atbalstāmajās specialitātēs, kompensācijas ārstniecības personām par profesionālās darbības uzsākšanu vai atsākšanu VA (**pārceļšanās pabalsti u.c. veida motivējoši mehānismi**), mentoringa programmu, karjeras un talantu vadības programmu ieviešana un ārstniecības personu piesaiste darbam reģionos vai īpaši atbalstāmajās veselības nozares jomās un profesijās. Rezultātā tiks uzlabota pieejamība nepieciešamajām ārstniecības personām, jo īpaši reģionos, un uzlabota ārstniecības, ārstniecības atbalsta personu, farmaceitiskās aprūpes pakalpojumu sniedzēju un sociālajā jomā strādājošo speciālistu kvalifikācija, prasmes un iemaņas, kā arī pilnveidotas zināšanas, uzlabojot pieejamību VA pakalpojumiem iedzīvotājiem.

- (257) Ārstniecības personu kompetence darbam multidisciplināras komandas ietvaros nav pietiekama. Secināts, ka gan formālajā, gan NI pilnveidojamās caurviju kompetences, t.sk., pacientu drošības jautājumi, komunikāciju prasmes. Līdz ar to nepieciešami atbalsta pasākumi, kas nodrošinātu atbalstu personām, kas nodrošina VA pakalpojuma sniegšanu integrētas un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem.
- (258) Tāpat, svarīgi īstenot visaptverošus pasākumus, t.sk. turpināt darbu pie iesāktās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādes, kas jau novērtēta, kā nepieciešama un vērtīga VA pakalpojumu kvalitātes un pieejamības attīstībā. Lai uzlabotu pacientu drošību, plānoti pētījumi VA kvalitātes novērtēšanai un uzlabošanai, kvalitātes indikatoru un uz starptautiski atzītām vadlīnijām balstītu profesionāļu izstrādātu klīnisko algoritmu, klīnisko pacientu ceļu ieviešana visās VA jomās, IT risinājumu izstrāde, cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ietvaros, sabiedrības informēšana par aktualitātēm nozarē, piem., par konkrētām slimībām, blakusslimšanām, veselības riskiem, veselības problēmu savlaicīgu atpazīšanu hronisku slimību gadījumā, vairāk fokusējoties uz sirds-asinsvadu, onkoloģiskajām, retajām, psihiskām slimībām un cukura diabētu, un iespējām tās novērst (konsultējoties ar pacientu organizācijām), kā arī jāveicina iedzīvotāju izpratne un zināšanas par geriatriju un paliatīvo aprūpi, asins, audu un orgānu ziedošanu, VA pakalpojumu saņemšanas iespējām, pacientu apmierinātības ar VA novērtēšana un strīdu risināšanas efektīvu mehānismu VA sistēmā izstrāde.
- (259) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (260) **Galvenās mērķgrupas: 1)** Visi Latvijas iedzīvotāji, īpaši sociālās un teritoriālās atstumtības riskam pakļautie iedzīvotāji, piemēram, bērni un jaunieši, personas ar vielu un procesu atkarībām un sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas, vecāki, darba ņēmēji (jo īpaši gados vecāki) u.c., kā arī ārstniecības iestādes, izglītības iestādes, plānošanas reģioni, pašvaldības, biedrības un nodibinājumi, tiesībaizsardzības un bērnu tiesību aizstāvošās institūcijas (piem., tiesas un sociālās korekcijas iestādes). **2)** Ārstniecības personas, rezidenti īpaši atbalstāmajās specialitātēs, VA pakalpojumu sniegšanā iesaistītās personas, ārstniecības atbalsta personas, ārstniecības iestādes, biedrības un nodibinājumi, visi Latvijas iedzīvotāji un noteiktas sabiedrības grupas (piem., bērni un jaunieši).
- (261) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Tiks nodrošināta veselības veicināšana un slimību profilakse, kas vērsta uz atšķirību mazināšanu sievietes un vīriešu paredzamajā mūža ilgumā; sabiedrībā valdošo stereotipu un priekšstatu maiņas pasākumi par sievietes un vīrieša lomām un tām atbilstošu uzvedību attiecībā uz rūpēm par savu veselību un dzīvesveidu. Veicot pētījumus, dati tiks analizēti dzimuma, vecuma, invaliditātes griezumā, ņemot vērā personu specifiskās situācijas un vajadzības. Semināru, apmācību, darbnīcu un konferenču politikas plānotājiem un saturā tiks integrēti vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas jautājumi. VA jomas cilvēkresursu apmācību saturā tiks integrēti vienlīdzīgu iespēju aspekti – dzimumu līdztiesība, invaliditāte, vecums vai etniskā piederība u.c. diskriminācijas veidi. Mācību materiāli būs pieejami arī elektroniski, nodrošinot iespēju personām ar redzes invaliditāti veikt materiāla tālummācību. Projekta vadība, apmācību un informēšanas pasākumi u.c. projekta darbības tiks īstenotas pielāgotās telpās personām ar invaliditāti, nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu iekļūšanai telpās un pielāgotas IT, ja tas ir nepieciešams.
- (262) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.

- (263) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Intervenci var īstenot citā ES dalībvalstī, kā arī ārpus ES, ja darbība veicina konkrētā mērķa sasniegšanu. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var integrēt projektā, lai stiprinātu darbu pie projekta mērķiem. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var arī ietvert kā papildinājumu īstenošanā jau esošam projektam, lai veicinātu projekta mērķu sasniegšanu. Abus iespējamus variantus var izmantot saskaņā ar tādām stratēģijām, kā piem., Agenda 2030 vai ESSBJR. 4.1.2.SAM paredzētās darbības var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena “Veselība” īstenošanā.
- (264) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.2.Prioritāte “Izglītība, prasmes un mūžizglītība”

4.2.1.SAM “Uzlabot vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības, mācību un mūžizglītības jomā, attīstot pieejamu infrastruktūru, tostarp, veicinot noturību izglītošanā un mācībās attālinātā un tiešsaistes režīmā” (RSO 4.2.)

- (265) **Atbalstāmās darbības:** Atbalsts pilnveidotā vispārējās izglītības satura īstenošanai nepieciešamo resursu paplašināšanai, tostarp PII nodrošināšanai ar kvalitatīvas izglītības īstenošanai nepieciešamajiem mācību līdzekļiem (t.sk. digitālajiem) un aprīkojumu, izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējo pamata un vidējo izglītību – datu bāzēm, STEM vajadzībām nepieciešamo aprīkojumu un izglītības tehnoloģijām, kā arī valsts uzturētu IS, IT skolvadības un mācību procesa risinājumiem, lai nodrošinātu izglītības procesa datu uzkrāšanu, analīzi mācību satura un procesu pilnveidošanai, adaptīvajai (pielāgotajai) mācīšanai, kā arī mācību līdzekļu un aprīkojuma atbilstību pilnveidotā mācību satura īstenošanas vajadzībām.
- (266) Atbalsts IZM un KM profesionālās izglītības iestāžu, t.sk. tehnikumu, mākslu izglītības kompetences centru un profesionālo vidusskolu un IeM koledžu infrastruktūras, mācību vides un pieejamības uzlabošanai, tostarp mācību klašu, mācību poligonu, testa laboratoriju un darbnīcu modernizācija, koplietošanas telpu, t.sk. sporta un dienesta viesnīcu infrastruktūras modernizēšana, tehnoloģiju, t.sk. dizaina tehnoloģiju, un IT risinājumu iegāde mācību satura un procesa digitalizācijai, lai stiprinātu audzēkņu inovācijas, tehnoloģiju un radošuma prasmju attīstību un nodrošinātu izglītojamo centrētu pieeju atbilstoši nozaru, t.sk. reģionālā perspektīvā, vajadzībām, kā arī inovāciju un radošo eksperimentu rezultātu pārnesei produktos un pakalpojumos praktiskā pielietojumā, saskatot nākotnes perspektīvas starpnozaru izglītības attīstībai.
- (267) Atbalsts augstskolu STEM, t.sk. radošo industriju un medicīnas, studiju vides attīstībai, tostarp infrastruktūras un aprīkojuma modernizācijai, industrijai 4.0 atbilstošo tehnoloģiju ieviešanai studiju procesā, koplietošanas risinājumu ieviešanai, lai stiprinātu AI, t.sk. kultūrizglītības, institūcijas kā zināšanu radīšanas, tehnoloģiju pārnese un inovāciju centrus gudrai izaugsmei.
- (268) Jaunu vietu izveidei pirmsskolas vecuma bērnu uzņemšanai pēc vienlīdzības principa, t.sk. sociāli un ekonomiski mazaizsargātajām sabiedrības grupām, nepieciešama pašvaldību PII ēku vai atsevišķu telpu būvniecība, t.sk. piebūves u.c. pirmsskolas izglītības pieejamību veicinoši risinājumi, teritorijas labiekārtošana, lai veicinātu pašvaldību iespējas uzņemties aktīvāku lomu ģimenēm labvēlīgākas vides veidošanā savā administratīvajā teritorijā, palīdzētu risināt nepilnības pirmsskolas izglītības un bērnu pieskatīšanas pakalpojuma pieejamības jomā, kā arī veicinātu pirmsskolas izglītības kvalitāti un radītu vienlīdzīgas iespējas vecākiem pilnvērtīgi iesaistīties DT un apmācībās.
- (269) Atbalsts speciālās izglītības iestāžu mācību vides un infrastruktūras, materiāltehniskā nodrošinājuma un mācību līdzekļu pilnveidošanai, lai būtiski paaugstinātu speciālo

izglītības iestāžu kapacitāti kvalitatīvas speciālās izglītības nodrošināšanā un sniegtu nepieciešamo atbalstu izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, nodrošinot speciālās izglītības iestāžu pieejamību un mācību infrastruktūras atbilstību mūsdienīga mācību procesa īstenošanai.

- (270) Investīcijas plānotas saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, ievērojot bērna intereses un tiesības uz izglītību, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātajiem kritērijiem speciālās izglītības iestāžu tīkla pilnveidei⁷⁷, tostarp risinot Valsts kontroles 2020.gada revīzijā konstatētās strukturālās problēmas.⁷⁸ Vienlaikus ieguldījumi, lai veicinātu vienlīdzīgu piekļuvi vispārējai nesegregētai izglītībai, joprojām ir prioritāte, tostarp personām ar invaliditāti.
- (271) Infrastruktūras izveide starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas izveidei bērnu attīstībai, nodrošinot savlaicīgu atbalsta sniegšanu pedagogiem, izglītības iestādēm un vecākiem darbā ar bērniem, kuriem ir dažādas mācīšanās vajadzības, tādējādi stiprinot iekļaujošas izglītības pieejamību, kā arī nodrošinot agrīnu prevenciju un instrumentu pārvaldību bērna attīstības vajadzību nodrošināšanā. Atbalsts asistīvo tehnoloģiju (tehnisko palīgīdzekļu) apmaiņas sistēmas izglītības iestādēm izveidei, t.sk. sistēmas darbības nodrošināšanā iesaistīto speciālistu un izglītības iestāžu darbinieku mācības, asistīvo tehnoloģiju iegāde un apmaiņas sistēmas ieviešana izmēģinājumu projektu veidā, sekmējot vienlīdzīgu pieeju kvalitatīvai izglītībai.
- (272) 4.2.1.SAM ietvaros plānotās atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ, izņemot plānotos ieguldījumus pirmsskolas izglītības infrastruktūras attīstībā, kas ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases nosacījumus tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (273) **Galvenās mērķgrupas:** Valsts pārvaldes iestādes, pirmsskolas, vispārējās un profesionālās izglītības, t.sk. kultūrizglītības iestādes, speciālās izglītības iestādes, augstskolas, koledžas, to pedagogi, akadēmiskais personāls, studējošie, izglītojamie, kā arī viņu vecāki, t.sk. sociāli un ekonomiski mazaizsargātās sabiedrības grupas, pašvaldības.
- (274) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. Uzlabojot piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem izglītības pakalpojumiem, tiks īstenoti vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas pasākumi izglītojamiem, t.sk. izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, kā arī tiks atbilstoši pielāgoti projekta darbību īstenošanā izmantojamie dokumenti, materiāli, tostarp mācību satura un procesa digitalizācijā tiks nodrošināta produktu un pakalpojumu piekļūstamība. Ieguldījumi izglītības, jo īpaši, speciālās izglītības iestādēs balstīsies uz individuālo vajadzību izvērtēšanas un infrastruktūras un pakalpojumu kartēšanas rezultātiem un tiks īstenotas saskaņā ar ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, ANO Konvencijā par bērnu tiesībām un Pamattiesību hartā noteikto. Ieguldījumi tiks vērsti uz vienlīdzības, nediskriminācijas, desegregācijas, izvēles brīvības, tiesību uz izglītību, tiesību uz neatkarīgu dzīvi un piekļūstamības nodrošināšanu, ņemot vērā izglītojamo vajadzību, pieejamo pakalpojumu un infrastruktūras analīzi. Netiks atbalstītas darbības, kas veicina jebkāda veida segregāciju vai atstumtību.

⁷⁷ Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvais ziņojums “Par speciālās izglītības iestāžu tīkla izvērtējumu”

⁷⁸ Valsts kontroles revīzijas ziņojums Nr. 2.4.1–8/2020 “Vai bērnam ar speciālām vajadzībām ir iespēja saņemt tā spējam, vajadzībām un bērna labākajām interesēm atbilstošu izglītību?”

- (275) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Attiecībā uz pirmsskolas izglītības pieejamības veicināšanu – RMA un pašvaldības, kurās ir nepietiekami nodrošināta pieeja pirmsskolas izglītībai (ievērojams vietu trūkums PII atbilstoši rindu reģistros reģistrētajam bērnu skaitam, precīzāki kritēriji tiks noteikti pie pasākuma īstenošanas nosacījumu izstrādes). Vienlaikus pašvaldības, kas plāno piesaistīt finansējumu pasākuma ietvaros, veidojot reģistru izglītojamo uzskaiti, kuri pieteikti pirmsskolas izglītības programmu apguvei izglītības iestādē, tiks aicinātas priekšroku sniegt sociāli un ekonomiski mazaizsargātajām sabiedrības grupām. Plānojot atbalstu pašvaldībām, kur nav pietiekama pirmsskolas izglītības pieejamība, tiks nodrošināta sniegtā atbalsta ilgtspēja, neietekmējot reģionālās attīstības atšķirības, jo pašvaldībām vairākos pasākumos (piemēram, uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstībai, publiskās ārtelpas sakārtošanai, energoefektivitātes uzlabošanai) tiks diferencēts atbalsta apmērs atbilstoši reģiona IKP uz vienu iedzīvotāju, lielāko finansējuma apjomu paredzot plānošanas reģionam ar mazāko reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju. Tāpat tiks izvērtētas iespējas atbalsta sniegšanā pirmsskolas izglītības pieejamībai paredzēt atšķirīgu līdzfinansējuma likmi Pierīgas pašvaldībām.
- (276) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (277) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.2.2.SAM “Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu” (ESO 4.5.)

- (278) **Atbalstāmās darbības:** Atbalsts mācību iniciatīvām kompetenču satura kvalitatīvai ieviešanai un talantu attīstībai, paredzot starpdisciplinārus pasākumus, kas saistīti ar mācību un audzināšanas darba saturu, izglītības tehnoloģijām un karjeras attīstības atbalstu, tostarp pasākumus vecākiem un metodisko atbalstu vadības komandām un pedagogiem; nacionāla un starptautiska mēroga pasākumus izglītojamo talantu attīstībai un pieredzes apmaiņai, pilotprojektus mācību izcilības attīstībai un izplatīšanai, tostarp izglītības izaicinājumu risināšanai mazapdzīvotās vietās un izmantojot digitālos risinājumus, lai veicinātu vispārējās un profesionālas izglītības kvalitāti un pieejamību, t.sk. nodrošinātu iekļaujošu izglītību, kā arī paaugstinātu izglītojamo īpatsvaru ar augstiem mācību sasniegumiem.
- (279) Atbalsts lietpratīgam izglītojamā attīstībai un mācību procesa dažādošanai pirmsskolas, pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē atbilstoši kompetenču pieejā pilnveidotajam saturam, veicinot izglītojamo iesaisti un sadarbību, zināšanu pielietošanu un reālās dzīves problēmsituāciju risināšanu, pašvadītu mācīšanos un mācīšanos iedziļinoties, tostarp pasākumu (kultūras, zinātnes, tehnoloģiju u.c.), iestāžu (muzeji, bibliotēkas, laboratorijas, u.c.) un uzņēmumu apmeklējumam, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas izglītojamajiem mācību satura apguvē.
- (280) Atbalsts izglītības procesa individualizācijai, digitalizācijas procesu ieviešanai un starpnozaru sadarbībai profesionālās izglītības izcilībai un inovāciju ieviešanai, vienotas nozaru kvalifikāciju sistēmas digitalizācijai (platformas attīstībai), lai uzlabotu izstrādātā satura piemērošanu, to izmantojot jauniešu sākotnējā profesionālajā izglītībā, pieaugušo izglītībā, kā arī AI, tostarp, darba vidē balstītu mācību īstenošanai; (mācību satura daudzveidība, tostarp ilgtspējīgas un “zaļās” ražošanas jomā, un tā digitalizācija, t.sk. e-mācību formu ieviešanai, daļējas kvalifikācijas iegūšanas iespēju paplašināšana) un tā koordinētai nodrošināšanai pieaugušajiem, kā arī izglītības iestāžu pārvaldības un cilvēkresursu stiprināšanai, tādējādi veicinot profesionālās izglītības kvalitāti, tās atbilstību un spēju ātri reaģēt uz valsts un reģionu DT prasībām sakārtotā un kvalitatīvā

- darba vidē, izglītojamo un pieaugušo iesaisti profesionālajā izglītībā, t.sk. veicinot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas.
- (281) Atbalsts paredzēts arī izcilu pedagogu sagatavošanai un piesaistei izglītības iestādēm, tostarp atbalsts jaunizveidoto pedagogu sagatavošanas programmu īstenošanas pilnveidei, jauna latviešu valodas kā svešvalodas skolotāju izglītības satura izstrādei un īstenošanai, kā arī indukcijas gadam. Mērķtiecīga mācību un profesionālā atbalsta sniegšana pedagogiem, izglītības iestāžu vadības komandām, izglītības programmu īstenošanā un ieviešanā iesaistītām personām, pašvaldību izglītības speciālistiem un profesionālā atbalsta sniegšanā iesaistītajiem speciālistiem, tostarp nodrošinot regulāru un augstas kvalitātes profesionālo atbalstu visās mācību jomās (mācību satura un izglītojamā snieguma vērtēšanas plānošana, iekļaujošas izglītības īstenošana caurviju prasmju, t.sk., digitālo prasmju, sociāli emocionālās mācīšanās u.c. attīstība) un ieviešot vienotu un stratēģiski pārraudzītu profesionālās kompetences pilnveides sistēmu valsts, pašvaldību un izglītības iestāžu līmenī, nodrošinot profesionālās kompetences pilnveidē dažādu iesaistīto pušu efektīvu sadarbību un esošo metodiskā un konsultatīvā atbalsta tīklu izmantošanu, kā arī inovatīvu, pētniecībā un labā praksē balstītu metodiskā atbalsta materiālu izstrādi vai adaptāciju, kā arī profesionālās kompetences pilnveides aktivitāšu īstenošanu un profesionālo atbalstu, attīstot mācību procesā izmantojamus digitālos resursus un veicinot pedagogu profesionālo organizāciju darbību profesijas attīstībai. Atbalsts pārejai no SP un virziena akreditācijas uz ciklisku institucionālo akreditāciju AI, ieguldot akreditācijas aģentūras kapacitātes pilnveidē, nodrošinot metodisko atbalstu augstskolām un e-risinājumu attīstībai, investējot ekspertu un darbinieku mācībās, t.sk. īstenojot pilotakreditācijas un mācību ciklus augstskolām. Atbalsts paredzēts, lai veicinātu izglītības kvalitāti un efektivitāti visos izglītības līmeņos.
- (282) Atbalsts pilotprojektu īstenošanā profesoru vietu izveidei, tostarp jaunos pētnieciskos virzienos un jomās, kurās izveidoti RIS3 P&I centri, un akadēmiskā personāla kompetenču modeļa ieviešanai, personāla atlases un motivēšanas sistēmas pilnveidei, sekmējot akadēmiskās karjeras sistēmas reformas ieviešanu un prognozējamās karjeras jeb tenūrgaitas sistēmas un tenūramatu institucionalizēšanu, palielinot zinātnes un inovāciju lomu augstskolās.
- (283) Atbalsts digitālo risinājumu, t.sk. koplietošanas risinājumu, ieviešanai augstākajā izglītībā, tehnoloģiju ieviešanai un attīstībai studiju procesā, jo īpaši mācīšanās un mācīšanās procesa digitalizācijā un student-centrēta mācību procesa nodrošināšanā, studiju satura digitalizācijai un progresīvo digitālo kompetenču, t.sk. pedagoģiski digitālo kompetenču, attīstībai, lai nodrošinātu Eiropas AI telpā konkurētspējīgu AI piedāvājumu, ņemot vērā digitālo transformāciju.
- (284) Atbalsts sistemātiskai izglītības kvalitātes – izglītības procesa, satura, vides un pārvaldības - monitoringa sistēmas attīstībai, tostarp nodrošinot izglītības kvalitātes vērtēšanas instrumentu attīstību, veicinot vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu kvalitātes vadības sistēmas izveidi, un pāreju uz izglītības iestāžu darbību pēc “mācīšanās organizācija” pamatprincipiem. Atbalsts dalībai starptautiskajos salīdzinošajos izglītības pētījumos (piem. PISA, TALIS u.c.) un izglītības kvalitātes starptautisko ekspertu komandu piesaisti izglītības kvalitātes sistēmas pilnveidei.
- (285) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (286) **Galvenās mērķgrupas:** PII, vispārējās un profesionālās izglītības iestādes, pedagogi un izglītojamie, t.sk. izglītojamie sociālās atstumtības riska grupā, ar speciālām vajadzībām; izglītojamo vecāki; pašvaldības, pedagogu sagatavošanas studiju programmu absolventi, augstskolas, koledžas, akadēmiskais personāls, studējošie; valsts pārvaldes iestādes, sociālie un sadarbības partneri, to darbinieki, uzņēmumi, darba devēju organizācijas u.c.

profesionālās izglītības iestāžu, t.sk. koledžu, sadarbības partneri, nacionālā AI kvalitātes aģentūra.

- (287) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Īstenojot pasākumus izglītojamajiem un pedagogiem tiks sekmēta vienlīdzīga pieeja kvalitatīvai izglītībai visos līmeņos un prasmju pilnveidošanai meitenēm un zēniem veicinot vienlīdzīgus sasniegumu rādītājus dažādos mācību priekšmetos, lai nodrošinātu atbilstību DT prasībām, tostarp izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām un sociālā atstumtības riska grupā.
- (288) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.
- (289) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Intervenci var īstenot citā ES dalībvalstī, kā arī ārpus ES, ja darbība veicina konkrētā mērķa sasniegšanu. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var integrēt projektā, lai stiprinātu darbu pie projekta mērķiem. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var arī ietvert kā papildinājumu īstenošanā jau esošam projektam, lai veicinātu projekta mērķu sasniegšanu. Abus iespējamus variantus var izmantot saskaņā ar tādām stratēģijām, kā piem., Agenda 2030 vai ESSBJR. 4.2.2.SAM paredzētās darbības var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena “Izglītība” īstenošanā. Profesionālās izglītības jomā iespējama papildinātība ar atbilstošām Erasmus+ darbībām, kā, piem. izcilības partnerībām un partnerībām sadarbībai un prakses apmaiņai.
- (290) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.2.3.SAM “Sekmēt to, lai – jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām – būtu vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām un iespēja to iegūt, sākot ar pirmsskolas izglītību un aprūpi un vispārējās izglītības un profesionālās izglītības un mācību gaitā līdz pat augstākajai izglītībai un pieaugušo izglītībai un mācībām, tostarp veicināt mācību mobilitāti visiem un atvieglot piekļūstamības iespējas personām ar invaliditāti” (ESO 4.6.)

- (291) **Atbalstāmās darbības:** Pasākumi priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas RP izglītojamajiem (t.sk. izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, mācīšanās grūtībām, sociāli ekonomiskiem riskiem pakļautiem bērniem, pāri darīšanai pakļautiem bērniem u.c.), mācīšanās atbalstam un mentoringam, atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku novērtēšanai un vadībai, kā arī nodrošinot šīm grupām vienlīdzīgu kultūras pakalpojumu pieejamību neatkarīgi no dzīves vietas, ģimenes sociāli ekonomiskā stāvokļa utt., tā veicinot mācību motivāciju un arī piederības sajūtu valstij, sadarbības iniciatīvām ar vecākiem, t.sk. izpratnes veicināšanai par iekļaujošu izglītību, un pilsoniskās iniciatīvas attīstībai ar vietējo kopienu, tostarp efektīvam darbam ar reemigrējušiem, imigrantu un bēgļu bērniem, un mazākumtautībām, aktīvi iesaistot vecākus, ģimenes u.c. sabiedrības locekļus, lai mazinātu atstumtības un mācību pārtraukšanas risku izglītības iestādēs, kā arī COVID-19 krīzes ietekmi.
- (292) **Atbalsts NI (t.sk. interešu izglītības) mērķtiecīgai nodrošināšanai izglītības iestādē,** sekmējot vienlīdzīgu pieeju kvalitatīvai izglītībai. Brīvā laika un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamības paplašināšana, t.sk. īstenojot mazākumtautību interešu izglītību gan izglītības iestādēs, gan pie citiem īstenojamiem ārpus izglītības iestādēm, sociālās atstumtības RP izglītojamajiem un bērniem un jauniešiem ar speciālām vajadzībām, primāri atbalstot mazāk nodrošinātos un sociālā riska grupas (t.sk. ilgstoši slimojošos, dienas aprūpes iestādēs, sociālās korekcijas izglītības iestādēs vai ieslodzījumu vietās nonākušos, atkarību RP, reemigrantus, imigrantus, bēgļus u.c.), kam piekļuve interešu izglītībai un ārpus formālās izglītības pasākumiem ir apgrūtināta.

- (293) Pasākumi NEET jauniešu no 15 līdz 29 g. atbalstam, lai sekmētu to atgriešanos izglītībā vai nodarbinātības uzsākšanu, nodrošinot jauniešiem individuālu, kompleksu atbalstu (t.sk. mentoru) un mācību iespējas.
- (294) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (295) **Galvenās mērķgrupas:** Izglītības iestādes, izglītības iestāžu vadība, pedagogi un izglītojamie, kā arī viņu vecāki, pašvaldības, bērni un jaunieši ar speciālām vajadzībām, sociālas atstumtības RP izglītojamie, bērni un jaunieši no 7 līdz 25 g. ar FT, kuri iegūst pamatzglītību un vidējo izglītību, NEET jaunieši no 15 līdz 29 g., valsts pārvaldes iestādes, NVO.
- (296) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. Īstenojot pasākumus vienlīdzīgas piekļuves un iekļaujošas izglītības pieejamības nodrošināšanai, tiks īstenoti pasākumi izglītojamiem ar speciālām vajadzībām, mācīšanās grūtībām, sociāli ekonomiskiem riskiem pakļautiem bērniem, pāri darīšanai pakļautiem bērniem u.c., mācīšanās atbalstam, veicinot sociālās atstumtības RP izglītojamo iekļaušanu izglītībā. Vienlaikus, uzlabojot interešu izglītības, brīvā laika un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu pieejamību, tiks veicināta līdzsvarota dzimumu līdzdalība DT, kā arī labāks darba un privātās dzīves līdzsvars.
- (297) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija.
- (298) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Intervenci var īstenot citā ES dalībvalstī, kā arī ārpus ES, ja darbība veicina konkrētā mērķa sasniegšanu. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var integrēt projektā, lai stiprinātu darbu pie projekta mērķiem. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var arī ietvert kā papildinājumu īstenošanā jau esošam projektam, lai veicinātu projekta mērķu sasniegšanu. Abus iespējamus variantus var izmantot saskaņā ar tādām stratēģijām, kā piem., Agenda 2030 vai ESSBJR. 4.2.3.SAM ietvaros paredzētās darbības var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena "Izglītība" īstenošanā.
- (299) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.2.4.SAM "Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti" (ESO 4.7.)

- (300) **Atbalstāmās darbības:** Atbalsts nodarbinātajiem tautsaimniecības attīstībai, t.sk. sasaistē ar reģionu darba specifiku, nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvei, individuālo mācību vajadzību noteikšanai un personu profilēšanai, t.sk. pārorientējot iegūt kvalifikāciju vai trūkstošās prasmes darbam augošajās nozarēs, īpaši nodarbinātajiem zemas kvalifikācijas profesijās, mācību šķēršļu pārvarēšanai (t.sk. mobilitātēs atbalsts, bērnu pieskatīšanas atbalsts u.c.), elastīgai mācību piedāvājuma attīstībai un pieejamības veicināšanai (piem., veicinot globālā tiešsaistes mācību piedāvājuma pieejamību Latvijā), tostarp pieaugušo izpratnes un motivācijas veicināšanai par mācīšanos, kā arī pieaugušo koordinātoru un pieaugušo izglītotāju darba kvalitātes un prasmju stiprināšanai. Sniegtais atbalsts uzlabos darba spēka kvalitāti, kapacitāti un efektivitāti, tostarp palielinot līdzdalību pieaugušo izglītībā, kā arī atbalstīs prasmju (t.sk. valodu un digitālo prasmju) ieguvu un atzīšanu.
- (301) Atbalsts sabiedrības digitālo iespēju izmantošanas veicināšanai, paaugstinot IKT iespēju izmantošanu iedzīvotājiem, atbalstot e-prasmju komunikācijas un mācību pasākumus,

veicinot atvērto datu, atvērto digitālo risinājumu un platformu plašāku izmantošanu. Atbalsts digitālo aģentu un mentoru tīkla un kompetenču attīstībai un pamatprasmju nodošanas aktivitātēm. Atbalsts nodrošinās savstarpēja papildinātību ar 1.2.2. un 1.3.1.SAM aktivitātēm to mērķu sekmīgai sasniegšanai.

Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai uzņēmumu nodarbināto kvalifikācijas celšanai un prasmju pilnveidošanai, lai sekmētu tehnoloģisko inovāciju ieviešanu un darba spēka produktivitātes paaugstināšanu, kā arī mērķorientētai nodarbināto personisko un profesionālo prasmju celšanai un mācību barjeru mazināšanai, primāri publisko un privāto partnerību veidošanai, tostarp prasmju fondu koncepta izveides un pilotēšanas veidā. Tādejādi nodrošinot arī nozares uzņēmumu pasūtītas darbinieku mācības uzņēmumu darba ražīguma un produktivitātes veicināšanai, potenciāla darba spēka piesaistīšanai un izglītošanai atbilstoši nozares uzņēmumu vajadzībām un stratēģiskai uzņēmumu cilvēkresursu attīstībai un plānošanai. Caur prasmju fondu pieeju plānots attīstīt sociālajā dialogā balstītu sistēmu nodarbināto prasmju attīstībā ātrai un efektīvai darbaspēka pielāgošanai valsts un reģiona DT attīstības vajadzībām. Izstrādāt Latvijas uzņēmumiem atbilstošu prasmju fondu finansēšanas un darbības modeli, ar nodomu tam ilgtermiņā kļūt par pašregulējošu un pašfinansējošu struktūru.

- (302) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (303) **Galvenās mērķgrupas:** Nodarbināti pieaugušie, prioritāri nodarbinātie pirmspensijas vecumā, nodarbinātie ar zemu izglītības līmeni⁷⁹, uzņēmēji, sociālo partneru organizācijas, bibliotekāri, Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri, NVO, darba ņēmēju un nozaru, darba devēju organizācijas, plānošanas reģioni, pašvaldības, uzņēmumu darbinieki.
- (304) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. SAM ietvaros tiks paredzēts atbalsts sociālās atstumtības riskam pakļautajām mērķa grupām saņemt pakalpojumus un piedalīties sabiedrības politiskajā, ekonomiskajā, sociālajā un kultūras dzīvē, lai veicinātu to dalību un iesaisti atbalsta pasākumos, paredzot atvieglojumus vai specifisku atbalstu, piem., ceļa izdevumu kompensācijas, līdzmaksājumu samazinājums, mobilitātēs atbalsts, bērnu pieskatīšanas atbalsts utt.
- (305) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija, t.sk. piemērojot teritoriālo pieeju atbalsta sniegšanā, balstoties uz reģionu attīstības plānošanas dokumentiem.
- (306) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (307) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.3.Prioritāte “Nodarbinātība un sociālā iekļaušana”

4.3.1.SAM “Veicināt sociāli atstumto kopienu, mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem un nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, tostarp cilvēku ar īpašām vajadzībām sociāli ekonomisko integrāciju, īstenojot integrētas darbības, tostarp nodrošinot mājokli un sociālos pakalpojumus” (RSO 4.3.)

- (308) **Atbalstāmās darbības:** Ieguldījumi plānoti ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu infrastruktūras izveidei, izveidojot infrastruktūru jaunai valsts SAC pakalpojumu formai (kopumā atbalstu sniedzot 112 bērniem, pakalpojumu nodrošinot vairākās pakalpojumu sniegšanas vietās ne vairāk kā līdz 12 bērniem katrā), tuvinot tos kopienā sniegtajiem

⁷⁹ Pabeigta vai nepabeigta pamatizglītība vai vispārējā vidējā izglītība

- pakalpojumiem. Plānoti arī ieguldījumi, veidojot jaunu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūru cilvēkiem ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem un multipliem traucējumiem, tai skaitā specializēto TL iegāde šo personu mobilitātes nodrošināšanai. Pēc ERAF ieguldījumu veikšanas plānoti secīgi ESF+ ieguldījumi izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju speciālistu apmācībai sabiedrībā balstītu un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu sniegšanai, sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanai jaunizveidotajā infrastruktūrā un sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtēšanai. Minētie ESF+ ieguldījumi tiks veikti 4.3.5. SAM sociālā darba attīstības un deinstitucionalizācijas turpinājuma pasākumu ietvaros. Atbalsts palielinās pakalpojumu pārklājumu, pieejamību, kvalitāti un efektivitāti, sekmējot cilvēka neatkarīgas dzīves iespējas un dzīves kvalitātes saglabāšanu vai uzlabošanu, nodrošinot nepieciešamo atbalstu un vidi ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem un jauniešiem.
- (309) Sekmējot vienlīdzīgas iespējas iesaistīties DT un uzlabojot profesionālo mobilitāti, tiek plānoti ieguldījumi, nodrošinot kvalitatīvu sociālo un pašvaldības īres mājokļu pieejamību īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām personām, t.sk. bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas, personām ar invaliditāti, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, maznodrošinātām personām, repatriantiem, bezpajumtniekiem. Atbalstu plānots sniegt sociālo vai pašvaldības īres mājokļu atjaunošanas vai jauna fonda izbūvē, t.sk. aprīkošanā. Lai veicinātu personu ar kustību traucējumiem tiesību ievērošanu, veicot ieguldījumus jaunu pašvaldības īres un sociālo mājokļu izveidošanai, jānodrošina vides pieejamības prasību ievērošana, tai skaitā, attiecībā uz liftu uzstādīšanu, atbilstoši Latvijā spēkā esošajam normatīvajam regulējumam.
- (310) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā AF paredzētās vadlīnijas NBK novērtējuma veikšanai un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.
- (311) **Galvenās mērķgrupas:** Ārpusģimenes aprūpē (valsts finansētās ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās – valsts SAC) esoši bērni ar FT, kuriem FT smaguma pakāpes dēļ nav iespējams nodrošināt aprūpi ģimenē, pie aizbildņa vai audžuģimenē, un cilvēki ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem un multipliem traucējumiem.
- (312) Cilvēki ar invaliditāti, prognozējamu invaliditāti, cilvēki ar dažādiem FT, kuriem nepieciešami vides pielāgojumi, lai iekļautos darba tirgū.
- (313) Īpaši nelabvēlīgā situācijā esošas personas, kas jau saņem vai, kam nepieciešama palīdzība mājokļa jautājumu risināšanā, t.sk. bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni pēc pilngadības sasniegšanas, cilvēki ar invaliditāti, bēgļi un personas ar alternatīvo statusu, maznodrošinātas personas, repatrianti, bezpajumtnieki.
- (314) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. pasākumi. Pasākumi paredz nodrošināt ĢVPP pieejamību sociālās atstumtības RP iedzīvotājiem un nodrošināt sociālo vai pašvaldības īres mājokļu pieejamību īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām personām. Ieguldījumi pašvaldību īres un sociālo mājokļu atjaunošanai un izbūvei tiks atbalstīti tikai tādu pašvaldību teritorijās, kurās tās nodrošina ikvienam pieejamus SBSP un kurās ir rindas uz pašvaldības sociālajiem un īres dzīvokļiem, tādējādi papildinot sociālās iekļaušanās pasākumus. Programmas ietvaros izveidotie mājokļi būs pieejami vismazāk aizsargātākajām iedzīvotāju grupām atbilstoši likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” regulējumam, kurš paredz pašvaldībām pienākumu piedāvāt un nodrošināt mājokli visām palīdzības reģistrā reģistrētajām personām rindas kārtībā, izslēdzot atbalsta saņemšanā

diskrimināciju vai segregāciju. Vienlaikus regulējums uzliek par pienākumu izvērtēt personas individuālās vajadzības un atbilstību prioritārajām grupām.

- (315) Nodrošinot sociālo infrastruktūru, tiks ievērota atbilstība ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām, nodrošināti desegregācijas un nediskriminācijas principi, segregācijas risināšana visos līmeņos un vienlīdzīgas piekļuves iespējas augstas kvalitātes vispārējiem pakalpojumiem mazaizsargātām grupām, lai samazinātu esošo sociālo, ekonomisko un etnisko segregāciju un nevienlīdzību attiecīgajās teritorijās. Desegregācijas un nediskriminācijas principi tiks atspoguļoti arī projektu iesniegumu atlases principos.
- (316) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija, vienlaikus atbalsts pašvaldības īres un sociālo mājokļu atjaunošanai un jaunu mājokļu izbūvei tiks sniegts tajās pašvaldībās, kurās ir rindas uz pašvaldības sociālajiem un īres mājokļiem. Jaunu mājokļu pieejamības nodrošināšanā tiks vērtēta teritoriju ekonomiskā attīstība (piem., darba iespējas utml.), lai nodrošinātu, ka jauni pašvaldību īres un sociālie mājokļi tiek būvēti tādās teritorijās, kurās ir nodarbinātības iespējas, tādējādi veicinot īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām personām iespējas iegūt darbu un uzlabot savu sociālo situāciju.
- (317) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (318) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.3.2.SAM “Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās” (RSO 4.6.)

- (319) **Atbalstāmās darbības:** 4.3.2.SAM ietvaros atbalstāmas investīcijas kultūras piedāvājuma pieejamības nodrošināšanai reģionos ar mērķi radīt pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām, kā arī reģionu un pilsētu ekonomisko attīstību un sociālās iekļaušanas izaicinājumu risināšanu, t.sk. stiprinot vietējo kopienu organizāciju (sadarbībā ar vietējām pašvaldībām) centrālo lomu sociālās iekļaušanas pasākumu nodrošināšanā un veicinot darba vietu saglabāšanu un jaunu darba vietu radīšanu. 1) Atbalsts tiks sniegts jauna, uz sociālo iekļaušanu orientēta kultūras piedāvājuma radīšanai, vienlaikus attīstot jaunas pieejas, piem., kultūras, veselības un sociālās jomas operatoru sadarbības veicināšanai. Kultūras piedāvājuma izveides nolūkos var tikt atbalstītas arī nepieciešamās investīcijas organizāciju, kas aktivizē vietējās kopienas, t.sk., mantojuma kopienas, un pašvaldību kapacitātes stiprināšanā, tostarp aprīkojumā un infrastruktūrā, ja nepieciešamo investīciju piesaiste nav iespējama 5.1.1.SAM īstenošanas ietvaros. Atbalstāma arī profesionālo kompetenču pilnveidošana, attīstot prasmes, kas nepieciešamas kvalitatīvu, mērķauditoriju vajadzībā balstītu pakalpojumu sniegšanai, ja ir skaidri demonstrējama sasaiste starp veiktajām investīcijām un jaunveidojamajiem pakalpojumiem. 2) Lai veicinātu sabiedrības, īpaši mazāk aizsargāto grupu, sociālo iekļaušanos un ar kultūras pieredzes un pakalpojumu starpniecību mazinātu sociālo nevienlīdzību, tiks atbalstīta vietējo kopienu organizāciju sniegto pakalpojumu pieejamība, tostarp pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām u.c. sociāli mazaizsargātām grupām ar zemu kultūras līdzdalības īpatsvaru, kā arī kultūras pakalpojumu saturiskā tvēruma paplašināšana, tostarp sociāli aktuālu tēmu integrācija kultūras piedāvājumā un integrētu kultūras pieredžu veidošana, vienlaikus atbalstot plašāku digitalizācijas iespēju izmantošanu. 3) Kopienas kultūras identitātes stiprināšana un nemateriālā mantojuma potenciāla izmantošana vietējās ekonomikas attīstībai, veicinot kopienu dzīves kvalitātes uzlabošanu, tūrisma plūsmu palielināšanu un stimulē uzņēmējdarbību un nodarbinātību un jaunu darbavietu radīšanu. Lai nodrošinātu iniciatīvas Eiropas Jaunais “Bauhaus” principu ievērošanu, investīcijas veicamas, iesaistot vietējās kopienas prioritāro projekta ideju attīstībā.

- (320) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (321) **Galvenās mērķgrupas:** Investīcijas plānots veikt saskaņā ar valsts kultūrpolitikas pamatnostādņem 2021.–2027.gadam, kuru pirmā prioritāte ir kultūras pakalpojumu pieejamība ar mērķi nodrošināt, ka augstvērtīgi un atbilstoši kultūras pakalpojumi ir pieejami visiem Latvijas iedzīvotājiem. Šīs prioritātes ietvaros paredzēts attīstīt kultūras pakalpojumus dažādām sabiedrības mērķgrupām un auditorijām, īpašu uzmanību pievēršot sociāli mazaizsargātām grupām, kas kultūras pieejamībā tiek arvien vairāk marginalizētas, t.sk. cilvēkiem ar FT, diasporai, mazākumtautību pārstāvjiem un imigrantiem, bērniem un jauniešiem, senioriem un cilvēkiem, kas pakļauti sociāli ekonomiskiem atstumtības riskiem. Investīcijām jānovērš gan fiziskās, gan finansiālās, gan cita rakstura pieejamības šķēršļi kultūras pakalpojumiem, lai paplašinātu to auditoriju. Vienlaikus atbalsts nepieciešams kultūras pakalpojumu sniedzējiem – pašvaldībām, NVO un privātiem kultūras operatoriem.
- (322) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Īstenojot pasākumus, tiks sekmēta kultūras mantojuma objektu un kultūras infrastruktūras objektu un pakalpojumu pieejamība visām sabiedrības grupām, neatkarīgi no dzīvesvietas, īpašām vajadzībām un sociālās atstumtības riska. Tiks veicināta kultūras pasākumu pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti un pakalpojuma nodrošināšana tuvāk dzīvesvietai. Attīstot pakalpojumu, produktus un programmas digitālajā vidē, tiks nodrošināta šo pakalpojumu un produktu piekļūstamība, tādējādi sekmējot pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi izglītībai un pakalpojumiem, kas, pateicoties to sākotnējam dizainam vai vēlākiem pielāgojumiem, atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.
- (323) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** visa Latvijas teritorija, kur šāda veida investīcijas pamatoti uzskatāmas par ekonomiskās attīstības prioritātēm, paredzot arī tā sasaisti ar citām publiskajām un privātajām investīcijām attiecīgajā teritorijā, ņemot vērā vietējos apstākļus un potenciālu, paredzot līdzsvarotu ilgtspējīgu teritorijas attīstību kopumā atbilstoši teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem.
- (324) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** 4.3.2.SAM ietvaros paredzētās darbības var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena “Kultūra” īstenošanā, tāpat programmas “Radošā Eiropa” ietvaros paredzēts sniegt atbalstu arhitektūras un kultūras mantojuma nozarēm.
- (325) **Finanšu instrumenti:** Izstrādājot SAM ieviešanas nosacījumus tiks izvērtēta iespēja izmantot finanšu instrumentus.

4.3.3.SAM “Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un darba tīrgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku” (ESO 4.1.)

- (326) **Atbalstāmās darbības**⁸⁰: Lai veicinātu BD, DM, bezdarba un sociālās atstumtības RP un ekonomiski neaktīvo personu nodarbinātību, prasmju un kvalifikācijas atbilstību DT, plānotas: profesionālās tālākizglītības un pilnveides, modulārās profesionālās, NI programmas; TL un traktortehnikas vadītāju; apmācības pie DD; ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana; pamatprasmju ieguve; atbalsts sertifikācijas ieguvei atvērtajos tiešsaistesursos; AII studiju moduļu vai studiju kursu

⁸⁰ BD, DM un bezdarba RP personu kvalifikācijas un prasmju paaugstināšanas pasākumi plānoti pēc mērķa grupas personu iesaistes AF ietvaros

akreditēta studiju virziena apguve; mācību papildu uzraudzība un izvērtēšana no NVA un sadarbības partneru puses. Atbalsts karjeras konsultācijām; reģionālajai mobilitātei; specatbalsts (ergoterapeits, surdotulks, u.c.); darbības mācību vajadzību apzināšanai (DD aptaujas, DT prognozēšana u.c.) un mācību izstrādei/īstenošanai attālināti. Nodrošinot iekļaujošās nodarbinātības un prasmju pilnveides atbalsta nepārtrauktību, atbalsts plānots pēc AF investīcijām, kur reformē/pilnveido prasmju novērtēšanas, profilēšanas rīkus, akcentējot digitālo prasmju noteikšanu kombinēta un individualizēta pakalpojuma piemērošanai.

- (327) Lai nodrošinātu nelabvēlīgākā situācijā esošu BD iekļaušanos sabiedrībā un iekārtošanos pastāvīgā darbā, plānots atbalstīt subsidēto nodarbinātību, t.sk. algas dotācijas, DV pielāgošanu, reģionālo mobilitāti, speciālistu (ergoterapeits, surdotulks, u.c.) piesaisti, konsultatīvo atbalstu DD personu ar invaliditāti un veselības problēmām nodarbināšanai un DV pielāgošanai; pagaidu nodarbinātības pasākumus, darbam vajadzīgo iemaņu attīstības un aktivizēšanas pasākumus (profesionālās piemērotības noteikšana NVA reģistrētiem BD ar/un prognozējamu invaliditāti; motivācijas programma; atbalsta pasākumus BD ar psihoemocionālām (psihologs) un ar atkarību problēmām (MP, narkologs, stresa terapija)); pilotprojekta IBD aktivizēšanai īstenošanu; nodarbinātību veicinošus konsultēšanas un iedzīvotāju sasniegšanas pasākumus, atbalsta personas pakalpojumus personām ar invaliditāti, pasākumus bezdarba RP personām darba vietu saglabāšanai. Atbalsts būs papildinošs AF atbalstam BD, DM un bezdarba RP iedzīvotāju pārkvalifikācijai un prasmju pilnveidei.
- (328) Atbalsts sociālās ekonomikas attīstībai un SU (arī darba integrācija): mācības un biznesa ideju konkursi, sociālās ekonomikas dalībnieku veikspējas stiprināšana, konsultācijas, informatīvais atbalsts, t.sk., sadarbības starp uzņēmumiem, SU, pašvaldībām, NVO u.c. iesaistītajām pusēm veicināšana, atbalsts SU uzsākšanai/veicināšanai, t.sk. finanšu atbalsts, mentorings u.tml. atbalsts, veicinot darba integrācijas iespējas uzņēmumos nelabvēlīgākā situācijā esošām mērķa grupām, t.sk. algu subsīdijas. SU atbilstības un darbības izvērtēšana, statusa piešķiršana, darbības atbilstības pārbaude, uzraudzības procesu veikšana, t.sk. gada darbības pārskatu izvērtēšana, SU reģistra pilnveide; sabiedrības izpratnes veidošanas pasākumi, t.sk. par SAPI, informatīvi izglītojošo materiālu sagatavošana par sociālās ietekmes izvērtēšanu, metodiku, vadlīniju izstrāde dažādām mērķa auditorijām, SU un sociālās ekonomikas ekosistēmas partnerību stiprināšana un sekmēšana, darbības izvērtējumi/pētījumi uzņēmējdarbības pilnveidei un optimālākiem risinājumiem SU izveidei un attīstībai.
- (329) Ieguldījumi plānoti nodarbinātības dienestu darbinieku kapacitātes celšanā, paredzot apmācības un seminārus par EURES tīklu, un darba mobilitāti. Reizē nodrošinot EURES pieejamību un atpazīstamību, informācijas sniegšanu DD, valsts un pašvaldību iestāžu, NVO sektora pārstāvjiem par EURES tīklu, darbiekārtošanas un personāla atlases pasākumu organizēšanu, informācijas sniegšanu darba ņēmējiem, DM un BD, nacionālā sadarbības tīkla veidošanu un iesaistīto pušu informēšanu, dalību EURES tīkla Latvijas un starptautiskajos sadarbības pasākumos un turpmāk adaptētu un aktualizētu ESCO rīku ar nacionālajām kvalifikāciju datubāzēm.
- (330) DT institūcijas, kura sekmē BD un DM nodarbinātību, veikspējas stiprināšana un pakalpojumu kvalitātes palielināšana: darba meklēšanas atbalsta instrumentu izstrāde un pilnveide t.sk. rokasgrāmatas izstrāde, darba meklēšanas atbalsta sistēmas elementu pilnveide un savietošana ar digitālā rīka izstrādi, radot jaunas un pilnveidojot esošās metodikas, sniegto pakalpojumu un procesu digitalizēšana, BD un reģistrēto vakanču IS izmaiņu veikšana un brīvprātīgā darba IS izstrāde un aprobācija, starptautisku prasmju un kompetenču novērtēšanas rīku aprobācija/ieviešana, DT salāgošanas rīku pilnveide, DT apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas attīstība, t.sk. īstermiņa prognožu sistēmas pilnveide,

darba meklēšanas atbalsta centru izveide lielākajās Latvijas pilsētās, veidojot atvērta tipa centrus DM un DD, karjeras konsultācijas pakalpojumu un sadarbības ar DD pilnveide un institūciju sadarbības tīkla kartēšana. Kapacitātes celšanas pasākumi, t.sk. tālmācības sistēmas darbinieku digitālo prasmju pilnveide, supervīzijas, darbinieku mobilitātes/savstarpējās apmaiņas sekmēšana, darbinieku ar specifiskām zināšanām/pieredzi piesaiste, atbalsts darbiniekiem, kuri palīdz specifiskām DT dalībnieku mērķa grupām, kas saskaras ar īpašiem DT pieprasījuma un piedāvājuma salāgošanas izaicinājumiem, lietojot jaunas darba pieejas. Publicitātes/informatīvie pasākumi, t.sk. brīvprātīgā darba konsultēšanas un popularizēšanas pasākumi, ikgadējie vakanču gadatirgi, CV un vakanču portāla zīmola izstrāde un popularizēšana, trešo valstu darbinieku darba migrācijas monitorings, sadarbības stiprināšana starp darba migrācijas jomas institūcijām, uzņēmumu – darbiekārtošanas pakalpojumu sniedzēju licencēšanas un uzraudzības sistēmas veikspējas stiprināšana, DT analīzes/uzraudzības attīstīšana, t.sk. ieviešot BI, ADTP pasākumu monitoringa un ietekmes novērtējumi.

- (331) DT institūcijas, kura atbild par valsts uzraudzības un kontroles īstenošanu darba tiesisko attiecību un DA jomā, veikspējas stiprināšana: attīstot kompetences, pilnveidojot nodarbināto un DD zināšanas (t.sk. informēšana, apmācība, pieredzes apmaiņa preventīvā darba veikšanai uzņēmumos), paredzot darbinieku nosūtīšanas platformas attīstību, kontroles un uzraudzības procesa stiprināšanas pasākumus nacionālās un pārrobežu sadarbības ietvaros t.sk., trešo valstu migrācijas vadības procesā iesaistīto institūciju sadarbības stiprināšanai. Publicitātes un informatīvi izglītojošie pasākumi darba tiesību un aizsardzības prasību efektīvai ieviešanai un preventīvās kultūras veicināšanai darba vietās, ar nodarbināto apmācību saistītu elektronisko rīku un sistēmu pilnveide. IS attīstība un modernizēšana, pilnveidojot datu analītikas rīku, daļēji automatizējot konsultatīvā centra darbības, izstrādājot kvalitātes novērtēšanas rīku, izstrādājot, digitalizējot un atjauninot e-apmācību sistēmu, metodikas un uz procesiem balstītus pakalpojumu ceļvežus, t.sk., videopadomi, BI rīki datu analīzei uzraudzības un preventīvo pasākumu plānošanai un nodrošināšanai.
- (332) Drošas DV un kvalitatīvu darba vietu nodrošināšanai atbalsts cilvēkresursu, darba vietu un vides izvērtējumiem uzņēmumos, īpaši veltot uzmanību DV risku ietekmes un muskuļu – skeleta slimību novēršanai un profilaksei, ieteikumu/rekomendāciju ieviešanai (t.sk. DV uzlabojumiem, veselības veicināšanas, uzlabošanas pasākumiem, nodarbināto mācībām), kā arī DD, nodarbināto, sabiedrības izpratnes veidošanai ilgāka, labāka darba mūža veicināšanai un darbaspēju saglabāšanai (informatīvas, konsultatīvas, izglītojošas (t.sk. ergonomikas klases izveide) aktivitātes DD, nodarbinātajiem (t.sk. PROFII studējošajiem), DA jomas speciālistiem, potenciālajiem nodarbinātajiem, sabiedrībai kopumā, sadarbojoties ar sociālajiem partneriem un RSU DDVVI) un PVP (65+) aktivizēšanai sadarbībā ar NVO (mācības, interešu grupas, reģionālo koordinātoru tīkla izveide u.c.).
- (333) Atbalstāmās darbības novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (334) **Galvenās mērķgrupas:** BD (t.sk. personas ar invaliditāti, nelabvēlīgākā situācijā esoši BD - IBD, pirmspensijas vecumā u.c., jaunieši – BD 18–29 g. u.c.), darba meklētāji, bezdarba RP personas, sociālās atstumtības RP iedzīvotāju grupas, ekonomiski neaktīvie iedzīvotāji, t.sk. PVP (65+), personas, kuras ieguvušas bēgļa vai alternatīvās personas statusu, sociālie uzņēmumi, sociālās uzņēmējdarbības uzsācēji, valsts un pašvaldību institūcijas, NVO, DD, DT institūciju NVA un VDI darbinieki, karjeras konsultanti, darba tiesību un DA jomas speciālisti (DA speciālisti un arodslimību un arodveselības ārsti), nodarbinātie, brīvprātīgie un brīvprātīgā darba organizētāji, ārvalstu un Latvijas DD

saistībā ar nosūtītajiem darbiniekiem, darbinieku nosūtīšanas kontroles un uzraudzības procesā iesaistīto institūciju darbinieki, sabiedrība kopumā.

- (335) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. Tiks īstenotas specifiskas darbības: lai ievērotu ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām un ANO Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu noteikto, īstenojot pasākumus, tiek paredzēts specifisks atbalsts mācību laikā cilvēkiem ar invaliditāti (ergoterapeita, surdotulka u.c. pakalpojumi), elastīgu un elektronisku apmācību formu izstrāde un īstenošana, t.sk., ņemot vērā vecuma un dzimuma aspektu; lai sekmētu ikviena nodarbinātā, īpaši, gados vecāku nodarbināto ilgāku palikšanu DT, tiks veikta DV novērtēšana un darba vietas pielāgošana; tiks izstrādāta sistēma, kas sekmēs tādu nodarbināto, kam konstatēts prasmju trūkums, veselības traucējumi u.c. kavēkļi, kas ierobežo darba pienākumu veikšanu, nepieciešamo rehabilitāciju un/vai atbilstošu pārkvalifikāciju, tiks īstenoti pasākumi izpratnes palielināšanai par dažādām reliģiskajām pārliecībām un seksuālajām minoritātēm.
- (336) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Savukārt EURES tīklu darbības nodrošināšanai pasākumu plānots īstenot arī citās ES un EEZ dalībvalstīs.
- (337) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** EURES tīklu darbības nodrošināšanai pasākumu plānots īstenot arī citās Eiropas un EEZ dalībvalstīs. 4.3.3.SAM ietvaros plānotās aktivitātes bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba RP personu atbalstam, drošas DV un kvalitatīvu darba vietu nodrošināšanai ilgāka un labāka darba mūža veicināšanai un darbspēju saglabāšanai, var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena “Izglītība” darbības “Darba tirgus visiem, izmantojot ilgāka mūža resursus” īstenošanā. Intervenci var īstenot citā ES dalībvalstī, kā arī ārpus ES, ja darbība veicina konkrētā mērķa sasniegšanu. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var integrēt projektā, lai stiprinātu darbu pie projekta mērķiem. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var arī ietvert kā papildinājumu īstenošanā jau esošam projektam, lai veicinātu projekta mērķu sasniegšanu. Abus iespējamus variantus var izmantot saskaņā ar tādām stratēģijām, kā piem., Agenda 2030 vai ESSBJR.
- (338) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.3.4.SAM “Skmēt aktīvu iekļaušanu, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību, kā arī uzlabotu nodarbināmību, jo īpaši attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām” (ESO 4.8.)

- (339) **Atbalstāmās darbības:** Diskriminācijas RP sabiedrības grupām vienlīdzīgu iespēju un tiesību realizēšanai dažādās dzīves jomās plānoti pasākumi un pakalpojumi, kas veicinātu aktivitātes dzimumu segregācijas mazināšanai izglītībā un DT, personu ar invaliditāti un FT pilnvērtīgas dzīves nodrošināšanai, personām virs 50 gadu vecuma u.c. grupām sociālās iekļaušanas veicināšanai un sociālās atstumtības mazināšanai.
- (340) Vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas veicināšanai politikas veidošanā un īstenošanā plānoti valsts un pašvaldības institūciju nodarbināto profesionālās veiktspējas paaugstināšanas pasākumi, kā arī profesionālās veiktspējas paaugstināšanas pasākumi DD iekļaujošas DV un diskriminācijas novēršanas jautājumos. Tāpat plānots atbalsts NVO atbalsta pasākumu īstenošanai dažādām diskriminācijas riskam pakļautām personu grupām.

- (341) Ģimenes un darba dzīves saskaņošanai, lai atbalstītu cilvēkkapitāla attīstību, sekmētu darbinieku spēju savienot darbu un ģimenes dzīvi, paredzēti izvērtējumi par dzīves kvalitātes uzlabošanas dažādiem aspektiem, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, sabiedriskās aptaujas, informatīvo materiālu izstrāde par elastīgā darba laika un attālinātā darba prakses iespējām, par vienlīdzīgām iespējām un diskriminācijas novēršanu, savu tiesību pārstāvībai un īstenošanai.
- (342) **Pilsoniskās līdzdalības un sociālā dialoga veicināšanai** paredzēts stiprināt sociālo partneru un PSO kapacitāti, pilnveidojot pilsonisko un sociālo dialogu visos lēmumu pieņemšanas posmos, atbalstot dažādu sabiedrības grupu un nozaru interešu pārstāvju veikspēju piedalīties likumdošanas procesā un nacionālo reformu īstenošanā, sekmēt kvalitatīvu nodarbinātību nozarēs, t.sk., koplīgumu slēgšanu. Plānota ekspertu piesaiste, sociāli ekonomisko datu apkopošana un analīze pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru pārstāvniecības sekmēšanai; sadarbības veicināšana starp PSO, sociālajiem partneriem, publiskās pārvaldes iestādēm, tiesībsargājošām iestādēm dažādos formātos; nodrošināt mazāk aizsargāto grupu pārstāvniecību, mazināt korupciju un ēnu ekonomiku; realizēt informatīvas un izglītojošas kampaņas, lai paaugstinātu sabiedrības pilsonisko izglītību, stiprinātu tiesiskumu; sekmēt tehnoloģiski digitālas un inovatīvas vides iespēju izmantošanu, nodrošinot informāciju par demokrātiskiem procesiem, cilvēktiesībām valstī u.c.
- (343) **Sabiedrības saliedēšanai** plānots atbalsts sabiedrības pašorganizēšanās, sadarbības un līdzdarbības prasmju paplašināšanai un iespēju veicināšanai, īpaši sabiedrības grupām ar zemu līdzdalības īpatsvaru – cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, nepilsoņiem un krieviski runājošiem iedzīvotājiem, mazākumtautību, romu kopienas un diasporas pārstāvjiem. Paredzēts īstenot sabiedrības līdzdalības pasākumus saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības veicināšanai, izpratnes veidošanai par kopējo labumu un iedzīvotāju atbildības izjūtas veicināšanai par līdzcilvēkiem, kā arī veicināt savstarpējo uzticēšanos starp dažādām sabiedrības grupām un solidaritāti. Plānots atbalsts Latvijas NVO, lai nodrošinātu to efektīvu un ilgtspējīgu darbību (t.sk. atbalsts reģionālajiem NVO atbalsta centriem, mazākumtautību un romu NVO līdzdalībai, atbalsts diasporas, kultūras jomas organizācijām u.c.), kapacitātes un interešu aizstāvības spēju stiprināšanai, kā arī atbalsts digitālo rīku un jauno tehnoloģiju risinājumu attīstībai aktīvas un iekļaujošas līdzdalības stiprināšanai un nodrošināšanai, t.sk., veicinot informācijas resursu pieejamību un medijpratību. Tāpat ar pilsoniskās līdzdalības veicināšanu pašvaldībās paredzēts ievērot RPP uzstādījumus publiskās pārvaldes un pilsoniskās sabiedrības kapacitātes celšanai; sabiedrības līdzdalības palielināšanai lēmumu pieņemšanas procesos, kas piemērojami pašvaldībām pēc ATR, tā veicinot reģionālās politikas mērķu sasniegšanu.
- (344) Lai nodrošinātu ģimenes un darba dzīves līdzsvarošanu, iesaisti sabiedrības sociālajos procesos un nodarbinātībā trešo valstu pilsoņiem, ārvalstu pilsoņiem, bēgļiem, personām ar patvēruma meklētāja vai alternatīvo statusu, plānots iekļaut visus nepieciešamos pakalpojumus “VPA”. Tā sniedzot iespējas saņemt: sākotnējās konsultācijas par valsts un pašvaldību pakalpojumiem par uzturēšanās atļaujām, iesniedzamajiem dokumentiem, par nodarbinātības iespējām, juridiskās, kā arī konsultācijas jautājumos, kas skar VA, izglītību, iespējas saņemt sociālo atbalstu ikdienas dzīves situāciju risināšanai un sociālo pakalpojumu saņemšanai u.c. pilnvērtīgas dzīves kvalitātes nodrošināšanai nepieciešamo informāciju, un saņemt bērnu pieskatīšanas pakalpojumus. “VPA” pakalpojumi nedublēs citus valsts nodrošinātos pakalpojumus, bet uzlabos piekļuvi tiem, sniedzot nepieciešamo informāciju vienuviet.
- (345) Plānota **resocializācijas pakalpojumu probācijas klientiem pilnveidošana** un taisnīguma atjaunošanas pieeju attīstība, veicinot probācijas klientu aktīvu līdzdalību sabiedrības procesos, radot priekšnosacījumus viņu nodarbināmībai, paredzot VPD

darbinieku kapacitātes celšanu un profesionālās noturības stiprināšanu; ārvalstu pieredzes pētniecību, probācijas un resocializācijas darba organizēšanas instrumentu un programmu pilnveidošanu, jaunu rīku izstrādi/ieguvi/ieviešanu; probācijas klientu resocializācijas modeļa pilnveidošanu; jaunu (interaktīvu) resocializācijas darba metožu attīstību, aprobāciju un īstenošanu; sociālās iekļaušanas koeficienta metodikas izstrāde un ieviešana; VPD brīvprātīgo programmu pilnveidošanu un īstenošanu, pasākumi brīvprātīgo kopienas attīstībai, saliedēšanai; atbalsta pasākumi probācijas klientu resocializācijai, viņu ģimenes locekļiem, atbalsta personām; ikgadējās konferences VPD nodarbinātajiem un sadarbības partneriem; starpinstitūciju sadarbības pilnveidošana; sabiedrības, t.sk. tiesnešu, prokuroru, tiesībsardzības iestāžu, pašvaldību, citu institūciju un NVO darbinieku, informējošus/izglītojošus pasākumus un sociālās kampaņas; sabiedrības iesaistes un atbalsta pasākumi notiesāto personu SU attīstībai; IT attīstība, ieskaitot klientu lietu vadības kvalitātes sistēmas pilnveidošanu.

- (346) Nodarbināmības priekšnosacījumu nodrošināšanai ieslodzītajiem, t.sk. pētot ārvalstu pieredzi, plānots **pilnveidot resocializācijas sistēmas efektivitāti, sekmējot bijušo ieslodzīto iekļaušanos, vienlīdzīgas iespējas un aktīvu līdzdalību**, paredzot specializētu riska un vajadzību novērtējuma instrumentu un ReP (piem., nepilngadīgie ar atkarību, ekonomiskie noziedznieki, kibernoziiedznieki) izstrādi/ieguvi/ieviešanu, rīku un programmu aprobāciju un validēšanu, esošo riska un vajadzību novērtējuma instrumentu un ReP efektivitātes izpēti, validēšanu un aprobāciju; drošības risku izvērtējuma instrumenta izstrādi/ieguvi; speciālistu konsultācijas, jaunu atbalsta pasākumu, t.sk. informatīvu pasākumu, izstrādi un īstenošanu ieslodzītajiem, viņu ģimenes locekļiem/atbalsta personām, resocializācijas darba un kriminālsodu izpildes efektivitātes mērījumu sistēmas ieviešanu, t.sk. pētījumi; nodarbināto un brīvprātīgo kapacitātes celšanu, profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas un tās noturības veicināšana, piem., supervīzijas, koučingu un ikgadējās konferences, u.c., e-mācību attīstība; starpinstitūciju sadarbības pilnveidošanas pasākumi un apmācības iesaistīto institūciju un NVO pārstāvjiem; sabiedrības informēšana un izglītošana, sociālās kampaņas, t.sk. par noziedzīgās uzvedības riskiem, ieslodzīto personības īpatnībām, kriminālsoda izpildes laikā veicamo resocializācijas darbu un starpinstitucionālo sadarbību, u.c.; E-mācību procesa pilnveide; IT attīstība.
- (347) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (348) **Galvenās mērķgrupas:** Diskriminācijas riskam pakļautās grupas (diskriminācijas risks dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai ticības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ), jaunieši, sabiedrība kopumā. Patvēruma meklētāji, bēgļi, personas ar alternatīvo statusu. Nozaru politiku veidotāji, īstenotāji un uzraudzībā iesaistītās valsts institūcijas, DD un viņu darbinieki, sabiedrība. Sociālie partneri, NVO, tiešās valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības, tiesas, prokuratūra un tiesībsardzības iestāžu darbinieki. Probācijas klienti, viņu ģimenes locekļi un atbalsta personas, VPD darbinieki un brīvprātīgie, VPD sadarbības partneri, t.sk., NVO. Ieslodzītie, bijušie ieslodzītie, viņu ģimenes locekļi un atbalsta personas, Ieslodzījuma vietu pārvaldē nodarbinātie un brīvprātīgie, sadarbības partneri, t.sk. NVO, darba devēji, nodarbinātie, ģimenes ar bērniem.
- (349) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. veicinās darba un ģimenes dzīves līdzsvaru ieslodzītajiem, kā arī notiesātajiem un bijušajiem notiesātajiem sociālās iekļaušanas veicināšanai un sociālās atstumtības mazināšanai tiks izveidota tālmācības e-vide. Politikas veidotāju un īstenotāju

un DD apmācību programmas būs piekļūstamas dažādos formātos (t.sk. audiāli un elektroniski), apmācības tiks rīkotas piekļūstamās telpās, apmācību programmu saturā tiks integrēti jautājumi par vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju. DD dalībai apmācībās, apmācību laikā tiks nodrošināts bērnu pieskatīšanas pakalpojums.

- (350) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Pasākuma ietvaros plānoti pieredzes apmaiņas pasākumi starp Latvijas un ārvalstu ekspertiem, kas darbojas nediskriminācijas jomā.
- (351) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** 4.3.4.SAM ietvaros tiks īstenoti dzimumu līdztiesības un vienlīdzīgu iespēju veicināšanas pasākumi, uzlabojot nodarbinātību, veicinot sabiedrības izpratni par diskriminācijas novēršanu un savu tiesību īstenošanu, kā arī atbalsts ģimenes un darba dzīves saskaņošanas iespēju pilnveidošanai, kā arī programmas visu SAM īstenošanā tiks veicināta vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas horizontālā principa ievērošana, nediskriminācija pēc vecuma, invaliditātes, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, informācijas un vides pieejamība, kas kopumā sniegs ieguldījumu dzimumu līdztiesības principa kā ESSBJR caurvijoša principa īstenošanā. Intervenci var īstenot citā ES dalībvalstī, kā arī ārpus ES, ja darbība veicina konkrētā mērķa sasniegšanu. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var integrēt projektā, lai stiprinātu darbu pie projekta mērķiem. Sadarbību ar ieinteresētajām pusēm vienā vai vairākās citās valstīs var arī ietvert kā papildinājumu īstenošanā jau esošam projektam, lai veicinātu projekta mērķu sasniegšanu. Abus iespējamus variantus var izmantot saskaņā ar tādām stratēģijām, kā piem., Agenda 2030 vai ESSBJR.
- (352) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.3.5.SAM “Uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem; pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmas, tostarp veicināt sociālās aizsardzības pieejamību; uzlabot ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un izturētspēju” (ESO 4.11.)

- (353) **Atbalstāmās darbības:** SBSP pieejamības palielināšanai atbilstoši individuālajām vajadzībām, plānota atbalsta dažādošana aprūpes nodrošināšanai cilvēka dzīvesvietā vai tās tuvumā, t.sk. jaunas SBSP infrastruktūras izveide un attīstība, piemēram, grupu mājas (dzīvokļa), dienas aprūpes centra, specializētās darbnīcas, kā arī specializētu TL iegāde un aprīkošana aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanai, tehnoloģiju pielietošana pakalpojumu nodrošināšanā (t.sk. integrēta veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšana, piemēram, aprūpe mājās). Bērniem ar invaliditāti plānoti aprūpes mājās, dienas aprūpes centru un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, pilngadīgām personām ar GRT un ļoti smagiem vai multipliem traucējumiem – aprūpe mājās, dienas aprūpes centru, specializēto darbnīcu, grupu māju (dzīvokļu) un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, PVP (65+), t.sk. cilvēkiem ar demenci – aprūpe mājās un dienas aprūpes centru pakalpojumi. Papildus minētajiem atbalstāmi arī citi individualizēti, neatkarīgu dzīvi veicinoši SBSP un atbalsts personas dzīvesvietā. Pakalpojumu efektivitātes nodrošināšanai plānota sistēmas, t.sk. kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveide, paredzot pakalpojumu efektivitātes sistēmisko aprakstu, kritēriju kopuma izstrādi/aprobēšanu pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai un uzraudzībai, rezultātu sasniegšanas novērtēšanai, priekšlikumu izstrādi sociālo pakalpojumu satura un prasību pilnveidei, un nepieciešamos uzlabojumus datu uzkrāšanai IS. Programmā plānoti ieguldījumi SBSP un infrastruktūras attīstībai dažādām sociālās atstumtības RP iedzīvotāju grupām. 4.3.5.1.pasākuma īstenošanā piemēro šķērsfinansējumu ERAF tipa darbību veikšanai, kas nepārsniedz 53% no 4.3.5.1.pasākuma ESF+ finansējuma, 39% no 4.3.5.SAM un 15% no 4.3. prioritātes ESF+ finansējuma. Savukārt AF plānā plānotas

investīcijas ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu izveidei PVP (65+), kas ir papildinošas programmā plānotajiem ieguldījumiem sociālo pakalpojumu attīstībai. Programmā plānotās aktivitātes attiecībā uz PVP (65+) būs vērstas uz atbalsta sniegšanu personas dzīvesvietā, maksimāli pagarinot laiku, ko persona var turpināt dzīvot savā mājoklī, bet AF investīciju ietvaros tiks sniegts atbalsts ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietu izveidei gadījumiem, kad personas uzturēšanās savā mājoklī vairs nav iespējama. Sociālo pakalpojumu sniedzēju speciālistu mācības sabiedrībā balstītu un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu sniegšanai tiks organizēta sinerģijā ar sociālā darba attīstības aktivitātēm. Ieguldījumi sociālo pakalpojumu infrastruktūrā tiks veikti sasaistē ar darbībām, kas plānotas SBSP pieejamības palielināšanai.

- (354) Lai nodrošinātu atbalstu paliatīvās aprūpes sistēmas pilnveidošanai, paredzēta līdzinieku un atbalsta grupu pakalpojuma paliatīvās aprūpes pacientiem un viņu ģimenes locekļiem izstrāde un aprobēšana, mācības paliatīvās aprūpes veikšanā ģimenes locekļiem, neformālajiem aprūpētājiem, sociālo pakalpojumu sniedzēju speciālistiem un brīvprātīgā darba veicējiem, metodiskā atbalsta nodrošināšana, t.sk. sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kuri vēlas uzsākt vai pielāgot sociālās aprūpes pakalpojumus paliatīvās aprūpes pacientiem. Plānotie pasākumi veikspējas paaugstināšanai tiks organizēti sinerģijā ar AF plānā plānotās investīcijas rezultātā izveidoto Kompetenču attīstības centru.
- (355) **Sociālā darba attīstības nodrošināšanai** plānota sabiedrības informēšana, vienotas metodiskās izpratnes un prakses veidošana sociālajā jomā strādājošajiem speciālistiem/atbalsta personālam, piem., aprūpētājiem un ĢA, un saistītajās nozarēs strādājošajiem, starpinstitutionālas sadarbības veicināšana kvalitatīvu sociālo pakalpojumu attīstībai. Plānota profesionāla atbalsta tīkla izveide sociālā darba kvalitatīvai attīstībai, veicinot līderības attīstību sociālā darba jomā, veidojot starpdisciplināras ekspertu komandas krīžu u.c. sarežģītu situāciju risināšanai, izstrādājot priekšlikumus jaunu sociālā darba speciālistu piesaistei. Sociālo pakalpojumu sniedzēju iestāžu vadības līmeņa speciālistu, sociālā darba speciālistu un atbalsta personāla profesionālās pilnveides izglītības programmu izstrāde un īstenošana, t.sk. ĢA un aprūpētāju sagatavošana. Mācību moduļu izstrāde un integrēšana augstskolu sociālā darba SP, atbalsts sociālā darba SP mācībspēku attīstībai un sagatavošanai, atbalsts sociālā darba studentiem un praktiķiem mācību moduļu apguvei. Aktuālu metodiku sociālajam darbam ar dažādām klientu grupām, t.sk. ar bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kā arī metodikas uz personu centrētas pieejas ieviešanai sociālo pakalpojumu sniegšanā izstrāde un atbilstošu mācību organizēšana to apguvei. Neformālo klātienē un e-mācību par sociālo darbu ar dažādām klientu grupām attīstīšana, īstenošana. Atbalsts sociālajiem darbiniekiem, kuri apgūst supervizora profesiju, un supervīziju nodrošināšanai sociālajā jomā strādājošajiem speciālistiem, t.sk. sociālā darba speciālistiem, ĢA, aprūpētājiem un sociālo pakalpojumu sniedzēju iestāžu un to struktūrvienību vadītājiem. Atbilstošas metodoloģijas izstrāde un pētījumu veikšana par sabiedrības uzticēšanos pašvaldību sociālajiem dienestiem, sociālo darbinieku darba apstākļu un atalgojuma novērtējumu, un sociālā darba praksi dažādos Latvijas reģionos. Ex-post projekta rezultātu izvērtējums, ietverot jautājumus par aktuālo sociālā darba attīstības problemātiku un nākotnes izaicinājumiem.
- (356) **Vienlīdzīgas pieejas tiesiskumam** neesamība, juridisko problēmu savlaicīga nerisināšana būtiski palielina sociālās atstumtības un nabadzības risku, ietekmē personas materiālo un fizisko stāvokli. Tas var atstāt ietekmi uz veselību, nodarbinātību, produktivitāti, ģimenes stabilitāti, izglītības iespējām bērniem, paaugstinot vardarbības riskus. Atbalsts plānots valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas reformēšanai un efektīvizēšanai, kas vērsta uz mazaizsargāto un cietušo personu atbalstu, nodrošinot

minēto personu savlaicīgu pieeju tiesiskumam, rodot risinājumus savlaicīgai juridisko problēmu konstatēšanai un atrisināšanai; esošu un jaunu IT un digitālo risinājumu attīstīšanai, nolūkā efektīvāk nodrošināt sociāli mazaizsargāto personu tiesības, tostarp iestāžu savstarpējās sadarbības efektīvizēšanu. Plānoti mērķgrupas informēšanas pasākumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pakalpojumu saņemšanu, mērķgrupas kompetences un izpratnes par nozīmīgumu savlaicīgi risināt juridiska rakstura strīdus paaugstināšanai, valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmā iesaistīto personu apmācībām, kompetenču un prasmju līmeņa paaugstināšanai.

- (357) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (358) **Galvenās mērķgrupas:** Sociālās atstumtības riskam pakļautās mērķa grupas: cilvēki ar FT vai invaliditāti, t.sk. cilvēki ar GRT un bērni ar FT, cilvēki pensijas vecumā, t.sk. ar demenci, viņu ģimenes locekļi/neformālie aprūpētāji, bezpajumtnieki, ielu bērni un jaunieši, no atkarību vielām un procesiem atkarīgas personas, IBD, personas, kuras atbrīvotas no IeV, probācijas klienti, personas, kuras ieguvušas bēgļa/alternatīvās personas statusu u.c. Pilngadīgi paliatīvās aprūpes pacienti, viņu ģimenes locekļi/neformālie aprūpētāji. Sociālo pakalpojumu sniedzēji, sociālā jomā strādājošie speciālisti, t.sk. iestāžu un struktūrvienību vadītāji, sociālā darba speciālisti, sociālās jomas atbalsta personāls, t.sk. aprūpētāji, ģimenes asistenti, brīvprātīgā darba veicēji u.c., VA speciālisti, valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmā iesaistītās personas un iestādes, NVO, supervizori, sociālās labklājības jomas studenti un mācībspēki, sabiedrība, plānošanas reģioni, pašvaldības, LM/TM, sadarbības partneri u.c.
- (359) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. pasākumi. Tiks īstenoti tādi specifiski pasākumi kā SBSP pieejamības palielināšanai atbilstoši individuālajām vajadzībām, t.sk. tehnoloģiju inovācijas pakalpojumu nodrošināšana; konsultācijas un mācības, t.sk. sociālo pakalpojumu sniedzēju darbiniekiem saturā tiks iekļauti vienlīdzīgu iespēju jautājumi; ārstu, speciālistu, iestādes amatpersonu, atbalsta funkciju veicēju profesionālo spēju pilnveide paredzēta arī attiecībā uz vienlīdzīgu iespēju aspektiem. Vienlaikus paredzēti sabiedrības informēšanas pasākumi iekļaujošas sabiedrības vērtību popularizēšanai, stiprinot sociālo iekļaušanu, dzimumu līdztiesību, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu un vecāku prasmes. Sabiedrības informēšanai tiks izmantoti dažādi informācijas kanāli un formāti, kas ir piekļūstamas cilvēkiem ar dažāda veida FT, piem., subtitrēšana, materiāli elektroniskā formātā, raidījumu ieraksti u.c.
- (360) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. SBSP attīstībā paredzēts nodrošināt pēctecību 2014.–2020.gada plānošanas periodā plānošanas reģionu deinstitucionalizācijas plāniem, arī turpmāk ieguldījumus pamatojot, t.sk. ar teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem.
- (361) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** SBSP attīstīšanai var tikt īstenota starptautiskā sadarbība (pieredzes apmaiņa, labās prakses pārņemšana, ekspertu piesaiste u.c.).
- (362) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.3.6.SAM “Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrucīgāko un bērnu, sociālo integrāciju” (ESO 4.12.)

- (363) **Atbalstāmās darbības:** Lai mazinātu nabadzības un sociālās atstumtības RP bērnu skaitu un pārtrauktu nabadzības atražošanas paaudzēs, ieguldījumi paredzēti makro un mikro līmenī.

- (364) Bērnu labklājības sistēmā viena no aktuālākajām problēmām ir fragmentēta palīdzības un pakalpojumu pieejamība. Lai nodrošinātu bērnu aprūpi, izglītošanu un radītu optimālus priekšnosacījumus **veselīgai bērnu sociālemocionālajai attīstībai un pašrealizācijai** ilgtermiņā, paredzēts sekmēt starpnozaru sadarbību un īstenot ģimenes atbalsta un bērnu attīstības konceptuālās pieejas balstītu **preventīvā atbalsta sistēmas reformu**, stiprinot agrīnās intervences pakalpojumu pieejamību mazāk aizsargātajām ģimenēm ar bērniem. Lai nodrošinātu paradigmas maiņas iedzīvināšanu, paredzētas aktivitātes ģimenei draudzīgas vides un sabiedrības veidošanai.
- (365) Tā kā trūkst vienotas integrētas informatīvās platformas agrīnā preventīvā darba organizēšanas atbalstam, pilnveidojot bērnu labklājības sistēmu, plānota publiskā sektora IS modernizācija un savstarpējās savietojamības uzlabošana, veidojot **informācijas sistēmu agrīnam preventīvam atbalstam būtiskas informācijas uzkrāšanai un apmaiņai, kas atvieglos** bērnu veselīgu attīstību traucējošu risku savlaicīgu identificēšanu un individuālām vajadzībām atbilstošu atbalsta/intervences pakalpojumu nodrošināšanu.
- (366) Lai monitorētu aktivitāšu ietekmi un turpinātu veidot uz pierādījumiem balstītu politiku, tiks veikti pētījumi un izvērtējumi, t.sk. vardarbības, dzimumu līdztiesības, ģimenes un darba dzīves savienošanas jomā.
- (367) Individuālā līmenī atbalsts plānots darbībām, kas pozitīvi ietekmē sociālās atstumtības risku mazināšanos bērniem šādas sociālās atstumtības dimensijās – (a) sekmē labākas izglītības iegūšanu, (b) uzlabo psiholoģisko un emocionālo drošību, (c) mazina sociālo izolētību, t.sk. uzlabojot attiecības ģimenē.
- (368) Lai nodrošinātu darba un ģimenes dzīves līdzsvarošanu, plānots sniegt atbalstu **bērnu pieskatīšanas un aprūpes organizēšanai**, veicinot vienlīdzīgas iespējas visām ģimenēm. Lai risinātu bērnu pieskatīšanas un aprūpes pakalpojumu nepietiekamo pieejamību, papildu pašvaldību PII infrastruktūras attīstībai, plānots atbalsts pašvaldībām aukļu dienesta un privāto PII pakalpojumu iegādei atklāta konkursa ietvaros, u.c. bērnu pieskatīšanas pasākumiem, pozitīvi ietekmējot arī reemigrāciju un dodot priekšroku sociāli un ekonomiski mazaizsargātajām sabiedrības grupām.
- (369) Paredzēts **atbalsts bērniem ar smagu slimību vai FT, iespējamu vai esošu invaliditāti un viņu ģimenes locekļiem**, paredzot psihosociālu atbalstu ģimenei atrodoties ārstniecības iestādē, starpinstitucionālās sadarbības veicināšanu, informācijas nodošanu pacienta ģimenes problēmu risināšanai, t.sk. digitālo risinājumu pilnveidošanu, informatīvo materiālu izstrādi, darbu ar ģimeni un atbalsta sniegšanu pēcterapijas periodā dzīvesvietā. Plānots nodrošināt integrētu sociālu, psiholoģisku un VA pieeju ģimenei kopumā, pilnveidojot tiešās pārvaldes iestādes, kas veic prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi, klientu apkalpošanu, efektivitātes un kvalitātes uzlabošanu, paredzot mācību programmu izstrādi/aprobēšanu, darbinieku profesionālo spēju pilnveidi, metodisko vadību, procesu un analītiskās funkcijas, t.sk. IIS attīstību, sabiedrības informēšanas pasākumus par aktualitātēm invaliditātes noteikšanas, darbības vērtēšanas, ierobežojumu vērtēšanas procesā, kā arī iestādes sniegto pakalpojumu uzlabošana, izstrādājot vienotu informācijas sniegšanas modeli par pieejamo atbalstu invaliditātes gadījumā (izmēģinājumsprojekts). Ieguldījumi nepieciešami arī bērnu invaliditātes noteikšanas sistēmas, t.sk. IIS pilnveidei.
- (370) Nodrošinot preventīvo atbalstu **veselīgai bērnu sociālemocionālai un psiholoģiskai attīstībai**, plānota visaptveroša, uz cilvēka vajadzībām orientēta diagnostikas, profilakses, konsultatīvo pasākumu, agrīnās intervences, veselības un sociālo pakalpojumu kopuma īstenošana, agrīnā preventīvā atbalsta sistēmas bērniem izveide un ieviešana, t.sk. mācības un praktiski treniņi darbā ar bērniem iesaistītiem speciālistiem; agrīnas intervences bērniem ar psihomotoriem un psihosociāliem traucējumiem; bērnu

agrīnās attīstības vajadzību novērtējuma metodisko instrumentu izstrāde un pārvaldība, t.sk. iekļaujot arī speciālo vajadzību diagnostiku; multimodālas, pierādījumos balstītas agrīnās intervences programmas attīstības grūtību veidošanās risku mazināšanai, distresa un trauksmes pārvarēšanai; sociālo prasmju pilnveide riska grupām; vecāku prasmju pilnveides programmas; programmas pāridarījuma un mobinga mazināšanai izglītības iestādēs un e-vidē; atbalsta nodrošināšana ģimenēm ar bērniem, kuras zaudējušas tuviniekus, pēc smagas krīzes vai katastrofas. Vairākas no plānotajām programmām tiks īstenotas kā jaunievedumi, adaptējot ārvalstu praksi un pieredzi. Paredzēta arī iekļaujošas sabiedrības vērtību popularizēšana, stiprinot sociālo iekļaušanu, dzimumu līdztiesību, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu un vecāku prasmes.

- (371) Lai mazinātu bērnu uzvedības vai atkarību problēmu risku tālāku attīstību, sekmētu inovatīvu un mērķētu pakalpojumu sniegšanu un sniegtu atbalstu bērniem ar uzvedības vai atkarību problēmām un to ģimenēm, plānoti **prevences, izvērtēšanas un atbalsta pasākumi**. Plānots atbalsts sociālās funkcionēšanas uzlabošanai, bērna vajadzībām pielāgota pakalpojumu groza izveidei bērna dabiskajā vidē un nodrošināta individuālās intervences programma; vadlīniju un metodiku izstrāde, speciālistu mācības; agrīnu risku novērtēšanas sistēmas izstrāde, nodrošinot savlaicīgu problēmu atpazīšanu un atbalsta pakalpojumu sniegšanu; bērna atbalsta speciālistu darba vadlīniju un tīkla izveide; multidisciplināra atbalsta pakalpojuma izstrāde bērniem.
- (372) **Ģimenes funkcionalitātes stiprināšanai**, plānoti pasākumi individuālā līmenī ģimenes locekļiem, kas cieš no vardarbības, un pasākumi sabiedrības līmenī, mazinot ģimenes funkcionētspējas atjaunošanas ekonomisko slogu. Plānoti preventīvi pasākumi, lai uzlabotu vecāku prasmes pozitīvā bērnu disciplinēšanā. Atbalsta sistēmas no vardarbības ģimenē cietušām personām novērtēšana, monitoringa pilnveide, jaunu instrumentu vardarbības pret bērniem riska mazināšanai izstrāde/aprobācija, jaunu metožu darbam ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām pilnveide/aprobācija, informatīvu pasākumu organizēšana. Jaunas pieejas darbā ar vardarbībā ģimenē cietušām pilngadīgām personām izmēģināšana: jaunu pakalpojumu no vardarbības cietušām personām no ievainojamām grupām aprobācija/ieviešana, pakalpojumu augsta riska vardarbības gadījumos ģimenē attīstība un nodrošināšana, jaunas pieejas izmēģināšana mobinga, savstarpējas vardarbības bērnu un jauniešu vidū novēršanai un mazināšanai.
- (373) Bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pilnveide, mācību programmu satura izstrāde, pielāgošana un mācības speciālistu, kuru profesionālā darbība saistīta ar **bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanu**, profesionālās kompetences pilnveidei, atbalsta pasākumi bāriņtiesas darbiniekiem (t.sk. kompleksi atbalsta mehānismi, kas ļaus novērtēt bāriņtiesas darbinieku kompetences, prasmes un zināšanas, kā arī amata pienākumu pildīšanas kvalitāti), bāriņtiesu darbību regulējošo normatīvo aktu skaidrojumu izstrāde, supervīzijas bāriņtiesas darbiniekiem, informatīvie pasākumi bērnu tiesību aizsardzības jautājumos, bērnu likumisko pārstāvju atbildības stiprināšana.
- (374) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (375) **Galvenās mērķgrupas:** Bērni un ģimenes ar bērniem, priekšroku dodot sociāli un ekonomiski mazaizsargātajām sabiedrības grupām, t.sk. bērni ar smagu slimību vai FT, iespējamu vai esošo invaliditāti, ārpusģimenes aprūpē esošie bērni, bērnu vecāki/likumiskie pārstāvji (t.sk. aizgādņi un aizbildņi), pedagogi pirmsskolas, vispārējās, profesionālās un speciālās izglītības iestādēs, sociālo pakalpojumu sniedzēji, VA speciālisti, kas ikdienā strādā ar bērniem, sociālie darbinieki, supervizori, speciālisti, kuru profesionālā darbība saistīta ar bērnu tiesību aizsardzību, speciālisti kas strādā ar no vardarbības cietušām un/vai vardarbību veikušām personām, VDEĀVK, sabiedrība, pašvaldības, sociālie dienesti, izglītības pārvaldes, bāriņtiesas, bērnu pieskatīšanas

pakalpojumu sniedzēji, privātās un publiskās PII, vispārējās un speciālās izglītības iestādes, NVO, sociālie uzņēmumi, bērnu labklājības sistēmas veidošanā iesistītie politikas plānotāji un veidotāji u.c.

- (376) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. pasākumi. Īstenotie pasākumi iekļauj vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un izmaksu ziņā pieejamiem pakalpojumiem.
- (377) Tiks īstenotas specifiskas darbības: bērnu labklājības sistēmas veidošanā iesaistīto speciālistu, t.sk. pedagogu un pakalpojumu sniedzēju, apmācību un supervīziju saturā tiks iekļauti vienlīdzīgu iespēju jautājumi; paredzētas arī programmas vecākiem un bērnu aprūpē iesaistītiem speciālistiem, kas sekmē bērnu ar īpašām vajadzībām sociālo iekļaušanu. Vienlaikus paredzēti sabiedrības informēšanas pasākumi iekļaujošas sabiedrības vērtību popularizēšanai, stiprinot sociālo iekļaušanu, dzimumu līdztiesību, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu un vecāku prasmes. Sniedzot atbalstu bērnu pieskatīšanas pakalpojumiem, tiks veicināta dzimumu līdzsvarota līdzdalība DT, un tiks mazināti šķēršļi nodarbinātībai, galvenokārt sniedzot atbalstu nelabvēlīgākā situācijā esošām personām (precīzāki kritēriji tiks noteikti pie pasākuma īstenošanas nosacījumu izstrādes), lai uzsāktu darba attiecības vai iesaistītos aktivitātēs, kas veicina nodarbinātību un labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru.
- (378) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Uz pierādījumiem balstītu jauno instrumentu ieviešanai, t.sk. prevencijas programmu adaptēšanai paredzēta ārvalstu ekspertu piesaiste un pieredzes apmaiņa. Attiecībā uz bērnu pieskatīšanas un aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu saskaņā ar RPP noteikto, atbalstu prioritāri plānots sniegt RP iedzīvotāju grupām, t.sk. plānots atbalsts ģimenēm, kuru bērniem netiek nodrošināta vieta pašvaldības PII. Šādas ģimenes ir sociāli nevienlīdzīgākā situācijā, jo tām no saviem finanšu līdzekļiem ir jāsedz starpība, kas veidojas par privātajiem pirmsskolas pakalpojumiem, tāpēc atbalstu prioritāri plānots nodrošināt pašvaldībām, kurās ir vairāk ģimeņu, kur bērniem netiek nodrošināta vieta pašvaldības PII, jo īpaši pievēršot uzmanību reemigrantu bērnu pirmsskolas izglītības pieejamības iespējām. Vienlaikus pašvaldības, kas plāno piesaistīt finansējumu pasākuma ietvaros, veidojot reģistru izglītojamo uzskaitē, kuri pieteikti pirmsskolas izglītības programmu apguvei izglītības iestādē, tiks aicinātas priekšroku sniegt sociāli un ekonomiski mazaizsargātajām sabiedrības grupām. Plānojot atbalstu pašvaldībām, kur nav pietiekama pirmsskolas izglītības pieejamība, tiks nodrošināta sniegtā atbalsta ilgtspēja, neietekmējot reģionālās attīstības atšķirības, jo pašvaldībām vairākos pasākumos (piemēram, uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstībai, publiskās ārtelpas sakārtošanai) tiks diferencēts atbalsta apmērs atbilstoši reģiona IKP uz vienu iedzīvotāju, lielāko finansējuma apjomu paredzot plānošanas reģionam ar mazāko reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju. Tāpat tiks izvērtētas iespējas atbalsta sniegšanā bērnu pieskatīšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamībai paredzēt atšķirīgu līdzfinansējuma likmi Pierīgas pašvaldībām.
- (379) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** N/A.
- (380) **Finanšu instrumenti:** N/A.

4.4.Prioritāte “Sociālās inovācijas” (speciālā prioritāte, kas veltīta sociālām inovācijām)

4.4.1. SAM “Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu sociālo integrāciju, izmantojot sociālās inovācijas” (ESO 4.12.)

- (381) **Atbalstāmās darbības:** Inovatīvu metožu un risinājumu sociālo pakalpojumu visvairāk sociālās atstumtības RP mērķa grupas personām sniegšanā izstrāde (t.sk. infrastruktūras

- pielāgošana un aprīkojuma vai tehnisko risinājumu iegāde) un aprobēšana, rezultātu novērtēšana, mācības darbam ar pasākuma mērķa grupu un konsultatīvs atbalsts sociālā pakalpojuma speciālistiem, inovatīvo pieeju multiplicēšana. Plānoti pierādījumos balstīti efektīvi/inovatīvi risinājumi, piem., atkarību izraisīto vielu un procesu patēriņa mazināšanai, paredzot sociālās inovācijas sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanā institūcijā un dzīvesvietā. Sekmējot atbalsta nodrošināšanu nemotivētiem cilvēkiem ar GRT, plānota jauna un inovatīva pakalpojuma attīstīšana, izstrādājot starpprofesionāļu komandas atbalsta sniegšanas modeli un to aprobējot izmēģinājumu projektā. Sociālo pakalpojumu sniegšanā paredzēta integrēta veselības, izglītības un iekšlietu jomas speciālistu sadarbība. Atbalsts sociālajām inovācijām plānots, lai meklētu jaunus risinājumus ilgstošām problēmām un attīstītu efektīvākus sociālo pakalpojumu sniegšanas modeļus, īpašu uzmanību pievēršot uz personu vērstai pieejai un individuālajām vajadzībām pielāgota atbalsta sniegšanai. 4.4.1.1.pasākuma īstenošanā piemēro šķērsfinansējumu ERAF tipa darbību veikšanai, kas nepārsniedz 18% no 4.4.1.1.pasākuma ESF+ finansējuma un 15% no 4.4. prioritātes ESF+ finansējuma.
- (382) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo nav konstatēta būtiska negatīva ietekme uz vidi atbalstāmo darbību specifikas dēļ.
- (383) **Galvenās mērķgrupas:** cilvēki ar FT vai invaliditāti, PVP (65+), t.sk. ar demenci, aprūpējamo personu ģimenes locekļi vai citi neformālie aprūpētāji, ģimenes ar bērniem, bezpajumtnieki, ielu bērni un jaunieši, no atkarību vielām un procesiem atkarīgas personas, IBD, personas, kuras atbrīvotas no IeV, nemotivēti cilvēki ar GRT u.c. sociālās atstumtības riskam pakļautas mērķa grupu personas.
- (384) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projekta vadībā un īstenošanā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamība, nediskriminācija pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm, vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana u.c. pasākumi. Īstenotie pasākumi ir mērķdarbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju, tostarp ietver tādus pasākumus kā SBSP pieejamības palielināšana atbilstoši individuālajām vajadzībām, t.sk. tehnoloģiju inovācijas pakalpojumu nodrošināšanā.
- (385) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** Visa Latvija. Inovatīvu risinājumu ieviešanu SBSP sniegšanā jāpamato ar pierādījumiem par plānoto darbību efektivitāti un vajadzību analīzi pašvaldību vai reģionu līmenī.
- (386) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** SBSP attīstīšanai var tikt īstenota starptautiskā sadarbība (pieredzes apmaiņa, labās prakses pārņemšana, ekspertu piesaiste u.c.).
- (387) **Finanšu instrumenti:** N/A.

8.tabula (2) 4. Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
4.3.prioritāte	4.3.1.SAM	ERAF	RCO 65	Jaunu vai modernizētu sociālo mājokļu kapacitāte	Personu skaits	0	1 952
4.2.prioritāte	4.2.1.SAM	ERAF	RCO 66	Jaunu vai modernizētu bērnu aprūpes (pirmsskolas) iestāžu mācību telpu ietilpība	Personu skaits	0	2 024
4.2.prioritāte	4.2.1.SAM	ERAF	RCO 67	Jaunu vai modernizētu izglītības iestāžu klašu telpu ietilpība	Personu skaits	386	15 492
4.1.prioritāte	4.1.1.SAM	ERAF	RCO 69	Jaunu vai modernizētu veselības aprūpes iestāžu kapacitāte	Personas / gadā	3 878 460	4 266 306
4.1.prioritāte	4.1.1.SAM	ERAF	i.4.1.1.a	Noslēgto līgumu īpatsvars par ieguldījumiem veselības aprūpes infrastruktūras objektos	%	10	100
4.1.prioritāte	4.1.1.SAM	ERAF	i.4.1.1.b	Neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu sniegšanas efektivitātes uzlabošana izveidojot brigāžu atbalsta centrus tuvāk pakalpojumu saņēmējiem reģionos	Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu atbalsta centru skaits	0	3
4.3.prioritāte	4.3.1.SAM	ERAF	i.4.3.1.a	Jaunu vai modernizētu sociālās aprūpes iestāžu (izņemot sociālo mājokļu) kapacitāte	Personas/ gadā	0	166
4.3.prioritāte	4.3.1.SAM	ERAF	i.4.3.1.b	Izvēlētas un saskaņotas vietas jaunu vai modernizētu sociālās aprūpes iestāžu izveidei	Pakalpojuma sniegšanas vietas	10	10
4.3.prioritāte	4.3.3.SAM	ESF	EECO02	Bezdarbnieki, tostarp ilgstošie bezdarbnieki	Personu skaits	628	44 158
4.2.prioritāte	4.2.4.SAM	ESF	EECO05	Nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas	Personu skaits	Kopā: 5 800 EM: 0 IZM: 5 600 VARAM: 200	Kopā: 35 800 EM: 1 193 IZM: 32 740 VARAM: 1 867
4.3.prioritāte	4.3.3.SAM	ESF	EECO05	Nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas	Personu skaits	0	6 104
4.3.prioritāte	4.3.5.SAM	ESF	EECO05	Nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas	Personu skaits	Kopā: 724 LM: 692 TM: 50	Kopā: 3 599 LM: 3099 TM: 500

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
4.3.prioritāte	4.3.6.SAM	ESF	i.4.3.6.c	Nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas	Personu skaits	400	3 750
4.2.prioritāte	4.2.3.SAM	ESF	i.4.2.3.a.	NEET jaunieši, kas saņēmuši atbalstu Eiropas Sociālā fonda finansējuma ietvaros	Dalībnieku skaits	450	2250
4.3.prioritāte	4.3.6.SAM	ESF	EECO06	Bērni vecumā līdz 18 gadiem	Dalībnieku skaits	Kopā: 3 865 LM: 1 400 VK:2 465 VARAM: 0	Kopā: 22 532 LM: 4 550 VK: 16 743 VARAM: 1239
4.1.prioritāte	4.1.2.SAM	ESF	EECO10	Personas ar vidējo izglītību	Dalībnieku skaits	31	1 594
4.1.prioritāte	4.1.2.SAM	ESF	EECO11	Personas ar augstāko izglītību	Dalībnieku skaits	280	14 426
4.1.prioritāte	4.1.2.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	47	47
4.1.prioritāte	4.1.2.SAM	ESF	i.4.1.2.a	Piesaistīto ārstniecības personu skaits, kuras saņēmušas atbalstu, lai veicinātu to piesaisti darbam veselības aprūpē	Personu skaits	50	458
4.2.prioritāte	4.2.2.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	99	111
4.2.prioritāte	4.2.3.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	38	38
4.3.prioritāte	4.3.3.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	3	3
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	Kopā: 10 LM: 1 TM: 2 KM: 6	Kopā: 221 LM: 212 TM: 2 KM: 6
4.3.prioritāte	4.3.5.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	Kopā: 1 LM: 1 TM: 0	Kopā: 2 LM: 1 TM: 1

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
4.3.prioritāte	4.3.6.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	Kopā: 282 LM: 2 VK: 280	Kopā: 846 LM: 2 VK: 844
4.4.prioritāte	4.4.1.SAM	ESF	EECO18	Nacionāla, reģionāla vai vietēja mēroga valsts administrācijas vai sabiedrisko pakalpojumu iestāžu un pakalpojumu skaits, kas saņēmuši atbalstu	Iestāžu skaits	0	15
4.3.prioritāte	4.3.3.SAM	ESF	EECO19	Mikrouzņēmumi, mazie vai vidējie uzņēmumi (t.sk. kooperatīvie uzņēmumi, sociālie uzņēmumi), kas saņēmuši atbalstu	Uzņēmumu skaits	22	148
4.3.prioritāte	4.3.2.SAM	ERAF	RCO 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu skaits	Skaits	0	11
4.3.prioritāte	4.3.2.SAM	ERAF	i.4.3.2.a	Noslēgto līgumu īpatsvars par ieguldījumiem kultūras un tūrisma vietās	%	10	100
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.a	Biedrības un nodibinājumi, mikrouzņēmumi, mazie vai vidējie uzņēmumi, kas saņēmuši atbalstu	Biedrību, nodibinājumu un uzņēmumu skaits	0	259
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.b	Biedrības un nodibinājumi, kuri saņēmuši atbalstu	Biedrību un nodibinājumu skaits	Kopā: 91 VK: 60 LM: 31	Kopā: 374 VK: 250 LM: 124
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.c	Sociālo partneru skaits, kas saņēmuši atbalstu	Organizāciju skaits	2	2
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.d	Probācijas klienti	Personu skaits	525	2655
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.e	Ieslodzītie, viņu ģimenes locekļi un atbalsta personas	Personu skaits	300	3000
4.3.prioritāte	4.3.4.SAM	ESF	i.4.3.4.f	Īstenotie izvērtējumi	Izvērtējumu skaits	3	15
4.3.prioritāte	4.3.5.SAM	ESF	i.4.3.5.a	Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamības veicināšanai izveidoto pakalpojuma sniegšanas vietu skaits	Izveidoto pakalpojuma sniegšanas vietu skaits	0	253
4.3.prioritāte	4.3.5.SAM	ESF	i.4.3.5.b	Sociālās atstumtības riskam pakļautas personas, kuras saņēmušas sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus	Personu skaits	0	2 823
4.3.prioritāte	4.3.6.SAM	ESF	i.4.3.6.a	Biedrības un nodibinājumi, mikrouzņēmumi, mazie vai vidējie uzņēmumi, kas saņēmuši atbalstu	Biedrību, nodibinājumu un uzņēmumu skaits	10	13

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
4.3.prioritāte	4.3.6.SAM	ESF	i.4.3.6.b	Speciālistu, kuri piedalījušies mācībās bērnu tiesību aizsardzības jomā, skaits	Personu skaits	976	5 988
4.4.prioritāte	4.4.1.SAM	ESF	i.4.4.1.a	Biedrības, nodibinājumi un uzņēmumi, kuri saņēmuši atbalstu	Biedrību, nodibinājumu un uzņēmumu skaits	0	15

9.tabula (3) 4. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vai atsaucis vērtība	Bāzes vai atsaucis vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
4.2. prioritāte	4.2.1. SAM	ERAF	RCR 70	Jauno vai modernizēto bērnu aprūpes (pirmsskolas) iestāžu lietotāju skaits gadā	Lietotāji / gadā	0	2020	1 923	Projektu dati	
4.2. prioritāte	4.2.1. SAM	ERAF	RCR 71	Jauno vai modernizēto izglītības iestāžu lietotāju skaits gadā	Lietotāji/ gadā	0	2020	20 116	Projektu dati	
4.1. prioritāte	4.1.1. SAM	ERAF	RCR 72	Personu skaits, kas izmanto e-veselības pakalpojumus, gadā	Lietotāji/ gadā	351 648	2020	667 686	Projektu dati	Dati tiks iegūti no projektu atskaitēm, apkopjot projektu iesniedzēju sniegto informāciju par personu skaitu, kuras saņem attīstītos e-veselības pakalpojumus projektu ietvaros attīstītajā digitālajā infrastruktūrā
4.1. prioritāte	4.1.1. SAM	ERAF	RCR 73	Personu skaits, kas izmanto jaunas vai modernizētas veselības aprūpes iestādes pakalpojumus, gadā	Lietotāji/ gadā	3 878 460	2020	3 878 460	Projektu dati	Dati tiks iegūti no projektu atskaitēm, apkopjot projektu iesniedzēju sniegto informāciju par personu skaitu, kuras saņem veselības pakalpojumus projektu ietvaros uzbūvētajās vai modernizētajās veselības aprūpes iestādēs
4.3. prioritāte	4.3.1. SAM	ERAF	RCR 67	Ikgadējais jaunu vai modernizētu sociālo mājokļu lietotāju skaits	Personu skaits	0	2021	1 952	Projektu dati	

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vai atsauces vērtība	Bāzes vai atsauces vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
4.3. prioritāte	4.3.1. SAM	ERAF	r.4.3.1.b	Personu skaits, kuras izmanto jaunu vai modernizētu sociālās aprūpes iestāžu pakalpojumus, gadā	Lietotāji/ gadā	0	2021	166	LM dati	
4.2. prioritāte	4.2.2. SAM	ESF	r.4.2.2.a	Iestādes, kas ieviesušas uzlabojumus izglītības un mācību sistēmu kvalitātei, efektivitātei un atbilstībai darba tirgum	Iestāžu skaits	19	2020	111	Projektu dati	
4.2. prioritāte	4.2.3. SAM	ESF	r.4.2.3.a	Iestādes, kas veicinājušas vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai pašvaldībās, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem un jauniešiem	Iestāžu skaits	44	2021	38	Projektu dati	
4.2. prioritāte	4.2.3. SAM	ESF	EECR02	Dalībnieki, kuri pēc dalības pārtraukšanas iesaistījušies izglītībā vai mācībās	Dalībnieku skaits	378	2021	405	Projektu dati	Dati tiks iegūti no noslēguma ziņojuma par ESF+ atbalsta ietekmi uz mērķa grupas dalībnieku (aizpilda par jauniešiem, kas sekmīgi izpildījuši individuālo pasākumu programmu)
4.1. prioritāte	4.1.2. SAM	ESF	r.4.1.2.a	Iedzīvotāju skaits, kuri pēdējā gada laikā veselības apsvērumu dēļ ESF rīkoto pasākumu ietekmē ir mainījuši uztura un citus dzīvesveida paradumus	Iedzīvotāju skaits	93 878	2018	50 000	SPKC dati	Dati tiks iegūti no Latvijas iedzīvotāju un veselības ietekmējošo paradumu pētījumiem. Iegūtie dati tiks attiecināti un populāciju (aprēķinus veiks SPKC), lai iegūtu rezultāta rādītāja vērtību.
4.1. prioritāte	4.1.2. SAM	ESF	EECR03	Dalībnieki, kuri pēc dalības pārtraukšanas ieguvuši kvalifikāciju	Dalībnieku skaits	18 396	2021	15 562	Projektu dati	
4.1. prioritāte	4.1.2. SAM	ESF	r.4.1.2.b	Veikto narkotiku profilakses pasākumu īpatsvars, kas ir pielāgoti narkotiku profilakses kvalitātes standartiem (EDPQS, PVO/UNODC vai valsts standartiem)	Pasākumu īpatsvars (%)	0	2021	40	Pētījuma dati	Dati tiks iegūti Iekšlietu ministrijas pētījuma ietvaros apzinot visas narkotiku lietošanas profilakses intervences, kurās izmantoti kvalitātes standarti
4.2. prioritāte	4.2.4. SAM	ESF	EECR03	Dalībnieki, kuri pēc dalības pārtraukšanas ir ieguvuši kvalifikāciju	Dalībnieku skaits	38 102	2020	27 720	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.3. SAM	ESF	EECR03	Dalībnieki, kuri pēc dalības pārtraukšanas ir ieguvuši kvalifikāciju	Dalībnieku skaits	1 234	2019	3 064	Projektu dat	

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vai atsauces vērtība	Bāzes vai atsauces vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
4.3. prioritāte	4.3.3. SAM	ESF	EECR04	Dalībnieki, kuri pēc dalības pārtraukšanas ir nodarbināti, tai skaitā pašnodarbinātie	Dalībnieku skaits	2 151	2019	6 346	Projektu dati	
4.2. prioritāte	4.2.4. SAM	ESF	EECR06	Dalībnieki, kuri sešus mēnešus pēc aiziešanas atrodas labākā darba tirgus situācijā	Dalībnieku skaits	675	2019	6 469	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.a	NVO skaits, kas sniegušas atzinumus par rīcībspolitikas plānošanas dokumentiem un normatīvajiem aktiem (6 mēnešu laikā pēc iesaistes projekta darbībās)	NVO skaits	5	2021	50	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.b	Atbalstīto sociālo partneru skaits, kas sniedz atzinumus/priekšlikums likumdošanas procesā un Eiropas Semestra ietvaros	Organizāciju skaits	2	2021	2	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.c	Personas, kuras pilnveidojušas savu profesionālo kompetenci vienlīdzīgu iespēju un nediskriminācijas jomā	Personu skaits	800	2022	2 236	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.d	Diskriminācijas riskam pakļautas personas, kurām mazināts diskriminācijas risks un veicināta iekļaušanās sabiedrībā	Personu skaits	0	2020	18 600	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.e	Patvēruma meklētāji un starptautiskās aizsardzības saņēmēji, kuriem veicināta sociālekonomiskā iekļaušana	Personu skaits	190	2022	1140	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.f	NVO un kopienas pārstāvju skaits, kam stiprinātas spējas veicināt sabiedrības noturību	NVO skaits	0	2021	60	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.g	Probācijas klienti, kuriem veicināta nodarbināmība	Personu skaits	2419	2021	2124	VPD projekta dati	
4.3. prioritāte	4.3.4. SAM	ESF	r.4.3.4.h	Ieslodzītie, kuriem veicināta nodarbināmība	Personu skaits	1122	2021	1680	IeVP Projekta dati	
4.3. prioritāte	4.3.5. SAM	ESF	r.4.3.5.a	Izsniegtie sertifikāti par apmācību kursu profesionālo kompetenču līmeņa paaugstināšanā	Sertifikātu skaits	388	2020	350	Projektu dati	

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Bāzes vai atsauces vērtība	Bāzes vai atsauces vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
4.3. prioritāte	4.3.5. SAM	ESF	r.4.3.5.b	Personas, kuras pilnveidojušas savu profesionālo kompetenci	Personu skaits	0	2020	2603	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.5. SAM	ESF	r.4.3.5.c	Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamības pieaugums	Pieaugums, procentos	2 457	2023	10	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.6. SAM	ESF	r.4.3.6.a	Bērni, kas saņēmuši pirmsskolas izglītības pakalpojumus vismaz 1-3 gadus	Bērnu skaits	0	2021	1 177	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.6. SAM	ESF	r.4.3.6.b	Klientu īpatsvars (%), kuri kopumā ir apmierināti ar VDEĀVK darbu – 82% no aptaujāto personu skaita, kurām veikta invaliditātes ekspertīze	Īpatsvars (%)	80	2023	82	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.6. SAM	ESF	r.4.3.6.c	Bērnu ar attīstības grūtībām, nepietiekamībām vai to veidošanās risku kumulatīvais skaits, kuriem veicināta pozitīva attīstība un pašrealizācija	Bērnu skaits	51	2020	16 743	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.6. SAM	ESF	r.4.3.6.d	Iestāžu skaits, kas sniedz datus un izmanto risku analīzes un vadības informācijas sistēmu agrīnā preventīvā atbalsta vajadzību noteikšanai	Iestāžu skaits	0	2020	1 090	Projektu dati	
4.4. prioritāte	4.4.1. SAM	ESF	r.4.4.1.a	Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu skaita pieaugums	Pakalpojumu skaits	899	2021	30	Projektu dati	
4.3. prioritāte	4.3.2. SAM	ERAF	RCR 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu apmeklētāju skaits	Apmeklētāji/ gadā	11 000	2020	16 500	Projektu dati	

5. politikas mērķis “Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību”

5.1. Prioritāte “Reģionu līdzsvarota attīstība”

5.1.1. SAM “Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana pilsētu funkcionālajās teritorijās” (RSO 5.1.)

- (388) **Atbalstāmās darbības:** Lai veicinātu ilgtspējīgu teritoriālo attīstību un virzītos uz reģionālo atšķirību mazināšanu, t.sk., ņemot vērā demogrāfiskos izaicinājumus, plānots integrēts, komplekss atbalsts, paredzot tādas komponentes kā infrastruktūras attīstību uzņēmējdarbībai, publiskās ārtelpas attīstība, pašvaldību kapacitātes veicināšana un viedie risinājumi publisko pakalpojumu efektivitātes uzlabošanai. SAM ietvaros investīcijas tiks veiktas atbilstoši plānošanas reģionu un pašvaldību attīstības programmām. Integrētas teritoriālas attīstības veicināšanai izvēlēts nacionālais risinājums, kas paredz turpināt pašvaldībām to attīstības programmās noteikto nozīmīgu projektu īstenošanu caur atbalstu FPT, kas tiks definētas integrēto teritoriālo stratēģiju (reģionu attīstības programmu) ietvaros, nodrošinot konkurences elementu un efektīvāko attīstības projektu īstenošanu. Tiks turpināta teritoriālā pieeja virzībā uz RPP noteiktā līdzsvarotas reģionālās attīstības mērķa sasniegšanu.
- (389) Ņemot vērā reģionālās attīstības atšķirības, t.sk. atšķirīgo iedzīvotāju ienākumu līmeni, kas ietekmē iedzīvotāju dzīves kvalitāti reģionos, ir atbalstāmas investīcijas uzņēmējdarbības attīstībai reģionos, balstoties uz teritoriju attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm – ieguldījumi publiskajā infrastruktūrā saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu uzņēmējdarbības vides attīstībai un darba iespēju radīšanai pēc iespējas tuvāk dzīves vietai, mazinot potenciālos emigrācijas riskus ārpus reģiona. Atbalsts pašvaldību infrastruktūras attīstībai tiks plānots pašvaldībām, to izveidotām iestādēm, pašvaldību kapitālsabiedrībām, publiski privātajām kapitālsabiedrībām, speciālās ekonomiskās zonas pārvaldēm kā finansējuma saņēmējiem sadarbībā ar uzņēmumiem, ņemot vērā uzņēmumu plānotās investīcijas pamatlīdzekļos esošo vai jaunu produktu un pakalpojumu attīstībai un darbaspēka piesaistei reģionos, ievērojot uzņēmēju pieprasījumu.
- (390) Atbalstāmas integrētas investīcijas kultūras infrastruktūrā, īpašu uzmanību pievēršot kultūras objektu darbības uzlabošanas un darbības efektivitātes palielināšanas pasākumiem, identificējot, kur ieguldījumi var sniegt plašāku ekonomisko, sociālo un teritoriālo ietekmi uz attīstāmo teritoriju. Atbalstāmi ieguldījumi unikālos valsts nozīmes aizsargājamajos kultūras pieminekļos, to saistītajā infrastruktūrā un jaunas nacionālas vai reģionālas kultūras infrastruktūras, kas nodrošina profesionālās mākslas darbību vai atmiņas institūcijas funkciju būvniecībā ar mērķi uzlabot publiskas vides kvalitāti, nodrošināt arhitektonisko un kultūras vērtību saglabāšanu un nodrošināt kultūras objektu turpmāku izmantošanu kultūras pakalpojumu sniegšanā, veicinot esošo pakalpojumu pilnveidi un jaunu pakalpojumu izveidi, t.sk., uzlabojot kultūras objektu pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kā arī integrējot projektos inovatīvus risinājumus, kas ļauj attīstīt kultūras satura digitālo piedāvājumu, paplašinot kultūras mantojuma saturisko piedāvājumu un veicinot kultūras mantojuma kā ilgtspējīga resursa inovatīvu izmantošanu cilvēka dzīves kvalitātes uzlabošanā. Tiks nodrošināta efektīvāka kultūras mantojuma potenciāla izmantošana ekonomikas attīstībā un sociālo jautājumu risināšanā, stiprinot vietējo iedzīvotāju kopienas, radot jaunu sociālo dinamiku, nodrošinot pievilcīgu vidi vietējiem iedzīvotājiem, kā arī attīstot autentisku tūrisma galamērķa piedāvājumu tūristiem, tādējādi nodrošinot reģiona atpazīstamību, vietējās uzņēmējdarbības attīstību un veicinot pašvaldību ieņēmumu pieaugumu. Investīcijas veicamas, ievērojot iniciatīvas

Eiropas Jaunais “Bauhaus” principus un Starptautiskā kultūras pieminekļu un ievērojamu vietu padomes izstrādātos kvalitātes principus ES finansētiem pārveidojumiem, kas var ietekmēt kultūras mantojumu. Ieguldījumi veicami teritorijās, kur jau pastāv veiksmīgas tūrisma stratēģijas (pašvaldības vai plānošanas reģiona attīstības programmas sastāvdaļa), kā arī sekmīgi sadarbības tīkli.

- (391) Atbalstāmi integrēti ieguldījumi publiskajā ārtelpā (piem., parks, skvērs, promenāde, publiski pieejama atpūtas zona, t.sk. Baltijas jūras piekrastē), identificējot primāri svarīgās vietas, kur ieguldījumi var sniegt vislielāko atdevi, palielināt sabiedrības drošību vai uzlabot dzīves vides kvalitāti, kas var ietvert multifunkcionālus risinājumus, zaļo un zilo infrastruktūru (piem., zaļās salas, zaļos žogus, velosipēdu novietnes, caurlaidīgu ietvju izbūvi)⁸¹, ņemot vērā Eiropas Jaunā “Bauhaus” principus: estētika, ilgtspēja, iekļautība. Publiskās ārtelpas attīstība ietver arī teritorijas funkcionalitātes uzlabošanu, veicinot pie atjaunotās publiskās ārtelpas esošo uzņēmējdarbības piedāvāto pakalpojumu attīstīšanu/jaunu pakalpojumu sniedzēju saimnieciskās darbības uzsākšanu.
- (392) Lai pielāgotos izmaiņām pēc ATR īstenošanas un samazinātu pašvaldības pakalpojumu izmaksas uz vienu klientu, atbalstāmi ieguldījumi plānošanas reģionu un pašvaldību darbības efektivitātei, t.sk. jaunu un inovatīvu risinājumu attīstīšanai, administratīvo pakalpojumu, sabiedriskā transporta, sabiedriskās drošības, izglītības, komunālo u.c. pakalpojumu nodrošināšanai, kombinējot ieguldījumus infrastruktūrā ar IKT risinājumiem. Viedie risinājumi uzlabotu iedzīvotāju labklājību, drošību un sabiedrisko kārtību, rastu iespēju savlaicīgi paredzēt iespējamus izaicinājumus un tos novērst, samazināt vai novērst ietekmi uz vidi, pilnvērtīgāk izmantot iespējas, ko nodrošina mūsdienu tehnoloģijas. Piemēram, viedās uzraudzības sistēmas nodrošināšana aprūpējamo klientu mājās un aprūpes iestādēs, drošās telpas sistēma gaisa kvalitātes uzlabošanai un inficēšanās risku samazināšanai, kā arī citi risinājumi, par kuriem diskusijas turpinās. Lai veidotu risinājumus ar reģionālā mēroga ietekmi, iecerēts, ka katrā plānošanas reģionā pilotveidā tiks ieviesti jauni un inovatīvi risinājumi pašvaldību darbības jomās.
- (393) Lai uzlabotu pašvaldību un plānošanas reģionu darba efektivitāti, SAM ietvaros plānots paaugstināt plānošanas reģionu un pašvaldību speciālistu kapacitāti. Prioritārās kapacitātes paaugstināšanas jomas: (1) uzņēmējdarbības veicināšana un inovācijas attīstība, t.sk. starpinstucionālā un starpsektoru sadarbība RIS3 viedās specializācijas jomu attīstīšanai reģionos inovāciju ekosistēmu ietvaros; (2) viedie risinājumi plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas darba un pakalpojumu efektivitātes uzlabošanā; (3) integrēta (dažādu budžeta avotu) teritorijas attīstības plānošana un īstenošana, piemērojoties sociāli ekonomiskajām pārmaiņām; (4) budžeta plānošana, jauno reģionālās attīstības finanšu instrumentu izmantošana; (5) sabiedrības iesaiste attīstības plānošanā un īstenošanā, t.sk. pamatzināšanas par pilsonisko sabiedrību kā resursu un tās ieguldījumu teritorijas attīstībā. Šādas investīcijas sniegs ieguldījumu labas pārvaldības principu piemērošanā, lai nodrošinātu plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību pārredzamu, līdzdalību veicinošu, veiksmīgu un efektīvu darbību, sniedzot publiskos pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem to teritorijā. Kapacitātes uzlabošanas pasākumi stiprinās plānošanas reģionu un pašvaldību spēju izstrādāt integrētas teritoriālās stratēģijas, tādējādi arī atlasīt, izstrādāt, izvērtēt un īstenot kvalitatīvus projektus.
- (394) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā NBK vadlīnijas un ieviešanas un projektu atlases

⁸¹ Zaļā infrastruktūra – stratēģiski plānots pilnīgi vai daļēji dabisku teritoriju tīkls kombinācijā ar citiem vides objektiem, kas ir izveidots un tiek pārvaldīts, lai sniegtu plašu ekosistēmu pakalpojumu klāstu. Tas ietver zaļās zonas (vai zilās, ja attiecas uz ūdens ekosistēmām) un citus fiziskus elementus sauszemes (tostarp piekrastes) un jūras teritorijās. Avots: <https://ieej.lv/tfHmD>

nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.

- (395) **Galvenās mērķgrupas:** nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldības un to FPT pašvaldības, plānošanas reģioni, NVO saimnieciskās darbības veicēji un iedzīvotāji, vietējie un starptautiskie tūristi, kultūras mantojuma objektu un kultūras infrastruktūras objektu apmeklētāji, saistīto pakalpojumu sniedzēji (MVU).
- (396) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** Projektu un pasākumu izstrādes laikā, īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmēm un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Veicot ieguldījumus publiskajā infrastruktūrā uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, tiks sekmēta nepieciešamo apstākļu nodrošināšana un vienlīdzīgas iespējas uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai visiem iedzīvotājiem. Publiskās infrastruktūras attīstīšanas projektos tiks īstenotas vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas darbības personām ar FT, vecāka gadagājuma cilvēkiem un vecākiem ar bērniem, pielietojot labās prakses vai inovatīvus risinājumus būvniecībā, nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu iekļūšanai telpās, kā arī piekļuvei objektiem un pakalpojumiem, kas atrodas ārpus tām.
- (397) Attīstot pašvaldību viedo risinājumu izveidi un īstenošanu, tiks pievērsta īpaša uzmanība tam, lai radītie gala produkti, pakalpojumi un rezultāti būtu pieejami visiem, t.sk. personām ar FT. Pašvaldību speciālistu kapacitātes celšanas pasākumi tiks īstenoti, ievērojot vienlīdzīgu iespēju principu.
- (398) Īstenojot pasākumus, tiks sekmēta vienlīdzīga pieeja kultūras infrastruktūrai un kvalitatīviem kultūras pakalpojumiem vienlīdzīgi visām sabiedrības grupām, veicinot līdztiesīgumu kultūras norišu pieejamībā neatkarīgi no dzīvesvietas, īpašām vajadzībām un sociālā atstumtības riska. Tiks palielināta kultūras pasākumu pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti. Ņemot vērā to, ka liels attālums no cilvēka dzīvesvietas līdz pasākuma norises vietai var kļūt par būtisku šķērslī kultūras pasākuma apmeklēšanai, nodrošinot pakalpojumu tuvāk dzīvesvietai, tiks veicināta pakalpojumu pieejamība neatkarīgi no dzīvesvietas.
- (399) **Mērķteritorijas, t. sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** SAM īsteno ar mehānismu "Funkcionālās pilsētu teritorijas". FPT tiks noteiktas teritoriju attīstības stratēģijās (plānošanas reģionu attīstības programmās), ko izstrādā plānošanas reģioni kopā ar pašvaldībām un apstiprina reģiona attīstības padome, kuru veido pašvaldības. Tās ietvers ģeogrāfisko tvērumu, stratēģisko ietvaru, teritorijas ekonomisko, sociālo un vides izaicinājumu un attīstības potenciāla analīzi, integrētus risinājumus, aprakstu par iesaistīto pušu iesaisti stratēģijas izstrādē un ieviešanā, kur pārstāvēts plašs sadarbības un sociālo partneru loks. Stratēģijās noteiktās FPT tiks ņemtas vērā pašvaldību attīstības programmās, nosakot plānotos ieguldījumus, tās iekļauj teritoriju izaicinājumiem specifiskus risinājumus, kas tiek finansēti no dažādiem finanšu avotiem, tās izstrādā/aktualizē atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem un VARAM metodikai. ERAF atbalsta pamatā būs teritoriju attīstības stratēģijās noteikto FPT ietvaros plānotie projekti, ievērojot pilsētvides attīstības izaicinājumus un vajadzības saskaņā ar pašvaldību attīstības programmu investīciju plāniem. Jautājumos, kas skar vairākas pašvaldības, iespējama reģionāla mēroga risinājumu koordinācija. Finansējums starp plānošanas reģioniem tiks plānots pēc IKP uz vienu iedzīvotāju apgrieztās proporcijas (atbilstoši RPP), izņemot viedajām pašvaldībām, kultūras infrastruktūrai un kapacitātei.
- (400) Lai nodrošinātu teritoriju attīstības stratēģiju izstrādātāju iesaisti projektu atlasē, plānošanas reģionu pārstāvji piedalīsies projektu iesniegumu vērtēšanas komisijā. Pašvaldības prioritāro projektu sarakstu var pievienot arī teritoriju attīstības stratēģijai, nodrošinot atbilstību arī pašvaldību attīstības programmām.

- (401) Latvija nepiemēros ITI mehānismu, ņemot vērā pieredzi ITI īstenošanā⁸². Lauku telpas attīstībai plānoti ELFLA ieguldījumi (SVVA stratēģijām), t.sk. vietējās ekonomikas stiprināšanas, kopienu spēcinošām un vietas attīstību sekmējošām iniciatīvām.
- (402) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri un lauku attīstības telpa aptver visu Latviju, bet pārējās Stratēģijā “Latvija 2030” noteiktās mērķteritorijas tikai daļu no valsts teritorijas, apvienojot pašvaldības, kurām to ģeogrāfiskā novietojuma un ar to saistītu iezīmju dēļ ir kopīgi specifiski izaicinājumi/attīstības iespējas. Plānošanas reģiona un pašvaldības attīstības programma ietver koordinētus un papildinošus ieguldījumus dažādās nozarēs ārpus 5.PM. Uzņēmējdarbības publiskās infrastruktūras investīcijām – sinerģija ar tiešajām investīcijām MVU atbalstam, plānotas 1.PM, t.sk. ar 1.2.3.SAM plānoto tiešo atbalstu uzņēmumiem, 1.1.1.SAM un 1.1.2.SAM P&I kapacitātes attīstībai reģionālo inovāciju sistēmas iedzīvināšanai, atbalstu darbaspēka prasmēm 4.2.2.SAM, 4.2.3.SAM un 4.2.4.SAM, kā arī sinerģija ar 4.3.4.SAM un 4.3.6.SAM pirmsskolas izglītības pieejamību veicinošiem pasākumiem. 3.1.1.SAM investīcijas palielinās reģionu sasniedzamību arī uzņēmējiem. Publiskās ārtelpas attīstībai plānota papildinātība ar 2.1.3.SAM pašvaldību investīcijām klimata pielāgošanās pasākumu īstenošanai. Viedo pašvaldību risinājumiem – sinerģija ar 2.1.1.SAM pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšanas investīcijām, 1.1.1.SAM un 1.2.3.SAM atbalstu zinātniskajām institūcijām un uzņēmumiem viedo produktu attīstībai. AF ietvaros reģionos (ārpus Rīgas reģiona) plānots īstenot lielākus investīciju projektus (vismaz 4 nacionāla mēroga industriālie parki) nozarēs ar augstu pievienotās vērtības potenciālu. 5.1.1.SAM ieguldījumi kultūras infrastruktūrā var kalpot kā stimuls turpmākām investīcijām, kas tiek īstenotas 4.3.2.SAM ietvaros, vienlaikus demarkāciju nodrošinot jau plānošanas posmā, paredzot, ka 5.1.1.pasākuma mērķa grupa ir kultūras mantojuma objektu apmeklētāji, savukārt 4.3.2.SAM mērķa grupa ir sociāli mazaizsargātās grupas, kas tiek marginalizētas kultūras pieejamībā.
- (403) 5.1.1.SAM paredzētās darbības var sniegt ieguldījumu ESSBJR politikas virziena “Kultūra” un “Inovācija” īstenošanā; programmā “Radošā Eiropa” paredzēts sniegt atbalstu arhitektūras un kultūras mantojuma nozarēm.
- (404) **Finanšu instrumenti:** Izstrādājot SAM ieviešanas nosacījumus tiks izvērtēta iespēja attiecībā uz peļņu nesošiem kultūras infrastruktūras projektiem piemērot atbalstu finanšu instrumentu veidā (aizdevums kombinācijā ar grantu).

---

⁸² <https://ej.uz/xwkw>

10.tabula (2) 5. Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starpposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	RCO 75	Atbalstītas integrētas teritoriālās attīstības stratēģijas	Skaitis	0	5
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	RCO 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma objektu skaits	Skaitis	0	8
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	RCO 114	Jaunizveidotas vai atjaunotas atvērtās zonas (publiskas teritorijas) pilsētvidē	m ²	0	117 666
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	i.5.1.1.a	Noslēgto līgumu īpatsvars par ieguldījumiem kultūras un tūrisma objektos	%	10	100

11.tabula (3) 5. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sākotnējās vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	r.5.1.1.a.	Komersanti, kas gūst labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras	Uzņēmumu skaits	0	2020	45	Projektu dati	
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	r.5.1.1.b	Darba algu fonda pieaugums privātajos uzņēmumos	euro	0	2020	66 555 000	Projektu dati	
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	r.5.1.1.c	Privātās nefinanšu investīcijas nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos	euro	0	2020	88 740 000	Projektu dati	
5.1.prioritāte	5.1.1.SAM	ERAF	RCR 77	Atbalstīto kultūras un tūrisma vietu apmeklētāji	Apmeklētāji/gadā	720 000	2019	902 000	Projektu dati	

6. politikas mērķis “Taisnīgas pārkārtošanās fonda investīcijas”

6.1. Prioritāte “Pāreja uz klimatneitralitāti”

6.1.1. SAM “Pārejas uz klimatneitralitāti radīto ekonomisko, sociālo un vides seku mazināšana visvairāk skartajos reģionos”

- (405) **Atbalstāmās darbības:** Atbalstāmo pasākumu plānošanā un vissmagāk skarto reģionu identificēšanā ņemti vērā iepriekš definēti kritēriji⁸³, tādējādi nosakot, kuras teritorijas potenciāli visvairāk skars pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, un noteiktas to attīstības vajadzības un potenciālie izaicinājumi, lai varētu risināt pārkārtošanās grūtības virzībā uz klimatneitralitāti. Konkrēti plānotie atbalsta pasākumi noteikti TPTP, ievērojot tajā paredzēto pārkārtošanās virzienu un darbības, kas definētas saskaņā ar plānošanas dokumentiem klimatneitralitātes jomā – NEKP, Latvijas stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.g., kā arī ievērojot EK 2020.gada ziņojuma par Latviju TPF atbalstāmo darbību ieteikumus, Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020.-2030. gadam, un Reģionālās politikas pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam noteiktos uzstādījumus reģionālās attīstības atšķirību mazināšanai, sniedzot kompleksu un savstarpēji papildinošu ieguldījumu stratēģisko mērķu un NEKP uzdevumu īstenošanā. TPTP ietvaros plānots viens transformācijas virziens “Kūdras nozares SEG emisiju samazināšanas pasākumi un atbalsts reģionālās ekonomikas dažādošanai, mazinot sociālekonomiskās sekas pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku”, kura ietvaros paredzēts īstenot trīs darbības: (1) Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā; (2) Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku; (3) Nodarbināto prasmi paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu. TPTP darbību ietvaros tiks īstenoti vairāki pasākumi.
- (406) TPTP darbības “Atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā” ietvaros ir atbalstāma degradēto kūdras purvu rekultivācija, t.sk. vēsturiskajās kūdras ieguves vietās, koncentrējoties primāri uz risinājumiem ar augstāku SEG emisiju samazinājumu, kā arī pārprofilēšanas aktivitātēm. Pirms rekultivācijas veikšanas tiks noteiktas vietai piemērotākās darbības un rekultivācijas metodes. Degradēto purvu rekultivācija ļaus samazināt zemes resursu degradāciju, nodrošināt saimniecisku un pilnvērtīgu vietas turpmāku izmantošanu, novēršot nelabvēlīgas ietekmes apkārtējai videi, kā arī sekmēt ieguves vietas iekļaušanos ainavā. Tāpat paredzēts atbalstāmās darbības pašvaldību un/vai sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzēju siltumenerģijas ražošanas un koģenerācijas iekārtu nomaiņai vai pielāgošanai alternatīviem AER kurināmajiem, kas pārtrauc kūdras kā kurināmā resursa izmantošanu.
- (407) Dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai ir atbalstāma ES nozīmes biotopu atjaunošana vai purvu ekosistēmu atjaunošana dzīvotņu kvalitātes un aizsardzības statusa uzlabošanai, kā arī ekotūrisma veicināšanai. Šādas aktivitātes ir paredzēts veikt īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, lai uzlabotu purvu ekosistēmu bioloģisko daudzveidību saskaņā ar ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģiju 2030. gadam⁸⁴ un *Natura 2000* prioritāro rīcību programmu 2021. - 2027. gadam⁸⁵. Tāpat atbalsts ir paredzēts P&I aktivitātēm, lai nodrošinātu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, fokusējoties uz Latvijas vides un klimata mērķiem, piem., SEG emisiju samazināšanas, teritoriju atjaunošanas u.c. aspektiem. Ir paredzēts īstenot pētījumu platformu un izcilības centra izveidi, kura ietvaros tiks atbalstīta pilotprojektu un demonstrācijas projektu īstenošana saistībā ar dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

⁸³ Taisnīgās pārkārtošanās teritoriālais plāns, pielikums

⁸⁴ ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030. gadam Pieejams: <https://ieej.lv/CUeCh>

⁸⁵ Prioritāro rīcību programma *Natura 2000* tīklam Latvijā (2021–2027). Pieejams: <https://ieej.lv/RnbqB>

- (408) Lai ierobežotu reģionālo atšķirību pieaugumu un mazinātu negatīvo ietekmi uz vidi, plānota ekonomikas dažādošana un modernizācija, jaunu ilgtspējīgu uzņēmējdarbības iespēju radīšana un attīstība visvairāk skartajos reģionos, t.sk. degradētajās vēsturiskās kūdras ieguves vietās un degradētajās rūpnieciskās teritorijās. Reģionālās uzņēmējdarbības attīstības, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku, ietvaros plānots atbalstīt “zaļāku” uzņēmējdarbības teritoriju, kur ražo AE vai izmanto AER tehnoloģijas, un saistītās publiskās infrastruktūras attīstību saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu. Ņemot vērā darbinieku skaitu, kuru darbavietas tiks ietekmētas ekonomikas pārkārtošanās rezultātā, “zaļāku” uzņēmējdarbības teritoriju attīstība mazinātu sociālekonomiskās sekas, radot jaunas darbavietas. Uzņēmējdarbības teritoriju attīstība ir būtisks priekšnosacījums reģionālo atšķirību mazināšanai, un jaunizveidotās darbavietas dotu iespēju rast nodarbinātības iespējas. Uzņēmējdarbības teritoriju attīstības kontekstā nozīmīga loma ir arī bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanai, kas sniegs iespēju kūdras nozares transformācijas rezultātā visvairāk skartajās teritorijās uzlabot pakalpojumu un nodarbinātības iespēju pieejamību un sasniedzamību un veicinās pašvaldības funkciju īstenošanu, t.sk. izglītības pieejamības nodrošināšanu. Lai nodrošinātu reģionu virzību uz klimatneitrālu ekonomiku, plānots atbalsts pašvaldību un reģionu speciālistu vietējā līmenī nepieciešamo prasmju un zināšanu paaugstināšanai par klimatneitrālu ekonomiku, nozaru transformāciju uz klimatneitrāliem risinājumiem un ietekmi uz teritoriju attīstību, mazinot sociālekonomiskās negatīvās sekas saistībā ar klimata pārmaiņām.
- (409) Pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku rezultātā nākotnē prognozējamās strukturālās izmaiņas darba tirgū, tādējādi atbalstāmi ieguldījumi darba tirgus vajadzībām un aktuālajiem sociāli ekonomiskajiem izaicinājumiem atbilstoša prasmju pilnveides un jaunu kvalifikāciju piedāvājuma nodrošināšanai. Prasmju attīstības, pilnveides un pārkvalificēšanas piedāvājuma attīstība vērsta uz ilgtermiņa nodarbinātību, kuras ietvaros plānots nodarbināto prasmju paaugstināšanas atbalsts kvalifikācijas iegūšanai (t.sk., izmantojot darba vidē balstītu mācību pieeju, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanai nozarēs, kas veic ekonomikas transformāciju uz klimatneitralitāti), atbalsts darba spēka mācībām (t.sk. DD noteikts atbalsts jaunas kvalifikācijas iegūšanai vai darba spēka pārcelšanai nepieciešamo prasmju pilnveidei), atbalsts reģiona ekonomiskās transformācijas virzieniem atbilstošu jauno speciālistu sagatavošana īsā cikla izglītības programmās (saskaņā ar uzņēmēju pieprasījumu), kā arī plānotas mācības u.c. pārkvalificēšanas pasākumi operatīvai un mērķtiecīgai no bezdarba riskam pakļauto un darba tiesiskajām attiecībām potenciāli atbrīvoto cilvēku integrēšanai darba tirgū, t.sk. no mazaizsargātajām sabiedrības grupām, nepasliktinot to sociālo stāvokli. Detalizēts prasmju saraksts, kas nepieciešamas visvairāk skartajos reģionos, tiks izstrādāts sadarbībā ar sociālajiem un sadarbības partneriem.
- (410) TPTP atbalstāmās darbības plānotas, ievērojot ES prioritātes klimata un vides jomā, jo īpaši plānojot pārkārtošanos uz 2030. g. izvirzītajiem ES enerģētikas un klimata mērķiem un klimatneitrālu ES ekonomiku līdz 2050. g. saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem, kā arī ņemot vērā EZK mērķus, kuru īstenošana veicinās virzību uz klimatneitralitāti, kā arī atbalstīs vietējo ekonomiku un ilgtspēju ilgtermiņā. Lai veicinātu ekonomikas zaļo pārkārtošanos, TPTP ietvaros Latvijā līdz 2030. g. plāno atteikties no kūdras izmantošanas enerģētikā. Enerģētiskās kūdras aizliegums un TPTP paredzētās aktivitātes var veicināt Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. g. pret 2030. g. noteikto zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā mērķu sasniegšanu 36% apmērā.
- (411) Atbalstāmās darbības ir novērtētas kā atbilstošas NBK principa nosacījumiem, jo veikts atbilstošs novērtējums, ņemot vērā AF paredzētās vadlīnijas NBK novērtējuma veikšanai un ieviešanas un projektu atlases nosacījumos tiks noteikti pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību NBK principa nosacījumu ievērošanai.

- (412) **Galvenās mērķgrupas:** pārejas uz klimatneitrālu ekonomiku visvairāk skarto reģionu iedzīvotāji, plānošanas reģioni, pašvaldības un to izveidotās iestādes, pašvaldību kapitālsabiedrības, publiski privātās kapitālsabiedrības, speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes, saimnieciskās darbības veicēji, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji, valsts iestādes, zinātniskās institūcijas.
- (413) **Darbības, kas nodrošina vienlīdzību, iekļaušanu un nediskrimināciju:** projektu un pasākumu izstrādes laikā, īstenošanā un vadībā tiks nodrošināta informācijas un vides pieejamības, nediskriminācijas pēc vecuma, dzimuma, etniskās piederības u.c. pazīmes un vienlīdzīgu iespēju principu ievērošana. Veicot ieguldījumus ar būvniecību saistītajās darbībās, tiks nodrošināta vides un informācijas pieejamība personām ar FT, ievērojot būvnormatīvos noteiktās prasības. Infrastruktūras attīstīšanas projektos tiks īstenotas specifiskas vides un informācijas pieejamības nodrošināšanas darbības personām ar FT, vecāka gadagājuma cilvēkiem un vecākiem ar bērniem, pielietojot labās prakses vai inovatīvus risinājumus būvniecībā, nodrošinot nepieciešamo aprīkojumu iekļūšanai telpās, kā arī piekļuvei dažādiem objektiem un pakalpojumiem, kas atrodas ārpus telpām. Attīstot transporta infrastruktūru, tiks nodrošināta vides un informācijas pieejamība personām ar invaliditāti un vecākiem ar bērniem, piemēram, autobusus vizuāli informācijas tablo, audio paziņojumi par pieturvietām, maršrutu u.tml., marķējumi un piktogrammas, atbilstošas sēdvietas u.c. Prasmju attīstības pasākumu ietvaros tiks nodrošināta dalība un informācijas pieejamība visiem ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem neatkarīgi no izglītības līmeņa, dzimuma, rases, etniskās izcelsmes, invaliditātes, u.c. aspektiem, tādējādi veicinot iedzīvotāju dzīves līmeņa nepasliktināšanos, ko var ietekmēt darba tirgus transformācijas procesi, kā arī tiks nodrošināta apmācību iespēja personām ar FT.
- (414) **Mērķteritorijas, t.sk. plānotais teritoriālo rīku izmantojums:** ekonomikas pārkārtošanās uz klimatneitralitāti rezultātā vismagāk skartie reģioni noteikti TPTP saskaņā ar TPTP noteiktajiem kritērijiem, ņemot vērā 1) kūdras ieguves apjomus un degradēto purvu (nerekultivēto vēsturisko kūdras ieguves vietu), kur kūdras ieguve vairs nenotiek, izplatību, 2) IKP rādītājus, 3) elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņu IKP (uz vienu iedzīvotāju) vienības radīšanai, 4) uzņēmumu darbības energoietilpību un iespējas pārkārtot uzņēmumu saimniecisko darbību ekonomikas transformācijai uz klimatneitralitāti, 5) nodarbinātības un bezdarba līmeņa rādītājus, kā arī 6) demogrāfijas tendenču rādītājus. Plānotajiem ieguldījumiem jāatbilst plānošanas reģionu attīstības plānošanas dokumentiem, izņemot degradēto purvu rekultivācijas un atjaunošanas, un kūdras nozares pētniecības aktivitātes, kur investīcijas tiks plānotas nacionālā līmenī, sniedzot pamatojumu ieguldījumiem un konkrētējot ieguldījumus atbilstoši teritorijas socioekonomiskajai situācijai.
- (415) **Starpreģionālās, pārrobežu un transnacionālās darbības:** SAM ietvaros plānotie ieguldījumi infrastruktūras attīstībai, ir papildinoši 5.1.1.SAM ietvaros paredzētajiem integrētajiem ieguldījumiem teritorijās uzņēmējdarbības vides attīstībai un darba iespēju radīšanai pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai un pašvaldību speciālistu kapacitātes paaugstināšanai citu ERAF plānoto tematisko atbalsta pasākumu veiksmīgai īstenošanai pašvaldībās un plānošanas reģionos, kā arī par vispārīgiem attīstības plānošanas jautājumiem. Atbalsts cilvēkresursu prasmju un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas piedāvājuma attīstībai plānots 4.2.2.SAM ietvaros, paredzot atbalstu darba vidē balstītu mācību īstenošanai profesionālās izglītības iestāžu izglītojamiem, savukārt 4.2.4.SAM pasākumu ietvaros plānoti pieaugušo izglītības piedāvājuma attīstības pasākumi, nodrošinot demarkāciju un papildinātību ar TPF finansējumu kūdras un saistītajās nozarēs ietekmētā personāla prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējām atbilstoši reģionu vajadzībām, kā arī uzņēmumu darbiniekiem, kas ieinteresēti attīstīties un pilnveidoties esošajā uzņēmumā. 6.1.1.SAM ieguldījumi ir papildinoši arī ar

AF investīcijām, kur 2.3.1.4.i “Individuālo mācību kontu pieejas attīstība” ietvaros paredzēts sniegt atbalstu pieaugušo izglītības attīstībai, savukārt nevienlīdzības mazināšanai reģionos 3.1.1.3.i “Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos” ietvaros plānot īstenot daudz lielākus investīciju projektus un attīstīt vismaz četrus nacionālas nozīmes industriālos parkus, 3.1.1.6.i “Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezemisiju transportlīdzekļu iegāde” ietvaros paredzēts atbalsts bezemisiju transportlīdzekļu (autobusu) iegādei, kas paredzēti pašvaldību funkciju un pārvaldes uzdevumu nodrošināšanai, 3.1.1.2.i. “Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai” ietvaros plānots atbalsts plānošanas reģionu un pašvaldību zināšanu un prasmju celšanai ATR kontekstā, nolūkā uzlabot publisko pakalpojumu kvalitāti.

- (416) **Finanšu instrumenti:** Lai sekmētu finansējuma saņēmēja līdzdalību ekonomikas dažādošanā visvairāk skartajos reģionos, TPTP 2.darbības “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku” uzņēmējdarbības “zaļināšanas” un produktu attīstības pasākuma īstenošanai tiks izmantos FI, kombinējot to ar granta elementu.

12.tabula (2) 6. Politikas mērķa iznākuma rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Starposma vērtība (2024)	Plānotā vērtība (2029)
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCO 03	Ar finanšu instrumentiem atbalstītie uzņēmumi	Uzņēmumu skaits	0	102 ⁸⁶
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCO 10	Uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības organizācijām.	Uzņēmumu skaits	0	5 ⁸⁷
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCO 38	Atbalstītās sanētās zemes platība	ha	0	13 600 (skaitīta rekultivētā un atjaunotā platība) ⁸⁸
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	EECO 05	Nodarbinātas personas, tostarp pašnodarbinātas personas.	Personu skaits	0	3 950 (unikālie dalībnieki, kas uzsākuši intervenci) ⁸⁹
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	i.6.1.1.a	Komersanti, kas gūst labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras	Uzņēmumu skaits	0	25 ⁹⁰
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	i.6.1.1.b	Īstenotas reģionāla mēroga mācību programmas pašvaldību un reģionu speciālistu kvalifikācijas paaugstināšanai un / vai pārkvalifikācijai ⁹¹	Programmu skaits	0	4 ⁹²
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	i.6.1.1.c	Bezemisiju transportlīdzekļi pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu nodrošināšanai	Bezemisiju transportlīdzekļu skaits	0	38 ⁹³
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	i.6.1.1.d	Profesionālajā izglītībā iesaistīto izglītojamo skaits	Personu skaits	0	1 609 ⁹⁴

⁸⁶ TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”

⁸⁷ TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā”

⁸⁸ TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā”

⁸⁹ TPTP 3. darbība “Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu”

⁹⁰ TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”

⁹¹ Mācību programma ietvers atbalstāmā reģiona specifiskai un vajadzībām atbilstošus seminārus, darba grupas, konferences, un citus pasākumus pašvaldību un reģionu speciālistu prasmju un zināšanu paaugstināšanai un/vai pār-kvalifikācijai darbam ar klimatneitrālas ekonomikas jautājumiem, veicinot sociālekonomisko seku, kas saistīti ar pāreju uz klimatneitralitāti, mazināšanu.

⁹² Pa vienai mācību programmai katrā no atbalstāmajiem reģioniem.

⁹³ TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”

⁹⁴ TPTP 3. darbība “Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu”

13.tabula (3) 6. Politikas mērķa rezultātu rādītāji

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sākotnējās vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCR 02	Publisko atbalstu (t.sk. dotācijas, finanšu instrumentus) papildinošās privātās investīcijas	euro	0	2020	41 726 032	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.a	Aplēstās siltumnīcefekta gāzu emisijas	CO ₂ emisijas ekvivalenta tonnas gadā	92 202	2021	-42 398	Projektu dati	TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā” ⁹⁵
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.b	Aplēsto siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījums	CO ₂ emisijas ekvivalenta tonnas gadā	0	2020	3 480	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku” ⁹⁶
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCR 31	Kopējā saražotā atjaunīgā enerģija (t.sk. elektroenerģija, siltumenerģija)	MWh/gadā	0	2020	7 047	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	RCR 62	Jaunā vai modernizētā publiskā transporta lietotāju skaits gadā	Lietotāji/gadā	0	2020	323 000	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.c	Dalībnieki, kuri sešus mēnešus pēc jaunas kvalifikācijas iegūšanas atrodas labākā darba tirgus situācijā	%	25	2020	40	Projektu dati, Valsts ieņēmumu dienesta dati, personu anketēšanas dati, Kohēzijas politikas	TPTP 3. darbība “Nodarbināto prasmju paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu” ⁹⁷

⁹⁵ Sākotnējā rādītāja vērtība norādīta saskaņā ar KŪDRA2030 un LKA datiem par vēsturisko kūdras ieguves vietu platībām Latvijas reģionos un aprēķinot TPF ietvaros plānoto rekultivēto platību radītās SEG emisijas pirms rekultivācijas pasākumu veikšanas. Mērķa vērtība 2029. gadam parāda rekultivēto platību CO₂ piesaisti pēc pasākumu veikšanas.

⁹⁶ Rādītājs parāda CO₂ ietaupījumu

⁹⁷ Mācību dalībnieku skaits. Paredzēts, ka dažādu iemeslu dēļ dalību izglītības programmās uzsāk un nepabeidz 10% izglītojamo. No nodarbinātiem, kas ir ieguvuši jaunu kvalifikāciju 40% strādās uzlabotos darba apstākļos.

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sākotnējās vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
									fondu vadības informācijas sistēma (KPVIS)	
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.d	Atjaunotas degradētas ekosistēmas	ha	2 546	2021	4 046	Projektu dati	TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā”, ⁹⁸
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.e	Zinātnisko rakstu skaits, kuru izstrādei un publicēšanai ir sniegts atbalsts (zinātnisko rakstu skaits)	Zinātnisko rakstu skaits	0	2020	50	Projektu dati; dati par sasniegtajām rādītāja vērtībām būs pieejami KPVIS.	TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.f	Pētniecības pieteikumu sagatavošana un iesniegšana pētnieciskajos konkursos	Pētniecības pieteikumu skaits	0	2020	3	Projektu dati; dati par sasniegtajām rādītāja vērtībām būs pieejami KPVIS.	TPTP 1. darbība “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un atteikšanās no kūdras izmantošanas enerģētikā”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.g	Privātās nefinanšu investīcijas nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos	euro	0	2020	32 853 186	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.h	Uzņēmumu, kuri guvuši labumu no attīstītās publiskās infrastruktūras, izveidotās darba vietas	Pilnas slodzes ekvivalenti/gadā	0	2020	422	Projektu dati	TPTP 2. darbība “Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku”
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.i	Dalībnieki, kuri sešus mēnešus pēc dalības	%	70	2021	80	Projektu dati; Valsts	TPTP 3. darbība “Nodarbināto prasmju

⁹⁸ Mērķa vērtība (2029) veidojas, sākuma vai atskaites vērtībai, kas izriet no 2014-2020. gada ES fondu plānošanas perioda investīcijām projektos pēc veiktajām ES nozīmes dzīvotņu atjaunošanas darbībām faktiskajās platībās (2021. g. ziņotie dati un kopumā īstenošanā esošajos projektos līdz 2023. gadam), pieskaitot 2. darbības “Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana” ietvaros plānoto sasniedzamo vērtību 1500 ha.

Prioritāte	SAM	Fonds	ID	Rādītājs	Mērvienība	Sākotnējā vērtība	Sākotnējās vērtības gads	Plānotā vērtība (2029)	Datu avots	Komentāri
				pārtraukšanas ir nodarbināti, tai skaitā pašnodarbinātie					izglītības informācijas sistēmas dati; Valsts ieņēmumu dienesta dati	paaugstināšana un atbalsts kvalifikācijas iegūšanai, atbalsts darbaspēka mācībām saskaņā ar uzņēmumu pieprasījumu ⁹⁹
6.1. prioritāte	6.1.1. SAM	TPF	r.6.1.1.j	Pašvaldību un reģionu speciālisti ar pilnveidotām zināšanām un prasmēm klimatneitrālas ekonomikas un ar klimata pārmaiņām saistīto sociālekonomisko seku mazināšanas jautājumos	Personu skaits	0	2020	190 ¹⁰⁰	Projektu dati	TPTP 2. darbība "Reģionālās uzņēmējdarbības attīstība, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku"

⁹⁹ Mācību dalībnieku skaits. Pieņemts, ka 10% no visiem iesaistītajiem jauniešiem dažādu iemeslu dēļ mācības nepabeigs un neiegūs kvalifikāciju. 80% no kvalifikāciju ieguvušajiem audzēkņiem sešu mēnešu laikā pēc dalības pārtraukšanas būs nodarbināti, tai skaitā pašnodarbināti

¹⁰⁰ Rezultātus skatīt kumulatīvi. Ir pieļaujams, ka viens speciālists piedalās vairākās aktivitātēs, lai nodrošinātu regulāru zināšanu un prasmju pilnveidošanu, līdz ar to netiek uzskaitīti unikālie dalībnieki. Speciālists var apmeklēt vairākus apmācību pasākumus un katru reizi tiek ieskaitīts kā jauna vērtība (jauns apmeklētājs/ persona)

2.1. Informācija par dalījumu par intervences kategorijām

14.tabula (4) Dimensija 1 – intervences laukums¹⁰¹

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	4	1.1.1.	22 671 065
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	8	1.1.1.	25 826 688
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	9	1.1.1.	4 240 636
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	10	1.1.1.	15 819 677
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	11	1.1.1.	61 183 005
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	12	1.1.1.	63 345 832
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	16	1.1.1.	3 059 776
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	23	1.1.1.	3 059 776
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	28	1.1.1.	22 416 316
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	29	1.1.1.	5 495 165
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	30	1.1.1.	3 059 775
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	23	1.1.2.	22 185 000
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	9	1.2.1.	6 841 182
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	10	1.2.1.	39 948 010
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	11	1.2.1.	26 377 672
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	12	1.2.1.	32 903 099
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	21	1.2.1.	1 677 811
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	170	1.2.1.	5 633 633
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	171	1.2.1.	9 869 476
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	13	1.2.2.	14 132 886
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	14	1.2.2.	13 532 884
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	11	1.2.3.	497 051
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	21	1.2.3.	200 182 770
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	24	1.2.3.	4 292 933
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	25	1.2.3.	33 785 387
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	170	1.2.3.	503 343
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	16	1.3.1.	136 888 384
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	36	1.3.1.	3 184 915
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	37	1.3.1.	9 554 744
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.4.1.	5 546 250
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	34	1.4.1.	1 848 751
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	36	1.4.1.	3 697 500
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	40	2.1.1.	29 363 049
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	42	2.1.1.	102 870 335
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	44	2.1.1.	32 351 500
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	45	2.1.1.	67 000 985
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	48	2.1.1.	3 950 000
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	52	2.1.1.	100 338 096
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	53	2.1.1.	6 663 000
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	55	2.1.1.	47 711 290
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	75	2.1.1.	3 670 381

¹⁰¹ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	76	2.1.1.	3 670 382
2.1.prioritāte	KF	N/A	49	2.1.2.	18 246 193
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	58	2.1.3.	49 230 000
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	59	2.1.3.	54 375 063
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	60	2.1.3.	44 300 000
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	64	2.2.1.	56 120 917
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	65	2.2.1.	800 000
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	69	2.2.1.	17 239 083
2.2.prioritāte	KF	N/A	67	2.2.2.	59 927 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	69	2.2.2.	30 651 681
2.2.prioritāte	KF	N/A	72	2.2.2.	1 600 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	75	2.2.2.	7 000 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	76	2.2.2.	3 000 000
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	59	2.2.3.	1 428 000
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	60	2.2.3.	5 339 063
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	61	2.2.3.	353 515
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	77	2.2.3.	23 106 489
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	78	2.2.3.	23 277 500
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	79	2.2.3.	13 781 562
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	81	2.3.1.	9 499 999
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	86	2.3.1.	1 500 000
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	83	2.3.1.	22 492 390
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	108	2.3.1.	45 000 001
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	109	2.3.1.	22 396 164
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	95	2.3.1.	3 697 500
2.4.prioritāte	KF	N/A	86	2.4.1.	32 100 000
2.4.prioritāte	KF	N/A	107	2.4.1.	85 084 410
2.5.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	188	2.5.1.	54 884 514
3.1.prioritāte	KF	N/A	87	3.1.1.	118 414 047
3.1.prioritāte	KF	N/A	88	3.1.1.	53 903 103
3.1.prioritāte	KF	N/A	91	3.1.1.	28 394 796
3.1.prioritāte	KF	N/A	92	3.1.1.	7 674 268
3.1.prioritāte	KF	N/A	109	3.1.1.	25 000 000
3.1.prioritāte	KF	N/A	100	3.1.1.	453 793 436
3.1.prioritāte	KF	N/A	111	3.1.1.	8 113 999
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	44	4.1.1.	159 336 022
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	128	4.1.1.	39 834 005
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	129	4.1.1.	52 406 257
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	131	4.1.1.	21 357 724
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	134	4.1.2.	443 700
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	147	4.1.2.	22 971 298
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	160	4.1.2.	27 388 652
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	37	4.2.1.	26 509 666
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	44	4.2.1.	11 426 058
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	121	4.2.1.	40 835 615
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	122	4.2.1.	65 174 688
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	123	4.2.1.	28 907 309

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	124	4.2.1.	31 999 305
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	127	4.2.1.	1 848 750
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	129	4.2.1.	493 000
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	130	4.2.1.	493 000
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	152	4.2.1.	2 341 750
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	148	4.2.2.	7 267 436
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	149	4.2.2.	108 045 586
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	150	4.2.2.	50 427 353
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	136	4.2.3.	5 546 250
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	149	4.2.3.	25 593 500
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	152	4.2.3.	1 775 148
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	145	4.2.4.	3 685 037
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	151	4.2.4.	46 660 173
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	44	4.3.1.	149 662
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	126	4.3.1.	70 252 500
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	127	4.3.1.	32 030 852
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	166	4.3.2.	17 141 132
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	134	4.3.3.	83 916 979
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	136	4.3.3.	13 455 421
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	138	4.3.3.	10 200 000
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	139	4.3.3.	11 049 999
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	144	4.3.3.	10 924 527
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	134	4.3.4.	5 731 125
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	152	4.3.4.	18 722 831
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	157	4.3.4.	1 109 250
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	44	4.3.5.	499 204
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	127	4.3.5.	14 897 672
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	158	4.3.5.	16 719 500
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	159	4.3.5.	49 946 547
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	160	4.3.5.	5 950 000
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	162	4.3.5.	1 109 250
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	143	4.3.6.	4 753 929
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	148	4.3.6.	26 074 851
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	149	4.3.6.	11 813 064
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	152	4.3.6.	11 522 546
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	158	4.3.6.	32 019 505
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	159	4.3.6.	3 697 500
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	162	4.3.6.	10 240 375
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	158	4.4.1.	12 750 001
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	159	4.4.1.	3 400 000
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	20	5.1.1.	130 037 696
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	166	5.1.1.	50 840 625
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	168	5.1.1.	42 265 805
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	169	5.1.1.	377 295
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	20	6.1.1.	41 887 812
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	29	6.1.1.	10 378 764
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	40	6.1.1.	8 824 712

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	42	6.1.1.	3 529 885
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	48	6.1.1.	15 517 634
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	50	6.1.1.	3 529 885
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	52	6.1.1.	2 463 989
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	74	6.1.1.	48 916 063
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	75	6.1.1.	3 529 885
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	79	6.1.1.	6 000 000
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	82	6.1.1.	21 179 311
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	151	6.1.1.	16 946 467
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	170	6.1.1.	1 532 920

15.tabula (5) Dimensija 2 – Finansējuma veids¹⁰²

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.1.1.	230 177 711
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.1.2.	22 185 000
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.2.1.	65 248 962
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.2.1.	29 000 960
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	05	1.2.1.	29 000 961
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.2.2.	23 471 243
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	04	1.2.2.	4 194 527
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.2.3.	79 635 530
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	02	1.2.3.	67 478 205
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.2.3.	49 976 459
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	04	1.2.3.	29 361 690
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	05	1.2.3.	12 809 600
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.3.1.	149 628 043
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	1.4.1.	11 092 501
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.1.1.	205 913 485
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	02	2.1.1.	23 720 052
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.1.1.	14 723 543
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	04	2.1.1.	4 417 063
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	05	2.1.1.	148 814 875
2.1.prioritāte	KF	N/A	02	2.1.2.	9 123 097
2.1.prioritāte	KF	N/A	05	2.1.2.	9 123 096
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.1.3.	147 905 063
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.2.1.	74 160 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	01	2.2.2.	92 178 681
2.2.prioritāte	KF	N/A	03	2.2.2.	5 000 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	05	2.2.2.	5 000 000
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.2.3.	67 286 129
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.3.1.	104 586 054
2.4.prioritāte	KF	N/A	01	2.4.1.	117 184 410

¹⁰² Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
2.5.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	2.5.1.	54 884 514
3.1.prioritāte	KF	N/A	01	3.1.1.	695 293 649
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	4.1.1.	272 934 008
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.1.2.	50 803 650
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	4.2.1.	210 029 141
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.2.	165 740 375
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.3.	32 914 898
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.4.	50 345 210
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	4.3.1.	102 433 014
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	4.3.2.	17 141 132
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.3.3.	129 546 926
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.3.4.	25 563 206
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.3.5.	89 122 173
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.3.6.	100 121 770
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.4.1.	16 150 001
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	01	5.1.1.	223 521 421
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	01	6.1.1.	148 938 477
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	03	6.1.1.	19 061 379
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	05	6.1.1.	16 237 471

16.tabula (6) Dimensija 3 - Teritoriālie sasniegšanas mehānismi¹⁰³

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.1.1.	230 177 711
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.1.2.	22 185 000
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.2.1.	123 250 883
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	18	1.2.2.	27 665 770
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.2.3.	239 261 484
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.3.1.	149 628 043
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	1.4.1.	11 092 501
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.1.1.	397 589 018
2.1.prioritāte	KF	N/A	33	2.1.2.	18 246 193
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.1.3.	147 905 063
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.2.1.	74 160 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	33	2.2.2.	102 178 681
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.2.3.	67 286 129
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.3.1.	104 586 055
2.4.prioritāte	KF	N/A	33	2.4.1.	117 184 410
2.5.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	2.5.1.	54 884 514
3.1.prioritāte	KF	N/A	33	3.1.1.	695 293 649
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	4.1.1.	272 934 008
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.1.2.	50 803 650
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	4.2.1.	210 029 141

¹⁰³ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.2.2.	165 740 375
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.2.3.	32 914 898
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.2.4.	50 345 210
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	4.3.1.	102 433 014
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	33	4.3.2.	17 141 132
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.3.3.	129 546 926
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.3.4.	25 563 206
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.3.5.	89 122 173
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.3.6.	100 121 770
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	33	4.4.1.	16 150 001
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	19	5.1.1.	223 521 421
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	32	6.1.1.	144 578 629
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	33	6.1.1.	39 658 698

17.tabula (7) Dimensija 6 ESF+ sekundāras tēmas¹⁰⁴

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.1.1.	230 177 711
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.1.2.	22 185 000
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.2.1.	123 250 883
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.2.2.	27 665 770
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.2.3.	239 261 484
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.3.1.	149 628 043
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	1.4.1.	11 092 501
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.1.1.	397 589 018
2.1.prioritāte	KF	N/A	09	2.1.2.	18 246 193
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.1.3.	147 905 063
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.2.1.	74 160 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	09	2.2.2.	102 178 681
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.2.3.	67 286 129
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.3.1.	104 586 054
2.4.prioritāte	KF	N/A	09	2.4.1.	117 184 410
2.5.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	2.5.1.	54 884 514
3.1.prioritāte	KF	N/A	09	3.1.1.	695 293 649
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	10	4.1.1.	272 934 008
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.1.2.	961 350
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	10	4.1.2.	49 842 300
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	4.2.1.	210 029 141
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.2.2.	141 505 564
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	10	4.2.2.	15 947 793
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.2.	8 287 018
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.3.	1 556 988
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.2.3.	31 357 910
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.2.4.	4 666 018

¹⁰⁴ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.2.4.	3 685 037
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	10	4.2.4.	41 994 155
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	4.3.1.	102 433 014
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	4.3.2.	17 141 132
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	04	4.3.3.	10 200 000
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.3.3.	23 236 776
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	10	4.3.3.	96 110 150
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	05	4.3.4.	9 310 263
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	07	4.3.4.	1 479 000
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	08	4.3.4.	5 176 500
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.3.4.	6 731 881
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	10	4.3.4.	2 865 562
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	05	4.3.5.	1 109 250
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	06	4.3.5.	24 616 117
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.3.5.	63 396 806
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	06	4.3.6.	30 742 359
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.3.6.	69 379 411
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	09	4.4.1.	16 150 001
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	09	5.1.1.	223 521 421
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	09	6.1.1.	184 237 327

18.tabula (8) Dimensija 6bis Dzimumu līdztiesība¹⁰⁵

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.1.1.	230 177 711
1.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.1.2.	22 185 000
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.2.1.	123 250 883
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.2.2.	27 665 770
1.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.2.3.	239 261 484
1.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.3.1.	149 628 043
1.4.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	1.4.1.	11 092 501
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.1.1.	397 589 018
2.1.prioritāte	KF	N/A	03	2.1.2.	18 246 193
2.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.1.3.	147 905 063
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.2.1.	74 160 000
2.2.prioritāte	KF	N/A	03	2.2.2.	102 178 681
2.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.2.3.	67 286 129
2.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.3.1.	104 586 054
2.4.prioritāte	KF	N/A	03	2.4.1.	117 184 410
2.5.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	2.5.1.	54 884 514
3.1.prioritāte	KF	N/A	03	3.1.1.	695 293 649
4.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	4.1.1.	272 934 008
4.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.1.2.	50 803 650
4.2.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	4.2.1.	210 029 141

¹⁰⁵ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.2.2.	165 740 375
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.2.3.	32 914 898
4.2.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.2.4.	50 345 210
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	4.3.1.	102 433 014
4.3.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	4.3.2.	17 141 132
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.3.3.	129 546 926
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	01	4.3.4.	1 700 000
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.3.4.	23 863 206
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.3.5.	89 122 173
4.3.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.3.6.	100 121 770
4.4.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	02	4.4.1.	16 150 001
5.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	5.1.1.	223 521 421
6.1.prioritāte	TPF	Mazāk attīstīts	03	6.1.1.	184 237 327

7. Tehniskā palīdzības prioritāte

7.1. Prioritāte "Kapacitātes stiprināšanas pasākumi"

- (417) AKCK izstrādāta virzībā uz mērķi radīt nepieciešamos priekšnosacījumus cilvēkresursu, finansējuma, zināšanu pārneses, rīku un tehnoloģiju ieguldījumu pietiekamībai KP fondu programmu un projektu rezultātu efektīvai un savlaicīgai sasniegšanai.
- (418) AKCK ieviešanas rezultātā plānoti šādi rezultāti:
- 1) integrēts KP stratēģiskās plānošanas un ieviešanas process nodrošinās kvalitatīvu politiku un projektu izstrādi, formulējot mērķus, sasniedzamos rezultātus;
  - 2) tiks nodrošināta godprātīga, caurskatāma, uz risku izvērtējumu balstīta projektu/fondu ieviešana, mazinot administratīvo slogu, vienlaikus īstenojot efektīvu pārskatatbildību;
  - 3) tiks nodrošināta augsta iesaistīto pušu profesionalitāte - nepieciešamās prasmes, kompetences, zināšanas tiks efektīvi izmantotas KP ieviešanā visos administratīvajos līmeņos (valsts institūcijas, plānošanas reģioni, pašvaldības, nevalstiskais, privātais sektors).
- (419) AKCK ietvaros plānoti pasākumi trīs prioritārajos virzienos:
- 1) **IESTĀŽU VEIKTSPĒJAS STIPRINĀŠANA** mērķis ir veicināt institūciju darbības veiktspēju jeb kapacitāti.
  - 2) **CILVĒKRESURSU ATTĪSTĪBA UN PROFESIONALIZĀCIJA** mērķis ir veicināt KP fondu ieviešanas aktivitātēs tieši un netieši iesaistīto cilvēkresursu prasmju attīstību un profesionalizāciju.
  - 3) **DIGITALIZĀCIJA, DATI UN INFORMĀCIJAS SISTĒMAS** mērķis ir radīt IKT sistēmas, rīkus un metodes KP fondu ieviešanas atbalstam un labākai pārvaldībai.
- (420) Detalizēta informācija par AKCK pasākumiem, ieviešanas laika grafiku, sasniedzamajiem rezultātiem, mērķiem, u.c. būtiska informācija AKCK ieviešanas progresa novērtēšanai iekļauta programmas 2.papildinājumā¹⁰⁶.
- (421) **KPVIS funkcionalitātes nodrošināšana 2021.–2027. g. plānošanas periodā** mērķis ir atbalstīt KPVIS funkcionalitāti, nodrošināt augstu klientu apmierinātības līmeni gan ar CFLA sniegto, gan KPVIS e-vides tehnisko atbalstu.

¹⁰⁶ Atbilstoši SFC2021 tehniskajam risinājumam 2.papildinājums tiks iesniegts atsevišķi no Programmas, tādēļ ir 2.papildinājuma informācija ir iekļauta Programmas 8. un 9. pielikumos

- (422) KPVIS funkcionalitātes attīstība nodrošinās ES fondu vadībā iesaistītās valsts pārvaldes iestādes, finansējuma saņēmējus ar pieeju KPVIS datiem jebkurā laikā. Dažādu ar projektu ieviešanu saistītās informācijas ātru, drošu, ērtu pieejamību un izmantošanu, nodrošinās iespēju datus izgūt no KPVIS ar datu analīzes rīka palīdzību, kas atvieglos, paātrinās datu apkopošanu, apmaiņu un tālāku analīzi un izmantošanu darba vajadzībām. Vienlaikus tiks apzinātas iespējas attīstīt KPVIS, lai uzlabotu funkcionalitāti, datu pieejamību, sasaisti ar dažādiem valsts datu reģistriem, datu bāzēm u.tml., tādējādi uzlabojot darba efektivitāti.
- (423) CFLA varēs īstenot ES fondu sadarbības iestādes funkcijas, izmantojot vienotu iekšējo kontroles sistēmu, uzturēt KPVIS atbilstoši nepieciešamām drošības prasībām, vienlaikus pilnveidot un paplašināt KPVIS funkcionalitāti.
- (424) Detalizēta informācija par KPVIS pilnveidošanai un attīstībai plānotajiem pasākumiem, ieviešanas laika grafiku, sasniedzamajiem rezultātiem, mērķiem, u.c. būtiska informācija
- (425) KPVIS attīstības pasākumu ieviešanas progressa novērtēšanai iekļauta programmas 2.papildinājumā¹⁰⁷.

2.2. Informācija par dalījumu par intervences kategorijām tehniskās palīdzības prioritātei

19.tabula (4) Dimensija 1 – intervences laukums¹⁰⁸

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
7.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	182	TPC	1 643 848
7.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	182	TPK	3 000 000

20.tabula (7) Dimensija 6 ESF+ sekundāras tēmas¹⁰⁹

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
7.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	9	TPC	1 666 587
7.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	9	TPK	3 000 000

21.tabula (8) Dimensija 6bis Dzimumu līdztiesība¹¹⁰

Prioritātes Nr.	Fonds	Reģiona kategorija	Kods	SAM Nr.	Apjoms (EUR)
7.1.prioritāte	ESF	Mazāk attīstīts	03	TPC	1 666 587
7.1.prioritāte	ERAF	Mazāk attīstīts	03	TPK	3 000 000

22.tabula (18) TPF piešķirums programmai saskaņā ar TPF regulas 3. pantu pirms pārvietojuumiem

TPF prioritātes finansējums	83 899 584
Kopā:	83 899 584

¹⁰⁷ Atbilstoši SFC2021 tehniskajam risinājumam 2.papildinājums tiks iesniegts atsevišķi no Programmas, tādēļ ir 2.papildinājuma informācija ir iekļauta Programmas 8. un 9. pielikumos

¹⁰⁸ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

¹⁰⁹ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

¹¹⁰ Finansējuma apjoms bez Tehniskās palīdzības *flat rate* finansējuma

3. Finanšu plāns

23.a.tabula (3.1.) Pārvietojumi un iemaksas

Programmas grozījums saistīts ar	☐	iemaksām <i>InvestEU</i>
	☐	pārvietojumu uz instrumentiem tiešā vai netiešā pārvaldībā
	☒	pārvietojumu starp ERAF, ESF+, KF vai uz citu fondu vai fondiem

23.b.tabula (17A) Pārvietojumi starp ERAF, ESF+ un KF vai uz citu fondu vai fondiem (sadalījums pa gadiem)

Pārvedums no		Pārvedums uz		Dalījums pa gadiem							
Fonds	Reģiona kategorija	Fonds	Reģiona kategorija	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā
ERAF	Mazāk attīstīts										
ESF+	Mazāk attīstīts										
KF	N/A	ERAF	Mazāk attīstīts	0	0	0	0	1 327 260	1 260 363	0	2 587 623

23.c.tabula (17B) Pārvietojumi starp ERAF, ESF+ un KF vai uz citu fondu vai fondiem (kopsavilkums)

Pārvedums no/ uz	Reģiona kategorija	ERAF	ESF+	KF	Kopā
ERAF	Mazāk attīstīts				
ESF+	Mazāk attīstīts				
KF	N/A	2 587 623			2 587 623
Kopā		2 587 623			2 587 623

(426) Finansējuma pārvedums no KF uz ERAF 2 587 623 EUR apmērā veidojas investīciju pārstrukturizācijas rezultātā: KF pārvedums no 3.politikas mērķa uz 2.politikas mērķi transporta jomas investīciju pārstrukturizēšanai palielinot finansējuma īpatsvaru dzelzceļa infrastruktūrai. Atzīmējams, ka minētais finansējuma apjoms veidojas vairāku pārvedumu starp politikas mērķiem rezultātā starp 1., 2., 3. un 4.politikas mērķiem, t.sk. STEP 2.1.5.SAM izveidošanai, papildus finansējuma novirzīšanai pirmsskolas izglītības iestādēm 4.2.1.SAM ietvaros, posmoto dzelzceļa infrastruktūras projektu 2.posmu finansēšanai.

23.d.tabula (10) ES fondu finansējuma sadalījums pa gadiem

Fonds	Reģiona kategorija	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Kopā
							Finansējums bez elastības finansējuma	Elastības finansējums	Finansējums bez elastības finansējuma	Elastības finansējums	
ERAF	Mazāk attīstīts	0	417 092 590	430 688 675	445 674 674	462 744 519	198 845 521	198 845 521	205 797 479	205 797 479	2 565 486 458
ESF+	Mazāk attīstīts	0	112 006 472	115 667 226	119 699 788	123 822 372	53 194 569	53 194 570	55 422 570	55 422 570	688 430 137
KF	N/A	0	155 721 211	160 907 473	166 628 303	170 706 465	73 337 853	73 337 852	77 793 174	77 793 174	956 225 505
TPF (MFF)	Mazāk attīstīts	0	14 332 581	14 562 805	14 797 634	15 037 160	6 230 051	6 230 050	6 354 651	6 354 652	83 899 584
TPF (NextGen)	Mazāk attīstīts	0	53 424 539	54 282 696	0	0	0	0	0	0	107 707 235
Pavisam kopā		0	752 577 393	776 108 875	746 800 399	772 310 516	331 607 994	331 607 993	345 367 874	345 367 875	4 401 748 919

24.tabula (11) Kopējās finanšu apropriācijas pa fondiem un nacionālais līdzfinansējums

Prioritātes Nr.	ES atbalsta (kopējā vai publiskā) aprēķina bāze	Fonds	Reģiona kategorija	ES fondu finansējums	ES fondu finansējums				Nacionālais ieguldījums	Valsts ieguldījuma indikatīvais sadalījums		Kopā	Līdzfinansējuma likme
					ES fondu finansējums		Elastības finansējums			publisks	privāts		
					ES fondu finansējums bez TP, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	ES fondu TP finansējums, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	Elastības finansējums bez TP, piemērojot NKNR 36.panta 5.punktu	TP finansējums elastības finansējuma daļai, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu					
					(a)=(b)+(c) + (i) + (j)	(b)	(c)	(i)		(j)	(d)=(e)+(f)		
1.PM kopā	k	ERAF	Mazāk attīstīts	831 375 538	676 566 735	23 679 835	126 694 657	4 434 311	146 713 331	73 356 667	73 356 664	978 088 869	0,85
1.1.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	261 195 405	212 558 722	7 439 555	39 803 989	1 393 139	46 093 307	23 046 654	23 046 653	307 288 712	0,85
1.2.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	403 834 371	328 637 167	11 502 300	61 540 970	2 153 934	71 264 889	35 632 445	35 632 444	475 099 260	0,85
1.3.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	154 865 024	126 027 913	4 410 977	23 600 130	826 004	27 329 122	13 664 561	13 664 561	182 194 146	0,85
1.4.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	11 480 738	9 342 933	327 003	1 749 568	61 234	2 026 013	1 013 007	1 013 006	13 506 751	0,85
2.PM kopā	k	ERAF	Mazāk attīstīts	876 035 152	712 910 370	24 951 861	133 500 408	4 672 513	154 594 440	77 297 221	77 297 219	1 030 629 592	0,85

Prioritātes Nr.	ES atbalsta (kopējā vai publiskā) aprēķina bāze	Fonds	Reģiona kategorija	ES fondu finansējums	ES fondu finansējums				Nacionālais ieguldījums	Valsts ieguldījuma indikatīvais sadalījums		Kopā	Līdzfinansējuma likme
					ES fondu finansējums		Elastības finansējums			publiskis	privāts		
					ES fondu finansējums bez TP, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	ES fondu TP finansējums, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	Elastības finansējums bez TP, piemērojot NKNR 36.panta 5.punktu	TP finansējums elastības finansējuma daļai, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu					
					(a)=(b)+(c) + (i) + (j)	(b)	(c)	(i)		(j)	(d)=(e)+(f)		
2.PM kopā	k	KF	N/A	243 549 515	200 055 240	5 001 380	37 554 044	938 851	42 979 328	21 489 665	21 489 663	286 528 843	0,85
2.1.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	564 586 373	459 455 855	16 080 954	86 038 226	3 011 338	99 632 890	49 816 445	49 816 445	664 219 263	0,85
2.1.	k	KF	N/A	18 702 347	15 362 390	384 059	2 883 803	72 095	3 300 415	1 650 208	1 650 207	22 002 762	0,85
2.2.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	146 396 743	119 136 494	4 169 777	22 309 635	780 837	25 834 720	12 917 360	12 917 360	172 231 463	0,85
2.2.	k	KF	N/A	104 733 148	86 029 385	2 150 735	16 149 296	403 732	18 482 321	9 241 161	9 241 160	123 215 469	0,85
2.3.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	108 246 565	88 090 185	3 083 156	16 495 869	577 355	19 102 335	9 551 168	9 551 167	127 348 900	0,85
2.4.	k	KF	N/A	120 114 020	98 663 465	2 466 586	18 520 945	463 024	21 196 592	10 598 296	10 598 296	141 310 612	0,85
2.5.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	56 805 471	46 227 836	1 617 974	8 656 678	302 983	10 024 495	5 012 248	5 012 247	66 829 966	0,85
3.PM kopā	k	KF	N/A	712 675 990	585 402 790	14 635 069	109 890 859	2 747 272	125 766 352	62 883 176	62 883 176	838 442 342	0,85
3.1.	k	KF	N/A	712 675 990	585 402 790	14 635 069	109 890 859	2 747 272	125 766 352	62 883 176	62 883 176	838 442 342	0,85
4.PM kopā	k	ERAF	Mazāk attīstīts	623 626 098	507 501 910	17 762 565	95 035 385	3 326 238	110 051 665	55 025 833	55 025 832	733 677 763	0,85
4.PM kopā	k	ESF+	Mazāk attīstīts	686 720 536	556 128 008	22 245 120	104 180 201	4 167 207	121 185 978	60 592 990	60 592 988	807 906 514	0,85
4.1.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	282 486 698	229 885 406	8 045 989	43 048 602	1 506 701	49 850 594	24 925 297	24 925 297	332 337 292	0,85
4.1.	k	ESF	Mazāk attīstīts	52 835 796	42 788 099	1 711 524	8 015 551	320 622	9 323 964	4 661 982	4 661 982	62 159 760	0,85
4.2.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	217 380 160	176 902 228	6 191 577	33 126 913	1 159 442	38 361 205	19 180 603	19 180 602	255 741 365	0,85
4.2.	k	ESF	Mazāk attīstīts	258 960 502	209 714 404	8 388 576	39 286 079	1 571 443	45 698 913	22 849 457	22 849 456	304 659 415	0,85
4.3.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	123 759 240	100 714 276	3 524 999	18 859 870	660 095	21 839 866	10 919 933	10 919 933	145 599 106	0,85
4.3.	k	ESF	Mazāk attīstīts	358 128 238	290 023 573	11 600 943	54 330 502	2 173 220	63 199 101	31 599 551	31 599 550	421 327 339	0,85

Prioritātes Nr.	ES atbalsta (kopējā vai publiskā) aprēķina bāze	Fonds	Reģiona kategorija	ES fondu finansējums	ES fondu finansējums				Nacionālais ieguldījums	Valsts ieguldījuma indikatīvais sadalījums		Kopā	Līdzfinansējuma likme			
					ES fondu finansējums		Elastības finansējums			(d)=(e)+(f)	(e)			(f)	(g)=(a)+(d)**	(h)=(a)/(g)**
					ES fondu finansējums bez TP, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	ES fondu TP finansējums, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu	Elastības finansējums bez TP, piemērojot NKNR 36.panta 5.punktu	TP finansējums elastības finansējuma daļai, piemērojot KNR 36.panta 5.punktu								
					(a)=(b)+(c) + (i) + (j)	(b)	(c)	(i)		(j)						
4.4.	k	ESF	Mazāk attīstīts	16 796 000	13 601 932	544 077	2 548 069	101 922	2 964 000	1 482 000	1 482 000	19 760 000	0,85			
5.PM kopā	k	ERAF	Mazāk attīstīts	231 344 670	188 266 434	6 589 325	35 254 987	1 233 924	40 825 530	20 412 765	20 412 765	272 170 200	0,85			
5.1.	k	ERAF	Mazāk attīstīts	231 344 670	188 266 434	6 589 325	35 254 987	1 233 924	40 825 530	20 412 765	20 412 765	272 170 200	0,85			
6.PM kopā	k	TPF	Mazāk attīstīts	191 606 819	172 136 652	6 885 465	12 100 675	484 027	33 812 969	16 906 485	16 906 484	225 419 788	0,85			
6.1. (MFF)	k	TPF	Mazāk attīstīts	83 899 584	68 572 002	2 742 880	12 100 675	484 027	14 805 809	7 402 905	7 402 904	98 705 393	0,85			
6.1. (NextGen)	k	TPF	Mazāk attīstīts	107 707 235	103 564 650	4 142 585	0	0	19 007 160	9 503 580	9 503 580	126 714 395	0,85			
7.1. (TP 37.pants)	k	ESF	Mazāk attīstīts	1 709 601	1 384 490	55 379	259 358	10 374	301 695	150 848	150 847	2 011 296	0,85			
7.1. (TP 37.pants)	k	ERAF	Mazāk attīstīts	3 105 000	2 525 984	88 439	474 016	16 561	547 942	273 971	273 971	3 652 942	0,85			
		ERAF	Mazāk attīstīts	2 565 486 458	2 087 771 433	73 072 025	390 959 453	13 683 547	452 732 908	226 366 457	226 366 451	3 018 219 366	0,85			
		KF	N/A	956 225 505	785 458 030	19 636 449	147 444 903	3 686 123	168 745 680	84 372 841	84 372 839	1 124 971 185	0,85			
		ESF+	Mazāk attīstīts	688 430 137	557 512 498	22 300 499	104 439 559	4 177 581	121 487 673	60 743 838	60 743 835	809 917 810	0,85			
		TPF	Mazāk attīstīts	191 606 819	172 136 652	6 885 465	12 100 675	484 027	33 812 969	16 906 485	16 906 484	225 419 788	0,85			
		Pavisam kopā		4 401 748 919	3 602 878 613	121 894 438	654 944 590	22 031 278	776 779 230	388 389 621	388 389 609	5 178 528 149	0,85			

4. Ieguldījumu priekšnosacījumi

25.tabula (12) Ieguldījumu priekšnosacījumi

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
1.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr.1 – Efektīvi publiskā iepirkuma tirgus uzraudzības mehānismi	ERAF, ESF+, KF	Visi	Jā	<p>Ir ieviesti uzraudzības mehānismi, kas aptver visus publiskos līgumus un to iepirkumus fondu ietvaros saskaņā ar Savienības tiesību aktiem publiskā iepirkuma jomā. Minētā prasība ietver:</p> <p>1.kārtību, kas nodrošina efektīvu un uzticamu datu apkopošanu attiecībā uz publiskā iepirkuma, kas pārsniedz Savienības robežvērtības, procedūrām, saskaņā ar ziņošanas pienākumiem, kas noteikti Direktīvas 2014/24/ES 83. un 84. pantā un Direktīvas 2014/25/ES 99. un 100. pantā</p>	Jā	<ol style="list-style-type: none"> 1) <u>PIL</u> (01.03.2017.), 2) <u>SPSIL</u> (01.04.2017.), 3) MKN 28.02.2017. Nr.107 “<u>Iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība</u>”, 4) MKN 28.03.2017. Nr.187 “<u>Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība</u>”, 5) MKN 28.02.2017. Nr.103 “<u>Publisko iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība</u>”, 6) MKN 28.03.2017. Nr.182 “<u>Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība</u>” 7) MKN 28.02.2017. Nr.102 “<u>Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas</u> 	<p>Publisko iepirkumu uzraudzību īsteno IUB atbilstoši PIL VIII, IX, XIV, SPSIL XI, XII, XVIII nodaļās noteiktajai kompetencei un uzraudzības mehānismiem, nodrošinot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iepirkumu uzraudzību kopumā (administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana pēc IUB iniciatīvas vai informācijas saņemšanas), - atsevišķu iepirkumu uzraudzību (iesniegumu izskatīšana par iepirkuma procedūru pārkāpumiem). <p>IUB apkopo statistiku par iepirkumiem. PIL 34.pants, SPSIL 40.pants, MKN Nr.103, MKN Nr.182 regulē publisko iepirkumu paziņojumus, to publicēšanu, saturu un IUB pienākumu pārbaudīt tajos ietvertu informāciju. Paziņojumi ir publiski pieejami IUB tīmekļvietnē, tajos ietvertā informācija izmantojama IUB funkciju veikšanai, statistikas apkopošanai. PIL 40.panta otrā daļa, SPSIL 45.panta otrā daļa, MKN Nr.107, MKN Nr.187 paredz pēc tam, kad pieņemts lēmums par iepirkuma procedūras rezultātiem EIS publicēt noteikta satura iepirkuma procedūras ziņojumu. PIL 77.pants, SPSIL 83.panta pirmā daļa, MKN Nr.102 paredz iesniegt IUB noteikta satura statistikas pārskatus.</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<u>un aizpildīšanas kārtību</u>	
2.					<p>2. kārtību, kas nodrošina, ka dati aptver vismaz šādus elementus:</p> <p>a) konkurences kvalitāte un intensitāte: konkursa uzvarētāju un sākotnējo pretendentu nosaukumi, sākotnējo pretendentu skaits un līgumā noteiktā vērtība;</p> <p>b) informācija par galīgo cenu pēc pabeigšanas un par MVU kā tiešo pretendentu dalību, ja valstu sistēmas nodrošina šādu informāciju.</p>	Jā	<p>1) MKN 28.02.2017. Nr. 103 "Publisko iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība"</p> <p>2) MKN 28.03.2017. Nr.182 "Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība"</p> <p>3) MKN 28.02.2017. Nr.107 "Iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība",</p> <p>4) MKN 28.03.2017. Nr.187 "Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība".</p>	<p>MKN Nr.107 un MKN Nr.187 noteic iepirkuma procedūras ziņojuma saturā iekļaut informāciju par pretendentu vai pretendentiem, kuriem ir piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, un informāciju par piegādātājiem, kuri ir iesnieguši piedāvājumus un to piedāvātās cenas.</p> <p>MKN Nr.103 4.pielikums "Paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu" un MKNNr.182 10.pielikums "Paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu (sabiedriskie pakalpojumi)" paziņojumu saturā ir iestrādāta pozīcija, kurā jānorāda informācija par uzvarējušo pretendentu, līgumcenu, kā arī informācija par iesniegto piedāvājumu skaitu.</p> <p>MKN Nr. 103 un MKN Nr. 182 paziņojumu saturā ir paredzēts sniegt informāciju par saņemto MVU piedāvājumu skaitu.</p>
3.					<p>3. kārtību, kas nodrošina datu uzraudzību un analīzi, ko veic kompetentās valsts iestādes saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 2. punktu</p>	Jā	<p>1) PIL (01.03.2017.),</p> <p>2) SPSIL (01.04.2017.),</p> <p>3) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 103 "Publisko iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība"</p> <p>4) MK 28.03.2017. noteikumi Nr.182 "Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu</p>	<p>Skat. tabulas 1.punktā minēto par uzraudzības mehānismiem, ko atbilstoši PIL VIII, IX, XIV un SPSIL XI, XII, XVIII nodaļās noteiktajai kompetencei īsteno IUB.</p> <p>IUB apkopo informāciju no pasūtītāju publicētiem iepirkumu paziņojumiem, atbilstoši MKN Nr.102 pasūtītāju sniegtajiem publisko iepirkumu gada pārskatiem, ceturkšņa pārskatiem par noslēgtajiem pārtikas produktu piegādes</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							paziņojumi un to sagatavošanas kārtība” 5) MK 28.02.2017. noteikumi Nr.102 “Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību”	līgumiem, IUB struktūrvienību sniegto informāciju par iepirkumu uzraudzību, iegūstot informāciju par iepirkumiem un koncesijām valstī, iesniegumiem par iepirkuma procedūru pārkāpumiem, izpildītiem depozīta maksājumiem un iepirkumu darbību pārkāpumiem piemērotajiem administratīvajiem sodiem saskaņā ar Latvijas Republikas teritorijā izdotajiem publisko iepirkumu jomas normatīvajiem aktiem. Šī IUB apkopotā informācija kopsavilkuma veidā tiek izmantota arī pārraudzības ziņojuma, kas sniedzams Eiropas Komisijai, sagatavošanai un citu funkciju veikšanai pēc nepieciešamības.
4.					4. kārtību, kas analīzes rezultātus dara pieejamus sabiedrībai saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 3. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 3. punktu.	Jā	1) PIL (01.03.2017.), 2) SPSIL (01.04.2017.), 3) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 103 “Publisko iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība” 4) MK 28.03.2017. noteikumi Nr.182 “Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu paziņojumi un to sagatavošanas kārtība” 5) MK 28.02.2017. noteikumi Nr.102 “Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem	IUB tīmekļvietnē publiski pieejami ir “Atvertie dati” (https://www.iub.gov.lv/lv/atvertie-dati), kuru avots ir pasūtītāju publicētie iepirkumu paziņojumi, atbilstoši MK Noteikumiem Nr.102 pasūtītāju sniegtie publisko iepirkumu gada pārskati, ceturkšņa pārskati par noslēgtajiem pārtikas produktu piegādes līgumiem, IUB struktūrvienību apkopotā informācija par iepirkumu uzraudzību. Dati satur informāciju par iepirkumiem un koncesijām valstī, iesniegumiem par iepirkuma procedūru pārkāpumiem, izpildītiem depozīta maksājumiem un iepirkumu darbību pārkāpumiem piemērotajiem administratīvajiem sodiem saskaņā ar Latvijas Republikas teritorijā

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību”	izdotajiem publisko iepirkumu jomas normatīvajiem aktiem. Turpmāk plānots IUB tīmekļvietnē publicēt Eiropas Komisijai sniegtos pārraudzības ziņojumus.
5.					5. kārtību, kas nodrošina, ka visa informācija, kas liecina par iespējamu manipulēšanu ar cenu piedāvājumu, tiek paziņota kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 2. punktu.	Jā	1) PIL (01.03.2017.), 2) SPSIL (01.04.2017.) 3) Konkurences likums (01.01.2002.) 4)Trauksmes celšanas likums (01.05.2019.)	No Konkurences likuma 6.panta izriet vispārīgas tiesības jebkuram subjektam (tostarp arī, piemēram, IUB nepieciešamības gadījumā) vērsties Konkurences padomē par konkurences tiesību pārkāpumiem. Tāpat gan IUB, gan Konkurences padomes tīmekļvietnēs ir publicēti norādījumi, kā atpazīt aizliegtās vienošanās un kā pasūtītājiem rīkoties un kā ziņot aizdomu gadījumā par iespējamu konkurences tiesību pārkāpumu. Pieejami šeit: 1) https://www.iub.gov.lv/lv/konkurences-tiesibas 2) https://www.kp.gov.lv/lv/iepirkumu-rikotajiem Trauksmes celšanas likuma 3.panta pirmās daļas 13.punkts un 15.punkts paredz trauksmes cēlēja tiesības celt trauksmi par pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā un par konkurences tiesību pārkāpumiem.
6.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr.2 - Instrumenti un spējas valsts atbalsta noteikumu efektīvai piemērošanai	ERAF, ESF+, KF	Visi	Jā	Vadošajām iestādēm ir instrumenti un spējas, lai pārliecinātos par valsts atbalsta noteikumu ievērošanu: 1.attiecībā uz uzņēmumiem, kuri nonākuši grūtībās un pret	Jā	1) Attiecīgās atbalsta programmas vai individuālo atbalstu projekti (MK noteikumi, nolikums), 2) FM reglaments, 3) MKN 29.04.2003. Nr.239 “Finanšu ministrijas nolikums”	Katrā atbalsta programmā, kur tas attiecināms, tiek ietverti nosacījumi par atbalsta pretendentu atbilstību prasībām, t.sk. aizliegums piešķirt atbalstu pretendētā, kurš ir GNU. Atbalsta pretendētā jāiesniedz apliecinājums, ka tas nav GNU. Atbalsta sniedzējs pārlicinās, ka atbalsts netiks piešķirts GNU, pārbaudot šādos veidos:

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					kuriem piemēro atgūšanas prasības.		4) Informācija par saimnieciskās darbības veicējiem, uz kuriem attiecas (neizpildīts) līdzekļu atgūšanas lēmums: (publicēta FM tīmekļvietnē).	maksātspējas reģistrā, uzņēmuma reģistrā, kā arī var pieprasīt gada pārskatus. FM tīmekļvietnē ir informācija par saimnieciskās darbības veicējiem, uz kuriem attiecas neizpildīts līdzekļu atgūšanas lēmums. Atbilstoši KAKL FM KAKD un ZM ir nacionālās kontroles institūcijas komercdarbības atbalsta kontroles jomā, tās veic plānoto atbalsta pasākumu sākotnējo izvērtēšanu un nodrošina arī procesuālo normu ievērošanu. Latvijā ir tikai nacionāla līmeņa komercdarbības atbalsta kontroles institūcijas. Atbilstoši KAKL atbalsta sniedzējiem ir pienākums tām iesniegt plānotos atbalsta pasākumus sākotnējai izvērtēšanai.
7.					2. izmantojot piekļuvi ekspertu konsultācijām un norādēm valsts atbalsta jautājumos, ko nodrošina vietējā vai valsts līmeņa eksperti valsts atbalsta jautājumos.	Jā	1) Komercdarbības atbalsta kontroles likums (KAKL); 2) MKN 29.04.2003. Nr.239 "Finanšu ministrijas nolikums"; 3) Finanšu ministrijas reglaments.	FM KAKD eksperti pēc nepieciešamības sagatavo un publicē skaidrojošus materiālus par dažādiem valsts atbalsta jautājumiem, kā arī organizē gan apmācību seminārus, gan informatīvus pasākumus par komercdarbības atbalsta jautājumiem (gan par vispārīgiem, gan specifiskiem) gan valsts, gan pašvaldības iestāžu darbiniekiem (atbalsta sniedzēj institūcijām), lai nodrošinātu korektu izpratni par komercdarbības atbalsta noteikumu ievērošanu.
8.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr.3 - Pamattiesību hartas efektīva	ERAF, ESF+, KF	Visi	Jā	Ir ieviesti efektīvi mehānismi, kas nodrošina atbilstību Eiropas Savienības Pamattiesību hartai ("Harta") un kas ietver:	Jā	a) <u>Eiropas Savienības fondu 2021.—2027.gada plānošanas perioda vadības likums</u> ;	<u>Vadības likums</u> nosaka, ka ES fondu ieviešanā ievērojams HP VINP. Atbilstoši PL noteiktajam HP VINP ESF+, ERAF un KF ietvaros koordinē LM sadarbībā ar TM. Programmas plānošanas posmā LM/TM izvērtē tās atbilstību HP, UNCRPD un

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
	piemērošana un īstenošana				1. kārtību, kas nodrošina no fondiem atbalstīto programmu un to īstenošanas atbilstību attiecīgajiem Hartas noteikumiem;		<p>b) <u>Centrālās finanšu un līgumu aģentūras nolikums;</u></p> <p>c) <u>Kārtība, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā (projekts)</u></p> <p>d) <u>Iesniegumu likums;</u></p> <p>e) <u>Tiesībsarga likums;</u></p> <p>f) <u>Trauksmes celšanas likums;</u></p> <p>g) <u>Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”.</u></p>	<p>Hartai atbilstošos gadījumos rosinot SAM papildināt ar darbībām, kas veicina HP VINP mērķu sasniegšanu.</p> <p>Ieviešanas fāzē ar LM/TM atbalstu tiks: 1) noteikti specifiski projektu atlases HP kritēriji; 2) izvērtēta SAM normatīvā regulējuma atbilstība HP, UNCRPD un Hartai; 3) organizētas konsultācijas, metodisks atbalsts un informatīvi pasākumi institūcijām, projektu vērtētājiem, pieteicējiem un īstenotājiem.</p> <p>CFLA, veiks projektu pārbaudes par īstenošanas nosacījumu ievērošanu un, konstatējot atkāpes, piemēros finanšu korekcijas vai atkāpsies no līguma īstenošanas.</p> <p>Papildus, jebkurai personai ir tiesības ar iesniegumu nepastarpināti vērsties kompetentajās institūcijās par ar projekta īstenošanu saistītu vienlīdzīgu iespēju nosacījumu neievērošanu, t.sk. pie tiesībsarga.</p>
9.					2. kārtību, kādā uzraudzības komitejai ziņo par to darbību neatbilstību Hartai, kuras atbalsta no fondiem, un par sūdzībām attiecībā uz Hartu, kas iesniegtas saskaņā ar 69. panta 7. punktā noteikto kārtību	Jā	<p>a) <u>Kārtība, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā”</u> (MK noteikumu projekts)</p> <p>b) <u>Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana,</u></p>	<p>MK noteikumos par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā, tiek noteikts pienākums: 1) iestādēm ziņot CFLA par sūdzībām un neatbilstībām ES fondu projektos attiecībā uz HP, UNCRPD vai Hartu; 2) LM/TM reizi gadā sniegt informāciju UK par sūdzībām un</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<u>nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”</u>	neatbilstībām attiecībā uz HP, UNCRPD un Hartu (attiecas uz ES fondu projektiem). Ziņošanas CFLA kārtība, informācijas apjoms un saturs iekļauts MK noteikumos par kārtību, kādā ziņo par ES fondu īstenošanā konstatētajām neatbilstībām, noraksta, ietur vai atgūst neatbilstoši veiktos izdevumus, kā arī piemēro proporcionālo finanšu korekciju, savukārt ziņošanas kārtība UK iekļauta UK reglamentā un ziņošanas apraksts iekļauts Vadlīnijās HP “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021–2027)”. Panākta vienošanās ar Tiesībsargu par sadarbību sūdzību un neatbilstību attiecībā uz HP, UNCRPD un Hartu izvērtēšanā.
10.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr.4 - ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (UNCRPD) īstenošana un piemērošana atbilstoši Padomes Lēmumam 2010/48/EK	ERAF, ESF+, KF	Visi	Jā	Ir ieviests valsts regulējums UNCRPD īstenošanas nodrošināšanai, tostarp: 1.mērķi ar izmērāmiem starposma mērķiem; datu vākšanas un uzraudzības mehānismi;	Jā	1) <u>Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2021.-2023. gadam</u> (MK 17.08.2021. rīk. Nr.577); 2) Invaliditātes informatīvās sistēmas noteikumi (MK 06.12.2022. not. Nr. 759) 3) <u>Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2024.-2027. gadam</u> (MK 21.05.2024. rīk. Nr.396)	<u>Plāns personu ar invaliditāti iespēju veicināšanai 2024-2027</u> izstrādāts, pamatojoties uz SADTPP, UNCRPD, izvirza rādītājus un turpinās <u>Plāna 2021-2023</u> pasākumu īstenošanu, saglabājot piecus rīcības virzienus – invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveidošana, atbalsta pakalpojumu attīstība, nodarbinātības veicināšana, piekļūstamības un sabiedrības izpratnes veicināšana. Plāna rādītāji: 1) klientu īpatsvars, kuri apmierināti ar VDEĀVK darbu: 2027.g. – 84%; 2) Personu ar inv. (20-64 g.v.) nodarbinātības rādītājs: 2027.g. – 50%; 3) Izdevumi ar invaliditāti saistītiem izdevumiem (% no IKP pēc ESSPROS metodoloģijas) – 2027.g. virs 1,6%; 4)

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								Vides pieklūstamības koeficients publiskajām ēkām: 2026.g. – 6, 2029.g – 8. Invaliditātes informatīvā sistēma nodrošina personu uzskaiti (sociālās drošības sistēmas maksājumu, palīdzības un atvieglojumu piešķiršanai, invaliditātes riska un seku mazināšanai), kā arī veido statistiku, lai plānotu, izstrādātu un novērtētu valsts politiku invaliditātes jomā.
11.					2. kārtība, kas nodrošina, ka pieejamības politika, tiesību akti un standarti ir pienācīgi atspoguļoti programmu sagatavošanā un īstenošanā.	Jā	<ol style="list-style-type: none"> 1) <u>Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2021.-2023.g.</u> (MK 17.08.2021. rīk. Nr.577) 2) <u>Būvniecības likums</u> 3) <u>Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21</u> (MKN 19.10.2021. Nr.693) 4) <u>Standarts LVS EN 17210:2021 L</u> Eiropas dalībvalstu apbūvētas vides pieklūstamības standarts. 5) <u>Tīmekļvietnes izvērtējums atbilstoši digitālās vides pieklūstamības prasībām</u> (WCAG 2.1 AA) 6) <u>Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2024.-2027.g.</u> (MK 	<p><u>Plāns personu ar invaliditāti iespēju veicināšanai 2024-2027</u> turpina pasākumus vides, informācijas un pakalpojumu pieklūstamības sekmēšanai un iekļaujošas sabiedrības veidošanai, kas tika uzsākti <u>Plānā 2021-2023</u>, un paredz veicināt kultūras dzīves, elektronisko plašsaziņas līdzekļu, multimedialā satura pieklūstamību personām ar invaliditāti un FT.</p> <p>Pieklūstamības prasības ir noteiktas Latvijas normatīvajos aktos, vadlīnijās un standartos. 2022.g. tika apstiprināts valsts standarts LVS EN 17210:2021 L, kurš palīdz izprast pieklūstamības funkcionālās prasības. Par būvniecības politiku valstī ir atbildīga EM, taču LM kā atbildīgā par invaliditātes politiku izstrādā <u>ieteikumus valsts un pašvaldību iestādēm par pieklūstamas un iekļaujošas vides veidošanu</u>. LM nodrošina seminārus ES fondu finansējuma saņēmējiem par vides un informācijas pieklūstamību. LM izstrādāja arī <u>vides pieklūstamības pašnovērtējuma</u></p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
12.					3. kārtība, kādā uzraudzības komitejai ziņo par to darbību neatbilstību UNCRPD, kuras atbalsta no fondiem, un par sūdzībām attiecībā uz UNCRPD, kas iesniegtas saskaņā ar 69. panta 7. punktā noteikto kārtību.	Jā	21.05.2024. rīk. Nr.396)	anketu , kuras izpilde ir saistoša publiskās infrastruktūras attīstības projektiem.
							a) <u>Kārtība, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā</u> ” (projekts) d) <u>Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”</u> c) Saskaņā ar 17.02.2010. likumu “Par Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām” konvencijas ieviešanu koordinē LM un īstenošanu pārrauga Tiesībsarga birojs, t.sk. izskata sūdzības par UNCRPD pārkāpumiem.	Skat. skaidrojumu pie 3. horizontālā ieguldījumu priekšnosacījuma 1. un 2. kritērija. Ziņošanai par darbību neatbilstību Pamattiesību hartai un UNCRPD ir spēkā tādi paši noteikumi.
13.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.1 (1.1.) Valsts vai reģionālas pārdomātas specializācijas stratēģijas laba pārvaldība	ERAF	Visi PO1 SAM	Jā	Pārdomātas specializācijas stratēģiju vai stratēģijas atbalsta ar: 1.atjauninātu analīzi par izaicinājumiem inovāciju izplatīšanas un digitalizācijas jomā	Jā	1) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021.); ietver Viedās specializācijas stratēģiju (RIS3), kuras stratēģisko uzstādījumu pārnese ir ietverta arī šādās nozaru pamatnostādņēs:	Nacionālajās industriālās politikas pamatnostādņēs (turpmāk – NIP) ietverta plaša ekonomikas izaicinājumu analīze; DTP ietvaros veikta digitālo izaicinājumu analīze; ZTAIP ietvaros veikta plaša zinātnes un inovāciju izaicinājumu analīze ; - NIP un ZTAIP vadlīniju veiktajā analīzē tika izmantoti dati no <u>RIS3 2. monitoringa ziņojuma (2020)</u> OECD 2019.gada ekonomikas ziņojuma par Latviju, EUROSTAT un Latvijas Centrālās

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							2) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (turpmāk-ZTAIP) (apstiprinātas 14.04.2021.); 3) <u>Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (turpmāk –DTP) (apstiprinātas 07.07.2021.)	statistikas pārvaldes dati. ZTAIP mērķi, darbības virzieni, kā arī konkrētie uzdevumi ir balstīti uz padziļinātu analīzi un ieteikumiem no diviem EK veiktajiem novērtējumiem programmas “Apvārsnis 2020” ietvaros – “ <u>Īpašs atbalsts cilvēkkapitāla attīstībai pētniecībai un inovācijai Latvijā</u> ” (2019) un “ <u>Latvijas pētniecības finansēšanas sistēma</u> ” (2018; Analīzē par uzņēmumu spēju ieviest jaunas tehnoloģijas tika ņemta vērā OECD apkopotā statistika. <u>Zinātnisko institūciju darbības starptautiskā novērtējuma rezultāti (2021)</u> . Detalizētāka info.atrodama programmas 3.pielikumā.
14.					2. tādas reģionālās vai valsts kompetentās iestādes vai struktūras pastāvēšanu, kas ir atbildīga par pārdomātas specializācijas stratēģijas pārvaldību;	Jā	1) Nacionālā ceļakarte nacionālā P&A&I pārvaldības modeļa pilnveidošanai, kā arī pasākumi RIS3 pārvaldības pilnveidošanai – <u>Informatīvais ziņojums “Par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda iniciatīvas aktualitātes pārskatīšanu”</u> apstiprināts 12.04.2022.; MK protokols Nr.20 40§) 2) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021); 3) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas</u>	Kritērijs ir izpildīts, jo apstiprinātas NIP un ZTAIP un nacionālās ceļakartes dokuments Galvenās izmaiņas: 1.Galvenā kompetentā iestāde, kas nodrošina nacionālo inovāciju institucionālo pārvaldību, kā arī RIS3 pārvaldību stratēģiskā līmenī ir Inovāciju un Pētniecības pārvaldības padome (IPPP), kuru pārstāv galvenie P&A&I politikas veidotāji – EM, IZM sadarbībā ar LIAA un LZP vadību. 2. Pārskatīta LPISP loma kopējā P&A&I pārvaldības modelī, sašaurinot LPISP kompetences tvērumu tikai uz P&A&I politikas un RIS3 pārvaldības stratēģisko jautājumu virsuzraudzību (LPISP nolikuma grozījumi apstiprināti MK 23.08.2022); 3. RIS3 vadības grupas ir P&A&I pārvaldības operacionālais līmenis un tā

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<u>pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas ar MK rīkojumu 14.04.2021., Nr.246)	ietvaros praktiski tiks darbināts uzņēmējdarbības atklājumu princips . Pilns jaunā inovāciju institucionālā pārvaldības modeļa apraksts, t.sk. lēmumu pieņemšanas process, kā arī pasākumi RIS 3 pārvaldības uzlabošanai ir atrodams nacionālās ceļkartes dokumentā. Papildus info.atrodama programmas 3.pielikumā.
15.					3. uzraudzības un izvērtēšanas rīkiem, kas paredzēti, lai izvērtētu virzību uz stratēģijas mērķu sasniegšanu;	Jā	1) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021.); 2) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas ar MK rīkojumu 14.04.2021., Nr.246.)	RIS3 monitoringa ietvars 2021-2027.gadam balstās uz: - ZTAIP un NIP definētajiem rādītājiem, kā arī uz šobrīd pabeigto darbu pie Inovāciju un pētniecības padomes un RIS3 vadības grupas izveides; - 2. RIS3 monitoringa ziņojuma (https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40479055) ietvaros veikto katras RIS3 jomas padziļinātu analīzi, RIS3 jomu rezultātus monitorējot gan pamatnostādņu rādītājus gan specifiskākos griezumos. 2021.-2027.gada periodā šis ietvars ir joprojām aktuāls. RIS3 progresa ziņojums tiek izstrādāts reizi divos gados un to kā informatīvo ziņojumu iesniegšanai MK sagatavo EM ciešā sadarbībā ar IZM. Monitoringa 1. ziņojums plānots 2023.g. nogalē, tā ietvaros nepieciešamības gadījumā tiks aktualizēts RIS3 monitoringa ietvars. Pilnveidotais esošais RIS3 monitoringa process, nodrošinās precīzāku datu iegūvi, IZM nodrošinot P&A sistēmas analītiku (1.1.1.SAM), EM nodrošinot

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums	
								uzņēmējdarbības sektora analītiku (1.2.1.SAM) (detalizētāka info. 3.pielikumā).	
16.					4. ieinteresēto personu sadarbību (“uzņēmējdarbības potenciāla atklāšanas process”);	Jā	1) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021; skat. NIP 3.1. un 3.2.p); 2) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, 2.2.rīcības virziens</u> (apstiprinātas 14.04.2021.,) 3) Viedās specializācijas stratēģijas monitorings. Otrais ziņojums” (apstiprināts MK 10.03.2020). 4) <u>Nacionālā ceļakarte nacionālā P&A&I pārvaldības modeļa pilnveidošanai, -</u> (apstiprināts 19.04.2022.)		Tā kā RIS3 vadības grupas ir P&A&I pārvaldības operacionālais līmenis, tad to ietvaros praktiski tiks darbināts uzņēmējdarbības atklājumu princips un attīstītas stratēģiskās ekosistēmas ekosistēmu ilgtermiņa stratēģiju izstrāde un īstenošana. Tā pamatā ir strukturēts dialogs un koordinēta rīcība privātā, publiskā un akadēmiskā sektora partneru tīkla starpā, veidojot efektīvas sadarbības platformas katrā RIS3 jomā, atbalstot jaunu produktu un pakalpojumu izstrādi un zināšanu pārnesi tautsaimniecībā. Ir izveidotas un darbojas 5 RIS3 vadības grupas. Informācija par tām ir publicēta LIAA mājas lapā (https://www.liaa.gov.lv/lv/ris3-parvaldiba). Papildus 2021.-2027.g.periodā RIS3 īstenošanā tiks iesaistīta VARAM- (reģionu attīstības, digitālās transformācijas, ZM – Bioekonomikas stratēģijas īstenošanas VM -Biomedicīnas jomā (MK 10.03.2020 prot.Nr.10 19.§). Detalizētāku info. skat. nacionālās ceļa kartes dokumentā.
17.					5. attiecīgā gadījumā darbībām, kas	Jā	1) Nacionālā ceļakarte nacionālā P&A&I	Izmaiņas nacionālajā P&A&I pārvaldības modelī un RIS3 pārvaldībā (tiks īstenotas	

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					nepieciešamas, lai uzlabotu valstu vai reģionālās pētniecības un inovācijas sistēmas;		<p>pārvaldības modeļa un RIS3 pārvaldības pilnveidošanai - <u>Informatīvais ziņojums “Par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda iniciatīvas aktualitātes pārskatīšanu” (apstiprināts 12.04.2022)</u></p> <p>2) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021);</p> <p>3) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas MK 14.04.2021.)</p>	<p>no 2022.g.) nepieciešamas, lai (1) labāk koordinētu lēmumu pieņemšanas procesu pamatā starp P&A&I politiku izstrādē un ieviešanā iesaistītajām publiskā sektora institūcijām, (2) skaidri nodalītu un aktualizētu iesaistīto pušu lomas un kompetences un to nedublēšanos, (3) skaidri nodefinētu RIS3 un P&A&I vadības līmeņus un (4) atrunātu lēmumu pieņemšanas procesu.</p> <p>Jaunajā P&A&I pārvaldības modelī tiek izdalīts stratēģiskās vadības (IPPP), stratēģiskās virsuzraudzības (LPISP) un operacionālās vadības (RIS3 vadības grupas) līmenis. Pilns pārvaldības modeļa apraksts, t.sk. ikgadējo rezultātu apkopošanas un atskaitīšanās process, lēmumu pieņemšanas process, kā arī pasākumi RIS3 pārvaldības uzlabošanai ir atrodams nacionālās ceļkartes dokumentā. Ar augstskolu konsolidāciju saistītās reformas ir iezīmētas AF plānā, kā arī turpmākie plāni attiecībā uz AII un PO iekšējo pārvaldību un konsolidāciju izklāstīti ZTAIP.</p>
18.					6. attiecīgā gadījumā darbībām, kas atbalsta rūpniecības pārkārtošanos;	Jā	<p>1)<u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021);</p> <p>2)<u>Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u></p>	<p>Ekonomikas transformācija ar RIS3 īstenošanu un ekosistēmu pieeju aprakstīta NIP 3.sadaļā, bet P&I pienesums klimatneitralitātes mērķu sasniegšanā un aprites ekonomikas attīstībai 4.sadaļā.</p> <p>DTP 2021.–2027.gadam digitalizācija ir noteikta kā viens no ekonomikas transformāciju veicinošiem elementiem (4.sadaļa “Mērķis, attīstības virzieni un rīcība”). DTP 2021.–</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							(apstiprinātas ar MK 07.07.2021. rīkojumu Nr.490). 3) Nacionālā ceļakarte nacionālā P&A&I pārvaldības modeļa pilnveidošanai, - Informatīvaisziņojums "Par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda iniciatīvas aktualitātes pārskatīšanu" projektā (apstiprināts 19.04.2022.)	2027.gadam pienesuma vērtēšanā tiks izmantots pamatnostādņu pielikums, kur noteikti rezultatīvie rādītāji, rīcības virzieni un uzdevumi un finansējuma aplēses. RIS3 monitorings sniegs iespēju sekot līdzi globalizācijai, jaunajām tehnoloģijām un pārejai uz klimatneitralitāti, aprites ekonomiku, kas var ietekmēt pārmaiņas mūsu sabiedrībā un ekonomikā. Sniegtā analīze palīdzēs noteikt, kuras nozares un profesijas saskaras ar globalizāciju, tehnoloģiskām izmaiņām (jo īpaši saistībā ar Industriju 4.0). NVK prasības iekļautas programmas SAM atbalstāmo darbību aprakstos.
19.					7. pasākumiem sadarbības uzlabošanai ar partneriem ārpus attiecīgās dalībvalsts prioritārajās jomās, ko atbalsta ar pārdomātu specializācijas stratēģiju.	Jā	1) <u>Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 16.02.2021, skat. NIP 3.2.1.sadaļu); 2) <u>Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas MK 14.04.2021., skat. ZTAI 6.sadaļas 1.3.rīcības virzienu.) 3) <u>Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas MK 07.07.2021., skat 4.3.1. un 4.4.1.rīcības virzienus).	Starptautiskā sadarbība ir viens no būtiskiem aspektiem RIS3 vērtību ķēžu ekosistēmu dalībnieku stratēģisko attīstības mērķu sasniegšanā -integrācija starptautiskās vērtības ķēdēs. 1.2.1.SAM ietvaros plānots izveidot un koordinēt starptautisko sadarbību nodrošinošus tīklus katrā RIS3 jomā. ZTAI un attiecīgi 1.1.1SAM plānoti pasākumi starptautiskās sadarbības un līdz ar to arī konkurētspējas veicināšanai RIS3 jomās. P&A sadarbības iespēju plānošana balstās uz <u>RIS3 monitoringa ietvaros (2020) veiktu padziļinātu katras RIS3 prioritārās jomas pētniecības ekosistēmas darbības un status quo analīzi.</u> Digitālizācijas attīstībai, DTP ietvaros veikta pakalpojumu platformu, datu pārvaldības un atvēršanas analīze, lai nodrošinātu salāgošanu ar ES standartiem,

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								iekļautos ES datu telpās, veicinātu pārrobežu pakalpojumu attīstību, kā arī, izmantojot EDIC, veicinātu Latvijas zinātnes un risinājumu izvēršanu ES, digitalizācijas atbalsta pasākumi plānoti 1.2.2. un 1.3.1.SAM.
20.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.2 (2.1.) Stratēģiskās politikas satvars, kas atbalsta dzīvojamo un nedzīvojamo ēku renovēšanu energoefektivitātes uzlabošanai	ERAF	2.1.1.SAM	Jā	1 Lai atbalstītu valsts dzīvojamo un nedzīvojamo ēku fonda renovāciju, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/31/ES prasībām ir pieņemta valsts ilgtermiņa renovācijas stratēģija, kas: a)satur indikatīvus starpposma rādītājus attiecībā uz 2030., 2040. un 2050. gadu; b)sniedz indikatīvu finanšu resursu izklāstu stratēģijas īstenošanas atbalstam; c)nosaka efektīvus mehānismus, kas paredzēti, lai veicinātu investīcijas ēku renovācijā.	Jā	<u>Ēku atjaunošanas ilgtermiņa stratēģija.</u>	Ēku atjaunošanas ilgtermiņa stratēģija ir pieņemta 10.11.2020 MK sēdē (MK sēdes protokols Nr.70 25.§) un iesniegta EK. Stratēģijas 3.sadaļa satur prognozes un mērķus 2030., 2040., 2050.gadam. Stratēģijas 3.1.sadalā ir sniegts indikatīvs finanšu resursu izklāsts stratēģijas īstenošanas atbalstam. Stratēģijas 3.1.1.sadalā ir norādīti atbalsta mehānismi ēku energoefektivitātes mērķu sasniegšanai.
21.					2. Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi	Jā	<u>Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030.gadam</u>	NEKP apstiprināts MK 28.01.2020.; aktualizēts 09.07.2024. un iesniegts EK. Plāna 4.pielikumā ir sniegts

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					nepieciešamo enerģijas ietaupījumu panākšanai.			energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem paredzētais finanšu resursu un ieviešanas mehānismu indikatīvs izklāsts.
22.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.3 (2.2.) Enerģētikas nozares pārvaldība	ERAF, KF	2.1.1.SAM ; 2.1.2.SAM ; 2.1.4.SAM	Jā	Integrētais nacionālais enerģētikas un klimata plāns ir paziņots Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3. pantu un atbilstīgi Parīzes nolīgumā noteiktajiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas ilgtermiņa mērķiem, un tas ietver: 1.visus Regulas (ES) 2018/1999 ¹¹¹ I pielikumā noteiktajā veidnē prasītos elementus;	Jā	<u>Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030.gadam</u>	NEKP apstiprināts MK 28.01.2020.; aktualizēts 09.07.2024. un iesniegts EK.
23.					2. mazoglekļa enerģijas veicināšanas pasākumiem paredzēto finanšu resursu un mehānismu izklāstu.	Jā	<u>Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030.gadam</u>	NEKP 4.pielikumā ir sniegts mazoglekļa enerģijas veicināšanas pasākumiem paredzēto finanšu resursu un ieviešanas mehānismu indikatīvs izklāsts.
24.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.4 (2.3.) Efektīvi veicināt atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanu	KF, ERAF	2.1.2.SAM ; 2.1.4.SAM	Jā	Ir ieviesti pasākumi, kas nodrošina: 1.atbilstību 2020. gada nacionālajam atjaunīgo energoresursu enerģijas saistošajam mērķrādītājam un šim atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvaram kā bāzes	Jā	<u>Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030.gadam</u>	NEKP apstiprināts MK 28.01.2020.; aktualizēts 09.07.2024. un iesniegts EK. Plāna 4.pielikumā ir sniegts atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas atbalsta pasākumiem paredzētais finanšu resursu un ieviešanas mehānismu indikatīvs izklāsts.

¹¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula 2018.gada 11.decembra Regula (EC) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
	dažādās nozarēs un visā Savienībā				vērtībai laikposmam līdz 2030. gadam vai, ja ir veikti papildu pasākumi, ja bāzes vērtība netiek saglabāta viena gada laikposmā saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/2001/EK un Regulu (ES) 2018/1999.			
25.					2.atbilstību prasībām, kas noteiktas Direktīvā (ES) 2018/2001 un Regulā (ES) 2018/1999, atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvara palielinājumu un aukstumapgādes nozarē saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 23. pantu.	Jā	Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030.gadam	NEKP apstiprināts MK 28.01.2020.; aktualizēts 09.07.2024. un iesniegts EK. Plāna 4.pielikumā ir sniegts atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas atbalsta pasākumiem paredzētais finanšu resursu un ieviešanas mehānismu indikatīvs izklāsts.
26.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.5 (2.4.) Efektīvs katastrofu risku pārvaldības satvars	ERAF	2.1.3. SAM	Jā	Ir izstrādāts valsts vai reģionāls katastrofu riska pārvaldības plāns, pamatojoties uz riska novērtējumiem, pienācīgi ņemot vērā klimata pārmaiņu iespējamo ietekmi un spēkā esošās stratēģijas attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, un tas ietver: 1.aprakstu par galvenajiem riskiem, kuri novērtēti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes	Jā	Valsts civilās aizsardzības plāns (VCAP) (Apstiprināts MK 25.08.2020., aktualizēts 15.01.2024.) Lai nodrošinātu Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 1313/2013/ES 6. panta 1. punkta prasības, detalizēts ziņojums par katastrofu risku pārvaldības kopsavilkumu nosūtīts EK 20.09.2022.	VCAP satur analīzi par vairākiem iespējamiem apdraudējumiem/ riskiem, t.sk. klimata apdraudējumiem (identificējušas/novērtējušas atbildīgās iestādes attiecīgajā kompetences jomā); katram apdraudējumam/riskam noteikti katastrofu riska pārvaldības pasākumi (preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi). Latvijā veikta priekšizpēte par katastrofu postījumu un zaudējumu datubāzes/sistēmas izstrādi (https://ieej.lv/ZpkRL) (atbilst VCAP un LPKPP 2030 noteiktajam pasākumam), lai apzinātu potenciālos risinājumus un to izmaksas. Šāda sistēma nepieciešama, lai

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					Lēmuma Nr. 1313/2013/ES ¹¹² 6. panta 1. punktu, tajā atspoguļojot pašreizējo un mainīgo riska profilu indikatīvam 25–35 gadu laikposmam. Attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar klimatu, novērtējums balstās uz klimata pārmaiņu prognozēm un scenārijiem.			iestādes varētu efektīvāk novērtēt katastrofu risku, balstoties uz vēsturiskajiem datiem par apdraudējumu/risku atkārtšanās varbūtību/sekām (ietekme cilvēkam, videi, īpašumam, ekonomikai, nozarei u.c.), kā arī mazinātu riska novērtēšanas nenoteiktību. Tas ļaus precīzāk identificēt prioritāros riskus, iedalīt īstermiņa, vidēja termiņa vai ilgtermiņa apdraudējumus.
27.					2. lai risinātu galvenos identificētos riskus, aprakstu par pasākumiem katastrofu novēršanai, sagatavošanas tām un reaģēšanai. Proporcioniāli riskiem un to ekonomiskajai ietekmei, spēju nepietiekamībai ¹¹³ , efektivitātei un iedarbīgumam, pasākumiem nosaka prioritāti, ņemot vērā iespējamās alternatīvas.	Jā	Valsts civilās aizsardzības plāns (Apstiprināts MK 25.08.2020., aktualizēts 15.01.2024.) VCAP 38. pielikums (pieņemts VCAP grozījumu ietvaros 23.09.2021.)	Klimata riski analizēti projektu iniciatīvās (EEZ, Norvēģijas finanšu atbalsts). Pētījumi sniedz priekšlikumus pielāgošanās stratēģijas izstrādei, zinātnisko datu, pasākumu identificēšanai attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, ietekmi, izmaksu novērtēšanu; analizēti klimata pārmaiņu scenāriji, raksturoti klimata rādītāji pagātnē, izstrādātas prognozes līdz 2100.gadam (saskaņā ar diviem SEG emisijas scenārijiem – RCP4.5, RCP8.5) 2021.g. VARAM uzsāka projektu, lai uzlabotu klimata pārmaiņu politikas plānošanas konsekvenci, atbilstību valstiskā līmenī, t.sk. paredzot atjaunot scenārijus 2100.gadam, nodrošinot politikas plānošanu atbilstoši jaunākajām prognozēm ¹¹⁴ . <u>VCAP 38. pielikumā</u> iekļauta metodika/pieceja, ar kuru tiks novērtēti civilās aizsardzības novēršanas un

¹¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.decembra Lēmums Nr.1313/2013/ES par Savienības civilās aizsardzības mehānismu

¹¹³ Kā novērtēts riska pārvaldības spēju izvērtējumā, kas prasīts Lēmuma Nr. 1313/2013/ES 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā

¹¹⁴ <https://ieej.lv/AHImr>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
28.					3. informāciju par finanšu resursiem un mehānismiem, kas pieejami, lai segtu darbības un uzturēšanas izmaksas, kas saistītas ar novēršanu, sagatavošanos un reaģēšanu.	Jā	Valsts civilās aizsardzības plāns (Apstiprināts MK 25.08.2020., aktualizēts 15.01.2024.) VCAP 38. pielikums (pieņemts VCAP grozījumu ietvaros 23.09.2021.)	sagatavotības pasākumi, tos identificējot prioritāros īstenošanas pasākumos, ņemot vērā apdraudējumu ekonomisko ietekmi, jaudas/spēju trūkumus, pasākuma efektivitāti, ieviešanas lietderību. Līdzekļi tiek piešķirti konkrētiem darbības mērķiem, valsts budžeta programmās, apakšprogrammās un finanšu asignējumi ir paredzēti noteikto pamatuzdevumu īstenošanai vai attīstībai. Uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas gada budžetā kā pamata izdevumi vai bāzes finansējums. VCAP ir norādīti provizorisks finansēšanas resursi un mehānismi (izņemot katastrofas pārvaldīšanas pasākumiem, kas attiecas uz reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, jo VCAP šie pasākumi attiecas uz valsts un reģionāla mēroga katastrofām vai to draudiem. Apdraudējumu novēršanā, reaģēšanas, seku likvidēšanas pasākumus īsteno piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros. Noteiktā kārtībā, līdzekļus var pieprasīt no budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", kurus piešķir izdevumiem katastrofu, dabas stihiju seku novēršanai, to radīto zaudējumu kompensēšanai, u.c.
29.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.6 (2.5.) Atjaunināts plāns par nepieciešamajām investīcijām ūdensapgādes un	ERAF	2.2.1.SAM	Jā	Attiecībā uz abām nozarēm ir izstrādāts valsts investīciju plāns, un tas ietver: 1.novērtējumu par pašreizējo stāvokli Padomes Direktīvas	Jā	Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027.gadam https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-	Pašreizējā stāvokļa novērtējums par Komunālo notekūdeņu direktīvas 91/271/EEK prasību izpildi Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plānā ir veikts par katru no 74 notekūdeņu aglomerācijām, kā arī valstī kopumā. Investīciju plānā veikts aglomerāciju izvērtējums sadalījumā pa aglomerāciju

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
	notekūdeņu nozarēs				91/271/EEK un Padomes Direktīvas 98/83/EK īstenošanā.		<u>investīciju-plans-2021-2027-gadam</u> Ūdensapgādes investīciju plāns 2021-2027.gadam https://www.varam.gov.lv/lv/udensapgades-investiciju-plans-2021-2027-gadam (Apstiprināti MK 20.11.2020.)	grupām, ievērojot pamatprasības: 1) centralizēto kanalizācijas pakalpojumu pieejamība esošajā aglomerācijā, 2) centralizēto kanalizācijas pakalpojumu faktiskā izmantošana, 3) notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte, 4) aglomerācijas robežu paplašināšanas nepieciešamība, 5) centralizēto kanalizācijas tīklu rekonstrukcijas nepieciešamība. <u>Pašreizējā stāvokļa novērtējums</u> par Dzeramā ūdens direktīvas 98/83/EK prasību izpildi ir iekļauts Ūdensapgādes investīciju plāna 2.sadaļā, nodrošinot 74 apdzīvoto vietu ūdensapgādes apgādes zonu esošās centralizētās ūdensapgādes sistēmas pieejamības un izmantošanas izvērtējumu.
30.					2. visu publisko investīciju identificēšanu un plānošanu, tostarp indikatīvu finanšu aprēķinu: a) kas vajadzīgs, lai īstenotu Direktīvu 91/271/EEK, tostarp noteiktu prioritāro kārtību attiecībā uz aglomerāciju lielumu un ietekmi uz vidi, norādot investīciju sadalījumu pa notekūdeņu aglomerācijām;	Jā	Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027.gadam – https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-investiciju-plans-2021-2027-gadam Ūdensapgādes investīciju plāns 2021-2027.gadam – https://www.varam.gov.lv/lv/udensapgades-investiciju-plans-2021-2027-gadam	Investīciju plānos ir ietverta informācija par visām <u>nepieciešamām publiskām investīcijām un šādu investīciju plānu</u> , tostarp indikatīvu izmaksu aprēķinu, kas nepieciešamas, lai panāktu atbilstību direktīvas prasībām, iekļaujot prioritizāciju atkarībā no aglomerācijas izmēra un ietekmes uz vidi, investīciju aprēķinu norādot par katru aglomerāciju. “Informatīvajā ziņojumā Par Eiropas Parlamenta un Padomes dzeramā ūdens direktīvas priekšlikuma pārstrādāšanas pašreizējā stāvokļa novērtējumu” ir veikts <u>esošās situācijas izvērtējums katram pārskatītajam kvalitātes parametram, kā arī norādīti iespējamie īstenojamie pasākumi</u> , piemēram, paredzot jaunā riska izvērtēšanā balstītu pieeju visam ciklam no ieguves

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					<p>b)kas vajadzīgs, lai īstenotu Direktīvu 98/83/EK;</p> <p>c)kas vajadzīgs, lai apmierinātu vajadzības, kuras izriet no Direktīvas (ES) 2020/2184, jo īpaši ņemot vērā pārskatītos kvalitātes parametrus, kas sīki izklāstīti minētās direktīvas I pielikumā.</p>		(Apstiprināti MK 20.11.2020.)	vietas līdz patērētājam, nekaitīgu materiālu izmantošanu tīklu izbūvei. Informatīvajā ziņojumā sniegta informācija par aktuālajām citām no Deramā ūdens direktīvas un tās pārskatīšanas izrietošām prasībām.
31.					3. esošās notekūdeņu un ūdensapgādes infrastruktūras, tostarp tīklu, atjaunošanai nepieciešamo investīciju aprēķinu, kas balstīts uz to vecumu un nolietojuma plāniem;	Jā	<p>Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027.gadam https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-investiciju-plans-2021-2027-gadam</p> <p>Ūdensapgādes investīciju plāns 2021-2027.gadam https://www.varam.gov.lv/lv/udensapgades-investiciju-plans-2021-2027-gadam</p> <p>(Apstiprināti MK 20.11.2020.)</p>	<p>Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāna 4.5.sadaļā “Ieguldījumu novērtējums kanalizācijas tīklu rekonstrukcijā esošās aglomerācijas robežās” kā arī Ūdensapgādes investīciju plāna 2.8.sadaļā “Teritorijas, kurās ir nepieciešamas investīcijas ūdensapgādes sistēmas tīklu rekonstrukcijai” ir iekļauta informācija par <u>esošās ūdenssaimniecības infrastruktūras, tostarp tīklu, atjaunošanai nepieciešamo investīciju aprēķinu, kas balstīts uz to vecumu un nolietojuma plāniem.</u></p> <p>Informatīvais ziņojums par dzeramā ūdens direktīvas (DWD) 98/83/EK pārstrādāšanas pašreizējā stāvokļa gaitu, jo īpaši attiecībā uz pārskatītajiem kvalitātes un nekaitīguma rādītājiem, sniedz papildu informāciju sadaļā “Pašreizējā situācija un iespējamie pasākumi” par dzeramā ūdens tīklu materiāliem.</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
32.					4. norādi par iespējamiem publiskā finansējuma avotiem, ja nepieciešams papildināt lietotājiem piemērotās maksas.	Jā	<p>Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021.–2027.gadam – https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-investiciju-plans-2021-2027-gadam</p> <p>Ūdensapgādes investīciju plāns 2021-2027.gadam – https://www.varam.gov.lv/lv/udensapgades-investiciju-plans-2021-2027-gadam</p> <p>(Apstiprināti MK 20.11.2020.)</p>	<p>Informācija par iespējamiem publiskā finansējuma avotiem (ja nepieciešams papildus lietotāju maksai) ir norādīta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāna 6.nodaļā “Investīciju ieguldījumu novērtēšana un prioritizācija”, īpaši 6.4.sadaļā “Ieguldījumu veidi infrastruktūras izbūves finansēšanā”, - Ūdensapgādes investīciju ziņojuma 3.1.sadaļā “Iespējamie ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju finanšu avoti”.
33.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.7 (2.6.) Atjaunināts atkritumu apsaimniekošanas plāns	KF	2.2.2.SAM	Jā	<p>Ir izstrādāti viens vai vairāki Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK 28. pantā minētie atkritumu apsaimniekošanas plāni, kas aptver visu dalībvalsts teritoriju un ietver:</p> <p>1.analīzi par pašreizējo situāciju atkritumu apsaimniekošanas jomā attiecīgajā ģeogrāfiskajā vienībā, tostarp radīto atkritumu veidu, daudzumu un avotu, un to</p>	Jā	<p><u>Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam (AAVP2028)</u> (Apstiprināts MK 22.01.2021.)</p> <p>Pētījums “<u>Investīciju vajadzību izvērtējums Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. - 2028. gadam izstrādei</u>” (IVZAAVP2028)</p>	<p>Esošā situācija raksturota AAVP2028 2. nodaļā Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās.</p> <p><u>Turpmākās attīstības novērtējums</u> ir iekļauts AAVP2028 3.nodaļā 5.nodaļā un 6.nodaļā .</p> <p><u>Atkritumu rašanās novēršanas programma</u> ir iekļauta AAVP2028 9.nodaļā Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās https://www.varam.gov.lv/lv/petijumi-vides-un-dabas-joma</p> <p>Esošā situācija ir raksturota IVZAAVP2028 2.nodaļā 3.1. apakšnodaļā, 7.2.apakšnodaļā. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					nākotnes attīstības izvērtējumu, ņemot vērā to pasākumu paredzamo ietekmi, kas noteikti saskaņā ar 29. pantu Direktīvā 2008/98/EK izstrādātajās atkritumu rašanās novēršanas programmās.			Turpmākās attīstības novērtējums sniegts 3.2. apakšnodaļā, 4.nodaļā, 5.nodaļā, 6.nodaļā, 7.2.apakšnodaļā, 7.4.apakšnodaļā. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās <u>Atkritumu rašanās novēršanas programma</u> IVZ AAVP2028 nav iekļauta, taču atkritumu rašanās novēršanas faktors ir ievērtēts atkritumu prognozē 5.nodaļā Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās.
34.					2. novērtējumu par esošajām atkritumu savākšanas shēmām, tostarp dalītas savākšanas materiālo segumu un teritoriālo pārklājumu un pasākumiem tās darbības uzlabošanai, kā arī par jaunu savākšanas shēmu nepieciešamību.	Jā	<u>Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam</u> (Apstiprināts MK 22.01.2021.) <u>Pētījums "Investīciju vajadzību izvērtējums Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. - 2028. gadam izstrādei"</u>	<u>Esošās savākšanas sistēmas novērtējums</u> sniegts AAVP2028 2.5.1. apakšnodaļā. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās <u>Jauno savākšanas shēmu vajadzība</u> iekļauta AAVP2028 3.nodaļā, 4.nodaļā, 5.1.1. apakšnodaļā, 6.nodaļā. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās. <u>Esošās savākšanas sistēmas novērtējums</u> iekļauts IVZ AAVP2028 3.1 apakšnodaļā Jauno savākšanas shēmu vajadzība iekļauta 7.4.2. apakšnodaļā; 7.5. apakšnodaļā. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās.
35.					3. investīciju nepietiekamības novērtējumu, kas pamato esošu atkritumu apsaimniekošanas iekārtu slēgšanu un papildu vai uzlabotas atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras nepieciešamību, ietverot	Jā	<u>Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam</u> (Apstiprināts MK 22.01.2021.) <u>Pētījums "Investīciju vajadzību izvērtējums Atkritumu</u>	<u>Ieguldījumu trūkums</u> iekļauts AAVP2028 7.nodaļā plānā paredzēto pasākumu īstenošanai nepieciešamais un pieejamais finansējums un tā avoti <u>Pamatojums esošo infrastruktūras pārprofilēšanai</u> sniegts 4.3. apakšnodaļā Poligonu infrastruktūras optimizācija. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					informāciju par pieejamajiem ienākumu avotiem darbības un uzturēšanas izmaksu segšanai.		<u>apsaimniekošanas valsts plāna 2021. - 2028. gadam izstrādei</u>	Ieguldījumu trūkuma novērtējums sniegts IVZ AAVP2018 7.2. apakšnodaļā Esošās sistēmas potenciāls mērķu sasniegšanā un attīstības programmas īstenošanas sagaidāmie rezultāti, 8.nodaļā Atkritumu apsaimniekošanas sektora investīciju prioritātes, potenciālie finansēšanas avoti <u>Pamatojums esošo infrastruktūras pārprofilēšanai</u> iekļauts 6.nodaļā Priekšlikumi atkritumu apsaimniekošanas reģionu robežu pārskatīšanai. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās
36.					4. informāciju par atrašanās vietas kritērijiem, pēc kuriem tiks noteiktas turpmāk ierīkojamās atkritumu apstrādes objektu vietas, un par turpmāk ierīkājamo atkritumu apstrādes iekārtu jaudu.	Jā	<u>Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam</u> (Apstiprināts MK 22.01.2021.) <u>Pētījums "Investīciju vajadzību izvērtējums Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021. - 2028. gadam izstrādei</u>	<u>Atrašanās vietas un jaudas</u> ir izskatītas AAVP2028 5.nodaļā Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības virzieni. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās. Atrašanās vietas un jaudas iekļautas IVZ AAVP2028 7.4 apakšnodaļā rekomendācijas sistēmas funkcionālo posmu pilnveidošanai. Tāpat saistoša informācija sniegta arī citās sadaļās.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
37.	Tematiskais priekšnosacījums Nr. 7bis (2.7.) Prioritārās rīcības plāns nepieciešamajiem saglabāšanas pasākumiem , kuriem nepieciešams Savienības līdzfinansējums	ERAF	2.2.3.SAM	Jā	Attiecībā uz intervencēm, kas atbalsta dabas aizsardzības pasākumus saistībā ar Natura 2000 teritorijām, uz kurām attiecas Padomes Direktīva 92/43/EEK: Ir izveidots prioritārs rīcības satvars saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 8. pantu, un tajā ir iekļauti visi elementi, kas prasīti prioritārās rīcības plāna 2021.–2027. gadam veidnē, par kuriem vienojusies Komisija un dalībvalstis, tostarp prioritāro pasākumu identifikācija un finansiālo vajadzību aplēses.	Jā	<u>Natura 2000 teritoriju prioritāro rīcību programma 2021.-2027.gadam</u>	Natura 2000 teritoriju prioritāro rīcību programma 2021.-2027.gadam ir saskaņota un iesniegta EK 2021.gada aprīlī. Natura 2000 teritoriju prioritāro rīcību programmā 2021.-2027.gadam D sadaļā “Priority measures and financing needs for 2021 – 2027” ir iekļautas aplēses par prioritārajiem pasākumiem un to ieviešanai nepieciešamo finansējumu.
38.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.8 (1.2.) Valsts vai reģionālais platjoslas plāns	ERAF	1.4.1.SAM	Jā	Ir sagatavots valsts vai reģionālais platjoslas plāns, kas ietver: 1.novērtējumu par investīciju nepietiekamību, kas jārisina, lai nodrošinātu, ka visiem Savienības iedzīvotājiem ir piekļuve ļoti augstas veiktspējas tīkliem ¹¹⁵ , pamatojoties uz:	Jā	<u>Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027.gadam (apstiprināts ar MK 11.11.2021 rīkojumu Nr.826)</u>	Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027. gadam ir apstiprināts ar MK 11.11.2021. rīkojumu Nr.826. SM pasūtītajā Pētījumā ¹¹⁷ sniegts novērtējums par investīciju nepietiekamību, kas jārisina, lai sasniegtu ES savienojamības mērķus, un plānotās valsts intervences pamatojums, pamatojoties uz ilgtspējīgiem ieguldījumu modeļiem, tas ir, 1. un 2. kritērija izpilde. Pētījumā novērtējums par investīciju nepietiekamību tika balstīts uz aktuālu esošās privātās un publiskās infrastruktūras

¹¹⁵ Saskaņā ar mērķi, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā un saistītajā (25). apsvērumā (OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.)

¹¹⁷ Pieejams šeit: <https://www.sam.gov.lv/lv/petijumi>.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					<p>a)nesen veikto esošās privātās un publiskās infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes apzināšanu¹¹⁶, izmantojot standarta platjoslas pārklājuma rādītājus;</p> <p>b)apsprīšanās par plānotajām investīcijām saskaņā ar valsts atbalsta prasībām;</p>			<p>un pakalpojumu kvalitātes kartējumu un konsultācijām par plānotajiem ieguldījumiem.</p> <p>Plāna projektā 1.rīcības virziena “Savienojamības paziņojumam atbilstošas platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūras attīstīšana” 1.1., 1.2. un 1.3.sadaļā iekļauti uz minēto pētījumu balstīti pasākumi. “pēdējās jūdzes”, “vidējās jūdzes” un 5G atbalstošās infrastruktūras izvērsšanai.</p> <p>Investīciju nepietiekamība atkarībā no valsts izvēlēta scenārija līdz 957 milj. EUR, savukārt platjoslas infrastruktūras izbūvei Via Baltica koridorā” – 13.2 milj. EUR, bet Rail Baltica koridorā – 3.7 milj. EUR.</p>
39.					<p>2. tādas plānotas valsts intervences pamatojumu, kas balstās uz ilgtspējīgiem investīciju modeļiem, kuri:</p> <p>a)veicina atvērtas, kvalitatīvas un nākotnē izmantojamas infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību cenas ziņā un uzlabo piekļuvi tiem;</p> <p>b)finansālās palīdzības veidus pielāgo konstatētajām tirgus nepilnībām;</p> <p>c)ļauj papildus izmantot dažādus finansējuma</p>	Jā	<p><u>Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027.gadam (apstiprināts MK 11.11.2021)</u></p>	<p>Pētījumā tika piedāvāti 4 ieguldījumu modeļi “pēdējās jūdzes” un “vidējās jūdzes” intervencei, kā arī izdalīti atsevišķi ieguldījuma modeļi investīcijām “Rail Baltica” un “Via Baltica” koridoros.</p> <p>Tie paredz valsts atbalsta programmas izstrādi, līdz ar to Eiropas Komisijai līdz 2023.gadam plānots iesniegt valsts atbalsta programmu saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, ievērojot Komisijas paziņojuma (2013/C25/01) “ES pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvērsšanu” nosacījumus, t.sk. attiecībā uz “pēdējās jūdzes” investīcijām 82. – 85. punktā minēto.</p> <p>Skat. info pie 1.kritērija.</p>

¹¹⁶ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018.gada 11.decembra direktīvas (ES) Nr. 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi 22. pantu

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					veidus no Savienības, valsts vai reģionālajiem resursiem.			
40.					3. pasākumus, ar ko atbalsta pieprasījumu pēc ļoti augstas veiktspējas tīkliem un to izmantošanu, tostarp darbības, ar kurām veicina minēto tīklu izvēršanu, jo īpaši efektīvi īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/61/ES;	Jā	<u>Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027.gadam (apstiprināts MK 11.11.2021)</u>	SM pasūtītajā pētījumā (https://www.sam.gov.lv/lv/petijumi) tika aptverta 3., 4. un 5. kritērija izpilde. 3. kritērija izpildei plāna 2.rīcības virzienā ietverti atbilstošie pasākumi, tostarp balstīti uz pētījumu, konsultācijām ar sakaru nozari un pašvaldībām. Latvija īsteno pasākumus, lai atvieglotu nosacījumus elektronisko sakaru tīklu uzņēmumiem, Ātrdarbīga elektronisko sakaru tīkla likumā ir pārņemtas ES Platjoslas izmaksu samazināšanas direktīvā noteiktās prasības, šogad virzīti grozījumi nacionālajos normatīvajos aktos, kas atvieglo elektronisko sakaru tīklu būvniecības procesu. Ar mērķi atbalstīt 5G tīklu attīstību Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa transponēšanas ietvaros jaunajā Elektronisko sakaru likumā iekļauts regulējums 5G bāzes staciju jeb “mazo šūnu”izvietošanai. Ņemot vērā ES Platjoslas izmaksu samazināšanas direktīvas pārskatīšanu, plāns paredz atbilstošu grozījumu iekļaušanu nacionālajā regulējumā. Skat. info pie 1.kritērija.
41.					4. tādus tehniskās palīdzības un ekspertu konsultāciju mehānismus kā platjoslas kompetences birojs, ar kuriem stiprina vietējo ieinteresēto	Jā	<u>Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027.gadam (apstiprināts MK 11.11.2021)</u>	Attiecībā uz 4. kritērija izpildi plānā ietverti galvenie secinājumi no pētījuma plāna sadaļā “2. Esošās situācijas raksturojums” apakšsadaļā “Platjoslas pārklājuma un attīstības uzraudzības mehānismi””.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					personu spējas un konsultē projektu virzītājus.			Eiropas Elektronisko sakaru kodeksā tiek paredzēts, ka Eiropas Savienības dalībvalstis līdz 2023.gada 21.decembrim veic elektronisko sakaru tīklu ģeogrāfisku apsekošanu, lai noteiktu teritorijas, kurās iespējams nodrošināt platjoslas internetu (Eiropas elektronisko sakaru kodeksa 22.pants). Attiecīgi BEREC 2020.gada 5.martā ir apstiprinājusi vadlīnijas Elektronisko sakaru tīklu izvērsuma ģeogrāfiskai apsekošanai (BoR (20) 42, "BEREC Guidelines on Geographical surveys of network deployments"). Balstoties uz augstāk minēto dokumentu prasībām, tiks izstrādāta Platjoslas pieejamības ģeogrāfiskās informācijas sistēma, kas nodrošinās atbilstošu uzraudzības mehānismu, ietverot plāna projekta iepriekšminētajā 2.sadaļā noteiktos rādītājus. Skat. info pie 3.kritērija.
42.					5. uzraudzības mehānismus, kas balstīti uz standarta platjoslas pārklājuma rādītājiem;	Jā	<u>Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.-2027.gadam (apstiprināts MK 11.11.2021)</u>	Plānā ietverti pētījumā iegūtie secinājumi un ieteiktie pasākumi 3.sadaļas apakšsadaļā "1.4.Tehniskās palīdzības mehānismi, tostarp platjoslas kompetences centra darbības attīstība Latvijā, ar kuriem stiprina vietējo ieinteresēto personu spējas un konsultē projektu virzītājus". Latvijā Platjoslas kompetences centra (PKC) funkcijas nodrošina SM (MKN 29.04.2003. Nr.242 5.2.3 apakšpunkts). PKC mērķis ir nodrošināt platjoslas politikas plānošanu, apkopot vienotā kontaktpunktā informāciju, kas saistīta ar platjoslas attīstību.Analizējot citu valstu

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								piemērus, secināts, ka to darbības joma un kapacitāte ir daudz plašāka, līdz ar to ieteikts PKC iesaistīt 2 – 3 darbiniekus, kas veido *izmaksas 70 000 EUR – 100 000 EUR). g Pasākums tiks īstenots, ja tiks piešķirts finansējums. Papildus ietverti citi pasākumi bez papildu finansējuma nepieciešamības par nozaru asociāciju piesaisti PKC funkciju nodrošināšanā, iesaisti ES līmeņa kampaņās, informatīvo pasākumu orgnaizēšanā nacionālā līmenī. Skat. info pie 3.kritērija.
43.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.9 (3.1) Visaptveroša transporta plānošana atbilstošajā līmenī	KF, ERAF	3.1.1.SAM	Jā (līdz 2022. gadam)	Ir ieviesta esošās un plānotās infrastruktūras multimodāla kartēšana (izņemot vietējo līmeni) laikposmam līdz 2030. gadam, un tā: 1.ietver plānoto investīciju ekonomisko novērtējumu, kura pamatā ir pieprasījuma analīze un satiksmes modelēšana, kurā būtu jāņem vērā dzelzceļa pakalpojumu tirgu atvēršanas paredzamā ietekme;	Jā (līdz 2022. gadam)	<u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.) <u>Indikatīvais dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāns 2018.-2022. gadam.</u> Indikatīvais dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāns 2023.-2027.gadam (saskaņošanā).	Priekšnosacījums un 1.kritērijs papildinoši TAP2027 tiek izpildīti ar Pētījuma par ieguldījumu priekšnosacījumu izpildi visaptverošas transporta plānošanas sistēmas ieviešanai, kas ietver ieguldījumu kartēšanu un ieguldījumu novērtēšanas metodikas izstrādi rezultātiem. Ar pētījumu nodrošināts: - esošās un plānotās transporta infrastruktūras kartējums; - izstrādāta vienotas transporta investīciju novērtēšanas metodika (Transports investīciju modelis - TIM) transporta politikas plānošanai. Pētījuma digitālā ģeogrāfiskā informācija (kartējums) ļauj visaptveroši pārskatīt satiksmes infrastruktūru, kartējums izpilda Priekšnosacījuma 2.,3.,4.,6.,8.,9.kritēriju. Pētījuma ietvaros izstrādāta Metodika (TIM) ir papildu atbalsta instruments transporta politikas un investīciju stratēģijas plānošanā, tā ļaus novērtēt un

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								plānot ieguldījumu ietekmi uz transporta plūsmām, savienotajiem mobilitātes risinājumiem, klimata plāniem un satiksmes drošību valstī kopumā.
44.					2. ir saskanīga ar integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna elementiem, kuri ir saistīti ar transportu;	Jā	Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	TAP2027 ir izstrādātas, ņemot vērā: -Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030.gadam, kur viens no rīcības virzieniem ir emisiju samazināšana transportā. TAP2027 izvirzīts mērķis līdz 2027.gadam par 19% (salīdzinot ar 2018.gadu) samazināt transporta radīto gaisa piesārņojumu. -NEKP, kur viens no rīcības virzieniem ir energoefektivitātes uzlabošana, alternatīvo degvielu un AER tehnoloģiju izmantošanas veicināšana transportā. -Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam (Stratēģija), kur uzdots visiem transporta veidiem veicināt mobilitātes sistēmas dekarbonizāciju. Atbilstoši NEKP un Stratēģijai TAP2027 nosaka SEG emisiju samazinājumu kā vienu transporta nozares mērķiem. - LPKPP 2030 ar virsmērķi mazināt ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm. TAP2027 paredz pasākumus SEG emisiju samazināšanai, tā atbalstot globālos centienus ierobežot klimata pārmaiņas.
45.					3. ietver investīcijas TEN-T pamattīkla koridoros, kas definēti EISI regulā,	Jā	Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam	Ieguldījumiem TEN-T pamattīkla dzelzceļa koridoros atbilst TAP2027 uzdevumi "Stiprināt dzelzceļa lomu sabiedriskā

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					saskaņā ar attiecīgajiem TEN-T pamattīkla koridora darba plāniem;		(TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	transporta pakalpojumu nodrošināšanā”, “Turpināt Rail Baltica projekta īstenošanu”, kā arī pasākums “Atsevišķu dzelzceļa tīkla posmu elektrifikācija un esošo līniju modernizācija pasažieru pārvadājumu nodrošināšanai”;Aaviācijā: uzdevums Turpināt attīstīt Rīgu kā nozīmīgu Ziemeļeiropas aviācijas mezglu; Autoceļu koridoros: uzdevums Uzlabot TEN-T autoceļu kvalitāti un drošību; Ostās: uzdevums Pilnveidot Latvijas ostu infrastruktūru.
46.					4. attiecībā uz investīcijām ārpus TEN-T pamattīkla koridoriem, tostarp pārrobežu posmos, nodrošina papildināmību, pilsētvides tīkliem, reģioniem un vietējām kopienām sniedzot pietiekamu savienojamību ar TEN-T pamattīklu un tā mezgliem;	Jā	<u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	TAP2027 iekļauts pasākums par pilsētu infrastruktūras sasaisti ar TEN-T, plānojot paredzēt nacionālās un reģionālas nozīmes centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstību, kas nodrošina atsevišķu pilsētu daļu efektīvu savstarpējo sasaisti un sasaisti ar TEN-T tīklu, alternatīvu kravas ceļu izbūvi, pārbūvi vai modernizāciju. Tāpat savienojumus ar TEN-T nodrošinās pasākumi uzdevumā “Uzlabot reģionālo sasniedzamību un piekļuvi TEN-T autoceļiem” un pasākums “Ostās ārpus TEN-T tīkla modernizēt koplietošanas infrastruktūru”
47.					5. nodrošina dzelzceļu tīkla savstarpēju izmantojamību un attiecīgā gadījumā ziņojumus par ERTMS izvēršanu saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/6 ¹¹⁸ ;	Jā	<u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	ERTMS ieviešanas plāni skatāmi dzelzceļa līnijas RB ietvaros (TAP2027 uzdevums “Turpināt Rail Baltica projekta īstenošanu”).

¹¹⁸ Komisijas 2017.gada 5.janvāra Īstenošanas Regula (ES) 2017/6 attiecībā uz Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas Eiropas stratēģisko izvēršanas plānu

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<u>Eiropas vilcienu kustības vadības sistēmas (ERTMS) Nacionālais ieviešanas plāns</u>	
48.					6. veicina multimodalitāti, nosakot multimodālo vai pārkraušanas kravu un pasažieru termināļu vajadzības;	Jā	<u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	TAP2027 uzdevumi skar dzelzceļu, autotransportu, aviāciju un jūrniecību. TAP2027 uzdevums "Attīstīt sabiedriskā transporta pakalpojumus un nodrošināt nozares atvērto datu pieejamību" paredz veidot mobilitātes punktus un attīstīt digitālas datu sistēmas. Paredzēts īstenot Salaspils intermodālā kravu pārkraušanas termināļa attīstību. TAP2027 iekļauta pasākums līdzsvarota finansēšanas modeļa nodrošināšanai maksas par piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai konkurētspējas veicināšanai. Aviācijas jomā plānota vairākveidu pārvadājumu attīstība (pasākumi "Palielināt Lidostas "Rīga" termināļa kapacitāti, izbūvējot termināļa 6.kārtu, t.sk. infrastruktūru, kas savieto termināli ar RB dzelzceļa staciju" un "Uzturēt plānoto kravu apjoma apkalpošanai nepieciešamo infrastruktūru"). Rīcības virziena "Loģistikas pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšana" uzdevumi nodrošinās jūras (papildina arī uzdevums "Nodrošināt drošu kuģošanas vidi") un dzelzceļa kravu pārvadājumu attīstību.
49.					7. ietver infrastruktūras plānošanai būtiskos pasākumus, kuru mērķis ir sekmēt alternatīvas degvielas, saskaņā ar	Jā	<u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)	Alternatīvo degvielu attīstības jautājumi skatīti TAP2027 uzdevumu sadaļā "Veicināt alternatīvo degvielu izmantošanu" (par infrastruktūru – pasākums "Alternatīvo degvielu

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					attiecīgajiem valstu politikas satvariem;			infrastrukturāras izveidošana un uzturēšana (t.sk. ETL uzlādes vietas, ūdeņraža, CNG un LNG uzpildes stacijas)").
50.					8. ietver izklāstu par ceļu satiksmes drošības risku novērtējuma rezultātiem saskaņā ar esošajām valstu ceļu satiksmes drošības stratēģijām, kā arī attiecīgo ceļu un to posmu kartēšanu un attiecīgo investīciju prioritāro secību;	Jā	<p><u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)</p> <p><u>Ceļu satiksmes drošības plāns 2021.-2027.gadam</u> (apstiprināts MK 05.10.2021.)</p>	TAP2027 iekļauts pasākums par Ceļu satiksmes drošības plānu izstrādi un īstenošanu. Tāpat TAP2027 1.pielikumā iekļauts esošās situācijas raksturojums satiksmes drošības jomā.
51.					9. sniedz informāciju par finanšu resursiem, kas attiecas uz plānotajām investīcijām un kas ir nepieciešami esošās un plānotās infrastruktūras darbības un uzturēšanas izmaksu segšanai.	Jā	<p><u>Transporta attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (TAP2027) (apstiprinātas MK 05.10.2021.)</p>	TAP 4.pielikumā sniegts pamatnostādņu īstenošanas ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību budžetu. Lai īstenotu ietvertos uzdevumus plānots izmantot gan valsts, pašvaldību budžeta finansējumu un nacionālo līdzfinansējumu ES fondu finansējumu projektiem, gan piesaistīt ES finanšu vai citu finansējuma avotu līdzekļus un privāto kapitālu, atkarībā no pasākuma rakstura. Jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu skatāms MK, sagatavojot vidēja termiņa budžeta ietvaru vai valsts budžetu n+1 gadam. Nepieciešamais finansējuma apjoms ietverto pasākumu īstenošanai ir aprēķināts ar pietiekamu nenoteiktību.
52.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.10 (4.1.) Stratēģiskās politikas satvars	ERAF, ESF+	4.3.3.SAM	Jā	Ir izstrādāts stratēģiskās politikas satvars aktīvai darba tirgus politikai, ņemot vērā nodarbinātības pamatnostādnes, un tas ietver:	Jā	<ul style="list-style-type: none"> <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616) 	<u>SADTPP</u> vidējā termiņā paredz nodrošināt individualizētu atbalstu bezdarba un ilgstošā bezdarba riskam pakļautajām personām (ar invaliditāti, jauniešiem, kas nemācās un nestrādā, ar zemām un darba tirgum neatbilstošām prasmēm) un

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
	aktīvai darba tirgus politikai				1. kārtību, kādā veic darba meklētāju profilēšanu un to vajadzību novērtēšanu;		<ul style="list-style-type: none"> <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”</u>(MK 22.06.2021. rīk. Nr.436) a) <u>Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums</u>; b) <u>Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem</u> (MK 25.01.2011. not. Nr.75). 	ilgtermiņā - palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanos darba tirgū. <u>Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums</u> nosaka atbalsta pasākumus, t.sk. profilēšanas piemērošanu. <u>Noteikumi par aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem</u> nosaka, ka, veicot profilēšanu, bezdarbniekam nosaka piederību konkrētai profilēšanas grupai un tās rezultāti tiek iekļauti individuālajā darba meklēšanas plānā. <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> uzsver iekļaujošās izglītības, izglītības (t.sk. profesionālās) kvalitātes, digitālo prasmju attīstības un starpnozaru sadarbības nozīmi, t.sk. NEET jauniešu iesaisti izglītībā un nodarbinātībā.
53.					2. informāciju par brīvajām darbvietām un darba iespējām, ņemot vērā darba tirgus vajadzības;	Jā	<u>Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas noteikumi</u> (MK 28.03.2017. not. Nr.172)	<u>Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas</u> ietvaros NVA, īstenojot valsts politiku bezdarba samazināšanas un bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu atbalsta jomā, nodrošina informāciju par brīvajām darbvietām un darba iespējām, ņemot vērā darba tirgus vajadzības.
54.					3. kārtību, kādā nodrošina, ka tā izstrādi, īstenošanu, uzraudzību un pārskatīšanu veic ciešā sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām;	Jā	a) <u>Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju</u>	<u>Noteikumi par aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem</u> nosaka pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību. Latvijā darbojas Nacionālā trīspusējās sadarbības padome (NTSP) un Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<p><u>izvēles principiem</u> (MK 25.01.2011. not. Nr.75). b) <u>Nodarbinātības valsts aģentūras nolikums</u> (MK 18.12.2012. not. Nr.876); c) <u>Nodarbinātības valsts aģentūras ceturkšņa ziņojumi par darba tirgus situācijas monitoringu.</u></p>	<p>(PINTSA), kas koordinē un organizē trīspusējo sociālo dialogu šajā jomā. <u>NVA nolikums</u> ietver kritērija padziļinātu izpildi par sadarbību ar partneriem konkrētos pasākumos. EM Apvienotā pieaugušo izglītības koordinācijas komisija (līdz tās izveidei 2024.gadā - LM izveidotā komisija) apstiprina apmācību sarakstus BD, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu apmācībai. <u>NVA ceturkšņa ziņojumi par darba tirgus situācijas monitoringu</u> sniedz papildus informāciju par kritērija izpildi.</p>
55.					4. aktīvas darba tirgus politikas uzraudzības, izvērtēšanas un pārskatīšanas kārtību;	Jā	<p>a) <u>Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem</u> (MK 25.01.2011. not. Nr.75). b) <u>Nodarbinātības valsts aģentūras nolikums</u> (MK 18.12.2012. not. Nr.876); c) <u>Nodarbinātības valsts aģentūras ceturkšņa ziņojumi par darba tirgus situācijas monitoringu.</u></p>	<p><u>Noteikumi par aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem</u> nosaka aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību, paredzot arī uzraudzības kritērijus. <u>NVA nolikums</u> atrunā kritērija padziļinātu izpildi par uzraudzību konkrētos pasākumos. <u>NVA ceturkšņa ziņojumi par darba tirgus situācijas monitoringu</u> regulāri sniedz nepieciešamo informāciju ADTP novērtēšanai un pārskatīšanai, kas tiek izvērtēta kopā ar NVA filiāļu iesniegtajiem priekšlikumiem (NVA filiāļu dienās reizi ceturksnī), informāciju no NVA atskaitēm par darbību (reizi pusgadā) un LM apmācību komisijas sēdēm (2-3x gadā piedalās ministrijas, sociālo partneru organizācijas, akadēmiskais sektors u.c. Sākot ar 2024.g. komisijas funkcijas pildīs EM Apvienotās pieaugušo izglītības</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
56.					5. attiecībā uz jaunatnes nodarbinātības intervencēm – uz pierādījumiem balstītas un mērķorientētas pieejas jauniešiem, kuri nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu, tostarp informēšanas pasākumus, un pieejas, kas balstītas uz kvalitātes prasībām, ņemot vērā kvalitatīvas mācekļības un stažēšanās kritērijus, tostarp Garantijas jauniešiem shēmas īstenošanas kontekstā.	Jā	a) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> (MK 01.09.2021 rīk. Nr.616) b) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” (MK 22.06.2021.rīk. Nr.436) c) <u>Noslēguma izvērtējums “Eiropas Sociālā fonda atbalsta un īpašā piešķiruma Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas, tostarp garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai, investīciju lietderība, efektivitāte un ietekme”</u> (2018.g. aug. - 2019.g. marts)	koordinācijas komisija). Nepieciešamās izmaiņas tiek iestrādātas normatīvajā regulējumā, saskaņojot ar ministrijām, sociālajiem partneriem, NVO, kas strādā nodarbinātības jomā. <u>Noteikumi par aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem</u> iekļauj uz jauniešiem vērstus pasākumus nodarbinātības veicināšanai. <u>NVA nolikums</u> atrunā kritērija padziļinātu izpildi par mērķa grupas iesaisti un paredz atbalsta pasākumus NEET. <u>SADTPP</u> NEET jaunieši ir noteikti kā viena no prioritārajām mērķa grupām. <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (3.1.1., 3.1.2.uzd.) paredz koordinētu atbalstu NEET jauniešiem 4.2.3.SAM, 4.3.3.SAM un 4.3.4.SAM ietvaros <u>Noslēguma izvērtējumā</u> “Eiropas Sociālā fonda atbalsta un īpašā piešķiruma Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas, tostarp garantijas jauniešiem shēmas īstenošanai, investīciju lietderība, efektivitāte un ietekme” tika novērtēta esošā atbalsta sistēma NEET jauniešiem.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
57.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.12 (4.3.) Stratēģiskās politikas satvars izglītībai un apmācībai visos līmeņos	ERAF, ESF+	4.2.1.SAM 4.2.2.SAM 4.2.3.SAM 4.2.4.SAM	Jā	Ir izstrādāts valsts vai reģionāls stratēģiskās politikas satvars izglītības un apmācības sistēmai, un tas ietver: 1.uz pierādījumiem balstītas prasmju prognozēšanas un paredzēšanas sistēmas,	Jā	a) <u>Izglītības likums</u> b) Profesionālās izglītības likums c) <u>Augstskolu likums</u> ; d) <u>Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi</u> (MK 26.06.2019. not. Nr.276) d) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” (MK 22.06.2021.rīk. Nr.436)	<u>Izglītības likuma</u> 131.pants nosaka vienotas politikas un attīstības stratēģijas izglītībā izstrādi, apstiprināšanu un īstenošanu. Izglītības sistēmas tiesisko ietvaru, pušu tiesības/pienākumus, resursus visos līmeņos nosaka Izglītības likums, Vispārējās izglītības likums, Profesionālās izglītības likums, Augstskolu likums. <u>IAP</u> paredz sasniedzamos rezultātus līdz 2027.g., starpposma vērtības 2024.g., veicamos pasākumus un indikatīvo nepieciešamo finansējumu. Latvijā ir 12 Nozaru ekspertu padomes (<u>Profesionālās izglītības likuma 12.pants</u>), kas aptver visas tautsaimniecības nozares. Tās koordinē darba devēju organizācijas. Plānojot tautsaimniecībai nepieciešamo nākotnes speciālistu skaitu, profesionālās vidējās un augstākās izglītības plānošanā ņem vērā Nozaru ekspertu padomju viedokli un EM īstenošanās darba tirgus vidēja un ilgtermiņa <u>prognozes</u> . Pieaugušo izglītībā papildus tiek vērtētas arī darba tirgus īstermiņa attīstības <u>prognozes</u> . Skatīt arī 2. pielikumu.
58.					2. absolventu gaitu apzināšanas mehānismus un pakalpojumus kvalitatīvu un efektīvu konsultāciju sniegšanai visu vecumu audzēkņiem.	Jā	a) <u>Augstskolu likums</u> b) <u>Izglītības likums</u> c) Profesionālās izglītības likums d) <u>Studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtība</u> (MK 27.03.2007. not. Nr.203)	<u>IAP</u> 4.2.2.uzd. un <u>Profesionālās izglītības likuma</u> 211.pants paredz līdztekus izveidotajai augstākās izglītības absolventu monitoringa sistēmai izveidot profesionālās izglītības absolventu monitoringa sistēmu, nodrošinot visaptveroša monitoringa un iekļaušanās darba tirgū izvērtējumu īstenošanu par absolventu nodarbinātību un ienākumiem sākot ar 2024.g.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<p>e) <u>Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi</u> (MK 26.06.2019. not. Nr.276)</p> <p>f) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"</u> (MK 22.06.2021.rīk. Nr.436)</p>	<p>Karjeras atbalsta pasākumi ir integrēti vispārējās un profesionālās izglītības procesā. Tie ietver informācijas un konsultāciju pasākumus visās izglītības pakāpēs. <u>E-vidē</u> publicēti materiāli karjeras atbalsta īstenošanai, izstrādāti plānu paraugi un ar tiem var iepazīties izglītojamie un vecāki. Pašvaldībās ir izglītoti pedagogi-karjeras konsultanti, kuri regulāri pilnveido profesionālo kompetenci.</p> <p><u>Karjeras konsultācijas</u> pieaugušajiem piedāvā NVA, sniedzot informāciju un atbalstu konkrētas situācijas risināšanā. Atsevišķās pašvaldībās ir pieejami pašvaldību īstenoti karjeras atbalsta pasākumi pieaugušajiem. Skatīt 2. pielikumu.</p>
59.					3. pasākumus kvalitatīvas, finansiāli pieejamas, atbilstīgas un iekļaujošas izglītības un apmācības, kurā nepastāv nošķiršana, nodrošināšanai un pamatkompetenču apguvei visos līmeņos, tostarp augstākajā izglītībā.	Jā	<p>a) <u>Izglītības likums</u></p> <p>b) <u>Vispārējās izglītības likums</u></p> <p>c) <u>Profesionālās izglītības likums</u></p> <p>d) <u>Augstskolu likums</u></p> <p>e) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"</u> (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436)</p>	<p>Iekļaujošas, pieejamas un kvalitatīvas izglītības nodrošināšanas pamatprincipi ir noteikti izglītības sistēmas darbību regulējošajos normatīvajos aktos, paredzot izglītojamo ar speciālām vajadzībām iekļaušanu vispārējā izglītībā; asistenta pakalpojumu vispārējā, profesionālā un augstākajā izglītībā. Investīcijas izglītības infrastruktūrā tiek veiktas atbilstoši būvnormatīvam par vides pieejamību, iespēju robežās nodrošinot vides un informācijas pieejamību izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām. Vispārējās izglītības apguvei tiek nodrošināts atbalsta personāls un speciāli mācību līdzekļi. Turpmāk plānots stiprināt iekļaujošu izglītību, nodrošinot izglītības pieejamību un</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								atbilstību izglītojamo vajadzībām, veicinot IAP prioritāri īstenojamās rīcības virzienus vienlīdzīgas piekļuves nodrošināšanai kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai visos izglītības veidos un pakāpēs (rīcības virzieni 2.1., 2.2., 3.1., 3.2.). Aprakstu skatīt 2.pielikumā.
60.					4. koordinācijas mehānismu, kas aptver visus izglītības un apmācības līmeņus, tostarp augstāko izglītību, un skaidru pienākumu sadali starp attiecīgajām valsts un/vai reģionālajām struktūrām.	Jā	a) <u>Izglītības likums</u> b) <u>Vispārējās izglītības likums</u> c) <u>Profesionālās izglītības likums</u> d) <u>Augstskolu likums</u> e) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"</u> (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436)	Izglītības sistēmas darbības pamatprincipi, tiesību un pienākumu sadale starp valsts, pašvaldības, dibinātāja un iestādes līmeni, dažādu līmeņu sadarbības mehānismi un atbildība par to īstenošanu ir noteikta izglītības sistēmas darbību regulējošajos normatīvajos aktos (IAP 2.3.2., 3.1.1., 4.1.1., 4.1.2. uzd.). Datu uzkrāšanai un apmaiņai par izglītības sistēmas procesiem (izgl. iestādes, pedagogi, izglītojamie) visās izglītības pakāpēs ir izveidota Valsts izglītības informācijas sistēma. Dati tiek izmantoti izgl. procesu vadībai, plānošanai un finansējuma aprēķināšanai. Dažādu procesu koordinācija izgl. nozarē notiek ar konsultatīvu vai lemjošu institūciju - padomju starpniecību. Starp nozīmīgākajām padome "Izglītība visiem", Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējā apakšpadome, kurā piedalās valsts, darba devēju un darba ņēmēju pārstāvji, un Pieaugušo izglītības pārvaldības padome.
61.					5. stratēģiskās politikas satvara uzraudzības, izvērtēšanas un pārskatīšanas kārtību.	Jā	a) <u>Izglītības likums</u> b) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes</u>	<u>Izglītības likuma 131.pants</u> nosaka vienotas valsts politikas un attīstības stratēģijas izglītībā izstrādes, apstiprināšanas un īstenošanas ietvaru. Ievērojot Izglītības

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							prasmes <u>nākotnes sabiedrībai</u> " (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436)	likuma 15. pantā noteikto, IZM vada IAP noteiktās vienotās valsts politikas un attīstības stratēģijas izglītībā īstenošanu, koordinējot to ar citām izglītības procesā iesaistītajām institūcijām. IAP nosaka prioritāri veicamos uzdevumus šī pienākuma nodrošināšanas pilnveidošanai: 4.2.1., 4.2.2. uzdevums. Aprakstu skatīt 2.pielikumā.
62.					6. pasākumus, kas vērsti uz mazprasmīgiem, mazkvalificētiem pieaugušajiem un pieaugušajiem no nelabvēlīgas sociāli ekonomiskās vides, un prasmju pilnveides iespējām.	Jā	a) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"</u> (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436) b) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (MK 01.09.2021. rīk Nr.616)	IAP noteikti prioritārie rīcības virzieni un uzdevumi, kas īstenojami pieaugušo ar zemām prasmēm un nelabvēlīgā situācijā esošo pieaugušo iesaistīšanai izglītībā, kā arī attiecīgi politikas rezultātīvie rezultāti, to sasniedzamās (t.sk. vidusposma vērtības; 3.3.1., 3.3.2.uzdevums.) Atbalstu mērķa grupai nosaka arī SADTPP 3.rīcības virziena 1.uzdevums "Paaugstināt bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu konkurētspēju un reaģēšanu uz darba tirgus transformāciju un nepieciešamību pielāgoties aktuālajai situācijai darba tirgū, t.sk.: 1.1. Pilnveidojot bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu darba tirgum nepieciešamās zināšanas un prasmes; 1.5. pilnveidojot subsidētās, pagaidu nodarbinātības un darbam nepieciešamo iemaņu attīstības pasākumus". Aprakstu skatīt 2.pielikumā.
63.					7. pasākumus, ar ko attiecībā uz piemērotām mācīšanās metodēm atbalsta skolotājus, pasniedzējus un	Jā	a) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes</u>	IAP noteikti rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi augsti kvalificētu, kompetentu uz izcilību vērstu pedagogu un akadēmiskā personāla nodrošināšanai izglītības sistēmā:

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					akadēmiskos mācībspēkus, kā arī pamatkompetenču novērtējumu un apstiprinājumu.		sabiedrībai” (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436) b) <u>Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021. - 2027.gadam “Kultūrvalsts”</u> (MK 01.03.2022. rīk. Nr. 143)	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 1.2.1.uzdevums. Aprakstu skatīt 2.pielikumā. <u>Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2021. - 2027.g.</u> 4.prioritāte “Talantu ataudze un kultūras darbinieku profesionālā izaugsme” paredz stiprināt kultūrizglītības sistēmu, lai stimulētu jaunu talantu attīstību un izaugsmi, nodrošināt kultūras nozarē strādājošo profesionālās pilnveides iespējas, kā arī stiprināt kultūras komponenti vispārējā izglītībā. Pamatnostādnes papildinās Kultūrizglītības nozares stratēģija 2021-2027.g. kas tiks izstrādāta kā nozares detalizētāks rīcības plāns pamatnostādņu īstenošanai.
64.					8. pasākumus, ar ko veicina audzēkņu un mācībspēku mobilitāti un izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēju starptautisko sadarbību, tostarp atzīstot mācību rezultātus un kvalifikāciju.	Jā	<u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”</u> (MK 22.06.2021. rīk. Nr.436) file://C:\Users\fvdpukse\Downloads\Izglitibas attistibas pamatnostadnes 2021.-2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” , apstiprinātas ar 22.06.2021. MK rīkojumu Nr.436 “Par Izglītības attīstības	IAP nosaka pasākumus, kas ir īstenojami izglītības iestāžu internacionalizācijas nostiprināšanai, starptautiskās sadarbības attīstībai un mācību mobilitātes veicināšanai visos izglītības līmeņos (2.3.1.uzdevums). Aprakstu skatīt 2.pielikumā.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							pamatnostādnēm 2021.-2027.gadam”) https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam)	
65.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.13 (4.4.) Valsts stratēģiskās politikas satvars sociālās iekļaušanas un nabadzības mazināšanas jomā	ERAF, ESF+	4.1.2.SAM 4.2.1.SAM 4.3.1.SAM 4.3.3.SAM 4.3.4.SAM 4.3.5.SAM 4.3.6.SAM	Jā	Ir izstrādāta valsts vai reģionālā stratēģiskā politika vai atbilstošās tiesību normas sociālās iekļaušanas un nabadzības mazināšanas jomā, kas ietver: 1.uz pierādījumiem balstītus secinājumus par nabadzību un sociālo atstumtību, tostarp par bērnu nabadzību, jo īpaši attiecībā uz vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem, kas paredzēti bērniem neaizsargātās situācijās, kā arī bezpajumtniecību, teritoriālo un izglītības segregāciju, ierobežotu piekļuvi pamatpakalpojumiem un infrastruktūrai, un par visu vecuma grupu neaizsargāto personu īpašajām vajadzībām.	Jā	a) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.g. (SADTPP)</u> b) <u>Starpnozaru sadarbības un atbalsta sistēmas pilnveide bērnu attīstības, uzvedības un psihisko traucējumu veidošanās risku mazināšanai</u> c) <u>Resocializācijas politikas pamatnostādnes 2022.-2027.g.</u> d) <u>Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> e) <u>Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> f) <u>Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnes 2022.-2027.g.</u>	<u>SADTPP</u> sekmēs sociālo iekļaušanu, mazinot ienākumu nevienlīdzību, attīstot pieejamu, individuālajām vajadzībām atbilstošu sociālo un juridisko pakalpojumu sistēmu, veicinot nodarbinātības līmeni kvalitatīvā darba vidē. <u>Agrīnā preventīvā atbalsta sistēma</u> bērniem veicinās to veselīgu attīstību un pašrealizāciju. <u>IAP</u> uzlabos kvalitatīvas izglītības pieejamību, mazinot sociālekonomiskā stāvokļa ietekmi uz bērnu/jauniešu iespējām iegūt kvalitatīvu izglītību. <u>RPP</u> risinās nepietiekamu PII un bērnu pieskatīšanas pakalpojuma pieejamību. <u>Resocializācijas politika</u> mazinās noziedzīgās uzvedības riskus ieslodzītajiem un probācijas klientiem, veicinot iekļaušanos sabiedrībā. <u>Sabiedrības saliedētības pamatnostādnes</u> paredz stiprināt pilsoniskās sabiedrības attīstību un ilgtspēju, veidojot pilsonisku kultūru un attīstot iekļaujošu pilsoniskumu. <u>Bērnu un ģimenes attīstības pamatnostādnes</u> veicinās ģimenēm draudzīgu sabiedrību, bērnu un jaunatnes labklājību un vienlīdzīgas iespējas.

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
66.					2. pasākumus segregācijas novēršanai un apkarošanai visās jomās, tostarp sociālo aizsardzību, iekļaujošu darba tirgu un piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem, kas paredzēti neaizsargātām personām, tostarp migrantiem un bēgļiem.	Jā	a) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. g.</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616); b) <u>Likumā “Par sociālo drošību”</u>	Apraksts 4.pielikumā. SADTPP galvenais mērķis ir sekmēt iedzīvotāju sociālo iekļaušanu, mazinot ienākumu nevienlīdzību un nabadzību, attīstot pieejamu un individuālajām vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu un juridiskā atbalsta sistēmu, kā arī veicinot augstu nodarbinātības līmeni kvalitatīvā darba vidē. Attiecīgi visi uzdevumi ir vērsti uz nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu. SADTPP paredz modernu un pieejamu sociālo pakalpojumu sistēmu, kas cita starpā uzlabos iedzīvotāju iespējas dzīvot neatkarīgi un dzīvot sabiedrībā, iekļauties izglītībā un darba tirgū. <u>Likumā “Par sociālo drošību”</u> ir noteikta minimālo ienākumu sliekšņu metodoloģija un pārskatīšanas kārtība.
67.					3. pasākumus pārejai no institucionālās aprūpes uz aprūpi ģimenē un vietējā kopienā.	Jā	<u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. g.</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616)	SADTPP rīcības virzienā “Moderna un pieejama sociālo pakalpojumu sistēma, kas cita starpā uzlabo iedzīvotāju iespējas dzīvot neatkarīgi un dzīvot sabiedrībā, iekļauties izglītībā un darba tirgū” paredzēts īstenot pasākumu - palielināt sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību, efektivitāti un atbilstību mērķa grupas vajadzībām.
68.					4. kārtību, kādā nodrošina, ka tā izstrādi, īstenošanu, uzraudzību un pārskatīšanu veic ciešā sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām,	Jā	a) LM 20.03.2014. rīk. nr.26 “Par Sociālo pakalpojumu attīstības padomes izveidošanu” (turpmāk – SPAP)	SPAP sastāvā ir nozaru ministrijas, pašvaldības un NVO, tā ir konsultatīva un koordinējoša institūcija, lai sekmētu sociālo pakalpojumu ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību. SPAP izvērtē ar pakalpojumu nodrošināšanu un attīstību saistītās

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					tostarp sociālajiem partneriem un attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām.		b) Sociālo pakalpojumu attīstības padomes nolikums (21.05.2014.) c) LM 27.04.2016. rīk. nr.38 “Par Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas izveidi” (SIPKK) d) LM 28.08.2006. rīk. Nr. 128 “Par Sociālā darba speciālistu sadarbības padomes sastāvu” (SDSSP) e) SDSSP nolikums (apstiprināts 17.10.2006., grozījumi 17.12.2014., 27.06.2018.)	problēmas un risinājumus, sniedz atbalstu DI īstenošanā un uzraudzībā. SPAP ir skatīts SADTPP projekts. SIPKK sastāvā ir nozaru ministrijas, pašvaldības, NVO, CSP, Valsts policija, kā arī sociālie partneri. SIPKK izskata nabadzības, ienākumu nevienlīdzības un sociālās atstumtības situāciju, sniedz priekšlikumus plānošanas dokumentiem. SDSSP sastāvā ir sociālā darba jomas NVO, izglītības iestādes, saistītās valsts un pašvaldību iestādes. SDSSP izskata sociālā darba attīstības jautājumus. <u>Vides pieejamības plāna</u> izstrāde notika sadarbībā ar institūcijām, apvienību “Apeirons”, SUSTENTO. 2022.g. 2.pusg. tiks gatavots ziņojums par tā īstenošanu. Jauni pasākumi tika iekļauti <u>Plānā personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai</u> . Apraksts 4.pielikumā.
69.	Tematiskais priekšnosacījums Nr.15 (4.6.) Stratēģiskās politikas satvars veselības aizsardzības un ilgtermiņa aprūpes jomā	ERAF, ESF+	4.1.1.SAM 4.1.2.SAM 4.3.5.SAM	Jā	Ir ieviests valsts vai reģionāls stratēģiskās politikas satvars veselības aizsardzības jomā, un tas ietver: 1.veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes vajadzību apzināšanu, tostarp attiecībā uz medicīnisko un aprūpes personālu, lai nodrošinātu ilgtspējīgus un saskaņotus pasākumus.	Jā	1) <u>Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība</u> (MK 28.08.2018. not. Nr.555); 2) <u>Informatīvais ziņojums “Par veselības aprūpes nodrošināšanas infrastruktūras attīstības investīcija stratēģija 2021.-2027.gadam</u> (apstiprināts MK 14.07.2022 prot.Nr.36/105.§);	Stratēģiskais VA satvars noteikts <u>Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtībā</u> , ietverot primāro, sekundāro ambulatoro un stacionāro pakalpojumu plānošanu. Ilgtspējīgas VA infrastruktūras investīciju prioritātes valsts apmaksāto pakalpojumu sniegšanai ietvertas informatīvajā ziņojumā “ <u>Par veselības aprūpes nodrošināšanas infrastruktūras attīstības investīciju stratēģiju 2021.-2027.g.</u> ” Lai nodrošinātu kvalitatīvus un efektīvus VA pakalpojumus, to sniegšanai nepieciešamos cilvēkresursus un

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							<p>3) <u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> (apstiprināts MK 24.05.2022.)</p> <p>4) <u>Konceptuālais ziņojums "Par veselības aprūpes sistēmas reformu"</u> (apstiprināts MK 07.08.2017.).</p> <p>5) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616)</p>	<p>infrastruktūru, <u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> paredz 5 stratēģiskos rīcības virzienus. Cilvēkresursu attīstība notiek atbilstoši <u>Konceptuālajā ziņojumā</u> plānotajam cilvēkresursu palielinājumam līdz 2025.g. Piesaistot papildu valsts, AF plāna un TAI līdzekļus, paredzēti pasākumi medicīnu izglītošanai, piesaistei un atalgojuma sistēmas attīstībai. Cilvēkresursu attīstības stratēģija tiks izstrādāta līdz 30.06.2023. un ilgtermiņā risinās cilvēkresursu attīstības izaicinājumus. Apraksts 5.pielikumā.</p>
70.					2. pasākumus veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu efektivitātes, ilgtspējas, pieklūstamības un pieejamības izmaksu ziņā nodrošināšanai, tostarp īpašu uzmanību pievēršot personām, kuras ir atstumtas no veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmām, tostarp personām, kas ir visgrūtāk sasniedzamas.	Jā	<p>a) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616)</p> <p>b) <u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.g.</u> (apstiprinātas MK 24.05.2022)</p>	<p>SADTPP paredz modernu, iekļaujošu un pieejamu sociālo pakalpojumu sistēmu. Lai mazinātu teritoriālās atšķirības, tiks noteikti pašvaldībās obligāti nodrošināmi sociālie pakalpojumi bērniem ar invaliditāti, pilngadīgām personām ar smagiem FT, pensijas vecuma cilvēkiem ar aprūpes vajadzībām, t.sk. demenci. Obligāti nodrošināmo pakalpojumu klāsts pamatos ieguldījumus SBSP attīstībā.</p> <p><u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes</u> prioritārajās jomās (SAS, onkoloģija, psihiskā VA, mātes/bērna VA, retās slimības, paliatīvā aprūpe, medicīniskā rehabilitācija) paredz integrēti attīstīt infrastruktūru, pakalpojumu organizācijas procesu, cilvēkresursu pieejamību, kvalitātes sistēmu, prevenciju.</p>

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	SAM	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
71.					3. pasākumus, kas veicina pakalpojumu sniegšanu vietējā kopienā un ģimenē, īstenojot deinstitutionalizāciju, tostarp profilakses un primārās veselības aprūpes pakalpojumus, aprūpi mājās un pakalpojumus vietējā kopienā.	Jā	a) <u>Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (MK 01.09.2021. rīk. Nr.616) b) <u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam</u> (apstiprinātas 24.05.2022.)	Neskatoties uz to, ka mērķa grupa ir visi iedzīvotāji, ieguldījumi tiks vērsti uz mazaizsargātākām mērķa grupām. Apraksts 5.pielikumā. SADTPP paredz nodrošināt līdzvērtīgu soc. pakalpojumu grozu reģionos, tuvināt ģimeniskai videi ilgstošas aprūpes pakalpojumus bērniem ar smagiem FT, integrēt pakalpojumus hroniski/nedziedināmi slimiem cilvēkiem, cilvēkiem ar smagiem FT, demenci, paliatīvajā aprūpē, gados vecākiem cilvēkiem, bērniem ar smagu diagnozi. <u>Sabiedrības veselības pamatnostādnes</u> paredz attīstīt psihiatriskās slimnīcas, stacionāro ambulatoro aprūpi, primāro un mājas aprūpi, mobilo pakalpojumus (SBSP), atbalstot DI. Pirms ieguldījumiem tiks izstrādāts plāns, nodrošinot integrētu hronisko slimību un paliatīvās aprūpes pacientu aprūpi, t.sk. HOSPICE. Integrēta pieeja nodrošinās ieguldījumus infrastruktūrā, cilvēkresursos, pakalpojumos. Izstrādājot plānu, nodrošināma starpnozaru sadarbība ar sociālajiem pakalpojumiem. Apraksts 5.pielikumā.

5. Programmā iesaistītās iestādes

26.tabula (13) Programmā iesaistītās iestādes

Programmā iesaistītās iestādes	Iestādes nosaukums	Kontaktpersonas vārds, uzvārds	E-pasts
Vadošā iestāde	Finanšu ministrija	Armands Eberhards, Valsts sekretāra vietnieks Eiropas Savienības fondu jautājumos	Armands.Eberhards@fm.gov.lv
Revīzijas iestāde	Finanšu ministrija	Nata Lasmane, ES fondu revīzijas departamenta direktore	Nata.Lasmane@fm.gov.lv
Struktūra, kas saņem maksājumus no Komisijas	Valsts kase	Kaspars Āboliņš, Valsts kases pārvaldnieks	Kaspars.Abolins@kase.gov.lv
Kur attiecināms, struktūra kas saņem maksājumus no Komisijas, ja Tehniskā palīdzība tiek saņemta atbilstoši KNR 36.panta (5) daļai	Valsts kase	Kaspars Āboliņš, Valsts kases pārvaldnieks	Kaspars.Abolins@kase.gov.lv
Grāmatvedības funkcija gadījumā, ja šī funkcija ir deleģēta citai struktūrai, nevis vadošajai iestādei	Valsts kase	Kaspars Āboliņš, Valsts kases pārvaldnieks	Kaspars.Abolins@kase.gov.lv

27.tabula (13A) Atmaksāto summu pārdalīšana tehniskajai palīdzībai saskaņā ar 30. panta 5. punktu

30. panta 5. punkta b) apakšpunktā noteikto procentuālo daļu daļa, kas tiktu atmaksāta iestādei, kas saņem maksājumus no Komisijas, ja tehniskā palīdzība ir sniegta saskaņā ar 30. panta 5. punktu (procentos)	<i>Procentuālā daļu daļa</i>
Valsts kase	100%

6. Partnerība

- (427) Lai nodrošinātu lielāku sabiedrības pārstāvību un ciešāku iesaisti plānošanas procesā līdz 2021.–2027.gada plānošanās perioda UK izveidošanai, atsevišķa pagaidu UK netika veidota, izmantojot forumu, kas joprojām aktīvi strādā par ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda jautājumiem, t.i. UK 2014.–2020.gadam un visu prioritāro virzienu apakškomitejas. UK darbības principus nosaka FM apstiprināts reglaments. Tās sastāvā ir iesaistīti KP fondu ieviešanā iesaistīto valsts un pašvaldību institūciju, teritoriālās pārvaldības, sociālo un ekonomisko partneru, NVO, kā arī citu KP fondu plānošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvji. UK un apakškomiteju sastāvu papildinot ar KNR fondu vadošajām iestādēm, tiek aptverts pēc iespējas plašāks partneru loks, nodrošinot vienotu informācijas aprites platformu.
- (428) Lai nodrošinātu visaptverošu iesaisti un līdzdalības iespēju programmas projekta izstrādē, tika veikta programmas projekta publiskā apspriešana¹¹⁹, kur kopumā tika saņemti vairāk kā 700 komentāru no vairāk kā 60 sadarbības partneriem, dažādām NVO, biedrībām un nodibinājumiem, pašvaldībām un juridiskām personām, un privātpersonām.
- (429) Tāpat tika organizētās tiešsaistes tematiskās diskusijas par programmas projektu, sniedzot iespēju detalizētāk diskutēt par interesējošām nozarēm. Kopumā 2020.g. un 2021.g. notikušas 11 tematiskās publiskās diskusijas, kuru ietvaros piedalījušies 1 204 pārstāvji no ļoti plaša interesentu loka – sadarbības partneri, dažādas NVO, biedrības un nodibinājumi, pašvaldības, juridiskās personas un privātpersonas.
- (430) 2021.–2027.gada plānošanas periodā paredzēta plaša un mērķtiecīga partneru iesaiste pakalpojumu nodrošināšanā nozaru mērķu sasniegšanā, piem., sociālajā iekļaušanā,

¹¹⁹ Publiskā apspriešana notika no 2020.gada 10.augusta līdz 2020.gada 9.septembrim: <https://ieej.lv/8JtqZ>

nodarbinātībā, saimnieciskās darbības vides uzlabošanā, vides aizsardzībā, izglītībā u.c., balstoties uz biedrību un nodibinājumu ekspertīzi, tādējādi nodrošinot sadarbības partneru zināšanu un pieredzes izmantošanu nozaru ietvaros.

- (431) Saskaņā ar KNR preambulā un 38.pantā izteiktajiem nosacījumiem, vadošās iestādes pēc plānošanas dokumentu apstiprināšanas kā galveno partneru iesaistes formu izveidos pārziņā esošo fondu UK, tajās iesaistot pārstāvjus gan no publiskās pārvaldes institūcijām un plānošanas reģioniem, gan arī sadarbības partneru pārstāvjus, kā arī pārējo vadošo iestāžu pārstāvjus.
- (432) UK galvenais uzdevums būs nodrošināt koordinētu fondu ieviešanu un uzraudzību, minētajā procesā iesaistot pārstāvjus no plaša partneru loka. FM kā ES fondu vadošā iestāde, turpinot 2014.–2020.gada plānošanas perioda labo praksi, lai līdztekus UK nodrošinātu forumus operatīvākām un saturiskākām diskusijām, veidos arī UK tematiskas apakškomitejas katram politikas mērķim.
- (433) NAP 2027 plānotos mērķus par nozarēm atbildīgās institūcijas sasniedz dažādos veidos, finansējuma nodrošināšanai piesaistot dažādu finansējumu, piem., ERAF, KF, ESF+, EJZAF, kā arī izmantojot iespēju piesaistīt finansējumu no piem., EISI, kas paredzēts ieguldījumiem ES infrastruktūras prioritātēs transporta, enerģētikas un telekomunikāciju jomā, un AF un *React-EU*, kas izveidoti ar mērķi palīdzēt dalībvalstīm mazināt COVID-19 krīzes radītās sekas.
- (434) Tā kā izvirzītie mērķi ir apjomīgi, un to īstenošanai plānots piesaistīt finansējumu no dažādiem pieejamajiem finanšu avotiem, būtiska loma ir ieguldījumu demarkācijai un pārķāšanās riska novēršanai. Demarkācijas uzraudzība tiek nodrošināta jau plānošanas posmā, ņemot vērā KP un AF plāna plānošanas dokumentu paralēlo virzību, kā arī tā tiks nodrošināta tālāk ieviešanas nosacījumu izstrādes posmā.
- (435) Ņemot vērā EZK uzstādījumus, viens no būtiskiem nozaru plānošanas dokumentiem ir EM sadarbībā ar VARAM izstrādātais NEKP. Lai NEKP izvirzītos mērķus izdotos sasniegt iespējami ātrāk un efektīvāk, papildus programmā plānotajām aktivitātēm, plānots īstenot vairākas aktivitātes (saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku) AF plāna ietvaros, piesaistot AF finansējumu. AF plānā plānotie darbības virzieni nodrošinās saskaņotību ar programmu, tādējādi nodrošinot sinerģiju un papildinātību virzībā uz zaļāku Eiropu un digitalizācijas attīstību, arī uz sociālekonomisko atšķirību mazināšanas, VA pieejamības uzlabošanas, pētniecības attīstības un likuma varas stiprināšanas mērķu sasniegšanu. AF plānā paredzētās investīcijas papildinās vairākus programmā ietvertos specifiskā atbalsta mērķus un pasākumus.
- (436) Programmas un AF plāna īstenošanā būtiska ir savstarpējā koordinācija un koordinācija ar ES u.c. ārvalstu programmām, lai nodrošinātu to savstarpējo sinerģiju un nepārklāšanos, tāpēc gan plānošanas gan pasākumu īstenošanas posmā koordinācija tiks nodrošināta sadarbībā ar nozaru ministrijām, vērtējot plānoto investīciju saturu un savstarpējo sinerģiju, lai novērstu iespējamu investīciju pārklāšanos, savstarpēji papildinošu investīciju gadījumā novēršot dubultā finansējuma risku.
- (437) Papildinošu darbību koordinācijai un uzraudzībai plānots izmantot dubultfinansējuma matricu, kura jau šobrīd aptver informāciju par vairākos plānošanas periodos Latvijai pieejamo ārvalstu instrumentu finanšu investīcijām un tiek regulāri atjaunināta un papildināta, vienlaikus paredzot dažādu līmeņu iekšējās procedūrās nepieciešamību pārliecināties, vai vienas un tās pašas vai līdzīgas atbalstāmās darbības nav plānots finansēt no vairākiem finanšu avotiem.
- (438) Lai novērtētu plānoto pasākumu ietekmi uz vidi, ņemot vērā normatīvo aktu prasības, ir veikts programmas stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums¹²⁰, kura mērķis ir apzināt programmas un tās ietvaros plānoto pasākumu ietekmi uz vides un klimata mērķu sasniegšanu, kā arī veicināt sabiedrības līdzdalību vides pārskata sagatavošanā un ņemt vērā vides pārskata un tā sabiedriskās apspriešanas rezultātus programmas sagatavošanā un atbilstošu lēmumu pieņemšanā.
- (439) Vides pārskata izstrādē ir ņemti vērā valsts vides institūciju – Vides pārraudzības valsts biroja, Dabas aizsardzības pārvaldes, Vides valsts dienesta un Veselības inspekcijas, ieteikumi attiecībā uz vides pārskata detalizācijas pakāpi un saturu. Vides pārskatā atspoguļots esošais vides

¹²⁰ Saskaņā ar likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumos Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" noteikto kārtību un nosacījumiem programma ir plānošanas dokuments, kam ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

stāvoklis, ar programmas īstenošanu saistītās ietekmes uz vidi novērtējums, kā arī piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai. Pēc sabiedriskās apspriešanas, kura norisinājās 2020.gada beigās, ir izvērtēti saņemtie priekšlikumi un veikti precizējumi dokumentos. 2021.gada 25.februārī Vides pārraudzības valsts birojs ir sniedzis atzinumu Nr.4-03/2 "Par Darbības programmas Latvijai 2021.–2027.gadam Vides pārskatu"¹²¹. Atzinumā sniegtie priekšlikumi izvērtēti un vides pārskatā attiecīgi veikti precizējumi atbilstoši norādītajam.

- (440) Programmas īstenošanas laikā vadošā iestāde veicinās stratēģisku publiskā iepirkuma izmantošanu PM ietvaros plānoto investīciju ieviešanai (t.sk. veicinot profesionalizāciju kapacitātes trūkumu mazināšanai). Finansējuma saņēmēji tiks mudināti iepirkumos izmantot kvalitātes kritērijus, kas veicina ilgtspēju. Kur iespējams, publiskā iepirkuma ietvaros tiks piemēroti uz vidi (t.i. zaļais publiskais iepirkums) un sociālo atbildību (t.i. sociāli atbildīgs publiskais iepirkums), kā arī uz inovācijām (t.i. inovatīvais iepirkums) vērsti kritēriji un nosacījumi.
- (441) Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana ir noteiktas kā horizontāls princips visās Programmas atbalsta jomās. Programmas sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā, ziņošanā un novērtēšanā tiks ņemta vērā un veicināta dzimumu līdztiesība un veikti pasākumi, lai novērstu jebkādu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālā orientācijas dēļ. Īpaši tiks ņemta vērā nepieciešamība nodrošināt piekļuvi personām ar invaliditāti.
- (442) Ievērojot partnerības principu, Programmas īstenošanā tiks iesaistītas attiecīgās pilsonisko sabiedrību pārstāvošas institūcijas, piemēram, NVO, kas ir atbildīgas par sociālās iekļaušanas, pamattiesību, personu ar invaliditāti tiesībām, dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu, lai nodrošinātu, ka tiek ievērota sociālās integrācijas politiku.
- (443) Latvija uzsāks veidot integritātes pakta ieviešanas sistēmu 2021.-2027.gada periodā, ar mērķi veicināt, uz riska analīzes vai vērtības pamata, indikatīvi 3 iepirkumu ieviešanu integritātes pakta procedūras/ standartu veidā Programmas īstenošanas laikā, iesaistot diskusijās un domnīcās plašu publiskās pārvaldes, privātā un nevalstiskā sektora institūciju loku, kā rezultātā tiks izstrādāti integritātes pakta darbības standarti publiskajai pārvaldei, kas nodrošinās plašāku šī instrumenta pielietošanu ES fondu projektu īstenošanā, sekmējot sabiedrības uzticēšanās pieaugumu publiskās pārvaldes lēmumu pieņemšanas procesa caurspīdībai un ārvalstu finanšu investīciju projektu vadībai, īstenošanai un izlietotā finansējuma lietderībai sabiedrības interesēs.
- (444) Izstrādājot Programmas grozījumus tiks nodrošinātas konsultācijas ar vadošajiem sadarbības un sociālajiem partneriem.

7. Komunikācija un redzamība

- (445) *KP fondu komunikācijas plānošana, ieviešana, uzraudzība un izvērtēšana.* Komunikācija tiks plānota un realizēta, balstoties uz KNR IV sadaļas 22. panta 3. punkta j) apakšpunktā, 46.- 50. pantā un III nodaļā "Redzamība, pārredzamība un komunikācija" noteikto.
- (446) Stratēģiskie komunikācijas mērķi tiks definēti, pamatojoties uz KP fondu komunikācijas ieviešanas efektivitātes izvērtējumā¹²² gūtajiem rezultātiem un EK rekomendācijām.
- (447) Balstoties uz stratēģijā definētajiem mērķiem, KP fondu vadībā iesaistītās institūcijas izstrādās komunikācijas plānus, paredzot specifiskus pasākumus mērķgrupu informēšanai un izpratnes par KP fondu ieguldījumu veicināšanai.
- (448) 2021.–2027.gada periodā īpašs uzsvars tiks likts uz Programmā noteiktajām stratēģiski svarīgajām darbībām un projektiem, nodrošinot pastiprinātu komunikāciju par šo projektu/darbību īstenošanu un sabiedrības ieguvumiem no tiem. Šo projektu publicitātes pasākumos pēc iespējas tiks nodrošināta EK vai EK pārstāvniecības Latvijā pārstāvju dalība, tā pastiprinot projektu nozīmību.

¹²¹ <https://ieej.lv/ttnVF>

¹²² "KP fondu komunikācijas stratēģijā 2021.–2027.gadam". Stratēģijas izstrāde tiks balstīta uz "ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģijas 2015.–2023. gadam ieviešanas efektivitātes vidusposma (*mid-term*) izvērtējumā" secināto.

- (449) Tiks attīstīta jau esošās Komunikācijas vadības darba grupas veiksmīgā sadarbība, tādejādi nodrošinot koordinētu KP fondu komunikāciju Latvijas un ES ietvaros.
- (450) Plānots turpināt kopējās KP fondu komunikācijas stratēģijas ieviešanas efektivitātes izvērtēšanu, ik gadu veicot kvantitatīvos socioloģiskos mērījumus pēc vairākiem kritērijiem, te noteikti 3 galvenie:
- sabiedrības informētības līmenis par ES fondiem (2021.g.vērtība – 96%, 2027.g. – 97%);
  - sabiedrības apmierinātība ar informācijas pieejamību par ES fondiem (2020.g. – 80%, 2021.g. – 87%, 2027.g. – 85%);
  - sabiedrības vērtējums par ES fondu ietekmi uz tautsaimniecību un sabiedrības attīstību (2021.g. – 80%, 2027.g. – 81%).
- (451) Plānots pastiprināti veikt ES fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu komunikācijas rezultātīvo rādītāju (noteikti komunikācijas stratēģijā un komunikācijas plānos) sasniegšanas izvērtēšanu.
- (452) *KP fondu komunikācijas mērķi*. Virsmērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par ES fondu īstenoto projektu ieguldījumu nozīmi Latvijas tautsaimniecībā, ekonomiskajā attīstībā un katra Latvijas iedzīvotāja labklājības līmeņa celšanā, kā arī sekmēt sabiedrības atbalstu un uzticēšanos ES fondu ieguldījumam un Latvijā īstenoto projektu realizācijai. Savukārt specifiskie komunikācijas mērķi balstāmi uz KP fondu 2021.–2027.gada plānošanas perioda programmas un aktivitāšu izvirzītajiem sasniedzamajiem mērķiem.
- (453) *KP fondu komunikācijas mērķauditorija (turpmāk m.a.)*. Būtiska ir kvalitatīvas un savlaicīgas informācijas nodrošināšana gan finansējuma saņēmējiem, gan KP fondu vadībā iesaistītajām institūcijām, gan sabiedrībai kopumā. KP fondu komunikācijā pamatā noteiktas 4 galvenās m.a. ar apakšgrupām:
- a) Specifiskās m.a.:
    - Faktiskie labuma guvēji ES fondu projektu īstenošanā;
    - Potenciālie projektu iesniedzēji un finansējuma saņēmēji;
    - Sociālie un sadarbības partneri;
    - ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas.
  - b) Sabiedrība kopumā:
    - Latvijas iedzīvotāji vecuma grupā no 16 gadiem;
    - Jaunieši vecumā līdz 15 gadiem;
    - Cilvēki ar invaliditāti.
  - c) Korporatīvās (iekšējās) auditorijas: valsts pārvaldes un ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu darbinieki.
  - d) Mediji un informācijas starpnieki/partneri (informācijas sniedzēji ES jautājumos; sabiedriskās domas viedokļu līderi u.c.).
- (454) *KP fondos izmantojamie komunikācijas kanāli*. Tiks izmantots plašs komunikācijas kanālu klāsts, nodrošinot objektīvu un izsmeltošu informāciju un veicinot atgriezenisko saiti:
- vienotā programmas mājas lapa un citas KP fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu mājas lapas (*m.a.: potenciālie un esošie projektu iesniedzēji un finansējuma saņēmēji; soc. un sadarbības partneri; valsts pārvaldes iestāžu darbinieki; mediji un informācijas starpnieki/partneri*);
  - plašsaziņas līdzekļi – sadarbība ar medijiem (*m.a.: mediji un informācijas starpnieki/partneri; potenciālie projektu īstenojamie un finansējuma saņēmēji; sabiedrība kopumā*);
  - informatīvie pasākumi – semināri, preses konferences u.c. (*m.a.: mediji un informācijas starpnieki/partneri; potenciālie un esošie projektu īstenojamie un finansējuma saņēmēji; soc. un sadarbības partneri; valsts pārvaldes iestāžu darbinieki*);
  - vides reklāma (*m.as: mediji un informācijas starpnieki/partneri; sabiedrība kopumā*);
  - drukātie materiāli (*m.a.: mediji un informācijas starpnieki/partneri; potenciālie un esošie projektu īstenojamie un finansējuma saņēmēji; sabiedrība kopumā*);
  - sociālie mediji (*m.a.: sabiedrība kopumā*).

- (455) KP fondu komunikācijas aktivitāšu un funkcijas nodrošināšanai paredzētais finansējums plānots indikatīvi 0,3 % apmērā no kopējā programmas finansējuma.
- (456) ES fondu komunikācijas nacionālais koordinators – Ieva Gaigala, Ieva.Gaigala@fm.gov.lv, Finanšu ministrija, Rīga.

8. Vienas vienības izmaksu, vienreizējo maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām

28. tabula (14) Vienas vienības izmaksu, vienreizējo maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām

Plānotā KNR 94.panta un 95.panta izmantošana	Jā	Nē
No apstiprinātas programmas tiks izmantoti attaisnotie izdevumi, kas balstīti uz vienas vienības izmaksām, vienreizējiem maksājumiem un vienotas likmes saskaņā ar KNR 94. pantu (ja jā, aizpildiet 1. papildinājumu)	☒	☐
No apstiprinātas programmas finansējuma izmantošana, kas nav saistīta ar izmaksām saskaņā ar KNR 95. pantu (ja jā, aizpildiet 2. papildinājumu)	☒ ¹²³	☐

¹²³ Atbilstoši SFC2021 tehniskajam risinājumam 2.papildinājums tiks iesniegts atsevišķi no Programmas, tādēļ 2.papildinājuma informācija ir iekļauta Programmas 8. un 9. pielikumos.

29. tabula Komisijas nodrošināta attiecināmo izdevumu atlīdzināšana dalībvalstij, pamatojoties uz vienas vienības izmaksām, vienreizējiem maksājumiem un vienotām likmēm – 2.2.3.SAM (RSO 2.7.) (1.papildinājums)

Veidne datu iesniegšanai Komisijā izskatīšanai
(KNR 88. pants)

A. Galveno elementu kopsavilkums

Prioritāte	Fonds	Konkrētais mērķis	Reģiona kategorija	Tā aplēstā proporcija no kopējā finanšu piešķiruma attiecīgajā prioritātē, kurai piemēros vienkāršotu izmaksu iespējas, %	Segtās darbības veids(-i)		Rādītājs, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu		Rādītāja, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu, mērvienība	Vienkāršotu izmaksu iespējas veids (vienības izmaksu standarta likmes, fiksētas summas maksājumi vai vienotas likmes)	Vienkāršotu izmaksu iespējas summa (EUR) vai procentuālā daļa (vienotu likmju gadījumā)
					Kods	Apraksts	Kods	Apraksts			
2.2.Prioritāte "Vides aizsardzība un attīstība"	ERAF	2.2.3.SAM "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu"	Mazāk attīstīts	5,66%	077	Gaisa kvalitātes uzlabošanas un trokšņa mazināšanas pasākumi	N/A	Faktiski uzstādītās iekārtas nominālā jauda	kW	Vienas vienības izmaksas	$\text{Viena vienība} = (I + S + P) + C$ izšķirot šādus gadījumus atbilstoši uzstādāmajai tehnoloģijai: 1) $(I_{iek.} + S + P)$; 2) $(I_{iek.} + S + P) + C$; 3) I_{sm} ; 4) $I_{sm.} + I_{k.ūd.} + I_{apk.s.}$. 5) $I_{iek} + S + P$, Finansējuma saņēmējs izmanto metodikas pielikuma tabulās definētās izmaksas, ko ievieto kā skaitliskas vērtības atbilstoši attiecīgajai aprēķina formulai. Detalizēts formulas komponentu apraksts un izmaksu vērtības ir norādītas C daļā attiecīgajās tabulās.

B. Sīkāka informācija pa darbības veidiem (aizpilda par katru darbības veidu)

Vai vadošā iestāde ir saņēmusi atbalstu no ārēja uzņēmuma, lai noteiktu turpmāk norādītās vienkāršotās izmaksas?

Ja tā ir, norādiet attiecīgo ārējo uzņēmumu:	Jā/Ne – ārējā uzņēmuma nosaukums
1. Darbības veida apraksts, tostarp īstenošanas termiņš	<p>Pasākuma 2.2.3.6. "Gaisa piesārņojumu mazinošu pasākumu īstenošana, uzlabojot mājsaimniecību siltumapgādes sistēmas" (turpmāk – pasākums Nr.2.2.3.6.) ietvaros paredzēta piesārņojošo sadedzināšanas iekārtu aizstāšana mājsaimniecību sektora ēkās, individuālās siltumapgādes ēkās pret bezizmešu tehnoloģijām vai jaunām biomasas iekārtām, kas ir atbilstošas ekodizaina prasībām. Atbalsts sniedzams arī pieslēgumam efektīvām centralizētajām siltumapgādes sistēmām, ja tas ekonomiski un tehniski iespējams. Šo darbību īstenošanai paredzēts piemērot vienkāršoto izmaksu iespējas, piemērojot vienas vienības izmaksu likmes, kas definētas šādiem gadījumiem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iegādājoties jaunu pamata siltumapgādes iekārtu, to pievienojot esošai apkures sistēmai ar sildelementiem; 2) iegādājoties jaunu pamata siltumapgādes iekārtu, vienlaikus paredzot arī apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīgu atjaunošanu, pārbūvi vai izveidi; 3) paredzot pieslēgumu centralizētajai siltumapgādes sistēmai, siltummezglu pievienojot esošajai siltumapgādes sadales sistēmai; 4) paredzot pieslēgumu centralizētajai siltumapgādes sistēmai, un ir paredzēta centralizētās siltumapgādes sistēmas apkures sadales sistēmas ar sildelementiem pilnīga atjaunošana, pārbūve vai izveide un/vai centralizētās siltumapgādes sistēmas karstā ūdens sadales sistēmas atjaunošana, pārbūve vai izveide; 5) iegādājoties gaiss-gaiss tipa siltumsūkni telpu apsildei. <p>Pasākuma Nr.2.2.3.6. atlases izsludināšana paredzēta 2023.gada I ceturksnī. Pasākums plānots kā atklāta projektu iesniegumu atlase vienas kārtas ietvaros četros uzsaukumos. Projektus paredzēts īstenot līdz 2025.gada beigām. Pasākuma finansējuma saņēmēji - privātmāju un daudzdzīvokļu māju īpašnieki. Pasākuma rezultāta un iznākuma rādītāji: RKR 50 – Iedzīvotāji, kuri gūst labumu no gaisa kvalitātes pasākumiem (2795 iedzīvotāji); smalko PM_{2,5} daļiņu emisijas samazinājums t/gadā (50 t/gadā).</p>
2. Konkrētais(-ie) mērķis(-i)	2.2.3.SAM "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu"
3. Rādītājs, pēc kura sasniegšanas atlīdzināšanu	Faktiski uzstādītās iekārtas nominālā jauda
4. Rādītāja, pēc kura sasniegšanas atlīdzināšanu, mērvienība	kW
5. Vienības izmaksu standarta likme, fiksētas summas maksājums vai vienotā likme	Vienas vienības izmaksas
6. Vienkāršotu izmaksu iespējas mērvienības summa vai procentuālā daļa (vienotām likmēm)	<p>Viena vienība = (I + S + P) + C izšķirot šādus gadījumus atbilstoši uzstādāmajai tehnoloģijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) (I_{iek.} + S + P); 2) (I_{iek.} + S + P) + C; 3) I_{sm}; 4) I_{sm.} + I_{k.ū.d.} + I_{apk.s.}; 5) I_{iek.} + S + P <p>Finansējuma saņēmējs izmanto metodikas pielikuma tabulās definētās izmaksas, ko ievieto kā skaitliskas vērtības atbilstoši attiecīgajai aprēķina formulai. Detalizēts formulas komponentu apraksts un izmaksu vērtības ir norādītas C daļā attiecīgajās tabulās.</p>
7. Izmaksu kategorijas, kas tiek segtas ar vienības cenu, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmi	<p>Vienas vienības izmaksu likmēs iekļautas izmaksas atbilstoši uzstādāmajai tehnoloģijai (tiešās attiecināmās izmaksas – pamatlikmes izmaksas):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koksnes biomasas apkures katls, kas piemērots granulu kurināmajam; siltumsūkņi (dažādu tipu zemes un ūdens siltumsūkņi); siltumsūkņi (gaiss-ūdens tipa); siltumsūkņi (gaiss-gaiss): <ol style="list-style-type: none"> a) apkures katla vai siltumapgādes risinājuma pamatiekārtas izmaksas; b) apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas (ja attiecināms);

	<ul style="list-style-type: none"> c) pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielinājuma izmaksas (ja attiecināms). 2) centralizēta siltumapgādes sistēma: <ul style="list-style-type: none"> a) siltummezgla izveides un pieslēguma centralizētajiem siltumtīkliem projekta sagatavošanas izmaksas; b) apkures sadales sistēmas pilnīgas atjaunošanas, pārbūves, vai izveides izmaksas (ja attiecināms); c) karstā ūdens sadales sistēmas pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas (ja attiecināms). 3) Saules paneļu sistēmas uzstādīšana (ar pieslēgumu elektrotīklam) (tikai kopā ar 1) apakšpunktā norādītajām tehnoloģijām); <ul style="list-style-type: none"> a) iekārtu iegādes, uzstādīšanas un ierīkošanas izmaksas; b) pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielinājuma izmaksas (ja attiecināms).
8. Vai šīs izmaksu kategorijas sedz visus darbības attiecināmos izdevumus? (JĀ/NĒ)	Jā
9. Korekcijas(-u) metode (-es)	Ja tirgū pieejamo siltumapgādes iekārtu un citu tehnoloģiju izmaksu izmaiņu ietekme uz metodikas ietvaros noteikto vienas vienības izmaksu likmju apmēru pirms pasākuma kārtu atlašu izsludināšanas pārsniegs 10 procentpunktus pret 2022.gada janvāra mēneša Centrālās statistikas pārvaldes publicēto "Būvniecības izmaksu indeksi pa resursu veidiem - Būvniecība - pavisam" indeksu ¹²⁴ (128,0), tad tiks veikta metodikas aktualizēšana un vienas vienības izmaksu likmju aprēķinos izmantoto datu indeksēšana.
10. Vienību sasniegšanas verificācija: —aprkstiet, kādu(-s) dokumentu(-s)/sistēmu izmantos, lai verificētu norādīto vienību sasniegšanu; —aprkstiet, ko pārbaudīs pārvaldības verificāciju laikā un kurš to veiks; —aprkstiet, kāda būs attiecīgo datu/dokumentu vākšanas un glabāšanas kārtība.	<p>Lai saņemtu atbalsta maksājumu pēc plānoto darbību veikšanas, finansējuma saņēmējs vai tā pilnvarotā persona iesniedz:</p> <p>1) 1. un 2. likmes (1. un 2. formulas) gadījumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) uzstādītās ēkas siltumapgādes sistēmas fotofiksāciju; b) ražotāja vai uzstādītāja sastādītu un finansējuma saņēmēja parakstītu pieņemšanas-nodošanas aktu; c) AS "Sadales tīkls" izziņu (ja attiecināms); <p>2) 3. un 4. likmes (3. un 4. formulas) gadījumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) uzstādītā pieslēguma centralizētajai siltumapgādes sistēmai fotofiksāciju, b) sistēmas uzstādītāja un finansējuma saņēmēja vai pilnvarotās personas parakstītu pieņemšanas-nodošanas aktu; c) sabiedriskā siltumapgādes pakalpojuma sniedzēja izziņu/aktu par pieslēgšanas tehnisko noteikumu izpildi; <p>3) 5. likmes (5. formulas) gadījumam:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) uzstādītās ēkas siltumapgādes sistēmas fotofiksāciju, b) ražotāja vai uzstādītāja sastādītu un finansējuma saņēmēja parakstītu pieņemšanas-nodošanas aktu; c) AS "Sadales tīkls" izziņu (ja attiecināms). <p>Investīciju ieviešanu, dokumentu pirmspārbaudi un pēcpārbaudi īsteno sadarbības iestāde - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra kā ES fondu sadarbības iestāde. Sadarbības iestāde projektu īstenošanas uzraudzību veiks izlases veidā, ņemot vērā projekta risku novērtējumu un profesionālo novērtējumu. Uzraudzības aktivitātes ietvers, bet ne tikai, dokumentu (pierādījumu) priekš un pēckontroli, kā arī iespēju veikt pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz projekta riska novērtējumu un profesionālu novērtējumu.</p> <p>Sadarbības iestāde nodrošinās, ka visi pierādījumi par projekta īstenošanas dokumentāciju un, jo īpaši dati un dokumenti par veiktajām izmaksām un maksājumiem, projektiem tiks glabāti elektroniski Vadības informācijas sistēmā atbilstoši KNR 69.panta 8.punktam – tas ir sistēmā, kas ļauj vākt un uzglabāt attiecīgos datus/dokumentus un nodrošināt audita izsekojamību.</p> <p>Attiecīgie radušos izmaksu dokumenti (pierādījumi) un visa projekta dokumentācija finansējuma saņēmējam jāglabā visu projekta īstenošanas un uzraudzības periodu.</p> <p>Atbilstoši iekšējās darbības procedūras noteiktajai kārtībai Sadarbības iestāde veiks pārbaudes un kontroles projekta līmenī, t.sk. dubultā finansējuma riska kontroli. Dubultā finansējuma pārbaudes un kontroles tiek veiktas galvenokārt analizējot visu pieejamo informāciju (gan Vadības informācijas sistēmā, gan internetā, t.sk. pašvaldību un citu iestāžu mājas lapās) par finansējuma saņēmēja un sadarbības partneriem, t.sk. iepriekšējo pieredzi ES fondos vai citos finansēšanas rīkos, patreizējo darbību, trešo pušu sniegto informāciju un</p>

¹²⁴ https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_VEK_RC_RCB/RCB010m/

	arī informāciju, kas tiek atklātā Sadarbības iestādes veikto pārbaužu laikā (maksājumu pieprasījuma pārbaudes un pārbaudes projekta īstenošanas vietā).
11. Iespējamais nevēlamais stimuls, riska mazināšanas pasākumi un paredzamais riska līmenis (augsts/vidējs/zems)	<p>Pastāv vidējs risks, ka pasākuma īstenošanas laikā būs nepieciešams pārskatīt metodikā noteiktos izmaksu līmeņus izmaksu sadārdzinājuma dēļ, kas var ietekmēt pasākuma noteikto rezultātīvo rādītāju sasniegšanu.</p> <p>Pastāv zems risks, ka pasākuma īstenošanas laikā tirgū ienāks jaunas tehnoloģijas, kuru izmaksas nav aptvertas noteiktajos izmaksu likmju datos.</p> <p>Nepieciešamības gadījumā, izmaksu korekcijas atbalsta mehānisma ietvaros tiks precizētas atbilstoši aktuālajām tirgus tendencēm.</p> <p>Lai izvairītos no dubultas darbību finansēšanas riska, projektu izvērtēšanā tiks pārbaudīts, vai atbalstāmā darbība nav finansēta Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta ietvaros, Attīstības finanšu institūcijas Altum programmās, Kohēzijas politikas programmu vai Atveseļošanas fonda ietvaros attiecībā uz mājsaimniecību atbalstu.</p>
12. Kopsumma (valsts un Savienības), ko paredzēts, ka Komisija šajā saistībā atlīdzinās	12 443 220 EUR

C. Vienības izmaksu standarta likmju, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmju aprēķināšana

Vienības izmaksu standarta likmju, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmju aprēķināšanai izmantoto datu avots (kas sagatavojis, savācis un reģistrējis datus); kur dati tiek glabāti; robeždatumi; validācija u. c.).

<p>Metodoloģija, vienas vienības likmes nosakāmas ar šādām formulām:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) $(I_{iek.} + S + P)$; 2) $(I_{iek.} + S + P) + C$; 3) $I_{sm.}$; 4) $I_{sm.} + I_{k.ūd.} + I_{apk.s.}$; 5) $I_{iek.} + S + P$, <p>kur:</p> <p>$I_{iek.}$ – izmaksas par pamata siltumapgādes iekārtas iegādi (EUR);</p> <p>S – izmaksas par papildu siltumapgādes iekārtu, kas kombinēta ar izvēlēto siltumapgādes risinājumu (piemēram, saules paneļu sistēma siltumsūkņa elektroenerģijas patēriņa segšanai), ja tādu plānots uzstādīt (EUR), $S=0$, ja nav paredzēts;</p> <p>P – pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielinājuma izmaksas (slodzes vienības izbūves izmaksas), kas nosakāmas 50% apmērā atbilstoši mājsaimniecības izmaksu daļai saskaņā ar 2021. gada 3. jūnija Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes lēmumu Nr. 1/8 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai” 50. punkta prasībām. Vienas vienības izmaksu likmes P komponenti aprēķina ar formulu $(P = I [A] * 76.05 [EUR/A] * 0,5 * 1,07)$, kur I – atļautās maksimālās slodzes lieluma palielinājums ampēros $[A]$. Vienas vienības izmaksu likmes aprēķinos atļautā maksimālā slodze nepārsniedz vai ir vienāda ar 40 A. Ja paredzēts palielināt pieslēguma atļauto maksimālo slodzi lielāku par 40 A, atļautās maksimālās slodzes lieluma izmaksu palielinājumu virs 40 A vienas vienības izmaksu likmes aprēķinos neiekļauj. $P=0$, ja nav paredzēts pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielinājums. Pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielinājuma izmaksu komponentes P izmaksas noapaļo līdz veselam centam;</p> <p>C – izmaksas par apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīgu atjaunošanu, pārbūvi vai izveidi (EUR);</p> <p>$I_{sm.}$ – centralizētās siltumapgādes sistēmas siltummezgla izveides un pieslēguma projektēšanas izmaksas (EUR);</p> <p>$I_{k.ūd.}$ – centralizētās siltumapgādes sistēmas karstā ūdens sadales sistēmas pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas (ja nepieciešams) (EUR). Ja karstā ūdens sadales sistēmas atjaunošana, pārbūve vai izveide nav nepieciešama, $I_{k.ūd.}=0$;</p> <p>$I_{apk.s.}$ – centralizētās siltumapgādes sistēmas apkures sadales sistēmas ar sildelementiem pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas (EUR);</p> <p>Visas vienības izmaksu likmes un formulu komponentes izteiktas ietverot PVN.</p> <p>Izstrādājot metodiku, par pamatu ņemta VARAM 2021. gada decembrī un 2022. gada janvārī veiktā cenu aptauja, tirgus izpēte, kuras ietvaros ar vēstulju starpniecību tika uzrunāti 108 nozares uzņēmumi un biedrība “Latvijas Siltumuzņēmumu asociācija” ar tās 35 biedriem, kuras rezultātā atbildes sniedza 20 % uzrunāto uzņēmumu. Aptaujas rezultātā datu kopas izveidošanai saņemtas atbildes no:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā koksnes biomasas iekārtas, kas piemērotas granulu kurināmajam, ietverot informāciju par 66 siltumapgādes iekārtām; • 4 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā zeme-ūdens siltumsūkņu iekārtas, ietverot informāciju par 19 siltumapgādes iekārtām;
--

- 11 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā gaiss-ūdens siltumsūkņu iekārtas, ietverot informāciju par 79 siltumapgādes iekārtām;
- 7 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā gaiss-gaiss siltumsūkņu iekārtas, ietverot informāciju par 32 siltumapgādes iekārtām;
- 6 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā saules paneļu sistēmas, ietverot informāciju par 40 dažādām sistēmām;
- 8 uzņēmumiem, kas Latvijas tirgū piedāvā apkures sistēmu ar sildelementiem uzstādīšanu vai tiem pieejama informācija par šādu sistēmu izmaksām, ietverot informāciju par 36 dažādām sistēmām;
- 4 uzņēmumiem, kas nodrošina centralizētās siltumapgādes sabiedriskos pakalpojumus, sniedzot izmaksu informāciju par 20 gadījumiem, nodrošinot pieslēgumus centralizētajai siltumapgādes sistēmai.

Tirgus izpētes komersantu atlase balstīta uz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā iekļautajiem datiem, SIA "Lursoft IT" interneta portāla www.zo.lv datiem, gan interneta portāla meklētāja www.google.lv datiem. Komersantu atlase tika veikta atbilstoši atslēgas vārdiem: "Apkure", "Apkures sistēma", "Elektroenerģija", "apkures katli", "apkures katlu ražošana", "malkas katli", "granulu katli", "siltumsūkņi", "saules kolektors", "saules paneļi", "saules enerģija", "vēja mikroģenerators", "vēja ģenerators", "vēja ģenerators privātmājai". Pēc komersantu atlases tika sagatavota tirgus izpētes, datu apkopošanas veidne, kas tika nosūtīta atlasītajiem komersantiem. Lai iegūtu katrai tehnoloģijai pieņemamu datu kopu (vismaz 3 komersantu datus), komersanti ar vēstulēm un telefonsarunām tika uzrunāti atkārtoti, līdz gala rezultātā tika sastādīta metodikas ietvaros piemērotā datu kopa.

Visi dati un korespondence ir reģistrēti VARAM lietvedības sistēmā.

2. Norādiet, kāpēc ierosinātā metode un aprēķins, kura pamatā ir KNR 94. panta 2. punkts, atbilst darbības veidam.

Cenu aptauja, tirgus izpēte izvēlēta, jo mājsaimniecību siltumapgādes iekārtu izmaksu vēsturiskie dati Latvijas budžeta un ES fondu 2014.-2020.gadam plānošanas perioda programmu ietvaros iekļauj tehnoloģijas, kas šobrīd vairs netiek kvalificētas kā labākie pieejami tehnoloģiskie risinājumi, kā arī 2010.-2015.gadā īstenotie projekti vai to izmaksas vairs nav korekti indeksējami attiecībā uz pasākuma īstenošanas periodu 2023.gadā. Cenu aptauja, tirgus izpēte aptver pietiekošu apjomu komersantu un siltumapgādes iekārtu klāstu, kas darbojas un ir pieejami Latvijas tirgū, līdz ar to noteiktās izmaksas ir ticamas un piemērojamas pasākuma investīciju īstenošanai.

3. Norādiet, kā tika veikti aprēķini, jo īpaši, norādot pieņēmumus, kas veikti attiecībā uz kvalitāti vai daudzumu. Attiecīgā gadījumā būtu jāizmanto statistikas dati un kritēriji, un vajadzības gadījumā tos iesniedz tādā formātā, kādā tos Komisija var izmantot.

Tirgus izpētes datu apstrādes procesā komersantiem tika pieprasīta informācija par siltumapgādes iekārtu izmaksām, papildaprīkojuma izmaksām, veco katliekārtu demontāžas, jauno iekārtu uzstādīšanas, pieslēgšanas, ieregulēšanas, instruktāžas izmaksām. Izmaksu datnēs tika norādīts tehnoloģiju jaudu diapazons līdz 50 kW, kas piemērots mājsaimniecību siltumapgādes sistēmām, vienlaikus ļaujot komersantam norādīt dažādu skaitu iekārtu vai sistēmu, katru ar citādākiem tehniskajiem parametriem. Rezultātā tika apkopotas izmaksas par šādām tehnoloģijām un pasākumiem:

- 1) koksnes biomasas apkures katls¹²⁵, kas piemērots granulu kurināmajam, iekļaujot izmaksas par šādu izmaksu pozīciju - siltumapgādes pamatiekārtas iegādes izmaksas;
- 2) zeme-zeme tipa siltumsūkņi, iekļaujot izmaksas par šādu izmaksu pozīciju - siltumapgādes pamatiekārtas iegādes izmaksas;
- 3) gaiss-ūdens siltumsūkņi, iekļaujot izmaksas par šādu izmaksu pozīciju - siltumapgādes pamatiekārtas iegādes izmaksas;
- 4) gaiss-gaiss tipa siltumsūkņi, iekļaujot izmaksas par šādu izmaksu pozīciju - siltumapgādes pamatiekārtas iegādes izmaksas;
- 5) saules paneļu sistēma ar pieslēgumu elektrotīklam, iekļaujot izmaksas par šādām izmaksu pozīcijām:
  - saules paneļi;
  - uzlādes kontrolieris, invertors;
  - nesošās konstrukcijas, palīgmateriāli;
  - iekārtu uzstādīšana, pieslēgšana, ieregulēšana, instruktāža, nepieciešamās dokumentācijas sagatavošana;
  - transports, sagāde, drošības elementi;
- 6) centralizētās siltumapgādes sistēmas pieslēgums¹²⁶, iekļaujot izmaksas par šādām izmaksu pozīcijām:
  - a) centralizētās siltumapgādes sistēmas siltummezgla izveidei:
    - siltummezgla vadības, automātikas bloks;
    - siltummezgla karstā ūdens sadales sistēma (siltummainis, skaitītāji, mērierīces, cauruļvadi, sūkņi, citas iekārtas un materiāli);

¹²⁵ Iekārta, kas ir atbilstoša Ekodizaina prasībām (Komisijas 2015.gada 28.aprīļa Regula (ES) 2015/1189, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK īsteno attiecībā uz ekodizaina prasībām cietā kurināmā katliem)

¹²⁶ Atbalsts paredzēts tikai tādām centralizētajām siltumapgādes sistēmām, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK 2.panta 41.punktā noteiktās efektīvas centralizētās siltumapgādes definīcijas nosacījumiem.

- siltummezgla apkures sadales sistēma (siltummainis, skaitītāji, mērierīces, cauruļvadi, sūkņi, citas iekārtas un materiāli);
  - siltummezgla projektēšana;
  - pieslēguma centralizētajai siltumapgādes sistēmai projekta izstrāde;
  - siltummezgla uzstādīšana, pieslēgšana, ieregulēšana, instruktāža;
  - transports, sagāde, drošības elementi;
- b) centralizētas siltumapgādes sistēmas karstā ūdens sadales sistēmas pilnīgai atjaunošanai, pārbūvei vai izveidei:
- caurules, stiprinājumi, vārsti, cirkulācijas sūkņi, skaitītāji, palīgmateriāli un palīgiekārtas;
  - sistēmas projektēšanas izmaksas;
  - uzstādīšana, pieslēgšana, ieregulēšana, instruktāža;
  - transports, sagāde, drošības elementi;
- c) centralizētas siltumapgādes sistēmas apkures sadales sistēmas pilnīgai atjaunošanai, pārbūvei vai izveidei:
- sildķermeņi (radiatori);
  - termostatiskie vārsti (regulatori), automātikas vadības bloki, siltumenerģijas skaitītāji, nepieciešamā programmatūra, mākoņservisu izmantošanas izmaksas;
  - caurules, stiprinājumi, vārsti, cirkulācijas sūkņi, palīgmateriāli un palīgiekārtas;
  - sistēmas projektēšanas izmaksas;
  - uzstādīšana, pieslēgšana, ieregulēšana, instruktāža;
  - transports, sagāde, drošības elementi;
- 7) apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīga atjaunošana, pārbūve vai izveide, kas var būt nepieciešamas līdz ar siltumapgādes iekārtu uzstādīšanu, iekļaujot izmaksas par šādām izmaksu pozīcijām:
- sildķermeņi (radiatori);
  - termostatiskie vārsti (regulatori), automātikas vadības bloki, nepieciešamā programmatūra, mākoņservisu izmantošanas izmaksas;
  - caurules, stiprinājumi, vārsti, cirkulācijas sūkņi, palīgmateriāli un palīgiekārtas;
  - sistēmas projektēšanas izmaksas;
  - uzstādīšana, pieslēgšana, ieregulēšana, instruktāža;
  - transports, sagāde, drošības elementi;

Papildus tika apkopota informācija par pieslēguma elektrotīklam nepieciešamās jaudas palielināšanas izmaksām, kas noteiktas atbilstoši 2021. gada 3. jūnija lēmuma Nr.1/8 "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai"¹²⁷ prasībām.

Tirgus izpētes rezultātā tika saņemta objektīva un salīdzināma informācija par siltumapgādes iekārtu iegādi un neviendabīga informācija par uzstādīšanu un ierīkošanu. Attiecīgi vērtējot datus, tika pieņemts lēmums metodikas izmantojamā datu kopā iekļaut tikai siltumapgādes iekārtas iegādes izmaksas. Attiecībā uz apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīgu atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksām, un saules paneļu sistēmu ar pieslēgumu elektrotīklam izmaksām, tika pieņemts lēmums izmaksu likmēs iekļaut izmaksas arī uzstādīšanai un ierīkošanai. Konsultējoties ar "Latvijas Siltumuzņēmumu asociāciju", attiecībā uz Centralizētās siltumapgādes sistēmas pieslēguma izmaksām, tika pieņemts lēmums izmaksu likmēs neiekļaut izmaksas, kas nepieciešamas infrastruktūras izbūvei aiz ēkās siltumapgādes sistēmas piederības robežām (izmaksas par materiāliem un būvdarbiem, nodrošinot centralizētās siltumapgādes sistēmas infrastruktūru no maģistrālajiem tīkliem līdz ēkas siltummezgla, kur šī infrastruktūra pēc projekta īstenošanas tiek iekļauta siltumapgādes operatora bilancē).

Datu izpētes rezultātā siltumapgādes iekārtas tika savstarpēji salīdzinātas, noteiktas katras siltumapgādes iekārtas izmaksas uz 1 kW un, izmantojot Microsoft Excel rīka grafisko attēlu piedāvāto funkcionalitāti "Trendline", katram siltumapgādes iekārtu veidam tika izrēķināta vidējo izmaksu funkcija, no kuras aprēķinātas siltumapgādes iekārtu iegādes vidējās izmaksas, kas iekļautas šīs metodikas 1.pielikumā.

Tirgus izpētes rezultātā izstrādātas vienas vienības izmaksu apkopojuma tabulas (izmaksas ar PVN), kas pievienotas šīs metodikas pielikumā:

Vienas vienības likmju izmaksas:

- 1) koksnes biomasas katlam, kas piemērots granulū kurināmajam izmaksas variē no 3682-5632 EUR;
- 2) siltumsūkņim (dažādu tipu zemes un ūdens siltumsūkņi) izmaksas variē no 7861-20715 EUR;
- 3) siltumsūkņim (gaiss-ūdens tipa) izmaksas variē no 4699 -7898 EUR;
- 4) siltumsūkņim (gaiss-gaiss) izmaksas variē no 1107- 4583 EUR;
- 5) apkures sistēmas ar sildelementiem pilnīgai atjaunošanai, pārbūvei vai izveidei izmaksas variē no 2977-11132 EUR;
- 6) centralizētai siltumapgādes sistēmai izmaksas variē no 6668 - 21450 EUR;
- 7) saules paneļu sistēmas uzstādīšanai (ar pieslēgumu elektrotīklam) izmaksas variē no 2489 - 11899 EUR.

¹²⁷ Izmaksas publicētas:

<https://sadalestikls.lv/lv/cenradis>

4. Izskaidrojiet, kā Jūs nodrošinājāt, ka vienības izmaksu standarta likmes, fiksētas summas maksājuma vai vienotu likmju aprēķināšanā tika ietverti tikai attiecināmie izdevumi.

Tirgus izpētes pieprasījuma vēstulēs komersantiem tika nosūtītas vienādas formas aptaujas anketas, kurās tika definētas izmaksu pozīcijas katrai tehnoloģijai, līdz ar to visi komersanti datus iesniedza balstoties uz vienādiem principiem par vienādām pozīcijām. Vienas vienības izmaksu likmēs ir iekļautas tikai tās attiecināmās izmaksu pozīcijas, kas tieši nepieciešamas pasākuma Nr.2.2.3.6. mērķu sasniegšanai – gaisa kvalitātes uzlabošanai. Projektos paredzēts atbalstīt tikai normatīvajiem aktiem atbilstošas iekārtas un sistēmas. Vienas vienības izmaksu likmēs nav iekļautas izmaksu pozīcijas, kas nebūs attiecināmās atbalsta pasākuma īstenošanai.

5. Revīzijas iestādes(-žu) veikts aprēķināšanas metodoloģijas un summu novērtējums, un kārtība, kas nodrošina datu verifikāciju, kvalitāti, vākšanu un glabāšanu

Metodikas vienas vienības izmaksu likmes tika noteiktas saskaņā ar KNR 94.panta 2.punktu un metodikā piemērotie aprēķini tika balstīti uz taisnīgu, objektīvu un pārbaudāmu aprēķina metodi atbilstoši tirgus izpētes datiem (cita objektīva informācija).

Pamatojoties uz metodikas izvērtējuma secinājumiem, Revīzijas iestāde var apliecināt atbilstību šādām prasībām nosacījumiem:

- Aprēķini ir veikti saskaņā ar taisnīgu, objektīvu un pārbaudāmu aprēķina metodi, kuras pamatā ir tādi dati, kas ir:
  - pamatoti ar objektīvu informāciju – tirgus izpēte;
  - vērtējami kā ticami un atbilstoši paredzētajam projekta darbībām.
- Izdevumu kategorijas/veidi, kas tika piemēroti vienas vienības izmaksu likmes noteikšanā atbilst nosacījumiem, kas noteikti nacionālajos normatīvajos aktos (SAMP 2.2.3.6 MKN). Revīzijas iestāde veica izmaksu kategoriju/pozīciju pārbaudi pret Ministru kabineta noteikumu projektu par SAMP īstenošanu (iesniegts ar VARAM 28.05.2022 e-pastu).
- Lai arī atbilstoši pieejamai informācijai uz izvērtējuma veikšanas brīdi, pastāv dubultā finansējuma risks SAMP līmeņa ievaros, kad līdzīga veida pasākumi ir pieejami finansējuma saņēmējiem no citiem finansēšanas instrumentiem:
  - [MK noteikumi Nr.103 “Noteikumi par atbalsta programmu viena dzīvokļa dzīvojamo māju un divu dzīvokļu dzīvojamo māju atjaunošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai”](#),
  - [MK noteikumi Nr.150 “Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa “Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana mājāsaimniecībās – atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanai” nolikums”](#)

VI sadarbībā ar Atbildīgo iestādi un Sadarbības iestādi nodrošinās darbības dubultā finansējuma risku mazināšanai, tai skaitā attiecīgas pārbaudes projektu apstiprināšanas un izdevumu apstiprināšanas posmā.

- Noteiktās vienas vienības izmaksu likmes atbilst veiktajiem pieņēmumiem un aprēķiniem, kā arī likmju aprēķinos izmantotajiem datiem.
- Metodikā ir norādīta pietiekama informācija par metodikas aktualizēšanu – likmju pārskatīšanu tai skaitā aktualizēšanas biežums.
- Attiecībā uz pasākumiem par datu pārbaudi un kvalitāti, to vākšanu un glabāšanu, kā arī pamatojošo dokumentu uzglabāšanu, ir plānots nodrošināt, ka visi pierādījumi par projekta īstenošanas dokumentāciju un jo īpaši dati un dokumenti par izmaksām un maksājumiem projektu gala saņēmējiem tiks saglabāti saskaņā ar KNR 69.panta 8.punktu, t.i. sistēmā, kas uzkrāj un glabā attiecīgos datus/dokumentus un nodrošina pietiekamas revīzijas liecības. Šis novērtējums aptver visus attiecīgos elementus, kas uzskaitīti Komisijas revīzijas dienestu SCO pārbaudes lapas 1. iedaļā.

Tirgus izpētes rezultātā katrai vienībai (izmaksas ar PVN) ir sastādītas sekojošas izmaksu tabulas:

1. Koksnes biomasas katls, kas piemērots granulu kurināmajam		
Siltumapgādes iekārtas nominālā jauda (kW) ¹²⁸	Izmaksas par siltumapgādes iekārtas iegādi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai I _{iek.} (EUR)	Izmaksas par apkures sistēmas ar sildelementiem (apkures sistēmas infrastruktūra) pilnīgu atjaunošanu, pārbūvi vai izveidi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai. C (EUR)
6	3682	2977
7	3797	3278
8	3904	3562
9	3996	3833
10	4079	4090
11	4159	4339

¹²⁸ Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

12	4241	4588
13	4309	4813
14	4369	5048
15	4428	5264
16	4495	5479
17	4556	5698
18	4591	5902
19	4649	6092
20	4687	6292
21	4758	6505
22	4785	6682
23	4824	6874
24	4878	7057
25	4920	7230
26	4949	7425
27	4999	7579
28	5039	7759
29	5069	7930
30	5088	8095
31	5137	8290
32	5179	8441
33	5212	8625
34	5239	8763
35	5257	8936
36	5314	9104
37	5317	9223
38	5363	9380
39	5402	9532
40	5386	9680
41	5414	9872
42	5438	10012
43	5512	10146
44	5525	10275
45	5535	10454
46	5538	10575
47	5598	10748
48	5593	10861
49	5646	11028
50	5632	11132

2. Siltumsūkņi (dažādu tipu zemes un ūdens siltumsūkņi)		
Siltumapgādes iekārtas nominālā jauda (kW) ¹²⁹	Izmaksas par siltumapgādes iekārtas iegādi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai Iiek. (EUR)	Izmaksas par apkures sistēmas ar sildelementiem (apkures sistēmas infrastruktūra) pilnīgu atjaunošanu, pārbūvi vai izveidi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai. C (EUR)
6	7861	2977
7	8438	3278
8	8970	3562
9	9462	3833
10	9931	4090
11	10368	4339
12	10797	4588
13	11192	4813
14	11583	5048
15	11963	5264
16	12305	5479
17	12656	5698
18	13004	5902

¹²⁹ Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

19	13309	6092
20	13646	6292
21	13947	6505
22	14242	6682
23	14532	6874
24	14822	7057
25	15084	7230
26	15383	7425
27	15625	7579
28	15914	7759
29	16145	7930
30	16391	8095
31	16657	8290
32	16904	8441
33	17133	8625
34	17388	8763
35	17627	8936
36	17851	9104
37	18059	9223
38	18302	9380
39	18481	9532
40	18695	9680
41	18951	9872
42	19141	10012
43	19318	10146
44	19539	10275
45	19751	10454
46	19951	10575
47	20142	10748
48	20321	10861
49	20555	11028
50	20715	11132

3. Siltumsūkņi (gaiss-ūdens tips)		
Siltumapgādes iekārtas nominālā jauda (kW) ¹³⁰	Izmaksas par siltumapgādes iekārtas iegādi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai Iiek. (EUR)	Izmaksas par apkures sistēmas ar sildelementiem (apkures sistēmas infrastruktūra) pilnīgu atjaunošanu, pārbūvi vai izveidi ar PVN (EUR) atbilstoši uzstādāmās iekārtas jaudai. C (EUR)
3	4699	1931
4	5086	2314
5	5406	2656
6	5678	2977
7	5927	3278
8	6142	3562
9	6350	3833
10	6539	4090
11	6708	4339
12	6867	4588
13	7018	4813
14	7159	5048
15	7302	5264
16	7437	5479
17	7550	5698
18	7668	5902
19	7798	6092
20	7898	6292

¹³⁰ Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

4. Siltumsūkņi (gaiss-gaiss) ¹³¹	
Iekārtas nominālā jauda (kW)	Izmaksas ar PVN par siltumapgādes iekārtām, kas vienas pašas pilnīgi aizstāj esošās siltumapgādes sistēmas patēriņu S, (EUR)
3	1107
4	1373
5	1625
6	1856
7	2084
8	2310
9	2517
10	2719
11	2920
12	3123
13	3316
14	3498
15	3690
16	3873
17	4050
18	4218
19	4403
20	4583

5. Centralizēta siltumapgādes sistēma			
Dzīvojamās mājas siltumenerģijas pieprasījuma jauda, (kW) ¹³²	centralizētās siltumapgādes sistēmas (siltummezgla) izveides un pieslēguma projektēšanas izmaksas ar PVN I _{sm.} (EUR)	centralizētās siltumapgādes sistēmas karstā ūdens sadales sistēmas (karstā ūdens sistēmas infrastruktūra) pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas ar PVN (ja nepieciešams) I _{k.ū.d.} (EUR)	centralizētās siltumapgādes sistēmas apkures sadales sistēmas ar sildelementiem (apkures sistēmas infrastruktūra) pilnīgas atjaunošanas, pārbūves vai izveides izmaksas ar PVN I _{apk.s.} (EUR)
10	6668	1815	4090
11	6737	1850	4339
12	6789	1873	4588
13	6850	1903	4813
14	6906	1931	5048
15	6953	1942	5264
16	7002	1975	5479
17	7043	1995	5698
18	7084	2004	5902
19	7134	2023	6092
20	7172	2033	6292
21	7205	2058	6505
22	7234	2076	6682
23	7266	2087	6874
24	7302	2120	7057
25	7348	2118	7230
26	7372	2139	7425
27	7411	2156	7579
28	7431	2168	7759
29	7472	2176	7930
30	7496	2178	8095
31	7505	2213	8290
32	7540	2207	8441
33	7563	2236	8625
34	7571	2222	8763
35	7613	2245	8936
36	7644	2265	9104

¹³¹ Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

¹³² Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz veseliem skaitļiem.

37	7664	2283	9223
38	7675	2299	9380
39	7675	2312	9532
40	7717	2323	9680
41	7750	2332	9872
42	7721	2338	10012
43	7794	2341	10146
44	7805	2343	10275
45	7807	2341	10454
46	7801	2338	10575
47	7850	2389	10748
48	7830	2381	10861
49	7867	2372	11028
50	7898	2420	11132

Saules paneļu sistēmas uzstādīšana (ar pieslēgumu elektrotīklam)¹³³

Iekārtas nominālā jauda (kW) ¹³⁴	Izmaksas ar PVN par papildu siltumapgādes iekārtām, kas kombinētas ar izvēlēto siltumapgādes risinājumu S, (EUR)
1,0	2489
1,1	2646
1,2	2801
1,3	2951
1,4	3096
1,5	3238
1,6	3377
1,7	3513
1,8	3644
1,9	3777
2,0	3904
2,1	4030
2,2	4154
2,3	4277
2,4	4394
2,5	4512
2,6	4629
2,7	4743
2,8	4858
2,9	4971
3,0	5080
3,1	5190
3,2	5300
3,3	5406
3,4	5512
3,5	5615
3,6	5719
3,7	5825
3,8	5924
3,9	6024
4,0	6127
4,1	6226
4,2	6325
4,3	6419
4,4	6517
4,5	6614
4,6	6707
4,7	6804
4,8	6898

¹³³ Faktiskās iekārtas jauda jānoapaļo līdz desmitdaļai.

¹³⁴ Izmaksu aprēķinos izmanto invertora jaudas vērtību. Ja saules paneļu kopējā jauda ir mazāka par invertora jaudas vērtību, aprēķinos izmanto saules paneļu kopējās jaudas vērtību.

4,9	6991
5,0	7082
5,1	7171
5,2	7264
5,3	7356
5,4	7446
5,5	7534
5,6	7621
5,7	7713
5,8	7801
5,9	7884
6,0	7970
6,1	8056
6,2	8148
6,3	8230
6,4	8311
6,5	8398
6,6	8485
6,7	8562
6,8	8646
6,9	8728
7,0	8809
7,1	8898
7,2	8977
7,3	9054
7,4	9141
7,5	9216
7,6	9298
7,7	9382
7,8	9452
7,9	9533
8,0	9612
8,1	9690
8,2	9767
8,3	9844
8,4	9919
8,5	10005
8,6	10076
8,7	10149
8,8	10230
8,9	10302
9,0	10382
9,1	10451
9,2	10530
9,3	10596
9,4	10673
9,5	10750
9,6	10826
9,7	10901
9,8	10962
9,9	11036
10,0	11109
10,1	11182
10,2	11251
10,3	11322
10,4	11405
10,5	11474
10,6	11542
10,7	11610
10,8	11676
10,9	11756

11,0	11820
11,1	11899

30. tabula Komisijas nodrošināta attiecināmo izdevumu atlīdzināšana dalībvalstij, pamatojoties uz vienas vienības izmaksām, vienreizējiem maksājumiem un vienotām likmēm – 2.2.2.SAM (1.papildinājums)

Veidne datu iesniegšanai Komisijā izskatīšanai
(KNR 94. pants)

A. Galveno elementu kopsavilkums

Prioritāte	Fonds	Specifiskais atbalsta mērķis	Reģiona kategorija	Tā aplēstā proporcija no kopējā finanšu piešķiruma attiecīgajā prioritātē, kurai piemēros vienkāršotu izmaksu iespējas, %	Segtās darbības veids(-i)		Rādītājs, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu		Rādītāja, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu, mērvienība	Vienkāršotu izmaksu iespējas veids (vienības izmaksu standarta likmes, fiksētas summas maksājumi vai vienotas likmes)	Vienkāršotu izmaksu iespējas summa (EUR) vai procentuālā daļa (vienotu likmju gadījumā)
					Kods	Apraksts	Kods	Apraksts			
2.2.Prioritāte "Vides aizsardzība un attīstība"	KF	2.2.2.SAM "Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana"	N/A	0.008 %	067	Sadzīves atkritumu apsaimniekošana: rašanās, novēršanas, apjoma samazināšanas, šķirošanas, atkārtotas izmantošanas, reciklēšanas pasākumi	N/A	Izvietoti jauni atkritumu dalītās vākšanas konteineri	Konteiners (gab.)	Vienības izmaksu standarta likme	$I_{FS} = I_{kopā} \times S$ kur: I_{FS} – finansējuma saņēmējam pieejamais kopējais atbalsts (EUR); $I_{kopā}$ – vienas vienības izmaksu standarta likme; S – konteineru skaits

B. Sīkāka informācija pa darbības veidiem (aizpilda par katru darbības veidu)

Vai vadošā iestāde ir saņēmusi atbalstu no ārēja uzņēmuma, lai noteiktu turpmāk norādītās vienkāršotās izmaksas?

Ja tā ir, norādiet attiecīgo ārējo uzņēmumu : Jā/Nē – ārējā uzņēmuma nosaukums

<p>1. Darbības apraksts, īstenošanas termiņš ⁽¹³⁵⁾</p>	<p>veida tostarp</p> <p>Pasākuma 2.2.2.2. "Atkritumu dalītā vākšana" 1.kārtā (turpmāk – Pasākums) plānota dažāda veida specializēto konteineru dalītai atkritumu vākšanai iegāde un izvietošana (konteineru veidu saraksts 7.punktā). Pasākuma īstenošana plānota līdz 2025.gada 31.decembrim, pasākuma ietvaros projektu īstenošanas termiņš maksimāli 12 mēneši.</p> <p>Pasākuma finansējuma saņēmēji – atkritumu apsaimniekotājs (komersants), kurš normatīvajos aktos (Ministru kabineta 2011.gada 13.septembra Nr.703 Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas un anulēšanas kārtību, atkritumu tirgotāju un atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijas un informācijas sniegšanas kārtību, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību¹³⁶ vai Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumi Nr.1082 A, B un C kategorijas piesārņojošo darbību piemērošanas un atļauju izsniegšanas kārtība A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai¹³⁷) noteiktajā kārtībā saņēmis atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas atļauju vai atļauju A vai B kategorijas piesārņojošu darbību veikšanai, un saskaņā ar Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas 2.redakciju (NACE kods) Eiropas Kopienā tā darbība atbilst E sadaļas 38. sadaļai vai 39. nodaļai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sadzīves atkritumu apsaimniekotājs (komersants), kuram uz projekta īstenošanas laiku ir noslēgts līgums ar pašvaldību par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanu tās teritorijā; 2. atkritumu apsaimniekošanas komersants, kurš Latvijas Republikas teritorijā nodrošina sadzīves bīstamo un videi kaitīgu preču atkritumu savākšanu normatīvo aktu noteiktā kārtībā. <p>Pasākuma mērķis ir attīstīt dalītās atkritumu savākšanas sistēmu, iegādājoties pārvietojamos konteinerus dalītās vākšanas sistēmai, un veicināt otreizēju izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju, kas dod ieguldījumu kopējā Latvijas virzībā uz aprites ekonomikas principu ieviešanu, kas noteikta specifiskā atbalsta mērķa 2.2.2. pamatā. Pasākuma ietvaros sasniedzamie rādītāji (iznākuma rādītājs - atbalstīti 4 komersanti un rezultāta rādītājs - šķiroti savākti – 4750 t/g atkritumi) dos ieguldījumu kopējā SAM 2.2.2. rādītāju sasniegšanā (atbalsts sniegts 25 komersantiem un šķiroti savākti atkritumi – 10 000 t/g).</p>
<p>2. Konkrētais (ie) mērķis (i)</p>	<p>2.2.2. specifiskā atbalsta mērķis "Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana" (2.2.2.2. pasākums "Atkritumu dalītā vākšana" projektu iesniegumu pirmās atlases kārtas īstenošanas noteikumi)</p>
<p>3. Rādītājs, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu ⁽¹³⁸⁾</p>	<p>Iegādāti un izvietoti atkritumu dalītās vākšanas konteineri</p>
<p>4. Rādītāja, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu, mērvienība</p>	<p>Konteiners (gab.)</p>
<p>5. Vienības standarta likme, fiksētas summas maksājums vai vienotā likme</p>	<p>Vienas vienības izmaksas</p>
<p>6. Vienkāršotu izmaksu iespējas mērvienības summa vai procentuālā daļa (vienotām likmēm)</p>	<p>Konteinera veids (vienas vienības standarta likmes EUR bez PVN)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Izlietotā iepakojuma konteineri: <ol style="list-style-type: none"> 1. 660 litru (plastmasas) - 213,21 2. 1100 litru (plastmasas) - 237,59 3. 240 litru (plastmasas) - 56,35 4. 120 litru (plastmasas) - 36,92 5. 660 litru (metāla) - 359,09 6. 1100 litru (metāla) - 451,28

as=Jaunais indekss–Vecais indekss jeb t.i. $2,9-4,3 = -1,4\%$ (indeksācija nav jāveic, jo izmaiņas nepārsniedz 5 procentpunktus).

¹³⁶ <https://likumi.lv/ta/id/236019-noteikumi-par-atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas-izsniegšanas-un-anulesanas-kartibu-atkritumu-tirgotaju-un-atkritumu-apsaimniekosanas-starpnieku-registracijas-nbspun-informacijas-sniegšanas-kartibu-ka-ari-par-valsts-nodevu-un-tas-maksasanas-kartibu>

¹³⁷ <https://likumi.lv/ta/id/222147-kartiba-kada-piesakamas-a-b-un-c-kategorijas-piesarnojosas-darbibas-un-izsniedzamas-atlaujas-a-un-b-kategorijas-piesarnojoso-da...>

¹³⁸ Attiecībā uz darbībām, kuras ietver vairākas vienkāršotu izmaksu iespējas, kas sedz atšķirīgas kategorijas izmaksas, atšķirīgus projektus vai secīgus darbības posmus, 3.–11. punktu aizpilda par katru rādītāju, pēc kura sasniegšanas veic atlīdzināšanu.

	<ol style="list-style-type: none"> 2) Trīs kameru iekštelpu un ārtelpu dalītās vākšanas konteineri (dažāda tilpuma) - 1 137,83 3) Cigarešu izsmēķu tvertnes ārtelpām (pie sienas stiprināmas urnas) - 53,10 4) Bioloģisko atkritumu konteineri: <ol style="list-style-type: none"> 1. 120 litri - 64,57 2. 240 litri - 76,36 5) Tvertnes mājkompostēšanai dārza atkritumiem (no 400 litriem) - 162,11 6) Tekstila atkritumu konteineri (no 1,9 kubikmetri) - 395,38 7) Neizlietoto medikamentu tvertnes (dažāda tilpuma) - 166,82 8) Noliktavas tipa slēdzami konteineri un moduļi - 3 139,35 9) Būvgružu un lielgabarīta konteineri (no 1,1 līdz 9 kubikmetriem) - 1 307,01 10) Būvgružu un lielgabarīta konteineri (no 10 līdz 20 kubikmetriem) - 4 128,86
7. Izmaksu kategorijas, kas tiek segtas ar vienības cenu, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmi	<p>Vienības izmaksu standarta likme ir viens konteiners atbilstoši konteineru veidam. Pasākumā paredzēta šādu specializēto atkritumu dalītās vākšanas konteineru iegāde un izvietošana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. izlietotā iepakojuma konteineri (120 litru, 240 litru, 660 litru, 1100 litru tilpuma plastmasas konteineri un 660 litru un 1100 litru tilpuma metāla konteineri); 2. izlietotā iepakojuma trīs kameru iekštelpu un ārtelpu dalītās vākšanas konteineri (dažāda tilpuma); 3. tekstila atkritumu konteineri (no 1,9 kubikmetru tilpuma); 4. bioloģisko atkritumu konteineri (120 litru un 240 litru tilpuma konteineri); 5. tvertnes dārza atkritumu mājkompostēšanai (no 400 litriem tilpuma); 6. būvgružu un lielgabarīta atkritumu konteineri (no 1,5 līdz 20 kubikmetru tilpuma); 7. neizlietoto medikamentu savākšanas tvertnes aptiekām (dažāda tilpuma); 8. cigarešu izsmēķu savākšanas tvertnes ārpus telpām (pie sienas stiprināmas urnas); 9. slēdzami jūras tipa konteineri vai analogi pārvietojami moduļi izvietošana laukumos, kur no iedzīvotājiem pieņem bīstamos sadzīves atkritumus vai videi kaitīgu preču atkritumus (bez papildaprīkojuma plauktiem vai uzglabāšanas tvertnēm) īslaicīgai atkritumu uzglabāšanai. <p>Punktā no 1. – 9. uzskaitīto specializēto atkritumu dalītās vākšanas konteineru noteiktajās vienības izmaksu standarta likmēs ir iekļautas arī konteineru piegādes, montāžas, pieslēguma (ja attiecināms), marķēšanas, noliktavas pakalpojumi un publicitātes izmaksas.</p>
8. Vai šīs izmaksu kategorijas sedz visus darbības attiecināmos izdevumus? (JĀ/NĒ)	Jā
9. Korekcijas(-u) metode(-es) ⁽¹³⁹⁾ ⁽¹⁶⁾	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra ir izsludinājusi pasākuma atlasi 2024.gada 15.maijā, t.i. nepilnu mēnesi pēc nacionālā līmeņa metodikas apstiprināšanas (VARAM 2024.gada 26.aprīļa rīkojums Nr. 1-2/58). Tā kā pasākums tiek realizēts tikai vienas atlas kārtas ietvaros, kura ir izsludināta no 2024. gada 15.maija līdz 15.jūlijam ¹⁴⁰ un atbilstoši Ministru kabineta 2024.gada 26.marta noteikumu Nr. 197 ¹⁴¹ 8.punktam neizmantoto Kohēzijas fonda finansējumu pēc atlas kārtas noslēgšanās novirza projektu iesniegumu atlas otrajai kārtai (citam pasākumam), līdz ar to nav nepieciešams veikt likmju aktualizēšanu vai paredzēt aktualizēšanas mehānismu. Projektu īstenošanas laikā vienas vienības standarta likmes netiek aktualizētas.
10. Vienību sasniegšanas verificācija: — aprakstiet, kādu(-s) dokumentu(-s)/sistēmu izmantos, lai verificētu norādīto vienību sasniegšanu; — aprakstiet, ko pārbaudīs pārvaldības verificāciju laikā un kurš to veiks; — aprakstiet, kādā būs attiecīgo datu/dokumentu	<p>Konteineru vienības izmaksu standarta likme tiek piemērota faktiski finansējuma saņēmēja iegādāto konteineru skaitam, kas paredzēts projekta iesniegumā, pamatojoties uz konteineru iegādes līgumu starp pārdevēju un finansējuma saņēmēju un pieņemšanas — nodošanas aktu vai līgumam starp finansējuma saņēmēju un konteineru lietotāju (ja konteineri nepaliek finansējuma saņēmēja rīcībā), kurā tiek norādīts vismaz: konteineru skaits, konteineru unikālie identifikācijas numuri, specifikācija (kas atbilst šīs metodikas (30.tabula) B 6. sadaļā norādītajam konteineru tipam un tilpumam), plānotā/faktiskā konteineru(-u) izvietošana.</p> <p>Finansējuma saņēmējs nodrošina, ka plānotās darbības netiek finansētas vai līdzfinansētas no citiem valsts, pašvaldības vai ārvalstu finanšu atbalsta instrumentiem vai citiem publiskiem līdzekļiem, kā arī nodrošina dubultā finansējuma neiestāšanos.</p> <p>Centrālā finanšu un līgumu aģentūra nodrošina, ka visi projekta īstenošanas dokumenti par projektā veiktajām izmaksām un maksājumiem tiks elektroniski glabāti Vadības informācijas sistēmā saskaņā ar Regulas 2021/1060 69.panta 8.punktu. Saskaņā ar līgumu par projekta īstenošanu Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai ir tiesības pārbaudīt civiltiesiskajā līgumā par projekta īstenošanu sniegto informāciju projekta īstenošanas un pēcnraudzības laikā, veicot pārbaudi projekta īstenošanas vietā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, kas nosaka Eiropas Savienības fondu projektu pārbaudi veikšanas kārtību 2021.-2027.gadā. gada plānošanas periodā, lai nodrošinātu audita izsekojamību.</p>

¹³⁹ Attiecīgā gadījumā norāda korekcijas biežumu un laika grafiku un skaidru atsauci uz konkrētu rādītāju (tostarp attiecīgā gadījumā saiti uz vietni, kurā publicēts šis rādītājs).

¹⁴⁰ Informācija par atlasi: <https://www.cfla.gov.lv/lv/2-2-2-2-k-1>

¹⁴¹ Ministru kabineta 2024. gada 26. marta noteikumi Nr. 197 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana" 2.2.2.2. pasākuma "Atkritumu dalītā vākšana" projektu iesniegumu pirmās atlas kārtas īstenošanas noteikumi", pieejami <https://likumi.lv/ta/id/350820-eiropas-savienibas-kohezijas-politikas-programmas-20212027-gadam-222specifiska-atbalsta-merka-parejas-uz-aprites-ekonomiku-veicinasana-222-pasakuma-atkritumu-dalita-vaksana-projektu-iesniegumu-pirmas-atlases-kartas-istenosanas-noteikumi>

<p>vākšanas un glabāšanas kārtība.</p>	<p>Centrālā finanšu un līgumu aģentūra projektu īstenošanas uzraudzību veiks izlases veidā, ņemot vērā projekta risku novērtējumu un profesionālo novērtējumu. Uzraudzības aktivitātes ietvers, bet ne tikai, dokumentu (pierādījumu) priekškontroli un pēckontroli, kā arī iespēju veikt pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz projekta riska novērtējumu un profesionālu novērtējumu.</p> <p>Centrālā finanšu un līgumu aģentūra veiks pārbaudes un kontroles projekta līmenī, t.sk. dubultā finansējuma riska kontroli. Dubultā finansējuma pārbaudes un kontroles tiek veiktas galvenokārt analizējot visu pieejamo informāciju (gan Vadības informācijas sistēmā, gan internetā, t.sk. pašvaldību un citu iestāžu mājas lapās) par finansējuma saņēmēja un sadarbības partneriem, t.sk. iepriekšējo pieredzi ES fondos vai citos finansēšanas rīkos, patreizējo darbību, trešo pušu sniegto informāciju un arī informāciju, kas tiek atklātā Centrālā finanšu un līgumu aģentūrai veikto pārbaūžu laikā (maksājumu pieprasījuma pārbaudes un pārbaudes projekta īstenošanas vietā).</p> <p>Lai mazinātu iespējamo dubultā finansējuma risku saistībā ar projektu LIFE Waste to Resources IP ir iestrādātas izmaiņas 2.2.2.2.pasākuma "Atkritumu dalītā vākšana" pirmās atlases kārtas nolikuma projektā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. papildinot kritēriju piemērošanas metodikas 1.5. kritērijā skaidrojumu ar atsauci, ka tiks pieprasīta informācija VARAM LIFE integrētā projekta ieviešanas nodaļai, 2. uzsverot projekta iesnieguma aizpildīšanas metodikā sadaļā "Projekta saturiskā saistība ar citiem projektiem", ka sniedzama informācija arī par dalību LIFE integrētajā projektā "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju" (LIFE Waste To Resources IP), ja attiecināms. <p>Notiek regulāra informācijas apmaiņa ar VARAM LIFE integrētā projekta ieviešanas nodaļu par savstarpēji papildinošajām darbībām LIFE Waste to Resources IP projektā un iepriekš minētā specifiskā atbalsta mērķa ietvaros.</p> <p>Revīzijas iestāde revīziju laikā var veikt rezultātu pamājojošo dokumentu pārbaudi, kā arī veikt pārbaudes uz vietas pārbaudot uzstādīto konteineru atbilstību.</p> <p>Pasākuma ietvaros atbalsts tiek sniegts saskaņā ar Komisijas 2023. gada 13. decembra Regulu Nr. 2023/2831 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu <i>de minimis</i> atbalstam un normatīvajiem aktiem par <i>de minimis</i> atbalsta uzskaites un piešķiršanas kārtību, tādējādi nodrošinot valsts atbalsta normu kontroli.</p>
<p>11. Iespējamais nevēlamais stimuls, riska mazināšanas pasākumi (142 (17)) un paredzamais riska līmenis (augsts/vidējs/zems)</p>	<p>Pastāv zems risks, ka pasākuma īstenošanas laikā (līdz 2025. gada beigām) būs nepieciešams pārskatīt izmaksu pieauguma dēļ noteiktos izmaksu līmeņus, kas var ietekmēt pasākuma noteikto rezultātīvo rādītāju pilnīgu sasniegšanu.</p>
<p>12. Kopsumma (valsts un Savienības), ko paredzēts, ka Komisija šajā saistībā atlīdzinās</p>	<p>2 000 000 EUR KF finansējums un vismaz 352 942 EUR nacionālais (privātais) finansējums, kopā 2 352 942 EUR.</p>

C. Vienības izmaksu standarta likmju, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmju aprēķināšana

1. Vienības izmaksu standarta likmju, fiksētas summas maksājumu vai vienotu likmju aprēķināšanai izmantoto datu avots (kas sagatavojis, savācis un reģistrējis datus); kur dati tiek glabāti; robeždatumi; validācija u. c.).

VARAM tirgus izpēte tika uzsākta 2023.gada janvārī – februārī, sagatavojot tirgus izpētē iekļaujamo konteineru veidu sarakstu, ņemot vērā dažādas atkritumu apsaimniekošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības un nozares apsvērumus. Rezultātā tika izvēlēti konteineri šādām atkritumu grupām:

- Pamatojoties uz Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2021.gada 26.oktobra noteikumu Nr.712 "Atkritumu dalītās savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi"¹⁴³ prasībām - izlietotais iepakojums (papīrs, plastmasa, stikls, metāls), bioloģiskie atkritumi, tekstila atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi vai videi kaitīgu preču atkritumi;
- Pamatojoties uz MK 2016.gada 13.decembra noteikumu Nr.788 "Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām"¹⁴⁴ nosacījumiem - būvniecības atkritumi;
- Pamatojoties uz Atkritumu apsaimniekošanas likuma¹⁴⁵ 20.panta 2.daļas 5.2.punktā minēto - kompostētāji mājkompostēšanai;

¹⁴² Vai ir iespējama negatīva ietekme uz atbalstīto darbību kvalitāti un, ja ir, kādi pasākumi (piemēram, kvalitātes nodrošināšana) tiks veikti, lai kompensētu šo risku?

¹⁴³ <https://likumi.lv/ta/id/327220-atkritumu-dalitas-savaksanas-sagatavosanas-atkartotai-izmantosanai-parstrades-un-materialu-regeneracijas-noteikumi>

¹⁴⁴ <https://likumi.lv/ta/id/287396-noteikumi-par-atkritumu-savaksanas-un-skirosanas-vietam>

¹⁴⁵ <https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums>

- MK 2022.gada 13.decembra noteikumi Nr.781 "Noteikumi par ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas izveidošanu un piemērošanu plastmasu saturošiem izstrādājumiem"¹⁴⁶ uzskaitījumu - cigarešu izsmēķu urnas.

Rezultātā tika atlasītas šādas konteineru grupas, skat. Pielikums Nr.1 (1. Tabula. VARAM tirgus cenu izpētē iekļaujamie dalītās vākšanas konteineru veidi).

Tika sagatavots VARAM informācijas pieprasījums (vēstule Nr.4-5/1293)¹⁴⁷ ar iekļautu Excel izklājlapu veidlapu, kas 2023.gada 2.martā nosūtīts 99 konteineru ražotājiem. VARAM atkārtoti pieprasījumus nosūtīja trīs reizes: 2023.gada 30.martā, 14.aprīlī un 24.maijā.

Izanalizējot nelielo iegūto atbilžu skaitu, kas saņemtas no konteineru ražotājiem, VARAM nolēma paplašināt datu iegūšanas veidus: ievākt tirgus cenas arī no interneta resursiem (veikaliem) un pārbaudīt datus publisko iepirkumu datubāzē <https://www.eis.gov.lv/> (turpmāk - EIS) par tiem iepirkumiem, kuri paredz iegādāties pārvietojamos konteinerus atkritumu dalītai savākšanai.

Cenu ieguves sadalījums pa avotiem ir pieejams Pielikums Nr.1 (2. Tabula. Apkopojums par datu ieguves veidiem un iegūto cenu datu skaits).

Aptaujas rezultātā iegūtie dati un korespondence ir reģistrēti VARAM lietvedības sistēmā, savukārt par interneta meklējumiem pieejami ekrānšāviņi, kas tiek glabāti.

2. **Norādiet, kāpēc ierosinātā metode un aprēķins, kura pamatā ir 94. panta 2. punkts, atbilst darbības veidam.**

Tirgus izpētes pieprasījuma vēstulēs 99 komersantiem tika nosūtītas vienādas formas anketas, kurās tika noteiktas izmaksu pozīcijas katram konteineru veidam, līdz ar to visi komersanti iesniedza datus pēc vienādiem principiem par vienādām pozīcijām. Savukārt tiešsaistes cenu meklēšana tika veikta iepriekš noteiktiem konteineru (funkcionalitāte, tilpums, materiāls) veidiem, tādi paši principi tika ievēroti arī attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem.

Cenu aptauja, tirgus izpēte, kas balstīta uz internetu un publisko iepirkumu datiem, izvēlēta, jo sniedz aktuālu informāciju par preces cenu saistībā ar pasākuma īstenošanas periodu 2024.-2025.gadā. Cenu aptauja un tirgus izpēte (interneta un iepirkumu dati) aptver pietiekamu daudzumu konteineru ražotāju un (vai) konteineru izplatītāju pakalpojumu sniedzēju, t.sk. ārpus Latvijas teritorijas, līdz ar to noteiktās izmaksas ir ticamas un piemērojamas Pasākuma investīciju īstenošanai.

3. **Norādiet, kā tika veikti aprēķini, jo īpaši, norādot pieņēmumus, kas veikti attiecībā uz kvalitāti vai daudzumu. Attiecīgā gadījumā būtu jāizmanto statistikas dati un kritēriji, un vajadzības gadījumā tos iesniedz tādā formātā, kādā tos Komisija var izmantot.**

Katrs konteineru veids tika izvērtēts, t.sk. tika identificētas izslēdzamās ekstrēmās vērtības un no savstarpēji salīdzināmām 116 vērtībām tika izveidota datu kopa, no kuras izrēķinātas vidējās izmaksas izmantojot excel average funkciju. Konteineru cenu novērtējumā ir iekļauta tikai konteineru cena bez nodokļiem un nodevām. Tā kā tika iegūti cenu dati arī citās valūtās (piemēram, USD, GBP), to pārrēķins uz EUR tika veikts izmantojot Latvijas Bankas valūtas konvertētāja funkciju, aprēķini veikti uz vienu datumu – 2023.gada 5.jūliju. Aprēķinātās konteineru iegādes izmaksas iekļautas šīs metodikas (30.tabula) B 6.sadaļā.

4. **Izskaidrojiet, kā Jūs nodrošinājat, ka vienības izmaksu standarta likmes, fiksētas summas maksājuma vai vienotu likmju aprēķināšanā tika ietverti tikai attiecināmie izdevumi.**

Vienības izmaksu standarta likmes ir ierobežotas ar tām attiecināmajām izmaksu pozīcijām, kas ir tieši nepieciešamas pirmajai kārtai 2.2.2.pasākuma ietvaros, kas ir paredzētas nacionālajos attiecināmības noteikumos. Vienības izmaksu standartu likmēs ir iekļautas tikai konteineru izmaksas katram konkrētam atkritumu dalītās vākšanas konteineru veidam un atbalsts sniedzams tikai šādu konteineru iegādei. Vienas vienības izmaksu likmēs nav iekļautas izmaksu pozīcijas, kas nebūs attiecināmās atbalsta pasākuma īstenošanai.

5. **Revīzijas iestādes(-žu) veikts aprēķināšanas metodoloģijas un summu novērtējums, un kārtība, kas nodrošina datu verifikāciju, kvalitāti, vākšanu un glabāšanu.**

Konstatējām šādus faktus :

4. Veiktās procedūras rezultātā, tika secināts, ka kopumā vienas vienības izmaksu likmes aprēķini ir noteikti saskaņā ar Vispārējās Regulas Nr. 2021/1060 94. panta 2. punkta prasībām, t.i.: taisnīgi, objektīvi un pārbaudāmi.

¹⁴⁶ <https://likumi.lv/ta/id/337993-noteikumi-par-razotaja-paplasinatas-atbildibas-sistemas-izveidi-un-piemerosanu-plastmasu-saturosiem-izstradajumiem>

¹⁴⁷ Pieejama VARAM lietvedības sistēmā

Metodikas vienas vienības izmaksu likmes tika noteiktas saskaņā ar Vispārējās Regulas Nr. 2021/1060 94. panta 2. punktu un metodikā piemērotie aprēķini tika balstīti uz taisnīgu, objektīvu un pārbaudāmu aprēķina metodi atbilstoši tirgus izpētes datiem (cita objektīva informācija), proti:

4.1. aprēķini ir veikti saskaņā ar taisnīgu, objektīvu un pārbaudāmu aprēķina metodi, kuras pamatā ir tādi dati, kas ir balstīti uz tirgus izpēti (objektīva informācija);

- pamatoti ar objektīvu informāciju – tirgus izpēte, eksperta lēmumiem;
- ir novērtēti kā ticami un atbilstoši paredzētajām projekta darbībām.

4.2. Izdevumu kategorijas / izmaksu veidi, kas ir piemēroti metodikas aprēķinā ir saskaņā ar attiecīgo Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam specifiskā atbalsta mērķa 2.2.2. “Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana” pasākumā 2.2.2.2. “Atkritumu dalītā vākšana” (turpmāk – SAMP) projektu iesniegumu atlases 1. kārtas īstenošanai, t.i. Ministru kabineta 26.03.2024 noteikumiem Nr. 197 .

4.3. Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai kā Sadarbības iestādei projektu atlases un uzraudzības laikā pievērsīs papildu uzmanību dubultā finansējuma riskam. Ir izstrādāti kontroles mehānismi dubultā finansējuma riska mazināšanai, tai skaitā attiecīgas pārbaudes projektu apstiprināšanas un izdevumu apstiprināšanas posmā.

4.4. Noteiktās vienas vienības izmaksu likmes atbilst veiktajiem pieņēmumiem un aprēķiniem, kā arī likmju aprēķinos izmantotajiem datiem. Veiktie aprēķini ir detalizēti aprakstīti, tai skaitā veiktās korekcijas datus (ekstrēmu vērtību izslēgšana), dokumentēta un atbilstoši pamatota.

4.5. Metodikā ir pietiekami skaidri aprakstīti nosacījumi un kritēriji, pie kādiem plānota metodikas pārskatīšana / aktualizēšana, kā arī ir skaidri noteikts pārskatīšanas biežums – pirms katras atklātas projektu iesnieguma atlases.

5. Attiecībā uz pasākumiem, lai nodrošinātu atbilstošu datu un apliecināto dokumentu pārbaudi, kvalitāti kā arī to vākšanu un uzglabāšanu, ir plānots nodrošināt, ka tiks saglabāti visi pierādījumi par projekta īstenošanas dokumentāciju un jo īpaši dati un dokumenti par maksājumiem, kas veikti finansējuma saņēmējiem saskaņā ar Vispārējās Regulas Nr. 2021/1060 69. panta 8. punktu – tas ir: sistēmā, kas ļauj vākt un uzglabāt attiecīgos datus/dokumentus un nodrošināt pietiekamas revīzijas liecības.

6. Visi būtiskie un attiecināmie veiktā izvērtējuma elementi ir dokumentēti Eiropas Komisijas audita struktūrvienības izstrādātās pārbaudes lapas 1.sadaļā.

30.tabulas pielikums Nr.1

1. Tabula (VARAM tirgus cenu izpētē iekļaujамie dalītās vākšanas konteineru veidi)

Atkritumu veids	Konteinera izvietošana	Konteinera materiāls	Tilpums, litri vai m ³
1. Izlietotais iepakojums, atsevišķi konteineri			
Izlietotais iepakojums (plastmasa, papīrs, metāls, stikls)	Publiski pieejamās vietās	Plastmasa	660 un 1100 litri
Izlietotais iepakojums (plastmasa, papīrs, metāls, stikls)	Publiski pieejamās vietās	Metāls	660 un 1100 litri
Izlietotais iepakojums (plastmasa, papīrs, metāls, stikls)	Privātmāju rajons,	Plastmasa	660 un 1100 litri
2. Izlietotais iepakojums, 3 kameru konteineri			
3 kameru konteiners	Izvietošanai publiski lietojamās telpās (stacija, autoosta, ambulance, bibliotēka, viesu nams, viesnīca utt.) ārtelpās un iekštelpās	Plastmasa un metāls	3 kameru dažāda tilpuma tvertnes
3. Bioloģiski noārdāmie / bioloģiskie atkritumi			
Bioloģiskie un bioloģiski noārdāmie atkritumi	Publiski pieejamās vietās un privātmājās	Plastmasa	120 un 240 litri
4. Konteineri mājkompostēšanai (kompostētāji)			
Konteineri mājkompostēšanai	Privātmājas	Plastmasa	Sākot no 400 litriem (atkarībā no atkritumu rašanās apjoma un pieprasījuma)
5. Būvgruži un liелgabarīta atkritumi			
Būvniecības un būvju nojaukšanas, kā arī liелgabarīta atkritumi	Atkritumu laukumi un pēc pasūtījuma	Metāls	Sākot no 1,1 m ³ līdz 20 m ³
6. Tekstils			
Tekstils (apgērbi, mājas tekstils, apavi)	Publiski pieejamas vietas, piemēram, tirdzniecības centri,	Metāls	Sākot no 1,9 m ³

	bibliotēka utt., arī savākšanas laukumi		
7. Neizlietotie ārstniecības līdzekļi			
Nederīgie medikamenti (ārstniecības līdzekļi, kam beidzies lietošanas termiņš)	Aptiekas, dalīti vāktu atkritumu savākšanas laukumi un citur, kur pašvaldības to noteikušas	Plastmasa un cits	Sākot no 20 litriem
8. Noliktavas tipa konteiners sadzīves bīstamo atkritumu vai videi kaitīgu preču atkritumu savākšanai			
Noliktavas tipa konteineri vai analogi pārvietojami moduļi dažādu videi kaitīgu preču atkritumu pieņemšanai no iedzīvotājiem un īslaicīgai uzglabāšanai	Dalīti vāktu atkritumu savākšanas laukumi	Metāls	N/a
9. Urnas cigarešu izsmēķu dalītai savākšanai			
Cigarešu izsmēķu savākšanas urnas	Piestiprināmas pie ēku sienām	Metāls	N/a

2. Tabula (Apkopojums par datu ieguves veidiem un iegūto cenu datu skaitis)

Konteinera veids	Aptauja	Internets	EIS
Izlietotā iepakojuma konteineri 660 litru (plastmasas)	1	15	1
Izlietotā iepakojuma konteineri 1100 litru (plastmasas)	1	11	4
Izlietotā iepakojuma konteineri 240 litru (plastmasas)	1	11	2
Izlietotā iepakojuma konteineri 120 litru (plastmasas)	1	10	0
Izlietotā iepakojuma konteineri 660 litru (metāla)	1	5	0
Izlietotā iepakojuma konteineri 1100 litru (metāla)	5	8	0
Trīs kameru iekštelpu un ārtelpu dalītās vākšanas konteineri (dažāda tilpuma)	22	37	0
Cigarešu izsmēķu tvertnes ārtelpām (pie sienas stiprināmas urnas)	0	5	0
Bioloģisko atkritumu konteineri 120 litri	1	7	0
Bioloģisko atkritumu konteineri 240 litri	1	5	1
Tvertnes mājkompostēšanai dārza atkritumiem (tilpumā no 400 litriem tilpuma)	15	34	0
Būvgružu un lielgabariņa konteineri (sākot no 1,1 līdz 20 kubikmetru tilpuma konteineri)	13	8	0
Tekstila atkritumu konteineri	0	5	0
Neizlietoto medikamentu tvertnes aptiekām (dažāda tilpuma)	0	4	0
Noliktavas tipa slēdzami konteineri un moduļi	1	6	0
KOPĀ ATBILDES	63	171	8

9. Plānoto stratēģiski svarīgo darbību saraksts un to plānotais laika grafiks

(457) Programmas ietvaros plānotas šādas stratēģiski svarīgas darbības (projekti) minēto pasākumu ietvaros¹⁴⁸:

- 1) 1.1.1.2. pasākums “RIS3 pētniecības un inovāciju centri” (2024.g. III cet.);
- 2) 1.3.1.1. pasākums “IKT risinājumu un pakalpojumu attīstība un iespēju radīšana privātajam sektoram” (2024.g. II cet.);
- 3) 1.4.1.1. pasākums “Platjoslas infrastruktūras attīstība (pēdējā jūdze)” (2024.g. III cet.);

¹⁴⁸ Citi pasākumu datumi tiks noteikti pēc konkrētu projektu identificēšanas un apstiprināšanas.

- 4) 2.1.1.1.pasākums "Energoefektivitātes paaugstināšana dzīvojamās ēkās, t.sk. attīstot ESKO tirgu" (2024.g. IV cet.);
- 5) 2.2.3.6.pasākums "Gaisa piesārņojumu mazināšanu pasākumu īstenošana, uzlabojot mājsaimniecību siltumapgādes sistēma" (atlase vērtēšanā);
- 6) 2.3.1.2.pasākums "Multimodāls sabiedriskā transporta tīkls" (2024.g. IV cet.);
- 7) 3.1.1.1.pasākums "Dzelzceļa transporta attīstība un energoefektivitātes uzlabošana sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos" (2024.g. IV cet.);
- 8) 4.1.1.2.pasākums "P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas infrastruktūras attīstība" (2024.g. IV cet.);
- 9) 4.1.2.5.pasākums "Piesaistīt un noturēt ārstniecības personas darbam valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, īpaši stacionāros" (atlase beigusies);
- 10) 4.2.3.1.pasākums "Integrēta "skola-kopiena" sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs" (atlase izsludināta);
- 11) 4.2.4.2.pasākums "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" (atlase beigusies);
- 12) 4.3.3.3. pasākums "Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai" (atlase vērtēšanā);
- 13) 4.3.5.1. pasākums "Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamības palielināšana" (atlase izsludināta);
- 14) 4.4.1.1. pasākums "Atbalsts jaunām pieejām sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanā (inovācijas)" (atlases beigusies);
- 15) 5.1.1.5.pasākums "Unikāla Eiropas mēroga kultūras mantojuma atjaunošana, lai veicinātu to pieejamību, attīstot kultūras pakalpojumus" (atlase vērtēšanā).

Pielikumi:

- 1) 1.pielikums "Tematiskais priekšnosacījums Nr.10 (4.1.) Stratēģiskās politikas satvars aktīvai darba tirgus politikai: 5.kritērijs – Jaunatnes nodarbinātības intervences" uz 2 lpp.;
- 2) 2.pielikums "Tematiskais priekšnosacījums Nr.12 (4.3.) Stratēģiskās politikas satvars izglītībai un apmācībai visos līmeņos" uz 7 lpp.;
- 3) 3.pielikums "Tematiskais priekšnosacījums Nr.1 (1.1) Valsts vai reģionālas pārdomātas specializācijas stratēģijas laba pārvaldība" uz 8 lpp.;
- 4) 4.pielikums "Tematiskais priekšnosacījums Nr.13 (4.4.) Valsts stratēģiskās politikas satvars sociālās iekļaušanas un nabadzības mazināšanas jomā" uz 6 lpp.;
- 5) 5.pielikums "Tematiskais priekšnosacījums Nr.15 (4.6.) "Stratēģiskās politikas satvars veselības aizsardzības un ilgtermiņa aprūpes jomā" uz 4 lpp.;
- 6) 6.pielikums "Taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns" uz 49 lpp.;
- 7) 7.pielikums "Taisnīgas pārkārtošanās teritoriālā plāna darbībām pieejamā Taisnīgas pārkārtošanās fonda finansējuma, sasniedzamo rādītāju un atbildības sadalījums" uz 3 lpp.;
- 8) 8.pielikums "Kapacitātes stiprināšanas pasākumi - Administratīvās kapacitātes ceļakarte" uz 9 lpp.;
- 9) 9.pielikums "Kapacitātes stiprināšanas pasākumi - Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmas attīstība" uz 6 lpp.

Finanšu ministrs

A.Ašeradens